

วารสารวิจัยรำไพพรรณี

Rajabhat Rambhai Barni Research Journal

ISSN 1906-327X

ปีที่ 11 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2560

กลไกการจัดการปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ตามแนวชายแดนภาคตะวันออกไทย - กัมพูชา <i>ชวงส์ อุบลี</i>	5
การเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการของข้าวเกรียบหอยนางรมด้วยเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน กลุ่มหอยนางรมครบวงจรคุ้งกระเบน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ <i>กุลพร พุทธิมิ, ศรายุทธ์ จิตรพัฒนากุล</i>	13
แนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย <i>ประพรธน์ พลະชีวะ, อังคณา กรัณยาธิกุล, ดนุชา สลิ่งวงศ์, เลอลักษณ์ ไชยทนานนท์</i>	23
การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดของมารซาโน <i>จิรัชญา แสงยนต์, สุรีพร อนุศาสนนันท์, สมพงษ์ บัณฑิต</i>	31
การพัฒนาแบบแผนการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยการบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม <i>วลีรัตน์ เล้าอรุณ, อินทิรา กลุวิเชียร, อินทรีริชา บัณฑา</i>	40
ปัญหาการทำงานของคนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี : ศึกษากรณีค่าจ้าง ค่าล่วงเวลาค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย <i>ปองปริดา ทองมาดี, ณัชชา ฮาแกมันน์, กุลปราณี ศรีไย, สุวิภา เย็นเจริญ</i>	48
การพัฒนาแบบแผนการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนในจังหวัดชลบุรี <i>อัญชัน ชูนาแก้ว</i>	58
ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา <i>ปฏิพัทธ์ ปทุมมณี, จุฑาทิพ คล้ายทับทิม</i>	69
ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บนฐานของปัจจัยเชิงปรากฏการณ์ <i>เพ็ญจันทร์ เอี้ยวสาธุรักษ์, ภารดี อนันต์นาวิ, สมโภชน์ อเนกสุข</i>	74
กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 <i>แสงเดือน อจาทาญ</i>	86
การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกายเด้ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ <i>เพชรินทร์ ต้นวัฒนกุล, สุขมิตร กอมณี, ภูเบศ เลื่อมใส</i>	95
การพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็กในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด <i>นภัส ศรีเจริญประมง, วราลี ถนอมชาติ, ญาณิศา บุญพิมพ์</i>	103
การพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 <i>มนัญญา หาญอาสา, ไพรัตน์ วงษ์นาม, ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์</i>	110
การประเมินโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา โดยบูรณาการรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริกและการประเมินอภิमान <i>คำปั้น ศรีมหาไชย, พงศ์เทพ จิระโร, สมศักดิ์ ลีลา</i>	119
การศึกษาคุณสมบัติของอิฐดินดิบผสมแอสฟัลต์อิมัลชันภายใต้สภาวะการแช่น้ำต่อเนื่อง <i>ประยูร พรหมหลวงศรี, เรืองรุชดี ชีระโรจน์, จักรพันธ์ วงษ์พา</i>	130
ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม <i>ธัญญาพร ก่องขันธ</i>	139
พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี <i>วิไลวรรณ ศรีมันตะศิริภัทร, อธิ์รุ่งอรุณ รามบำรุงกุล</i>	148
ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี <i>พรรณี มนพัทธ์ปริพัตร, พรสวรรค์ ศิริศาสนันท์</i>	159
วิธีการติดตามการเปลี่ยนแปลงชายฝั่ง กรณีศึกษา: หมู่บ้านคลองทก ต.เกาะเปริด อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี <i>ทับทอง ชันเจริญ, วิระ ศรีมาลา, ณัฐพล แสงธรรม</i>	170
ความสัมพันธ์ระหว่างกรรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์จังหวัดชลบุรี <i>วิวิวรรณ คงไต้, พิมพ์ปวีณ์ วัฒนาทรงยศ, อภิญา อังอาจ</i>	180

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิภา วงษ์พิพัฒน์พงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกลี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภดล แสงแข	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรองทอง จุลิรัชนีกร	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์ ดร.สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์ ดร.หญทัย อนุสรราชกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์ ดร.เยาวเรศ ใจเย็น	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์ ดร.เจนจบ สุขแสงประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์ ดร.ภูวดล บัวบางพลู	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์ ดร.เชษฐณรงค์ อรชุน	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์วีไลวรรณ เขตมรคา	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญญา เอี่ยมพญา	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด สร้อยน้ำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
อาจารย์ ดร.ประจัญ กิ่งมิ่งแฮ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.จินฉนวนิตร ปะโคทั้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ผิวทองงาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลี มาพุทธ	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สฎาญ ชีระฉนิชตระกูล	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด หนูอิม	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ พราหมณ์พันธ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด บุญเกิด	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.สกฤติ อีสริยานนท์	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.ชัยพจน์ รักงาม	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.ประชา อินัง	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.ศักดิ์นา บุญเปี่ยม	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.ธนิศ โตอดิเทพย์	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.วรวิมล เพ็งพันธ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.อุทิศ บำรุงชีพ	มหาวิทยาลัยบูรพา

สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัชชนม์ นิลนนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวัลรัตน์ สมนึก	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์ ดร.หยาดรุ้ง สุวรรณรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาทิพย์ อินทร์ชื่น	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.จีรภา หินชูขย	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิพงศ์ เมื่อน้อย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
อาจารย์ ดร.อัฐวิทย์ สุจริตพงษ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ออกแบบรูปเล่มและจัดพิมพ์
ปีที่พิมพ์
พิมพ์ที่

นางสาวนิตยา ต้นสาย
พ.ศ. 2560
บริษัท กิรติการพิมพ์ จำกัด 83/73 ม.3 ต.บ้านสวน อ.เมือง จ.ชลบุรี 20000

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยรำไพพรรณี สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เป็นวารสารวิจัยที่เผยแพร่บทความบทความวิจัยของนักวิจัย นักศึกษา บัณฑิตศึกษา คณาจารย์ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยที่สนใจเป็นวารสารราย 4 เดือน โดยเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) และฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม) โดยฉบับนี้เป็นปีที่ 11 ฉบับที่ 3 ประจำปี 2560 (กันยายน-ธันวาคม) เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการวารสารวิจัยรำไพพรรณี และเป็นการปรับปรุงคุณภาพวารสารให้มีความน่าสนใจมากขึ้น ทางวารสารได้เปิดรับบทความวิจัยสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในฉบับนี้ จำนวน 20 เรื่อง ปัจจุบันวารสารวิจัยรำไพพรรณี ได้ดำเนินงานมาเป็นปีที่ 11 โดยบทความวิจัยที่ได้รับการคัดเลือกให้ตีพิมพ์ในวารสารนี้ ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตามสาขาวิชา ซึ่งวารสารวิจัยรำไพพรรณี ได้จัดอยู่ในฐานข้อมูล TCI ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และได้มีการพัฒนาคุณภาพวารสารมาโดยตลอด ปัจจุบันได้จัดอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 2 กองบรรณาธิการวารสารได้ดำเนินการเผยแพร่วารสารวิจัยรำไพพรรณีไปยังเครือข่ายมหาวิทยาลัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทั่วประเทศเป็นประจำทุก 4 เดือน

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ส่งบทความวิจัยมาให้พิจารณาตีพิมพ์ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความ (Peer reviews) ทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขบทความวิจัยต่างๆ ให้มีความถูกต้อง และขอขอบพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนสนับสนุนการจัดทำวารสารวิจัยรำไพพรรณี ฉบับนี้ ให้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดีหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารวิจัยรำไพพรรณี ปีที่ 11 ฉบับที่ 3 ประจำปี 2560 (กันยายน-ธันวาคม) จะสามารถตอบสนองความสนใจของผู้อ่านทุกท่านได้เป็นอย่างดี และหากท่านผู้สนใจต้องการส่งบทความวิจัยตีพิมพ์ในวารสารวิจัยรำไพพรรณี สามารถส่งมายังกองบรรณาธิการวารสาร ซึ่งจะได้ดำเนินการรวบรวม คัดกรอง เพื่อนำไปสู่การเผยแพร่ผลงานวิจัยอันจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกลี
บรรณาธิการวารสารวิจัยรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กลไกการจัดการปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ตามแนวชายแดนภาคตะวันออกไทย – กัมพูชา The Mechanisms in Managing Non-Traditional Security Issues Along Thai – Cambodian Border on Eastern Region

ชวงศ์ อุบลี

หลักสูตรรัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทคัดย่อ

โครงการวิจัย เรื่อง กลไกการจัดการปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ตามแนวชายแดนภาคตะวันออกไทย – กัมพูชา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของกลไกที่มีอยู่ในการจัดการผลกระทบ และมาตรการการเพิ่มศักยภาพกลไกที่มีอยู่ในการจัดการผลกระทบจากปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนไทย – กัมพูชา ผู้วิจัยใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึก การสังเกตการณ์ และการจัดเวทีระดมความคิดเห็น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การจัดแยกประเภท และทำการวิเคราะห์เชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ต่างๆ และการตีความข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า

1) ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของกลไกที่มีอยู่ในการจัดการผลกระทบจากปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นแล้วคือ การใช้กลไกการเจรจา กลไกทางการเมือง และกลไกด้านการบริหารจัดการงบประมาณ กลไกภายใต้แผนการปฏิบัติงานด้านเศรษฐกิจ กลไกการประเมินผลแผนการปฏิบัติงานตามหลักการมีส่วนร่วม กลไกการควบคุมปัญหาแรงงาน กลไกการประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลหน่วยงานระดับท้องถิ่นระหว่างประเทศ และกลไกการสนับสนุนภารกิจหน่วยงานหลัก สำหรับประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของกลไกในการจัดการผลกระทบที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้น คือ กลไกการจัดการความขัดแย้ง และกลไกการพัฒนาความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ กลไกภายใต้แผนการปฏิบัติงานด้านเศรษฐกิจ กลไกการสนับสนุนประชาชนในกิจกรรมการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ กลไกการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นสำหรับรองรับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจในท้องถิ่น กลไกการจัดการตามแผนปฏิบัติงานด้านสังคมและทรัพยากรธรรมชาติ และกลไกการควบคุมแรงงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับองค์กรภาคธุรกิจ

2) มาตรการการเพิ่มศักยภาพการมีส่วนร่วมของกลไกในการจัดการผลกระทบจากปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ คือ (1) มาตรการการเพิ่มทักษะการเจรจาต่อรอง (2) มาตรการจัดระบบการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ (3) มาตรการปรับลดงบประมาณรายจ่ายประจำ (4) มาตรการสำรวจความต้องการการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ (5) มาตรการประเมินผลลัพธ์ของแผนงานด้านเศรษฐกิจ (6) มาตรการส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้กับประชาชน (7) มาตรการกำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน (8) มาตรการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือ (9) มาตรการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม (10) มาตรการการจัดกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และ (11) มาตรการอำนวยความสะดวก การประสานการปฏิบัติในพื้นที่

คำสำคัญ : ปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่, กลไกการจัดการผลกระทบ, มาตรการการเพิ่มศักยภาพ

Abstract

The research on the mechanisms in managing non-traditional security issues along Thai – Cambodian border on the eastern region aimed to study the efficiency of the existing mechanisms in administrating problems and the measurements to increase the potential of the existing mechanisms in managing the impact from non-traditional security issues of the local governments along Thai – Cambodian border. The researcher employed qualitative research in gathering data by studying documents, in-depth interviewing, observing, and organizing a brainstorming forum. Data analysis utilized classification and analysis to link to several phenomena and data interpretation.

The results found that:

1) The participatory efficiency of the existing mechanisms in administrating the impact of new security problems, which had already occurred, was the usage of negotiation mechanism, political mechanism, and budget administration mechanism, mechanism under the economic objective plan, mechanism in assessing the result of the objective plan according to participatory principle, labor problem control mechanism, information exchange meeting of the local state organization mechanism, and mechanism to support the mission of the major state agencies. The participatory efficiency of the likely-to-happened mechanism was conflict management mechanism and informal relationship development mechanism, mechanism under the economic objective plan, mechanism to support people in economic system development activities, development mechanism of local Administrators to support the local economic system development, management mechanism in accordance with social and natural resource objective plans, and labor control.

2) The measurement to increase the participatory potential of the mechanism in managing the impact from non-traditional security issues was (1) mechanism to increase negotiation-skill, (2) mechanism to organize the effective administration, (3) measurement to decrease annual expenditure budget, (4) measurement to survey the need for economic development, (5) measurement to assess the result of economic plan, (6) measurement to promote economic activities to people, (7) measurement to specify directions to develop local areas that was consistent with the local content, (8) measurement to make a cooperation agreement, (9) measurement to initiate participatory process, (10) Measurement to manage international relations activities and (11) facilitation measurement for duty cooperation in local areas.

Keywords : Problem of Non-Tradition security, Mechanisms to manage the effects, Growth potential measures

บทนำ

ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศของประชาคมอาเซียน เมื่อปี พ.ศ. 2558 การเป็นหนึ่งในประเทศของประชาคมอาเซียนในครั้งนี้ได้ส่งผลทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อไทย เนื่องจากประเทศไทยต้องเปิดเสรีในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการค้าสินค้าและบริการ การลงทุน การเคลื่อนย้ายเงินทุน การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ และหากพิจารณาในแง่ของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของไทยที่เอื้อให้ไทยเป็นศูนย์กลางของกลุ่มประเทศในอาเซียน เนื่องจากประเทศไทยมีแนวพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านถึง 4 ประเทศ ประกอบด้วย พม่า ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะในบริเวณแนวพื้นที่ชายแดนที่ อาทิ ปัญหาการเรียกร้อยสิทธิเสรีภาพของกลุ่มคน ปัญหาการเคลื่อนย้ายทุน แรงงานทางเศรษฐกิจ ปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย ปัญหาอ่อนพ่น การจัดการสาธารณสุขระหว่างประเทศ ฯลฯ เป็นต้น (สมาคมความมั่นคงปลอดภัยแห่งประเทศไทย, 2545)

สถานการณ์ภัยคุกคามในพื้นที่ชายแดนแต่เดิมเป็นภัยคุกคามทางด้านทหาร โดยเฉพาะการสู้รบในพื้นที่ชายแดน ขณะที่ปัจจุบันเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกและกระแสภูมิภาค ส่งผลให้สถานการณ์ภัยคุกคามในพื้นที่ชายแดนได้เปลี่ยนรูปแบบและมีลักษณะผสมผสานระหว่างภัยความมั่นคงทางการทหารและภัยความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่มีความซับซ้อน รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ภัยความมั่นคงในรูปแบบใหม่นี้หมายถึงการให้ความสำคัญกับเรื่องของความสงบสุขภายในประเทศ เกี่ยวกับความแน่นอนในชีวิต และเศรษฐกิจของพลเมือง ประชาชนพลเมืองรู้สึกมีความปลอดภัยมีความหวังและความไว้วางใจในอนาคต และยังไว้วางใจได้ว่า แม้ความผันผวนหรือเหตุร้ายเกิดขึ้นมารัฐจะสามารถบริหารจัดการได้ ดังนั้นความมั่นคงในรูปแบบใหม่จึงมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนภายในรัฐโดยตรง (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2552-2553: 3-4) และหากจะแบ่งระดับของปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยอาจแบ่งตามระดับพื้นที่ที่มีแนวโน้มต่อการเกิดขึ้นของปัญหามากที่สุดคือ พื้นที่ชายแดน เนื่องจากสภาพพื้นที่ดังกล่าวมีปัจจัยที่หลากหลาย สามารถส่งผลกระทบต่อปัญหาความมั่นคงมากกว่าพื้นที่อื่นๆ

จากผลการศึกษาของชูวงศ์ อุบลี (2559: บทคัดย่อ) พบว่าปัจจุบันสถานการณ์ของปัญหาความมั่นคงที่เกิดขึ้น โดยใช้พื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเป็นกรณีศึกษา พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนมี 2 ลักษณะ ลักษณะแรก คือปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ ปัญหาการขาดเสถียรภาพการปกครองในระดับท้องถิ่น ปัญหาด้านการจัดเก็บภาษี

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาการว่างงานของประชาชน ปัญหาแรงงานต่างด้าว และปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ลักษณะที่สอง เป็นปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ปัญหากลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในพื้นที่ ปัญหารายได้ที่ไม่เพียงพอของประชาชน ปัญหาแรงงานต่างด้าว ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และปัญหาการขาดจิตสำนึกสาธารณะของประชาชน ปัญหาเหล่านี้ถือเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการมีลักษณะภูมิประเทศติดกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งการก้าวสู่การเป็นประเทศในประชาคมอาเซียน

ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนจึงเป็นปัญหาที่สังคมไทยควรให้ความสำคัญเนื่องจากพื้นที่ชายแดนเป็นปราการด่านแรกและหากมีระบบการบริหารจัดการปัญหาที่ไม่มีประสิทธิภาพ อาจส่งผลให้ปัญหาเกิดการขยายวงกว้างได้ ซึ่งปัจจุบันการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนภายใต้นโยบายของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ข้อที่ 2 การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ ในระยะเร่งด่วนที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ในกิจการ 5 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการชายแดน การสร้างความมั่นคงทางทะเล การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การสร้างความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้าน และการเสริมสร้างศักยภาพการปฏิบัติการทางทหารร่วมกันในอาเซียน บทบาทหน้าที่ในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงชายแดนที่ผ่านมาได้มีนโยบายในระดับชาติที่ได้วางกรอบการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ชายแดน โดยพยายามเพิ่มบทบาทให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการปัญหาด้วยตนเองมากขึ้น เนื่องจากกลไกรัฐที่มีอยู่ไม่สามารถตอบสนองต่อปัญหา ด้วยสาเหตุต่างๆ เช่น การขาดแคลนกำลังเจ้าหน้าที่ การขาดแคลนงบประมาณ การมีพลวัตของปัญหาในระยะยาวจำเป็นต้องพึ่งพาและเพิ่มบทบาทของประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมแก้ปัญหาตนเองมากขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549: 1) ปัจจุบันพบว่าบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลายเป็นศูนย์กลางการจัดการปัญหาทุกระดับและทุกประเภท ทุกหน่วยงานในระดับกระทรวง ทบวง กรม ต่างคาดหวังที่จะพึ่งพาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นเจ้าของพื้นที่ ที่จะช่วยจัดการปัญหาในความรับผิดชอบของตน และหนึ่งในปัญหาเหล่านั้นก็คือปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็ยังไม่สามารถปฏิเสธบทบาทหน้าที่ในการจัดการปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ได้ เนื่องจากหากพิจารณาในแง่ที่จะต้องเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องปรับบทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่โดยตรง ขณะที่ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองได้มีการดำเนินการ

จัดการกับปัญหาบางปัญหาโดยที่ตนไม่ได้มีอำนาจหน้าที่โดยตรง แต่เป็นการปฏิบัติที่คำนึงถึงหลักมนุษยธรรมเป็นหลัก และจากนโยบายของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ข้อที่ 2 การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ ในระยะเร่งด่วนที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนในกิจการ 5 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการชายแดน การสร้างความมั่นคงทางทะเล การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การสร้างความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้าน และการเสริมสร้างศักยภาพการปฏิบัติการทางทหารร่วมกันในอาเซียน เนื่องจากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นเราจะพบว่าอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดการความมั่นคงรูปแบบใหม่อย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามอำนาจหน้าที่ภารกิจของหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านความมั่นคงกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจที่ทับซ้อนกัน

ดังนั้นเพื่อให้การจัดการปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษาจึงมีแนวคิดในการที่จะศึกษากลไกการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ตามแนวชายแดนภาคตะวันออกไทย - กัมพูชา หลังจากที่ได้มีการเปิดประชาคมอาเซียนว่ากลไกที่มีอยู่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการจัดการปัญหาเป็นอย่างไร เพียงพอหรือไม่ รวมทั้งศึกษามาตรการในการเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกที่มีอยู่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ เพื่อนำไปสู่นำเสนอนโยบายในการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนไทย - กัมพูชาในกระบวนการเป็นประเทศในประชาคมอาเซียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของกลไกที่มีอยู่ในการจัดการผลกระทบจากปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนไทย - กัมพูชาในเขตจังหวัดภาคตะวันออกในกระบวนการเป็นประเทศจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2) เพื่อศึกษามาตรการการเพิ่มศักยภาพการมีส่วนร่วมของกลไกที่มีอยู่ในการจัดการผลกระทบจากปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนไทย - กัมพูชา เขตจังหวัดภาคตะวันออกในกระบวนการเป็นประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยจะใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการศึกษาค้นคว้า การสัมภาษณ์เจาะลึก การสังเกตการณ์ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของกลไกที่มีอยู่ในการจัดการผลกระทบจากปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ และศึกษามาตรการการเพิ่มศักยภาพการมีส่วนร่วมของกลไกที่มีอยู่ในการจัดการผลกระทบจากปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ในกระบวนการเป็นประเทศในประชาคมอาเซียน การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การจัดแยกประเภท และทำการวิเคราะห์เชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ต่างๆ และการตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

1) ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของกลไกที่มีอยู่ในการจัดการผลกระทบจากปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนไทย - กัมพูชาในเขตจังหวัดภาคตะวันออกในกระบวนการเป็นประเทศจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า

1.1) ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของกลไกที่มีอยู่ในการจัดการผลกระทบจากปัญหาความมั่นคงที่เกิดขึ้นแล้วประกอบด้วย

1.1.1) ประเด็นปัญหาความมั่นคงด้านการเมืองแบ่งเป็นปัญหาความขัดแย้งที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงาน และปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการบริหารการปกครอง กรณีปัญหาเรื่องความขัดแย้งที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงาน มีกลไกการจัดการปัญหา คือ การใช้กลไกการเจรจา การพูดคุยด้วยการใช้ความสัมพันธ์เชิงเครือญาติ สำหรับกรณีปัญหาเรื่องการขาดเสถียรภาพทางการบริหารการปกครอง ใช้กลไกทางการเมืองเป็นกลไกในการจัดการปัญหา ด้วยกลไกทางการเมืองผ่านระบบการเลือกตั้งถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างเสถียรภาพทางการบริหารการปกครอง กล่าวคือ หากฝ่ายบริหารที่เข้ามาทำหน้าที่บริหารการปกครองในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยการเข้ามาทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาพื้นที่ชุมชนอย่างเต็มกำลังความสามารถก็จะทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความไว้วางใจและก็จะให้ออกาสในการกลับเข้ามาทำงานต่อ ขณะที่กลไกด้านการบริหารจัดการงบประมาณในแต่ละปีให้สามารถใช้จ่ายให้เพียงพอการดำเนินการจึงใช้งบประมาณเป็นตัวตั้ง แผนงานต่าง ๆ จึงเป็นการดำเนินงานภายใต้งบประมาณที่มี โดยจัดลำดับการบริหารงานอย่างเป็นระบบ

1.1.2) ประเด็นปัญหาความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ มีกลไกภายใต้แผนการปฏิบัติงานด้านเศรษฐกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ และมีกลไกการประเมินผลแผนการปฏิบัติงานภายใต้หลักการมีส่วนร่วมของชุมชน กลไกที่มีอยู่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการกับปัญหาความมั่นคงด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจะถูกกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี และแผนพัฒนาสามปี ที่มาจากการระดมความคิดเห็นและการสำรวจความต้องการของประชาชนในพื้นที่ก่อนที่จะมากำหนดเป็นแผนงานโครงการ ซึ่งแผนงานโครงการเหล่านี้ถือว่าเกิดขึ้นภายใต้กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน บนพื้นฐานที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ ภายใต้แผนโครงการต่างๆ ที่กำหนดไว้นั้นจะมีรายละเอียดของการกำหนดจำนวนเงินงบประมาณที่ใช้ในแต่ละโครงการ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการไว้อย่างชัดเจน เช่น สำนักปลัด กองคลัง เป็นต้น

1.1.3) ประเด็นปัญหาความมั่นคงด้านสังคม มีกลไกการควบคุมปัญหาแรงงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคธุรกิจ กลไกการประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลหน่วยงานระดับท้องถิ่นระหว่างประเทศ กลไกการสนับสนุนภารกิจหน่วยงานหลัก มีกระบวนการดำเนินการที่เริ่มจากการประชุมวางแผน หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารร่วมกันระหว่างประเทศไทยและประเทศกัมพูชา โดยทั้งสองประเทศตระหนักต่อปัญหาด้านสังคม ได้แก่ ปัญหาแรงงานต่างด้าว และปัญหาหายสาบสูญ ทำให้เจ้าหน้าที่ทั้งสองประเทศให้ความสำคัญในการดำเนินการเรื่องดังกล่าว โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติและอำนวยความสะดวกให้แก่หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรง

1.2) ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของกลไกที่มีอยู่ในการจัดการผลกระทบจากปัญหาความมั่นคงที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นประกอบด้วย

1.2.1) ประเด็นปัญหาความมั่นคงด้านการเมือง มีกลไกในการจัดการปัญหา ประกอบด้วย กลไกการจัดการความขัดแย้ง และกลไกการพัฒนาความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะใช้กลไกการจัดการความขัดแย้งในการแก้ปัญหา และการขับเคลื่อนภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมายในกรณีของปัญหากลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ สำหรับกรณีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะใช้วิธีการพัฒนาความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการให้แน่นแฟ้นมากขึ้นเพื่อรองรับแนวโน้มนโยบายการพัฒนาที่รัฐส่วนกลางจะเข้ามามีบทบาทมากขึ้น เช่น การเปิดประชาคมอาเซียนในอนาคต

1.2.2) ประเด็นปัญหาความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ มีกลไกในการจัดการปัญหาใน 3 ลักษณะ คือ กลไกทางตรง ได้แก่ การกำหนดแผนงานโครงการในการพัฒนาศักยภาพด้านเศรษฐกิจให้กับประชาชน กลไกทางอ้อม ได้แก่ การสนับสนุนอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการประกอบพัฒนาระบบเศรษฐกิจ และการประกอบอาชีพของประชาชน และกลไกเชิงนโยบายการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นสำหรับรองรับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น เช่น การมุ่งเน้นการพัฒนาให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ภายใต้กลไกต่างๆ เหล่านี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าจะต้องอยู่ภายใต้โอกาสที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น การพัฒนาเป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ การก้าวเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนอย่างเต็มตัว โอกาสเหล่านี้จะเป็นปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้านเศรษฐกิจของประชาชนและจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจด้านอื่นๆ ทั้งระบบ

1.2.3) ประเด็นปัญหาความมั่นคงด้านสังคม มีกลไกการจัดการปัญหาประกอบด้วย กลไกการจัดการตามแผนปฏิบัติงานด้านสังคมและทรัพยากรธรรมชาติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกลไกการควบคุมแรงงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับองค์กรภาคธุรกิจ กรณีผลกระทบจากปัญหาแรงงานต่างด้าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะใช้กลไกประสาน การทำความเข้าใจ และการทำข้อตกลงระหว่างภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวโดยเฉพาะภาคธุรกิจเอกชนในการร่วมมือกัน ติดตามควบคุม ดูแลแรงงานในความรับผิดชอบของตนไม่ให้สร้างปัญหาสำหรับการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปัญหาการขาดจิตสำนึกสาธารณะของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีการวางแผนงานรองรับการดำเนินการล่วงหน้า 3 ปี ภายใต้แผนที่เรียกว่าแผนพัฒนา 3 ปี โดยส่วนใหญ่แผนงานโครงการจะเป็นกิจกรรมในเชิงการป้องกันในรูปของกิจกรรม โครงการการให้ความรู้ การสร้างจิตสำนึก แก่เด็กและเยาวชน

2) มาตรการการเพิ่มศักยภาพการมีส่วนร่วมของกลไกที่มีอยู่ในการจัดการผลกระทบจากปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ของขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนไทย - กัมพูชา เขตจังหวัดภาคตะวันออกในกระบวนการเป็นประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2.1) ปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ด้านการเมือง ประกอบด้วยมาตรการต่างๆ ดังนี้ (1) มาตรการการเพิ่มศักยภาพกลไกการเจรจาต่อรองด้วยการเพิ่มทักษะการเจรจาต่อรองให้กับกลุ่มผู้นำท้องถิ่น (2) มาตรการการเพิ่มศักยภาพกลไกทางการเมืองด้วยการจัดระบบการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และ (3) มาตรการการเพิ่มศักยภาพกลไกด้านการบริหารจัดการงบประมาณด้วยการปรับลดงบประมาณรายจ่ายประจำ

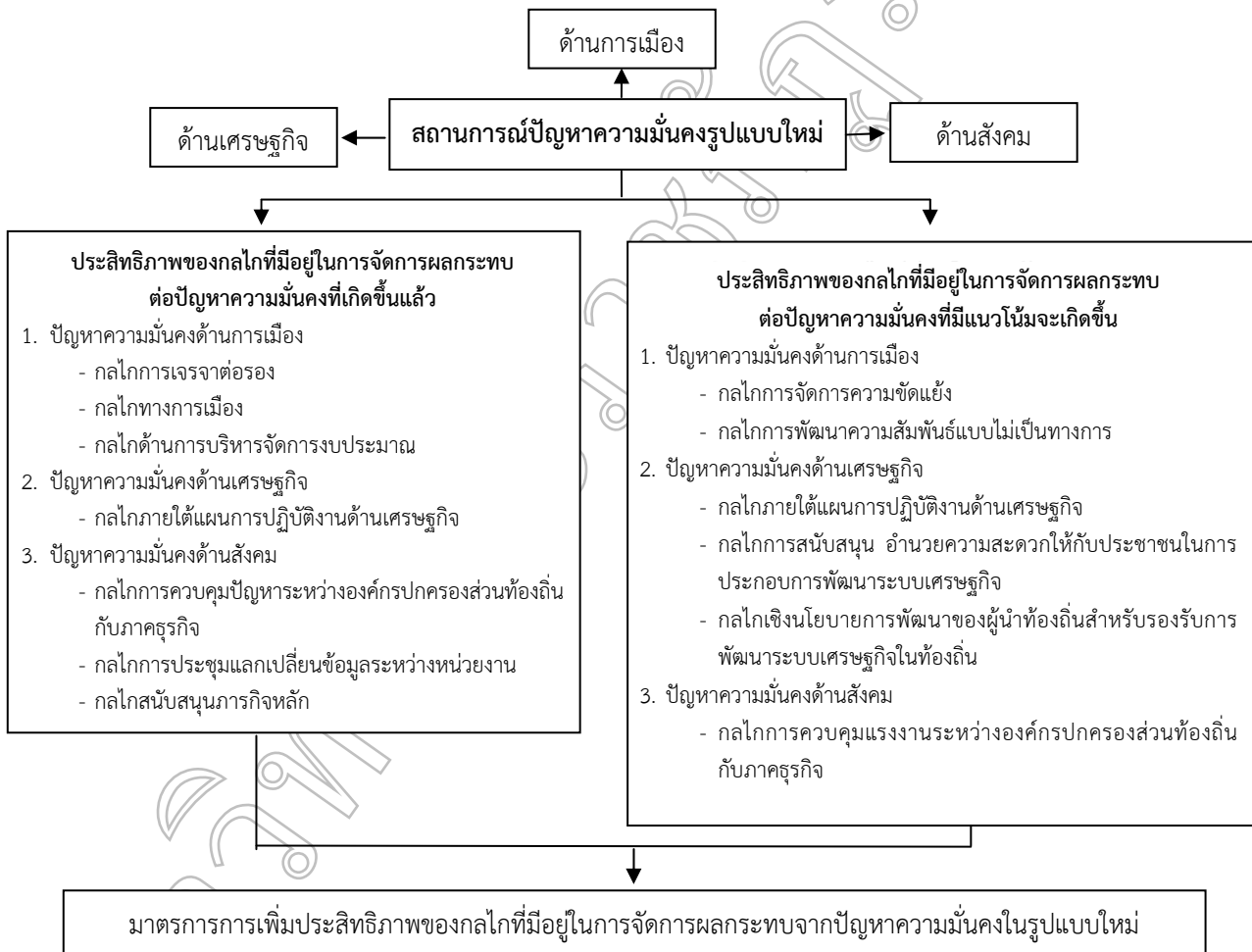

2.2) ปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วยมาตรการต่าง ๆ ดังนี้ (1) มาตรการการเพิ่มศักยภาพกลไกตามแผนการปฏิบัติงานด้านเศรษฐกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการสำรวจความต้องการการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประชาชนในท้องถิ่น และการประเมินผลลัพธ์ (Outcome) ของแผนการปฏิบัติงานด้านเศรษฐกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) มาตรการการเพิ่มศักยภาพกลไกการสนับสนุน การอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ ด้วยการจัดบริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้กับประชาชนในพื้นที่ และ (3) มาตรการการเพิ่มศักยภาพกลไกเชิงนโยบายของผู้นำท้องถิ่นสำหรับรองรับการพัฒนาพัฒนาระบบเศรษฐกิจ ด้วยการกำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ให้ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทชุมชนและศักยภาพของประชาชน

2.3) ปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ด้านสังคม คือ (1) มาตรการการเพิ่มศักยภาพกลไกการควบคุมปัญหาแรงงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคธุรกิจ ด้วยการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือแบบเป็นทางการ (2) มาตรการการเพิ่มศักยภาพกลไกการจัดการตามแผนการปฏิบัติงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (3) มาตรการการเพิ่มศักยภาพกลไกการประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลหน่วยงานระดับท้องถิ่นระหว่างประเทศ ด้วยการจัดกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในระดับหน่วยงานท้องถิ่น และ (4) มาตรการการเพิ่มศักยภาพกลไกการสนับสนุนภารกิจหน่วยงานหลัก ด้วยการอำนวยความสะดวกและการประสานการปฏิบัติ ในพื้นที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแล

การสรุปและอภิปรายผล

การสรุปผลเชิงทฤษฎี สามารถสรุปผลและนัยเชิงทฤษฎีดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงทฤษฎีติดพื้นดินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหา

จากแผนภาพที่ 1 ที่เป็นการแสดงทฤษฎีติดพื้นดิน (Grounded theory) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียง - กัมพูชา ได้ดังนี้

สถานการณ์ปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียง - กัมพูชา สามารถแบ่งประเด็นปัญหาความมั่นคงออกเป็น 3 ประเด็นหลัก คือ ประเด็นปัญหาความมั่นคงด้านการเมือง ประเด็นปัญหาความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ และประเด็นปัญหาด้านสังคม ประเด็นปัญหาดังกล่าวเป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียง - กัมพูชาใน 2 ลักษณะคือ 1) ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว และ 2) ปัญหาที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในอนาคต ลักษณะปัญหาทั้งสองประการปัจจุบันรวมถึงในอนาคตทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกลไกการจัดการผลกระทบของปัญหาทั้งที่เป็นลักษณะเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนภาคตะวันออกเฉียง และกลไกการจัดการผลกระทบที่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลไกการจัดการผลกระทบของปัญหาดังกล่าวเป็นกลไกที่มีอยู่เดิมและกลไกที่เกิดขึ้นใหม่เพื่อรองรับกับสถานการณ์ในพื้นที่ ดังนั้นเพื่อให้กลไกการจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้นมีประสิทธิภาพ จึงควรมีมาตรการเพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกที่มีอยู่ในปัจจุบันให้รองรับต่อสถานการณ์ปัญหาโดยเฉพาะมาตรการทางด้านการบริหาร เช่น การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การสร้างกลไกการประเมินผลการปฏิบัติงาน การบริหารงบประมาณแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ การประสานงานและการทำงานเชิงเครือข่าย เป็นต้น

การอภิปรายผลการศึกษาศา

จากผลการศึกษาได้ยืนยันแนวคิดทฤษฎีที่ผ่านมาในประเด็นสถานการณ์ความขัดแย้งที่เป็นความขัดแย้งทางการเมือง และความขัดแย้งทางการบริหาร ทั้งความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้นำในท้องถิ่นและผู้นำท้องที่ หรือความขัดแย้งที่เป็นความขัดแย้งทางการบริหารของกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของปราโมทย์ รวิยะวงศ์ (2554) ได้ศึกษาปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับผู้นำท้องที่ : กรณีศึกษาอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาของ ชวงศ์ อุบลี (2557) เรื่องการสร้างความปลอดภัยในระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี และผลการศึกษาของพนพนันต์ หวานชื่น และคณะ (2556) เรื่องการจัดการความขัดแย้งในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องที่กับผู้นำท้องถิ่น เขตพื้นที่ตำบลฉวาง อำเภอดงหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาภาพรวมได้สะท้อนให้เห็นว่า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ระดับชุมชนว่า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากหลายสาเหตุ เช่น ความไม่ชัดเจนในระเบียบกฎหมาย ความซ้ำซ้อนของระเบียบ

และพื้นที่ในการปฏิบัติงาน ปัญหาการแข่งขันทางการเมือง การแย่งชิงผลประโยชน์ ความขัดแย้งนี้ได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นในหลายมิติ โดยเฉพาะได้ส่งผลต่อการขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาชุมชน เกิดการต่อต้าน ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ เกิดการพัฒนาที่ล่าช้า เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดีในความขัดแย้งที่เกิดขึ้นชุมชนท้องถิ่นก็มีกลไกในการจัดการปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ ด้วยวิธีการประณีตประนอม การพูดคุยเจรจา รวมไปถึงการใช้คนกลางในการแก้ไข้ปัญหา

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1) รัฐควรมีการปรับปรุงข้อกฎหมายให้เอื้อต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดน การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการบริหารงานภายใต้การยึดระเบียบปฏิบัติแบบราชการ ภายใต้ระบบดังกล่าวมีทั้งข้อดีและข้อเสีย แต่จากสถานการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดน ระเบียบปฏิบัติทางราชการบางอย่างเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน ดังนั้นการปรับปรุงข้อกฎหมายให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตการทำงานของพื้นที่ชายแดนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะช่วยให้เกิดการบริหารงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2) รัฐควรมีการกำหนดนโยบายสาธารณะให้มีความชัดเจน เนื่องจากที่ผ่านมาทิศทางการนโยบายสาธารณะกำหนดมาจากรัฐส่วนกลางมีผลต่อการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่มาก และที่ผ่านมานโยบายสาธารณะไม่มีความชัดเจน มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดเสถียรภาพในการขับเคลื่อนภารกิจให้สอดคล้องกับนโยบายชาติ เพราะต้องอยู่ภายใต้ระบบทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่มีพลวัต

3) นโยบายการพัฒนาพื้นที่ของรัฐส่วนกลางควรมีความสอดคล้องกับบริบทชุมชนท้องถิ่น บนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล เนื่องจากพื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่ในเชิงยุทธศาสตร์ทั้งทางด้านการเมือง และเศรษฐกิจที่อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นการพิจารณากำหนดทิศทางการพัฒนาจึงควรคำนึงถึงบริบทชุมชนเป็นสำคัญ เพื่อให้การพัฒนามีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน และเกิดการใช้ทรัพยากรบนพื้นฐานของความยั่งยืน

4) รัฐควรปรับนโยบายการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานในพื้นที่ การทำงานในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนภาคตะวันออกเฉียง-กัมพูชา ร่วมกับหน่วยงานหลักพบว่าบางพื้นที่มีการทำงานร่วมกันระดับหน่วยงานเป็นอย่างดี แต่บางพื้นที่พบว่า ต่างฝ่ายต่างทำงานเพราะแต่ละหน่วยงานก็มีสายการบังคับบัญชาของตน ทำให้การทำงานขาดเอกภาพ การควบคุม และไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการแก้ไข้ปัญหาบางเรื่อง

จำเป็นต้องใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง (Area base) และใช้การบูรณาการการทำงานร่วมกันในเชิงพื้นที่ เช่น การให้อำนาจกำกับดูแลแก่ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ เป็นต้น

5) รัฐส่วนกลางควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความพร้อมดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดนที่จะก่อให้เกิดรายได้ในระยะยาวมากขึ้น เช่น การสร้างตลาดกลางด้านการค้า การแลกเปลี่ยน ระหว่างประเทศ หรือการพัฒนาศักยภาพด้านเศรษฐกิจด้วยวิธีอื่นๆ เพื่อเป็นแหล่งรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6) รัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมจัดการปัญหาจากทุกภาคส่วน การจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกไทย - กัมพูชา ในหลายปัญหาไม่สามารถให้ภาคส่วนใดภาคส่วนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบได้ การสร้างความร่วมมือในทุกภาคส่วนเพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นทางออกที่เหมาะสม ดังเช่น กรณีปัญหาแรงงานต่างด้าว เป็นต้น

7) รัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นควรมีการสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองชายแดนที่เข้มแข็ง เนื่องจากการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนพื้นที่ชายแดนจะเป็นพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนั้นการสร้างฐานรากให้กับพื้นที่ชายแดน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องสร้างสำนึกความเป็นพลเมือง สำนึกสาธารณะ และส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมในทุกมิติทั้งให้กับประชาชนในพื้นที่ชายแดน

เอกสารอ้างอิง

ชวงค์ อุบลี. (2557). การสร้างความปรองดองในระดับท้องถิ่น :

กรณีศึกษาเทศบาลตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี. ทูลสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันพระปกเกล้า.

ชวงค์ อุบลี. (2550). การส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ตามแนวชายแดนภาคตะวันออกไทย-กัมพูชา ภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง นโยบายและมาตรการเพิ่มศักยภาพของชุมชนชายแดนไทยและกัมพูชาในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเพื่อการเป็นประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. สนับสนุนทุนวิจัยโดย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559

นพนนต์ หวานชื่น และคณะ. (2556). การจัดการความขัดแย้งในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นกับผู้นำท้องถิ่น เขตพื้นที่ตำบลฉวาง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2556.

ปราโมทย์ รัยยะวงศ์. (2554). ปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับผู้นำท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม. เอกสารประกอบการนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ.ครั้งที่ 1. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. (2552). คู่มือใช้เป็นแนวทางการศึกษาตามหลักสูตรของวิทยาลัยป้องกัน ราชอาณาจักร และหลักสูตรป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน ประจำปีการศึกษา 2552 - 2553. เอกสาร วปอ. หมายเลข ๐๐๘ คู่มือเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ. (อัดสำเนา).

สมาคมความมั่นคงปลอดภัยแห่งประเทศไทย. (2545). ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. (2549). ยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน 2549 - 2553. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

การเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการของข้าวเกรียบหอยนางรมด้วยเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน
กลุ่มหอยนางรมครบวงจรคุ้งกระเบน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

Nutrition Value Added of Oyster Crisp with Durian Shell Dietary Fiber :
Oyster Cycle Kung Krabaen Group, Kung Krabaen Bay Royal Department Study Center

กุลพร พุทธิมี¹, ศรายุทธ์ จิตรพัฒนากุล²

¹ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

² สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสูตรที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน โดยใช้เส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนทดแทนแป้งมันสำปะหลังในปริมาณที่ต่างกัน 4 ระดับ คือ ร้อยละ 0 (สูตรควบคุม) 4, 8 และ 12 โดยน้ำหนัก พบว่า ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนทดแทนแป้งมันสำปะหลังร้อยละ 8 เป็นปริมาณที่เหมาะสมที่สุดในการผลิต เนื่องจากผู้บริโภคให้ความชอบด้านสี กลิ่น และความกรอบซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของข้าวเกรียบ ไม่แตกต่างจากกับข้าวเกรียบหอยนางรมสูตรควบคุม ส่วนคะแนนความชอบด้านรสชาติ และการยอมรับโดยรวมมีคะแนนความชอบรองลงมาจากข้าวเกรียบหอยนางรมสูตรควบคุม โดยคะแนนความชอบด้านสี กลิ่น รสชาติ ความกรอบ และการยอมรับโดยรวม มีค่าเท่ากับ 6.66, 6.25, 6.60, 7.21 และ 6.94 ตามลำดับ การเสริมปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนในปริมาณเพิ่มขึ้นมีผลทำให้ข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนมีอัตราการพองตัวและค่าความสว่าง (L*) ลดลง ค่าสีแดง (a*) เพิ่มขึ้น มีปริมาณเส้นใยอาหารร้อยละ 1.24 ปริมาณความชื้นเท่ากับร้อยละ 3.68 ค่า a_w เท่ากับ 0.27 โดยตรวจพบจำนวนจุลินทรีย์ทั้งหมด เท่ากับ 1.00×10^2 CFU/g เชื้อ *Escherichia coli* น้อยกว่า 3.0 MPN/g เชื้อ *Staphylococcus aureus* น้อยกว่า 10 CFU/g และตรวจไม่พบเชื้อรา ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เรื่องข้าวเกรียบ (มผช.107/2554)

คำสำคัญ : ข้าวเกรียบหอยนางรม, เปลือกทุเรียน, เส้นใยอาหาร

Abstract

The objective of this research was to develop an appropriate formula of the oyster crisp with durian shell dietary fiber by substituting durian shell for tapioca flour in four different levels, that was, 0 (a controlled formula), 4, 8, and 12 %by weight. The results found that the oyster crisp substituting durian shell dietary fiber in place of tapioca flour of 8 % was the most appropriate quantity. This was because the consumers did not grade their liking in term of color, smell, and crisp which were the important properties of crackers differently from their preference toward the controlled formula oyster crisp. In part of flavor preference and overall acceptance, the scores were inferior to those of the controlled formula oyster crisp. The preference scores of color, smell, flavor, crisp, and overall acceptance were 6.66, 6.25, 6.60, 7.21, and 6.94 respectively. The increase of quantity of supplemented durian shell dietary fiber subsided the expansion ratio and lightness (L^*) of the oyster crisp with durian shell dietary fiber, whereas the red value (a^*) was increased. It had 1.24% of fiber and 3.68% of moisture. Water activity (a_w) was 0.27. The total detected microorganism was 1.00×10^2 CFU/g, *Escherichia coli* was less than 3.0 MPN/g, *Staphylococcus aureus* was less than 10 CFU/g, but no mold was detected which was in accordance with the regulation of Thai Community Products Standard of crisp (TCPS 107/2554).

Keywords : Oyster Crisp, Durian Shell, Dietary Fiber

บทนำ

ทุเรียน (Durian zibethinus Murr.) เป็นผลไม้เขตร้อนที่มีการผลิตในประเทศไทยมากเป็นอันดับ 2 รองจากสับปะรด โดยในปี พ.ศ.2552 และ 2553 พบว่ามีปริมาณผลผลิต 661,700 และ 568,100 ตัน ตามลำดับ ผลผลิตทุเรียนส่วนใหญ่ใช้บริโภคภายในประเทศทั้งในรูปแบบของการบริโภคสด และการแปรรูปประมาณร้อยละ 60 ส่วนอีกร้อยละ 40 เป็นการส่งออกทั้งในรูปแบบผลสด และแช่แข็ง (สำนักงานส่งเสริมการค้าลุ่มสินค้าเกษตร, 2554) ในการแปรรูปทุเรียน เช่น ทุเรียนทอดกรอบ ทุเรียนกวน ทอฟี่ ทุเรียน เป็นต้น ทำให้มีเปลือกทุเรียนเหลือทิ้งในปริมาณมากก่อให้เกิดปัญหาหลายด้าน เช่น ปัญหามลภาวะด้านกลิ่น เป็นภาระที่โรงงานแปรรูป และหน่วยงานของรัฐต้องแบกรับในการดำเนินการกำจัด เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมจึงได้มีการนำเปลือกทุเรียนมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าหลายชนิด เช่น ภาชนะบรรจุเยื่อกระดาษ เชื้อเพลิง สารสกัดฆ่าเชื้อผสมในน้ำยาบ้วนปาก และยาสีฟัน เป็นต้น

โครดา และคณะ (2553) ได้ทำการตรวจสอบองค์ประกอบทางเคมีเบื้องต้นของเปลือกทุเรียนหมอนทอง พบว่า ประกอบด้วยเส้นใยอาหารในปริมาณถึงร้อยละ 79 โดยคิดเป็นเส้นใยอาหารประเภทละลายน้ำร้อยละ 13 และเส้นใยอาหารประเภทไม่ละลายน้ำร้อยละ 66 และได้มีการตรวจสอบความเป็นพิษของเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนด้วยวิธี Acute Oral Toxicological Test ในสัตว์ทดลองพบว่า เส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนมีระดับ Acute Oral Minimum Fatal Dose สูงกว่า 2,000 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักหนู ซึ่งบ่งชี้ว่ามีความปลอดภัยในการนำมาใช้ในผลิตภัณฑ์อาหาร เปลือกทุเรียนหมอนทองจึงมีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการนำไปใช้เป็นแหล่งเส้นใยอาหารให้กับผลิตภัณฑ์อาหาร เพื่อเพิ่มปริมาณเส้นใยอาหารในผลิตภัณฑ์อาหารให้สูงขึ้น

จากการที่ผู้วิจัยได้ร่วมปรึกษากับปัญหาของกลุ่มหอยนางรมครบวงจรอ่าวคุ้งกระเบน อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี พบว่า กลุ่มหอยนางรมครบวงจรอ่าวคุ้งกระเบนมีความต้องการที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบให้มีคุณค่าทางโภชนาการเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการสร้างความโดดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์และเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้บริโภค ซึ่งโดยปกติแล้วอาหารประเภทข้าวเกรียบนั้นจัดว่าเป็นอาหารที่มีเส้นใยอาหารน้อย การบริโภคอาหารที่มีเส้นใยอาหารน้อยเป็นประจำ พบว่า มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคท้องผูก โรคมะเร็ง โดยเฉพาะมะเร็งลำไส้ใหญ่ นอกจากนี้การขาดเส้นใยอาหารอาจทำให้เกิดความเสี่ยงต่อภาวะโภชนาการ เช่น โรคอ้วน โรคเบาหวาน โรคหัวใจขาดเลือด ภาวะไขมันในเลือดสูง และยังพบว่าทำให้เกิดมะเร็งเต้านมและมะเร็งต่อมลูกหมากได้ด้วย (สันทนา, 2537) ดังนั้นผู้วิจัย และกลุ่มหอยนางรมครบวงจรอ่าวคุ้งกระเบนจึงมีแนวคิดในการนำเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนมาเสริมในผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบเพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งที่ทำให้

ผู้บริโภคสามารถที่จะได้รับเส้นใยอาหารมากขึ้น และยังเป็นการเพิ่มมูลค่าของเปลือกทุเรียนซึ่งเป็นวัสดุเหลือทิ้งทางอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตเชิงพาณิชย์ต่อไปได้ สอดคล้องกับกลยุทธ์การวิจัย (พ.ศ.2555-2559) ภาคกลาง กลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้นเรื่องการสร้างศักยภาพ และความสามารถเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ กล่าวคือการสร้างมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรและประมง การพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน และการพึ่งพาตนเองของสินค้าการเกษตรประมง พัฒนาองค์ความรู้ และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์ และสาธารณะ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาสูตรที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนและศึกษาการยอมรับของผู้บริโภค

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ทำการศึกษาการเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการของข้าวเกรียบหอยนางรมด้วยเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน กลุ่มหอยนางรมครบวงจรอ่าวคุ้งกระเบน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การเตรียมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน

วิธีการเตรียมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน ดัดแปลงจากวิธีของ Larrauri และคณะ (1997) และ Fuentes-Alventosa และคณะ (2009) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 คัดเลือกเปลือกทุเรียนพันธุ์หมอนทองจากตลาดเนินสูง โดยเลือกใช้เปลือกทุเรียนแก่ ไม่มีการเน่าเสียมาล้างทำความสะอาดด้วยน้ำเปล่า เพื่อกำจัดสิ่งสกปรก เช่น เศษเนื้อทุเรียน ดิน เป็นต้น

1.2 นำเปลือกนอกที่มีสีเขียวออก ใช้เฉพาะส่วนที่เป็นสีขาว ทำการลดขนาดด้วยวิธีการหั่นเป็นชิ้นบางๆ แช่น้ำเกลือโดยใช้เกลือปริมาณ 20 กรัม ต่อน้ำสะอาด 4 ลิตร (สำนักงานสุขภาพอาหารและน้ำ, 2556) อัตราส่วนเปลือกทุเรียนต่อน้ำเกลือเท่ากับ 1:3 เป็นเวลา 30 นาที จากนั้นล้างด้วยน้ำสะอาดอีก 3 ครั้ง พักในตะแกรงให้สะเด็ดน้ำ

1.3 นำมาต้มในน้ำอุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส เป็นระยะเวลา 3 นาที เพื่อยับยั้งการทำงานของเอนไซม์ และทำให้เปลือกทุเรียนมีความอ่อนนุ่มขึ้น

1.4 นำเปลือกทุเรียนที่ลวกน้ำร้อนแล้วมาปั่นด้วยเครื่องปั่นอาหาร โดยใช้อัตราส่วนเปลือกทุเรียนต่อน้ำ เท่ากับ 1:2 นำมากรองด้วยกระชอนเพื่อให้สะเด็ดน้ำ ทำการสูมตัวอย่างเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนมาตรวจหาข่าฆ่าแมลงตกค้างด้วยชุดทดสอบหาข่าฆ่าแมลงในผักและผลไม้

1.5 ใส่ธาตุลุมินเนียมแบน โดยกระจายเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนที่ปั่นแล้วให้มีความสม่ำเสมอทั่วทั้งภาค แล้วจึงนำไปเข้าตู้อบลมร้อนที่อุณหภูมิ 65 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 24 ชั่วโมง

1.6 เมื่อเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนแห้งทั่วทั้งภาคแล้ว แกะออกจากภาค นำไปบดละเอียดแล้วทำการร่อนเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนด้วยตะแกรงร่อนขนาด 70 mesh

1.7 ทำการคำนวณร้อยละผลผลิตเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนโดยคำนวณจาก

$$\text{ร้อยละผลผลิตเส้นใยอาหาร} = \frac{\text{น้ำหนักเส้นใยอาหาร}}{\text{น้ำหนักเปลือกทุเรียน}} \times 100$$

ส่วนที่ 2 ศึกษาผลของการทดแทนแป้งมันสำปะหลังด้วยเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรม

การศึกษาผลของการทดแทนแป้งมันสำปะหลังด้วยเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรม มีขั้นตอนการศึกษา 2 ขั้นตอน ดังนี้คือ

2.1 ศึกษาปริมาณของเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนที่เหมาะสมในการทดแทนแป้งมันสำปะหลัง

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สูตรการผลิตข้าวเกรียบหอยนางรมของกลุ่มหอยนางรมครบวงจรคุ้งกระเบนเป็นสูตรควบคุม โดยมีวัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิตข้าวเกรียบหอยนางรม คือ แป้งมันสำปะหลัง น้ำเปล่า หอยนางรม กระเทียม แป้งสาลี และเครื่องปรุงรส รายละเอียดและปริมาณของส่วนผสมแล้ววัตถุดิบ แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปริมาณและร้อยละของวัตถุดิบในการผลิตข้าวเกรียบหอยนางรมสูตรควบคุม

ส่วนผสมและวัตถุดิบ	ปริมาณ (กิโลกรัม)	คิดเป็นร้อยละ
1. แป้งมันสำปะหลัง	12	43.40
2. น้ำเปล่า	8	28.93
3. หอยนางรม	3	10.85
4. กระเทียม	1.5	5.42
5. แป้งสาลี	1	3.62
6. น้ำตาลทราย	0.8	2.89
7. พริกไทยป่น	0.5	1.80
8. ผงปรุงรส	0.4	1.45
9. น้ำปลา	0.3	1.08
10. เกลือ	0.15	0.54
รวม	27.65	100

ที่มา : ศราวุทธิ์ และคณะ (2556)

ในการศึกษาปริมาณของเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนที่เหมาะสมในผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรม จะทำการผลิตข้าวเกรียบหอยนางรมที่ใช้ปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนทดแทนแป้งมันสำปะหลัง ในปริมาณที่แตกต่างกัน 4 ระดับ คือ ร้อยละ 0, 4, 8 และ 12 โดยน้ำหนัก และกำหนดให้ส่วนผสมอื่นๆ

ได้แก่ หอยนางรม กระเทียม แป้งสาลี น้ำตาลทราย พริกไทยป่น ผงปรุงรส น้ำปลา และเกลือ มีปริมาณคงที่ตามสูตรควบคุม ซึ่งปริมาณแป้งมันสำปะหลังและเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนของแต่ละสิ่งทดลองแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปริมาณแป้งมันสำปะหลังและเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนของแต่ละสิ่งทดลอง

สิ่งทดลอง	แป้งมันสำปะหลัง (ร้อยละ)	เส้นใยอาหาร (ร้อยละ)
1	100	0
2	96	4
3	92	8
4	88	12

ขั้นตอนการผลิตข้าวเกรียบหอยนางรมเริ่มจากการคัดเลือกหอยนางรมที่สด นำมาแกะเปลือกล้างด้วยน้ำให้สะอาด นำมาต้มให้สุก ล้างหอยาบ ปิ้งน้ำออก หลังจากนั้นนำมาผสมกับแป้งมันสำปะหลังและเครื่องปรุงรสให้เข้ากัน นวดแป้งด้วยน้ำร้อนในเครื่องตีแป้ง เวลา 30 นาที เพื่อให้แป้งและส่วนผสมอื่นเป็นเนื้อเดียวกันและเกิดการจับตัวกันที่ดี นำใส่พิมพ์รูปทรงกระบอกเส้นผ่านศูนย์กลาง 6 เซนติเมตร ท่อด้วยใบตอง นำไปนึ่งเป็นเวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที หลังจากสุกดีแล้วทิ้งให้เย็นที่อุณหภูมิห้อง แล้วนำไปแช่เย็นที่อุณหภูมิ 5 ถึง 7 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 24 ชั่วโมง ลอกใบตองออกแล้วนำข้าวเกรียบมาหั่นให้เป็นชิ้นบางๆ โดยมีขนาดโดยเฉลี่ย กว้าง 6 ถึง 7 เซนติเมตร ยาว 2.7 ถึง 3 เซนติเมตรหนา 0.12 ถึง 0.15 เซนติเมตร นำไปอบแห้งด้วยตู้อบลมร้อนที่อุณหภูมิ 70 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 3 ชั่วโมง จะได้ข้าวเกรียบหอยนางรมดิบแห้ง จากนั้นนำข้าวเกรียบไปทอดด้วยน้ำมันปาล์มที่อุณหภูมิ 180 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 10 วินาที จนข้าวเกรียบพองตัว พักให้เย็น บรรจุในภาชนะปิดสนิท จากนั้นนำผลิตภัณฑ์มาศึกษาอัตราการพองตัว และการยอมรับทางประสาทสัมผัสของผู้บริโภค ดังนี้

2.1.1 ศึกษาอัตราการของการพองตัว โดยใช้วิธีการแทนที่เมล็ดตาง (Seed Displacement) ดัดแปลงจากอัจฉรา (2544) คำนวณอัตราการของการพองตัวได้จากสมการดังนี้

$$\text{อัตราส่วนของการพองตัว} = \frac{\text{ปริมาตรของแผ่นข้าวเกรียบหลังทอด}}{\text{ปริมาตรของแผ่นข้าวเกรียบก่อนทอด}}$$

2.1.2 ศึกษาคุณภาพทางประสาทสัมผัส โดยนำผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบทอดที่ผลิตได้มาทดสอบคุณภาพทางประสาทสัมผัส โดยใช้ผู้บริโภคจำนวน 80 คน ทดสอบด้านสี กลิ่น รสชาติ ความกรอบ และการยอมรับโดยรวม ด้วยการประเมินทางประสาทสัมผัสแบบ 9-point Hedonic scale สถานที่ทดสอบ ได้แก่ อาคารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร อาคารคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

2.2 ศึกษาคุณภาพทางกายภาพ เคมี จุลินทรีย์ของผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน

2.2.1 วัดค่าสี ในระบบ CIE (L^* a^* และ b^*) ด้วยเครื่องวัดสี CHROMA METER CR-400

2.2.2 ปริมาณความชื้น ตามวิธีของ AOAC (2000)

2.2.3 ปริมาณเส้นใยอาหาร ตามวิธีของ AOAC (2000)

2.2.4 วัดค่า Water activity ด้วยเครื่องวัดค่า Water activity

2.2.5 ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด ตามวิธีของ AOAC (2000)

2.2.6 เชื้อรา ตามวิธีของ AOAC (2000)

2.2.7 เชื้อ Escherichia coli. ตามวิธีของ BAM (2013)

2.2.8 เชื้อ Staphylococcus aureus. ตามวิธีของ BAM (2001)

การศึกษาคุณภาพทางกายภาพและทางเคมี วางแผนการทดลองแบบ Completely Randomized Design (CRD) ทำการทดลอง 3 ซ้ำ การทดสอบการยอมรับทางประสาทสัมผัสของผลิตภัณฑ์ วางแผนทดลองแบบ Randomized Complete Block Design (RCBD) วิเคราะห์ความแปรปรวนใน Analysis of Variance (ANOVA) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยวิธี Duncan's new Multiple Range Test (DMRT) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการเตรียมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน จากการศึกษาการเตรียมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน พันธุ์หมอนทอง พบว่า หลังจากขั้นตอนการบดเปลือกทุเรียน และ ร่อนโดยใช้ตะแกรงร่อนจะได้เส้นใยอาหารออกมา 2 ส่วน คือ เส้นใยหยาบ และผงเส้นใยอาหารละเอียด ซึ่งในการทำการทดลองนี้ จะใช้ผงเส้นใยอาหารละเอียดเสริมในผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรม โดยผงเส้นใยอาหารละเอียดที่ผลิตได้มีลักษณะเป็นผง สีน้ำตาล ปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนที่ได้จากการเตรียมเส้นใยอาหารทั้ง 3 ซ้ำ มีค่าเฉลี่ยร้อยละของผลผลิตเส้นใยอาหาร เท่ากับร้อยละ 5.35 ± 1.78 ซึ่งจะเห็นได้ว่าร้อยละของผลผลิตเส้นใยอาหารที่ได้จากการทดลองมีค่าค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เนื่องจาก

ในขั้นตอนการกรองเส้นใยอาหารนั้นมีเส้นใยอาหารที่สูญเสียเนื่องจากติดไปกับน้ำในปริมาณมาก อีกทั้งเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนหลังอบมีลักษณะเป็นเส้นใยแข็งและเหนียวทำให้ไม่สามารถบดให้ละเอียดได้ จึงมีผลทำให้ได้ผงเส้นใยอาหารละเอียดในปริมาณน้อย ผลการตรวจหาช้ำแมลงตกค้างในเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนด้วยชุดทดสอบหาช้ำแมลงในผักและผลไม้ พบว่าไม่มีช้ำแมลงตกค้างในเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนที่ทำการผลิตทั้ง 3 ซ้ำ

2. ผลการศึกษาอัตราการpongตัวของข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน

จากการทดลองผลิตข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน โดยใช้ปริมาณ เส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนทดแทนแป้งมันสำปะหลังที่ 4 ระดับ คือ ร้อยละ 0, 4, 8 และ 12 โดยน้ำหนัก แล้วนำข้าวเกรียบที่ทอดแล้วมาศึกษาอัตราการpongตัว ได้ผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาอัตราการpongตัวของผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน

ปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน (%)	อัตราการpongตัว (เท่า)
0 (สูตรควบคุม)	3.00±0.00 ^a
4	2.33±0.85 ^b
8	2.00±0.00 ^c
12	2.00±0.00 ^c

หมายเหตุ : อักษรที่แตกต่างกันในแนวตั้ง แสดงว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

จากตารางที่ 3 พบว่าการเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนในผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรม มีผลทำให้อัตราการpongตัวของข้าวเกรียบลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) เมื่อเปรียบเทียบกับข้าวเกรียบสูตรควบคุม โดย ข้าวเกรียบที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนร้อยละ 0 (สูตรควบคุม) จากผลการทดลองจะเห็นได้ว่าเมื่อปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนเพิ่มขึ้นมีผลทำให้อัตราการpongตัวของข้าวเกรียบลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรนุช และคณะ (2546) ที่ทำการศึกษาศูตรที่เหมาะสมของข้าวเกรียบใบหม่อน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสูตรที่เหมาะสมในการผลิตข้าวเกรียบสมุนไพรจากใบหม่อน และศึกษาการยอมรับของผู้บริโภค โดยทำการศึกษาคูณการเติมใบหม่อนในส่วนผสมข้าวเกรียบที่ 6 ระดับ คือ ร้อยละ 5, 7, 9, 11, 13 และ 15 จากผลการศึกษาอัตราการขยายตัวของข้าวเกรียบใบหม่อนทั้ง 6 สูตรพบว่า อัตราการขยายตัวของข้าวเกรียบใบหม่อนทั้งมีแนวโน้มลดลงเมื่อปริมาณใบหม่อนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเส้นใยจากใบหม่อนจับกับแป้งทำให้แป้งไม่ขยายตัว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของโศรดา และคณะ (2553) ที่ทำการศึกษาผลของการเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนต่อคุณภาพของขนมปังขาวด้วยการ

ทดแทนส่วนของแป้งสาลีที่ระดับร้อยละ 5, 10, 15 และ 20 จากการทดลองพบว่า การเพิ่มปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนโดยการทดแทนส่วนของแป้งในขนมปังในระดับที่เพิ่มขึ้นมีแนวโน้มที่จะทำให้ปริมาตรของขนมปังลดลง

3. ผลการประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัสของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน

ผลการทดสอบทางประสาทสัมผัสด้านความชอบโดยวิธีทดสอบแบบ 9-Point Hedonic scale โดยการนำข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนที่ทอดแล้ว มาทดสอบคุณภาพทางประสาทสัมผัส โดยใช้ผู้บริโภคจำนวน 80 คน ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 85 เพศชาย ร้อยละ 15 อายุของผู้บริโภคส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 20 ถึง 23 ปี ร้อยละ 80 และการศึกษาส่วนใหญ่ คือ ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 80 อาชีพส่วนใหญ่ของผู้บริโภค คือ นักศึกษา

จากการนำข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหาร 4 ตัวอย่าง ทดสอบความชอบทางด้าน สี กลิ่น รสชาติ ความกรอบ และการยอมรับโดยรวม ได้ผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบคุณภาพทางประสาทสัมผัสของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน

ปริมาณเส้นใย อาหารจากเปลือก ทุเรียน (%)	คะแนนความชอบ				
	สี	กลิ่น	รสชาติ	ความกรอบ	การยอมรับ โดยรวม
0 (สูตรควบคุม)	7.05±1.52 ^a	6.58±1.67 ^a	7.48±1.37 ^a	7.58±1.32 ^a	7.59±1.12 ^a
4	6.65±1.50 ^a	6.33±1.53 ^a	6.23±1.74 ^b	6.59±1.77 ^c	6.81±1.41 ^b
8	6.66±1.42 ^a	6.25±1.77 ^a	6.60±1.65 ^b	7.21±1.38 ^{ab}	6.94±1.44 ^b
12	5.31±2.00 ^b	5.63±2.07 ^b	5.74±2.17 ^c	6.80±1.91 ^{bc}	6.14±1.98 ^c

หมายเหตุ : ตัวอักษรที่แตกต่างกันในแนวตั้ง แสดงว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$)

ความชอบด้านสี พบว่า ผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน ร้อยละ 0, 4 และ 8 ได้รับคะแนนความชอบด้านสี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) โดยได้คะแนนความชอบอยู่ในระดับชอบเล็กน้อยถึงชอบปานกลาง ส่วนข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนร้อยละ 12 ได้รับคะแนนความชอบด้านสีน้อยที่สุดในระดับเฉยๆ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบที่ได้มีสีคล้ำมากที่สุด ทั้งนี้เป็นผลมาจากผงเส้นใยอาหารแบบละเอียดที่ใช้ในการทดลองมีสีน้ำตาล การเติมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนในปริมาณมากขึ้นจึงมีผลทำให้สีของผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมมีสีคล้ำขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับค่าความสว่าง (L^*) ที่ลดลงและค่าสีแดง (a^*) ที่เพิ่มขึ้นเมื่อเติมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนทดแทนแป้งมันสำปะหลังในปริมาณมากขึ้น ตามผลการวิเคราะห์ในส่วนของการศึกษาคุณภาพทางกายภาพ

ความชอบด้านกลิ่น พบว่า ผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนร้อยละ 0, 4 และ 8 ได้รับคะแนนความชอบด้านกลิ่น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) โดยได้คะแนนความชอบอยู่ในระดับชอบเล็กน้อย ส่วนข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนร้อยละ 12 ได้รับคะแนนความชอบด้านกลิ่นน้อยที่สุดในระดับเฉยๆ ทั้งนี้เนื่องจากการเติมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนในปริมาณมากขึ้น ส่งผลทำให้เกิดกลิ่นคล้ายใบไม้แห้งซึ่งจัดเป็นกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ในผลิตภัณฑ์ จึงทำให้ผู้บริโภคให้คะแนนความชอบด้านกลิ่นข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน ร้อยละ 12 น้อยที่สุด

ความชอบด้านรสชาติ พบว่า ผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนร้อยละ 0 ซึ่งเป็นสูตรควบคุม ได้รับคะแนนความชอบด้านรสชาติมากที่สุดอยู่ในระดับชอบปานกลาง ซึ่งความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$) กับข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจาก

เปลือกทุเรียนร้อยละ 4, 8 และ 12 ซึ่งได้รับคะแนนความชอบด้านรสชาติอยู่ในระดับเฉยๆ ถึงชอบเล็กน้อย โดยเมื่อเปรียบเทียบกับข้าวเกรียบเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนที่ทำการทดลองผลิตขึ้นกับข้าวเกรียบสูตรควบคุมแล้ว พบว่า ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน ร้อยละ 4 และ 8 ได้รับคะแนนความชอบด้านรสชาติรองลงมาจากผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน ร้อยละ 0 ซึ่งเป็นสูตรควบคุมมากที่สุด

ความชอบด้านความกรอบ พบว่า ผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน ร้อยละ 0 และ 8 ได้รับคะแนนความชอบด้านความกรอบ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) โดยได้คะแนนความชอบอยู่ในระดับชอบปานกลาง แต่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$) กับข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนร้อยละ 4 และ 12 ซึ่งได้คะแนนความชอบอยู่ในระดับชอบเล็กน้อย ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนร้อยละ 4 ได้รับคะแนนด้านความกรอบน้อยที่สุดซึ่งผู้บริโภคที่ทำการทดสอบชิมให้ข้อมูลว่าข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนร้อยละ 4 ให้ความรู้สึกละลายอย่างรวดเร็วในปากขณะทดสอบชิมทำให้ ไม่สามารถรับรู้ความกรอบขณะเคี้ยวได้จึงได้รับคะแนนความชอบด้านความกรอบน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับข้าวเกรียบเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนที่ทำการทดลองผลิตขึ้นกับข้าวเกรียบสูตรควบคุมแล้ว พบว่า ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน ร้อยละ 8 ได้รับคะแนนความชอบด้านความกรอบใกล้เคียงกับผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนร้อยละ 0 ซึ่งเป็นสูตรควบคุมมากที่สุด

ด้านการยอมรับโดยรวม พบว่า ผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนร้อยละ 0 ซึ่งเป็นสูตรควบคุม ได้รับคะแนนความชอบด้านการยอมรับโดยรวม

มากที่สุดอยู่ในระดับขอบปานกลาง ซึ่งความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$) กับข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน ร้อยละ 4, 8 และ 12 ซึ่งได้รับคะแนนความชอบด้านการยอมรับโดยรวมอยู่ในระดับขอบเล็กน้อย โดยเมื่อเปรียบเทียบข้าวเกรียบเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนที่ทำการทดลองผลิตขึ้นกับข้าวเกรียบสูตรควบคุมแล้ว พบว่าข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน ร้อยละ 4 และ 8 ได้รับคะแนนความชอบด้านรสชาติตรงลงมาจากผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนร้อยละ 0 ซึ่งเป็นสูตรควบคุมมากที่สุด

จากการทดสอบคุณภาพทางประสาทสัมผัสของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน พบว่า ปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนที่เติมลงในข้าวเกรียบหอยนางรมมีผลต่อการยอมรับของผู้บริโภคในทุกๆ ด้าน ได้แก่ ด้านสี กลิ่น รสชาติ ความกรอบ และการยอมรับโดยรวม ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้บริโภคให้คะแนนความชอบด้านสี และกลิ่นของข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน ร้อยละ 4 และ 8 ไม่แตกต่างจากข้าวเกรียบหอยนางรมสูตรควบคุม ส่วนความชอบด้านรสชาติ และความชอบโดยรวม

พบว่า ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนร้อยละ 4 และ 8 ได้คะแนนความชอบตรงลงมาจากข้าวเกรียบหอยนางรมสูตรควบคุมมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาคะแนนความชอบด้านความกรอบซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของข้าวเกรียบแล้วพบว่า ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน ร้อยละ 8 ได้คะแนนความชอบด้านความกรอบในระดับขอบปานกลางถึงขอบมากไม่แตกต่างกับข้าวเกรียบหอยนางรมสูตรควบคุม ดังนั้น ข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนที่มีปริมาณเส้นใยอาหารทดแทนแป้งมันสำปะหลัง ร้อยละ 8 จึงเป็นปริมาณที่เหมาะสมที่สุดในการผลิต

4. ผลการศึกษาคุณภาพทางกายภาพ และเคมีของข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน

จากการทดลองผลิตข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน โดยใช้ปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนทดแทนแป้งมันสำปะหลังที่ 4 ระดับ คือ ร้อยละ 0, 4, 8 และ 12 โดยน้ำหนัก แล้วนำข้าวเกรียบที่ทอดแล้วมาวิเคราะห์คุณภาพ ได้แก่ ค่าสี ปริมาณเส้นใยอาหาร ความชื้น และ ค่า a_w ได้ผลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการตรวจสอบทางกายภาพ และเคมีของผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน

ปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน (ร้อยละ)	ค่าสี			เส้นใยอาหาร (ร้อยละ)	ความชื้น (ร้อยละ)	a_w
	L*	a*	b*			
0 (สูตรควบคุม)	61.51±2.97 ^a	4.07±1.83 ^c	23.04±4.38 ^a	0.04±0.05 ^d	2.61±0.08 ^b	0.25±0.02 ^{ab}
4	55.83±11.17 ^{ab}	5.44±1.47 ^{bc}	23.17±1.75 ^a	0.37±0.07 ^c	2.49±0.44 ^b	0.20±0.00 ^b
8	53.67±2.94 ^b	6.28±0.97 ^b	18.98±1.43 ^b	1.24±0.22 ^b	3.68±0.07 ^a	0.27±0.03 ^a
12	52.82±2.35 ^b	8.32±1.47 ^a	21.49±2.09 ^{ab}	2.11±0.16 ^a	2.78±0.68 ^b	0.22±0.08 ^{ab}

หมายเหตุ : อักษรที่แตกต่างกันในแนวตั้ง แสดงว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$)
 ค่า L* แสดงค่าความสว่างมีค่าตั้งแต่ 0 (สีดำ) ถึง 100 (สีขาว) ค่า a* แสดงค่าสีแดง (+) สีเขียว (-)
 ค่า b* แสดงค่าสีเหลือง (+) สีน้ำเงิน (-)

จากตารางที่ 5 พบว่า เมื่อปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนเพิ่มขึ้นมีผลทำให้ค่าความสว่าง (L*) ลดลง ทั้งนี้เป็นผลมาจากผงเส้นใยอาหารแบบละเอียดที่ใช้ในการทดลองมีสีน้ำตาล การเติมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนในปริมาณมากขึ้นจึงมีผลทำให้สีของผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมมีสีคล้ำขึ้น ค่าความสว่าง (L*) ของผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน เท่ากับร้อยละ 0 (สูตรควบคุม) และ 4 มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ค่าสีแดง (a*) พบว่า เมื่อปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนเพิ่มขึ้นมีผลทำให้ค่าสีแดง (a*) เพิ่มขึ้น ค่าสีแดง (a*) ของผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบ

หอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน เท่ากับ ร้อยละ 0 (สูตรควบคุม) และ 4 มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ค่าสีเหลือง (b*) ของผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนร้อยละ 0 (สูตรควบคุม) 4 และ 12 มีค่าสีเหลือง (b*) แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$)

ปริมาณเส้นใยอาหารของข้าวเกรียบ พบว่า เมื่อเติมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนในข้าวเกรียบหอยนางรมเพิ่มขึ้นมีผลทำให้ปริมาณเส้นใยอาหารของข้าวเกรียบมีค่าเพิ่มขึ้น ซึ่งปริมาณเส้นใยอาหารของข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือก

ทุเรียนทั้ง 4 สิ่งทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$) โดยข้าวเกรียบหอยนางรมที่เติมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนร้อยละ 12 มีปริมาณเส้นใยอาหารมากที่สุดซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 2.11 ส่วนข้าวเกรียบหอยนางรมที่เติมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนร้อยละ 8 ซึ่งเป็นปริมาณที่เหมาะสมในการผลิตมากที่สุด มีปริมาณเส้นใยอาหารร้อยละ 1.24 จึงจัดเป็นอาหารที่มีเส้นใยอาหารปานกลาง เนื่องจากมีเส้นใยอาหารอยู่ในช่วง 1 ถึง 3 กรัม ต่ออาหาร 100 กรัม (พิมพ์เพ็ญ และ นิธิยา, ม.ป.ป) และเมื่อวิเคราะห์จากค่า Thai Recommended Daily Intake (Thai RDI) ที่ได้กำหนดปริมาณเส้นใยอาหารที่ร่างกายควรรับเท่ากับ 25 กรัมต่อวัน (พิมพ์เพ็ญ และ นิธิยา, ม.ป.ป) พบว่าการรับประทานข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนร้อยละ 8 ในปริมาณ 100 กรัม ร่างกายจะได้รับเส้นใยอาหารเท่ากับร้อยละ 5 ของปริมาณที่แนะนำต่อวันและจากงานวิจัยของไครดา และคณะ (2553) ซึ่งได้ทำการศึกษ ปริมาณเส้นใยอาหารที่ไม่ละลายน้ำจากเปลือกทุเรียน พบว่ามีปริมาณเส้นใยอาหารที่ไม่ละลายน้ำร้อยละ 65.13 เส้นใยอาหารชนิดนี้สามารถพองตัวคล้ายฟองน้ำ ทำให้รู้สึกอิ่มได้เร็วขึ้น อีกทั้งยังช่วยเพิ่มเนื้ออุจจาระ และลดอาการท้องผูก ทำให้ลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งลำไส้ได้

ปริมาณความชื้นของข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนที่มีปริมาณเส้นใยอาหารร้อยละ 0, 4 และ 12 มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$) กับข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหาร ร้อยละ 8 โดยมี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 จะเห็นได้ว่าปริมาณความชื้นของข้าวเกรียบหอยนางรมทั้ง 4 สิ่งทดลอง มีค่าไม่เกินร้อยละ 4.0 ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.107/2554) เรื่องข้าวเกรียบ ที่กำหนดให้ข้าวเกรียบพร้อมบริโภคนั้นจะต้องมีความชื้นไม่เกินร้อยละ 4

ค่า a_w ของข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน ร้อยละ 0, 8 และ 12 มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$) กับข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน ร้อยละ 4 ซึ่งมีค่า a_w เท่ากับ 0.20 แต่อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าข้าวเกรียบทั้ง 4 สิ่งทดลอง มีค่า a_w ที่ค่อนข้างต่ำอยู่ในช่วง 0.20 ถึง 0.27 จึงจัดเป็นอาหารแห้งค่า a_w เป็นปัจจัยที่สำคัญในการควบคุมและป้องกันการเสื่อมเสียของผลิตภัณฑ์อาหาร จึงมีผลโดยตรงต่อการกำหนดอายุการเก็บรักษาของผลิตภัณฑ์อาหาร เนื่องจากค่า a_w เป็นปัจจัยที่ชี้ระดับปริมาณน้ำต่ำสุดในอาหารที่เชื้อจุลินทรีย์สามารถนำไปใช้ในการเจริญเติบโต แบคทีเรียเกือบทุกชนิดไม่สามารถเจริญเติบโตได้ที่ค่า a_w ต่ำกว่า 0.9 และราส่วนใหญ่จะไม่เจริญเติบโตได้ที่ค่า a_w ต่ำกว่า 0.7 (รุ่งนภา, 2545)

6. ผลการศึกษาคุณภาพทางด้านจุลินทรีย์ของข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน

ผลการวิเคราะห์คุณภาพทางด้านจุลินทรีย์ของข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน ในปริมาณร้อยละ 0 4 8 และ 12 โดยน้ำหนัก โดยทำการวิเคราะห์ในข้าวเกรียบดิบ ได้แก่ จำนวนจุลินทรีย์ทั้งหมด เชื้อรา เชื้อ *Escherichia coli*. และ เชื้อ *Staphylococcus aureus*. ได้ผลดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการศึกษาคุณภาพด้านจุลินทรีย์ของข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน

ปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียน (ร้อยละ)	จุลินทรีย์ทั้งหมด (CFU/g)	เชื้อรา (CFU/g)	<i>Escherichia coli</i> (MPN/g)	<i>Staphylococcus aureus</i> (CFU/g)
0 (สูตรควบคุม)	1.67×10^2	ไม่พบ	<3.0	<10
4	1.00×10^2	ไม่พบ	<3.0	<10
8	1.00×10^2	ไม่พบ	<3.0	<10
12	1.00×10^2	ไม่พบ	<3.0	<10

จากตารางที่ 6 พบว่าจำนวนจุลินทรีย์ทั้งหมดของข้าวเกรียบหอยนางรมทั้ง 4 สิ่งทดลองอยู่ในช่วง 1.00×10^2 ถึง 1.67×10^2 CFU/g ตรวจไม่พบเชื้อรา มีเชื้อ *Escherichia coli* น้อยกว่า 3.0 MPN/g และเชื้อ *Staphylococcus aureus* น้อยกว่า 10 CFU/g จะเห็นได้ว่าจำนวนจุลินทรีย์ทั้งหมด เชื้อรา เชื้อ *Escherichia coli* และเชื้อ *Staphylococcus aureus* ของ

ข้าวเกรียบทุกสิ่งทดลองไม่เกินมาตรฐานตามข้อกำหนดของมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.107/2554) เรื่องข้าวเกรียบ เนื่องจากข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหาร มีการใช้ความร้อนค่อนข้างสูงในกระบวนการผลิต และจัดเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแห้งจึงเกิดการเน่าเสียได้ยาก จุลินทรีย์ไม่สามารถเจริญเติบโตได้สามารถเก็บรักษาได้นาน แต่ถ้าเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ไม่เหมาะสมอาจทำให้เกิดการเสื่อมเสียจากเชื้อราได้

สรุปและอภิปรายผล

ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนทดแทนแป้งมันสำปะหลังร้อยละ 8 เป็นปริมาณที่เหมาะสมที่สุดในการผลิต เนื่องจากผู้บริโภคให้คะแนนความชอบด้านสี กลิ่น และความกรอบของข้าวเกรียบไม่แตกต่างจากกับข้าวเกรียบหอยนางรมที่ไม่มีการเติมใยอาหารจากเปลือกทุเรียน (สูตรควบคุม) ส่วนคะแนนความชอบด้านรสชาติ และการยอมรับโดยรวมมีคะแนนความชอบรองลงมาจากข้าวเกรียบหอยนางรมสูตรควบคุม โดยคะแนนความชอบด้านสี กลิ่น รสชาติ ความกรอบ และการยอมรับโดยรวม มีค่าเท่ากับ 6.66, 6.25, 6.60, 7.21 และ 6.94 ตามลำดับ การเสริมปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนในปริมาณเพิ่มขึ้นมีผลทำให้ข้าวเกรียบหอยนางรมเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนมีอัตราการพองตัวและค่าความสว่าง (L*) ลดลงค่าสีแดง (a*) เพิ่มขึ้น ข้าวเกรียบหอยนางรมที่มีปริมาณเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนทดแทนแป้งมันสำปะหลังร้อยละ 8 มีปริมาณเส้นใยอาหารร้อยละ 1.24 ปริมาณความชื้นเท่ากับร้อยละ 3.68 ค่า a_w เท่ากับ 0.27 โดยตรวจพบจำนวนจุลินทรีย์ทั้งหมด เท่ากับ 1.00×10^2 CFU/g เชื้อ Escherichia col. น้อยกว่า 3.0 MPN/g เชื้อ Staphylococcus aureus น้อยกว่า 10 CFU/g และตรวจไม่พบเชื้อรา ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเรื่องข้าวเกรียบ (มผช.107/2554)

เอกสารอ้างอิง

พิมพ์เพ็ญ พรเฉลิมพงศ์ และนิธิยา รัตนปนนท์. (มปป). **เส้นใยอาหาร** (Online). แหล่งที่มา : <http://www.foodnetworksolution.com/wiki/word/1102/dietary-fiber-%E0%B9%83%E0%B8%A2%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%A3> : 7 มกราคม 2558.

รุ่งนภา พงศ์สวัสดิ์มานิต และ ไพศาล วุฒิจำนง. (2545). **การประเมินอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์อาหาร**. เอกสารประกอบการสัมมนา-อบรมวิชาการด้านอุตสาหกรรมอาหาร.

ศรายุทธ์ จิตรพัฒนากุล กุลพร พุทธิมี และรัชชฎาภา จำปาศรี. (2556). **การพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพผลผลิตข้าวเกรียบหอยนางรมดิบแห้ง กลุ่มหอยนางรมครบวงจรคั้งกระเบน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ**. รายงานวิจัย คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

โศรดา วัลภา กุลภัส วชิรศิริ ดำรงชัย สิทธิสำอาง และฐิติชญา สุวรรณทัฬ. (2553). **ผลของการเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนต่อคุณภาพของขนมปังขาว**. ว.วิทย์. กษ. 40 (3/1) (พิเศษ) : 205-208.

สันทนา อมรชัย. (2537). **เส้นใยอาหาร**. วารสารกรมวิทยาศาสตร์บริการ. 42(145). 27-33.

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. (2554). **มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ข้าวเกรียบ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สำนักงานส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตร. (2554). **ทุเรียน**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://agri.dit.go.th/web_dit_sec3/admin/uploadfiles/upload_files/ทุเรียนรายเดือน-%20ก.ค.54.doc.pdf : 8 กรกฎาคม 2556.

สำนักงานสุขาภิบาลอาหารและน้ำ. (2556). **เลือกซื้อและล้างผักสดผลไม้ให้สะอาดปลอดภัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

อรนุช สีหามาลา ศุภชัย ภูถาดดอก และพนอจิตต์ ของศิริ. (2546). **การศึกษาสูตรที่เหมาะสมของข้าวเกรียบใบหม่อน**. รายงานวิจัย คณะวิชาเทคโนโลยีการอาหาร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตกาฬสินธุ์

อัจฉรา ดลวิทยาคุณ. (2544). **การพัฒนาผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวจากแป้งมันเทศเคลือบ**. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (คหกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

AOAC. (2000). **Official Methods of Analysis of AOAC International**. 17th ed. Washington. D.C. : Association of Official Analytical Chemists.

BAM. (2001). **Bacteriological Analytical Manual online**, Chapter 12 on Staphylococcus aureus.

U.S. Food and Drug Administration. [Online]. Available : <http://www.fda.gov/Food/FoodScienceResearch/LaboratoryMethods/ucm071429.htm>. [สืบค้นวันที่ 10 มีนาคม 2559]

BAM. (2013). **Bacteriological Analytical Manual online**, Chapter 4 on Enumeration of Escherichia coli and the Coliform Bacteria.U.S. Food and Drug Administration. [Online]. Available: <http://www.fda.gov/Food/FoodScienceResearch/LaboratoryMethods/ucm064948.htm>. [สืบค้นวันที่ 10 มีนาคม 2559]

Fuentes-Alventosa, J.M., G. Rodriguez-Gutierrez, S. Jaramillo-Carmona, J.A. Expejo-Calvo, R. Rodriguez-Arcos, J. Fernandez-Bolanos, R. Guillen-Bejarano and A. Jimenez-Araujo. (2009). **Effect of extraction method on chemical composition and functional characteristics of high dietary fibre powders obtained from asparagus by-products**. *Food Chemistry*. 113 : 665-671.

Larrauri, J.A., P. Ruperez and F. Saura-Calixto.(1997). **Mango peel fibres with antioxidant activity**. *Zeitschrift Fur Lebensmittel-Untersuchung*

แนวทางการพัฒนากิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

The Guideline to Develop Media Literacy Activities for Primary School Students

ประพรรณ พละชีวะ, อังคณา กรัณยาธิกุล, ดนุชา สลิ่งศ์, เลอลักษณ์ โอทกานนท์
กลุ่มวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังข์อำวิทยา อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 7 คน ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) กิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 2) แบบสัมภาษณ์ครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เก็บข้อมูลในการวิจัยโดยให้ครูเป็นผู้ช่วยวิทยากร และผู้สังเกตการณ์ในการทำกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ จากนั้นทำการสัมภาษณ์ครูด้วยเทคนิคการสะท้อนความคิด

ผลการวิจัยพบว่า

1. แนวทางการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อในนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ควรเป็นกิจกรรมกลุ่มช่วยผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน
2. กิจกรรมควรเน้นการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการรู้เท่าทันสื่อ อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การรู้เท่าทันสื่อ

Abstract

The purpose of this study was to find the guideline to develop the media literacy activities for primary school students. The populations used in the research were seven primary school teachers of Sungaumwittaya School, Klong Laung District, Pathum Thani Province, who were selected by using purposive sampling. The research instruments were 1) the media literacy activities for primary school students, and 2) the interview question for teachers who taught in primary school. The data were collected by letting the teachers be assistant lecturers and observers in doing the media literacy activities. Then, interviewed the teachers using reflective thinking technique.

The results indicated that :

1. the appropriate guideline to develop media literacy activities for primary school students was the group activities that helped the students to exchange their opinions together, and
2. the activities should emphasize on various data analysis and presentation to make the students understand the media literacy more concretely.

Keyword : Media Literacy

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (2556) ได้กล่าวไว้ว่า การรู้เท่าทันสื่อ คือ ทักษะ หรือความสามารถในการ “ใช้สื่ออย่างรู้ตัว” และ “ใช้สื่ออย่างตื่นตัว” ดังนั้นทักษะการรู้เท่าทันสื่อจึงเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ซึ่ง อูซา บักกินส์ (2559) กล่าวไว้ว่า ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ การรู้เท่าทันสื่อจะต้องมีการนำไปปรับ ใช้ใน 4 รูปแบบ คือ เข้าถึง (access) วิเคราะห์ (analyse) ประเมิน (evaluate) และ สร้างสรรค์ (create) และทั้ง 4 รูปแบบนี้สามารถใช้ได้ กับสื่อทุกประเภท นับตั้งแต่ สื่อสิ่งพิมพ์ การกระจายเสียง จนถึงสื่ออินเทอร์เน็ต จากความหมายของการรู้เท่าทันสื่อข้างต้นจะเห็นได้ว่า ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เป็นทักษะการคิดขั้นสูง (Higher order thinking skill) ที่สำคัญ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถตั้งแต่ขั้นการวิเคราะห์ขึ้นไป จึงจะสามารถแยกแยะประเภทของสื่อ ข้อมูลหรือความหมาย ความคิดเห็นต่างๆ ที่มาพร้อมกับสื่อ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการรู้เท่าทันสื่อ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการรู้เท่าทันสื่อทั้ง 4 ด้าน โดยออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เข้าถึงสื่อ ด้วยวิธีการและเครื่องมือต่างๆ ตลอดจนการจัดกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ ข้อมูล ข้อเท็จจริงที่แฝงมากับสื่อ การประเมินคุณภาพของสื่อ และสามารถสร้างสรรค์สื่อออกมาได้ นอกจากนี้การออกแบบกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อยังต้องคำนึงถึงลักษณะของผู้เรียน ทั้งลักษณะเชิงกายภาพ เช่น เพศ อายุ รวมถึงประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ความแตกต่างทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมต่างๆ ที่จะใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการออกแบบกิจกรรม นอกจากนี้การออกแบบกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ ยังควรเน้นกิจกรรมกลุ่มที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง การใช้เทคนิคการสอนต่างๆ เช่น เทคนิคการระดมสมอง การใช้ตัวช่วยทางการเรียนรู้ต่างๆ เช่น การใช้ผังความคิด เป็นต้น จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะพบว่าการจัดกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ นั้น จะต้องดำเนินการออกแบบโดยคำนึงถึงผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน และเทคนิคแนวทางการจัดการเรียน การสอนต่างๆ อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ ยังคงต้องอาศัยข้อมูลจากครูผู้สอนที่มีความใกล้ชิดกับตัวผู้เรียน ซึ่งในงานวิจัยนี้ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ที่มีลักษณะเฉพาะ และมีภูมิหลังด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปตามท้องถิ่นที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องอาศัยความคิดเห็นของผู้สอนที่มีความใกล้ชิดกับผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อต่อไป

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เป็นทักษะการคิดขั้นสูงที่มีความสำคัญกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการจัดกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อจำเป็นต้องมีการออกแบบ

กิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตลอดจน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อร่วมชั้นเรียน ดังนั้นการออกแบบกิจกรรม เพื่อการรู้เท่าทันสื่อ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องออกแบบ ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน เช่น ภูมิหลังของผู้เรียน ความรู้เดิมที่มีอยู่และสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม โดยบทความนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะมุ่งนำเสนอแนวทางการพัฒนา กิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ตอนปลายจากการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ต่างๆ และการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อระดับประถมศึกษาตอนปลายจากความคิดเห็นของครู ผู้สอนที่ได้ทดลองใช้กิจกรรมในบทบาทผู้ช่วยวิทยากรและร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์การทำกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ ภายหลังจากที่ครู ผู้สอนได้ร่วมกิจกรรมแล้ว จะใช้การสัมภาษณ์ด้วยเทคนิคการ สะท้อนความคิด ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม การรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนา กิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย

1. กิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ

กิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย ที่จัดทำขึ้นมีขั้นตอนในการจัดทำโดยดำเนินการศึกษา เอกสารคู่มือการจัดกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ ได้แก่ 1) วิทยันส์ เท่าทันสื่อ คู่มือจัดกิจกรรมเพื่อรู้เท่าทันสื่อสำหรับเยาวชน (ฉัตรวรรณ เล้าแสงชัยวัฒน์, 2559) 2) ถอดรหัสลับความคิดเพื่อ การรู้เท่าทันสื่อ คู่มือการเรียนรู้เท่าทันสื่อ (พรทิพย์ เย็นจะบก, 2559) 3) รู้เท่าทันสื่อ ICT (มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย, 2559) 4) คิดอ่านปฏิบัติการเท่าทันสื่อ คู่มือสำหรับจัดกระบวนการ และกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชนรู้เท่าทันสื่อ (โตมร อภิวันทนากร, 2559) โดยศึกษากิจกรรมต่างๆ ในคู่มือทั้ง 4 เล่ม จากนั้นคัดเลือก กิจกรรมให้เหลือเพียง 4 กิจกรรม โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา คัดเลือกกิจกรรมที่จะนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ตอนปลาย 4 ด้าน ได้แก่ ความเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน, วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมที่ประหยัดและจัดทำได้ง่าย, ขั้นตอนดำเนินการกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อน และเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียน ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งผลการคัดเลือกกิจกรรมที่มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์มีดังนี้

กิจกรรม	ความเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน	วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมที่ประหยัดและจัดหาได้ง่าย	ขั้นตอนดำเนินกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อน	เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
1. บ้านในฝัน (หนังสือวัยมันส์เท่าทันสื่อ)	✓	✓	✓	✓
2. กลไกการรับรู้สื่อ (หนังสือวัยมันส์เท่าทันสื่อ)	✓	✓	✓	✓
3. กระบวนการผลิตโฆษณา (หนังสือวัยมันส์เท่าทันสื่อ)	✓	✓	✓	✓
4. กิจกรรมรู้จักด้านบวก-ด้านลบของเกม (หนังสือรู้เท่าทันสื่อ ICT)	✓	✓	✓	✓
5. กิจกรรมคุณติตเกมแล้วหรือยัง (หนังสือรู้เท่าทันสื่อ ICT)	✓	✓	✓	✓
6. กิจกรรมแนวทางการเล่นเกมอย่างเหมาะสม (หนังสือรู้เท่าทันสื่อ ICT)	✓	✓	✓	✓
7. กิจกรรมรู้ทันภัยจากมือถือ (หนังสือรู้เท่าทันสื่อ ICT)	✓	✓	✓	✓
8. กิจกรรมการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างปลอดภัย (หนังสือรู้เท่าทันสื่อ ICT)	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์กิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ

จากตารางการสังเคราะห์พบว่า มีคุณลักษณะตามเกณฑ์ ทั้ง 4 ข้อ มีทั้งสิ้น 8 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมบ้านในฝัน (หนังสือวัยมันส์เท่าทันสื่อ), กิจกรรมกลไกการรับรู้สื่อ (หนังสือวัยมันส์เท่าทันสื่อ), กิจกรรมกระบวนการผลิตโฆษณา (หนังสือวัยมันส์เท่าทันสื่อ) กิจกรรมรู้จักด้านบวก-ด้านลบของเกม (หนังสือรู้เท่าทันสื่อ ICT), กิจกรรมคุณติตเกมแล้วหรือยัง (หนังสือรู้เท่าทันสื่อ ICT), กิจกรรมแนวทางการเล่นเกมอย่างเหมาะสม (หนังสือรู้เท่าทันสื่อ ICT), กิจกรรมรู้ทันภัยจากมือถือ (หนังสือรู้เท่าทันสื่อ ICT) และกิจกรรมการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างปลอดภัย (หนังสือรู้เท่าทันสื่อ ICT) ดังนั้น เพื่อความเหมาะสมในการทำกิจกรรมในหนึ่งวัน จึงได้คัดเลือกให้เหลือเพียง 4 กิจกรรม และได้ทำการปรับเปลี่ยนชื่อและขั้นตอนในการทำกิจกรรมทั้งหมดให้เหมาะสมกับเวลาและกลุ่มผู้เรียน ดังนี้

1. กิจกรรมต้องการหรือจำเป็น Need or Want
2. กิจกรรมรู้เท่าทันเกม
3. กิจกรรมการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างปลอดภัย
4. กิจกรรมเบื้องหลังโฆษณา

การนำกิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรมไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายนั้น กิจกรรมที่ 1-3 จะดำเนินการโดยให้ครูเป็นผู้ช่วยวิทยากร และกิจกรรมที่ 4 ครูจะเป็นผู้สังเกตการณ์ ภายหลังจากเสร็จกิจกรรมทั้ง 4 จะเป็นการสัมภาษณ์ครูเพื่อสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดขึ้น

2. ข้อคำถามในการสะท้อนความคิดเห็นภายหลังจากทำกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ เป็นข้อคำถามที่สอบถามความคิดเห็น ภายหลังจากที่ครูได้ร่วมกิจกรรมในบทบาทผู้ช่วยวิทยากรและผู้สังเกตการณ์การทำกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ โดยคำถามแบ่งออกเป็น 4 ข้อ ได้แก่ 1) ลักษณะของกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ มีลักษณะอย่างไร 2) สิ่งที่ควรคำนึงในการออกแบบกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ 3) ความเหมาะสมต่อนักเรียนและเนื้อหาของกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ และ 4) อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการและคณะครูในระดับประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสังกัดอำเภวิทยา โดยมีการพูดคุยและกำหนดหัวข้อร่วมกันว่าจะมีการทำกิจกรรมในหัวข้อการรู้เท่าทันสื่อ ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยให้คณะครูระดับประถมศึกษาตอนปลายร่วมเป็นผู้ช่วยวิทยากร และสังเกตการณ์การดำเนินกิจกรรมต่างๆ

2. ดำเนินการศึกษาเอกสารต่างๆ เพื่อสร้างเครื่องมือในการวิจัยซึ่งประกอบด้วย 1) กิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมความจำเป็น VS ความต้องการ (Need or Want), กิจกรรมรู้เท่าทันเกม, กิจกรรมการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างปลอดภัย และกิจกรรมเบื้องหลังโฆษณา 2) ข้อคำถามในการสะท้อนความคิดภายหลังการทำกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ

3. กำหนดการทำกิจกรรม โดยชี้แจงขั้นตอนการทำกิจกรรม บทบาท หน้าที่แก่ครูที่เข้าร่วมกิจกรรม จากนั้นดำเนินกิจกรรมที่ 1) กิจกรรมความจำเป็น VS ความต้องการ (Need or Want) 2) กิจกรรมรู้เท่าทันเกม 3) กิจกรรมการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างปลอดภัย โดยให้ครูเป็นผู้ช่วยวิทยากร ส่วนกิจกรรมที่ 4) กิจกรรมเบื้องหลังโฆษณา จะให้ครูเป็นผู้สังเกตการณ์ ซึ่งมีรายละเอียดของกิจกรรมโดยสรุป ดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 ต้องการหรือจำเป็น Need or Want (เวลา 50 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะสิ่งของที่นักเรียนมีความจำเป็นออกจากสิ่งของที่นักเรียนมีความต้องการ

2. เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นถึงความแตกต่างของพฤติกรรมการบริโภคเพื่อตอบสนองความต้องการการบริโภคตามความจำเป็น ขั้นตอนกิจกรรม

1. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 7-10 คน

2. ให้ผู้เรียนเขียนรายการสินค้าแฟชั่นที่อยากได้ 10 อย่าง พร้อมระบุยี่ห้อ และราคา ภายในเวลา 3 นาที

3. แลกเปลี่ยนรายการแฟชั่นกับเพื่อนและคัดเลือกให้เหลือ 10 อย่าง โดยใช้เทคนิคการระดมสมอง ภายในเวลา 15 นาที

4. วาดรูปคนลงในกระดาษปรีฟและวาดสินค้าแฟชั่นที่ได้เลือกไว้ทั้ง 10 อย่าง พร้อมระบุราคาและรวมราคาสินค้าทุกชิ้นภายในเวลา 15 นาที

5. ให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน

6. ผู้สอนนำอภิปรายในประเด็นต่างๆ เช่น ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไป ความคุ้มค่าในการใช้ประโยชน์ สิ่งใดคือสิ่งจำเป็น (Need) สิ่งใดคือสิ่งที่ยากได้จากความต้องการ (Want) ฯลฯ

7. ให้ผู้เรียนใช้ปากกาเคมีวงกลมสินค้าแฟชั่น โดยแยกแยะสิ่งที่จำเป็น และสิ่งที่ไม่จำเป็น

8. ผู้สอนกล่าวสรุปเพื่อให้ผู้เรียนแยกแยะความต้องการกับความจำเป็นได้อย่างถูกต้อง

9. ผู้สอนแจกกระดาษการ์ดสีให้ผู้เรียนสรุปความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมนี้

กิจกรรมที่ 2 รู้เท่าทันเกม (เวลา 50 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักประโยชน์ของการเล่นเกม

2. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักโทษของการติดเกม

3. เพื่อให้ผู้เรียนสำรวจตนเองว่าอยู่ในภาวะติดเกมหรือยัง

4. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกำหนดแนวทางในการเล่นของตนเองอย่างเหมาะสม

ขั้นตอนกิจกรรม

1. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 7-10 คน

2. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มระดมสมองเขียนประโยชน์และโทษของการเล่นเกมลงในกระดาษปรีฟโดยวาดเป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping) ภายในเวลา 10 นาทีจากนั้นให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

3. ให้อาสาสมัคร 3-4 คน ออกมาเล่นถึงเกมที่ตนเองเคยเล่นว่าคือเกมอะไร และมีวิธีการเล่นอย่างไร

4. ผู้สอนแจกใบความรู้เรื่องประโยชน์และโทษของเกม และกล่าวสรุปตามใบความรู้

5. ผู้สอนแจกแผ่นการ์ดพฤติกรรมการเล่นเกมที่ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

6. ให้ผู้เรียนแยกแยะพฤติกรรมในแผ่นการ์ดว่าพฤติกรรมแบบใดเข้าข่ายการติดเกม และให้ผู้เรียนแต่ละคนสำรวจตัวเองว่าตัวเองมีพฤติกรรมติดเกมบ้าง

7. ให้ผู้เรียนที่มีพฤติกรรมติดเกมออกมามีบทสนทนาพูดคุยประสบการณ์และร่วมกันหาทางออก

8. ผู้สอนแจกแผ่นการ์ดแนวทางการเล่นเกมอย่างเหมาะสม

9. ให้ผู้เรียนแต่ละคนสำรวจตัวเองว่าตัวเองมีพฤติกรรมแนวทางการเล่นเกมที่เหมาะสมหรือไม่

11. ให้ผู้เรียนที่มีพฤติกรรมแนวทางการเล่นเกมที่เหมาะสมออกมามีบทสนทนาพูดคุยประสบการณ์และร่วมกันหาทางออก จากนั้นผู้สอนแจกกระดาษการ์ดสีให้ผู้เรียนสรุปความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมลงในกระดาษการ์ดสี

กิจกรรมที่ 3 การใช้โทรศัพท์มือถืออย่างปลอดภัย (เวลา 50 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงภัยที่แฝงมากับโทรศัพท์มือถือ

2. เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือที่เหมาะสม กาลเทศะและปลอดภัย

ขั้นตอนกิจกรรม

1. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 7-10 คน
2. ผู้สอนแจกแผ่นการ์ดภัยจากการใช้โทรศัพท์มือถือให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม
3. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมพูดคุยกันว่าเคยเจอสถานการณ์ใดในแผ่นการ์ดบ้าง และมีภัยใดซ่อนเร้น และสรุปผลลงในกระดาษปรีฟภายในเวลา 10 นาที
4. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอข้อสรุปที่ได้ จากนั้นผู้สอนกล่าวสรุปโดยชี้ให้เห็นถึงภัยต่างๆ ที่ซ่อนเร้นมากับการโฆษณาในโทรศัพท์มือถือ
5. ผู้สอนแจกแผ่นการ์ดการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างถูกกาลเทศะให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม
6. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มแยกแยะแผ่นการ์ดว่าแผ่นใดเป็นการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างถูกกาลเทศะ และแผ่นใดเป็นการใช้โทรศัพท์มือถือที่ไม่ถูกกาลเทศะ
7. ให้ผู้เรียนสรุปผลเสียที่เกิดขึ้นจากการใช้โทรศัพท์มือถือที่ไม่ถูกกาลเทศะลงในกระดาษปรีฟ
8. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน จากนั้นผู้สอนกล่าวสรุปโดยแนะนำวิธีการใช้โทรศัพท์มือถือที่ถูกกาลเทศะและผลเสียที่เกิดขึ้นหากใช้โทรศัพท์มือถือที่ไม่ถูกกาลเทศะ
9. ผู้สอนแจกกระดาษการ์ดสีให้ผู้เรียนสรุปความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมลงในกระดาษการ์ดสี

กิจกรรมที่ 4 เบื้องหลังโฆษณา (เวลา 50 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการผลิตโฆษณา
2. เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้กลยุทธ์ในการโฆษณา
3. เพื่อให้ให้นักเรียนนำกลยุทธ์การโฆษณาไปใช้ในการออกแบบโฆษณาได้

ขั้นตอนกิจกรรม

1. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 13-15 คน
2. แจกปากกาเคมี สีเมจิกและกระดาษปรีฟให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม วาดรูปร่างกายมนุษย์ลงในกระดาษปรีฟ แล้ววาดจุดบกพร่องต่างๆ ของร่างกาย เช่น สีผิว รอยสิ่วบนใบหน้า รอยแผลเป็น ฯลฯ ภายในเวลา 10 นาที
3. ให้ผู้เรียนร่วมกันระดมสมองเพื่อพิจารณาจุดบกพร่องของร่างกายแล้วเลือกขึ้นมา 1 จุด ภายในเวลา 10 นาที
4. ให้ผู้เรียนร่วมกันระดมสมองเพื่อคิดหาสินค้าที่สามารถแก้ปัญหาจุดบกพร่องของร่างกายได้
5. แจกกระดาษปรีฟอีกหนึ่งแผ่น โดยให้นักเรียนเขียนข้อดีและข้อเสียของสินค้านั้น
6. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันออกแบบโปสเตอร์ลงในกระดาษเทาขาวเพื่อโฆษณาสินค้าที่นักเรียนคิดขึ้นนั้น ภายในเวลา 10 นาที

7. ให้ผู้เรียนคิดการแสดงโฆษณาสินค้านั้นให้เป็นการแสดงที่สนุก กระชับ ความยาวไม่เกิน 1 นาที
8. ให้แต่ละกลุ่มออกมาทำการแสดง
9. ผู้สอนสรุปกิจกรรมโดยบรรยายสรุปให้นักเรียนเห็นขั้นตอนการผลิตโฆษณาที่ผู้เรียนได้ทำไป และชี้ให้เห็นว่าโฆษณาจะระบุแต่เพียงด้านดีของสินค้าโดยไม่กล่าวถึงข้อเสีย
10. ผู้สอนแจกกระดาษการ์ดสีให้ผู้เรียนสรุปความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมลงในกระดาษการ์ดสี

4. ภายหลังจากที่ดำเนินกิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรมเสร็จแล้ว จะเป็นการสัมภาษณ์ครูที่เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะผู้ช่วยวิทยากรและผู้สังเกตการณ์ โดยสัมภาษณ์ด้วยเทคนิคการสะท้อนคิด โดยให้ครูที่เข้าร่วมกิจกรรมมานั่งล้อมวงกัน แล้วช่วยกันตอบคำถามตามที่กำหนด โดยให้แต่ละคนแสดงความคิดเห็นได้ไม่เกินคนละ 3 นาทีต่อ 1 คำถาม การแสดงความคิดเห็นจะต้องพูดออกมาให้ครูท่านอื่นๆ ร่วมกันฟังแต่จะไม่มีกรวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นของแต่ละคน จากนั้นนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปสังเคราะห์เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เท่าที่เห็นต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อหาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เท่าที่เห็นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จากการทดลองใช้กิจกรรมและการเป็นผู้สังเกตการณ์การทำกิจกรรมการเรียนรู้เท่าที่เห็นคือ

เก็บข้อมูลโดยการให้ครูที่เข้าร่วมกิจกรรมผู้ช่วยวิทยากรในกิจกรรมที่ 1) กิจกรรมความจำเป็น VS ความต้องการ (Need or Want) 2) กิจกรรมรู้เท่าทันเกม 3) กิจกรรมการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างปลอดภัย ส่วนกิจกรรมที่ 4) กิจกรรมเบื้องหลังโฆษณา จะให้ครูเป็นผู้สังเกตการณ์ ภายหลังจากที่ดำเนินกิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรมเสร็จแล้ว จะเป็นการสัมภาษณ์ครูที่เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะผู้ช่วยวิทยากรและผู้สังเกตการณ์ โดยสัมภาษณ์ด้วยเทคนิคการสะท้อนคิด ซึ่งประเด็นในการสัมภาษณ์ มีทั้งสิ้น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้เท่าที่เห็นมีลักษณะอย่างไร 2) สิ่งที่ควรคำนึงในการออกแบบกิจกรรม 3) ความเหมาะสมของกิจกรรม และ 4) อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ได้ผลการวิจัยดังนี้

ประเด็นที่ 1 ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้เท่าที่เห็นมีลักษณะอย่างไร

1.1 กิจกรรมการเรียนรู้เท่าที่เห็นที่ได้นำมาใช้กับผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายนี้จะเป็นกิจกรรมกลุ่มที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ มีสมาชิกกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มประมาณ 5 - 8 คน โดยแบ่งให้ผู้เรียนมีทั้งเพศชายและหญิง กลุ่มละเท่าๆ กัน

โดยอาจมีการคละความรูความสามารถและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สมาชิกในกลุ่มที่มีผลการเรียนดี ปานกลาง และอ่อนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน

1.2 กิจกรรมที่นำมาใช้นั้นจะเป็นกิจกรรมสถานการณ์จำลอง เพื่อให้ผู้เรียนได้สวมบทบาทเพื่อเรียนรู้บทบาทของผู้สร้างสรรค์และผู้บริโภค และมีการกรณีศึกษาในกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมกันตัดสินใจแก้ปัญหาหรือหาทางออกโดยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกันภายในกลุ่มย่อย

1.3 การทำกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อสามารถใช้เทคนิคการระดมสมองเข้ามาช่วยเพื่อให้ผู้เรียนร่วมกันเสนอความคิดโดยไม่มีกักรวิพากษ์วิจารณ์ และหาข้อสรุปร่วมกันภายในเวลาที่จำกัด

1.4 การทำกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อสามารถใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนระดมสมองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมองเห็นความเชื่อมโยงของข้อมูลต่างๆ รวมทั้งได้ใช้ความสามารถทางศิลปะตกแต่งระบายสีแผนผังความคิดให้สวยงามเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนในวัยนี้ชื่นชอบ

1.5 การทำกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะได้สร้างสรรค์ผลงานที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่ม หรือผลงานที่ได้ภายหลังการทำกิจกรรมในกลุ่มย่อยเพื่อนำเสนอข้อมูลหรือผลงานนั้นแก่เพื่อนร่วมชั้นเรียน และเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้สอบถาม และแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกันในชั้นเรียน

1.6 ครูนอกจากจะเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมแล้ว ยังมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรม โดยจัดเตรียมอุปกรณ์ให้แก่ผู้เรียน และคอยชี้แนะแนวทางและให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรณีศึกษาต่างๆ แก่ผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม เพราะในช่วงวัยของผู้เรียน อาจยังไม่เคยประสบพบเจอกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ในกรณีศึกษาที่นำมาเป็นตัวอย่าง ดังนั้น ครูผู้สอนจึงต้องช่วยอธิบายขยายความกรณีศึกษานั้นๆที่ผู้เรียนยังไม่เข้าใจ

ประเด็นที่ 2 สิ่งที่ควรคำนึงในการออกแบบกิจกรรม ผลจากการสัมภาษณ์ มีดังนี้

2.1 การออกแบบกิจกรรมควรคำนึงถึงขั้นตอนการทำกิจกรรมที่ควรมีความยืดหยุ่นไปตามบริบทของแต่ละท้องถิ่น เพราะผู้เรียนแต่ละที่มีประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกัน เช่น ผู้เรียนโรงเรียนสังกัดอำเภอจะรู้จักคำว่า “ยี่ห้อ” ทำให้วาดรูปประกอบไม่ถูก เป็นต้น

2.2 การออกแบบกิจกรรมควรคำนึงถึงวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถเตรียมได้ง่าย ราคาไม่แพง

ประเด็นที่ 3 ความเหมาะสมของกิจกรรม

3.1 การออกแบบกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อควรคำนึงถึงเวลาในการทำกิจกรรมในขั้นตอนย่อยๆโดยทำกิจกรรมในขั้นตอนย่อยๆ ไม่ควรกำหนดเวลาตายตัว แต่ควรยืดหยุ่นขยายเวลาในบางขั้นตอนให้มากขึ้น เช่น ขั้นตอนการวาดและตกแต่งแผนผังความคิด เพราะบางครั้งผู้เรียนชอบทำกิจกรรมวาดภาพมาก

จึงใช้เวลาในขั้นตอนนี้นานกว่าในขั้นตอนอื่นๆ จากนั้นให้ครูสามารถกำหนดเวลาในขั้นอื่นๆ ด้วยตัวเองตามสถานการณ์และความเหมาะสม

3.2 ไม่ควรทำกิจกรรมรู้เท่าทันสื่อหลายๆ กิจกรรมต่อเนื่องเป็นเวลานาน เพราะผู้เรียนอาจเกิดความเบื่อหน่าย ควรใช้กิจกรรมที่มีรูปแบบและขั้นตอนไม่ซับซ้อน มีความเป็นรูปธรรมง่ายต่อการทำความเข้าใจ

3.3 ครูควรเตรียมสถานที่ในการทำกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อให้เหมาะสม เช่น บางกิจกรรมการวาดรูปเป็นกลุ่ม จำเป็นต้องทำกิจกรรมบนพื้นห้องโล่งๆ การจัดกิจกรรมในห้องเรียนที่มีโต๊ะเรียนตั้งอยู่อาจไม่เหมาะสมเพราะต้องคอยจัดโต๊ะเรียนใหม่ทุกครั้งเสร็จจากกิจกรรม

3.4 กิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อทั้ง 4 กิจกรรมที่นำมาใช้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายมาก เพราะผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มโดยการระดมสมอง พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมกลุ่ม และเพื่อนร่วมชั้นเรียนคนอื่นๆ ผู้เรียนจะได้วาดรูปตามจินตนาการ และผู้เรียนยังได้ฝึกทักษะการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เช่น การแสดงบทบาทสมมุติ การวาดและตกแต่งแผนผังความคิด เป็นต้น

3.5 ในการจัดกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อ ควรจัดทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อวัดและประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียน

ประเด็นที่ 4 อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

4.1 การจัดกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อในกิจกรรมที่ 4 เบื้องหลังโฆษณา มีการนำนักเรียนทั้ง 3 ระดับมารวมกัน ทำให้นักเรียนมีจำนวนมากเกินไปและควบคุมได้ยาก ดังนั้น การจัดกิจกรรมรู้เท่าทันสื่อ จึงควรจัดภายในชั้นเรียนปรกติ

4.2 หากมีความจำเป็นต้องจัดกิจกรรมรู้เท่าทันสื่อที่มีผู้เรียนจำนวนมาก จะต้องให้ผู้ช่วยวิทยากรประจำกลุ่มย่อยๆ ทุกกลุ่มเพื่อกำกับดูแลให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนด

สรุปและอภิปรายผล

วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อหาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายเก็บข้อมูลโดยการให้ครูที่เข้าร่วมกิจกรรมผู้ช่วยวิทยากร และการเป็นผู้สังเกตการณ์ จากนั้นสัมภาษณ์ด้วยเทคนิคการสะท้อนคิดซึ่งประเด็นในการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสามารถสรุปดังนี้

แนวทางในการพัฒนากิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อสำหรับผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายนี้ ควรออกแบบกิจกรรมที่ทำในกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกประมาณ 5-8 คน ซึ่งสมาชิกในกลุ่มจะคละเทศ ความรูความสามารถ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กิจกรรมที่นำมาใช้จะเน้นกิจกรรมสถานการณ์จำลอง และกรณีศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจบริบทของการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างเพื่อนร่วมกลุ่ม และเพื่อนร่วม

ชั้นเรียนคนอื่นๆ เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา และสังเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหา ร่วมกัน ในระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่มนั้น ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยการทำให้กิจกรรมในกลุ่มย่อยสามารถใช้เทคนิคการระดมสมอง และแผนผังความคิดเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันภายในกลุ่ม ซึ่งการวาดแผนผังความคิดจะทำให้ผู้เรียนชื่นชอบเพราะได้ใช้ความสามารถทางศิลปะ ในการตกแต่งแผนผังความคิด การออกแบบกิจกรรมควรคำนึงถึงความประหยัด และวัสดุอุปกรณ์ที่จัดเตรียมได้ไม่ยาก ราคาไม่แพง ขั้นตอนการทำกิจกรรมที่ควรมีความยืดหยุ่น ไม่ต้องกำหนดเวลายตายตัว การเลือกสถานการณ์จำลองและกรณีศึกษาต้องปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

จากผลการวิจัยที่ได้จะพบว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เท่าที่เห็นนั้น ควรจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อยตามแนวทางการเรียนรู้ร่วมกัน (collaborative learning) ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2551) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมตามแนวทางการเรียนรู้ร่วมกัน จะทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการแบ่งหน้าที่กันทำงาน รับผิดชอบผลงานร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ ช่วยกันปรึกษาหารือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน นอกจากการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มแล้ว การใช้สถานการณ์จำลองและกรณีศึกษาให้ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและสังเคราะห์ความรู้ร่วมกันภายในกลุ่มยังสอดคล้องกับแนวทางการออกแบบการเรียนรู้แนวทางคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมซึ่ง โจทิพย์ ณ สงขลา (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้นั้นไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะภายในตัวเองเท่านั้น แต่เกิดจากการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลร่วมอยู่ในกิจกรรมทางสังคม ดังนั้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เท่าที่เห็นที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย ช่วยกันวิเคราะห์สถานการณ์ และกรณีศึกษาเพื่อหาคำตอบร่วมกันจึงเป็นแนวทางการสร้างความรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์กับสังคมอย่างมีความหมาย

กิจกรรมการเรียนรู้เท่าที่เห็นจะใช้ประกอบด้วยสถานการณ์หรือกรณีศึกษาให้ผู้เรียนได้ฝึกการวิเคราะห์ สอดคล้องกับที่ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2553) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้จากประสบการณ์อันหลากหลายและบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เรียน นอกจากนี้การเลือกสถานการณ์จำลองและกรณีศึกษาต้องปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม นั้นสอดคล้องกับ ฆนัท ธาตุทอง (2554) ที่กล่าวไว้ว่าในการสอนวิเคราะห์ ผู้สอนสามารถเริ่มต้นจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน ดังนั้นการยกสถานการณ์หรือกรณีศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์จึงต้องคำนึงถึงภูมิหลัง สภาพเศรษฐกิจ สังคมของผู้เรียนด้วยซึ่งสอดคล้องกับ นิธิตา วิวัฒน์พาณิชย์ (2558) ที่กล่าวไว้ว่า การสอนแบบกรณีศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้เท่าที่เห็นสื่อสังคมออนไลน์ได้ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้และแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด เปิดโอกาสให้

ผู้เรียนได้วิเคราะห์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และสอดคล้องกับ บุปผา เมฆสีทองคำ และดนุลดา จามจรี (2559) ที่กล่าวไว้ว่า การทำให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้เท่าที่เห็นนั้นกิจกรรมจะต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดขั้นสูง คือการคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดวิจารณ์ การคิดเชิงวิพากษ์

ในการทำกิจกรรมกลุ่มย่อยนั้น ผู้สอนอาจใช้เทคนิคการระดมสมองเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ปัญหา เทคนิคการระดมสมองนี้ ประชาสรรณ แสนภักดี (2553) กล่าวไว้ว่าเป็นเทคนิคที่เปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นหรือความคิดสร้างสรรค์ออกมาให้ได้มากที่สุดโดยไม่มีการจำกัดความคิด ทำให้บรรยากาศในการทำกิจกรรมกลุ่มมีความตื่นตัวที่สมาชิกในกลุ่มจะได้เสนอแนวทางการแก้ปัญหาแนวใหม่และสร้างสรรค์ และเราสามารถใชแผนผังความคิดร่วมกับเทคนิคการระดมสมองด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญฤดี ผลอนันต์ และธัญญา ผลอนันต์ (2550) ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดไว้ว่า แผนผังความคิดเป็นภาพสะท้อนของการคิดเป็นรัศมีซึ่งเป็นเทคนิคเชิงกราฟิกที่ช่วยให้สมองสามารถทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ช่วยให้เราเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นเพราะเป็นการจำลองการทำงานตามธรรมชาติของความคิด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุติมา นาควรรณ (2544) ได้ทำงานวิจัยเรื่องผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมอง และผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายเช่นเดียวกัน โดยใช้เทคนิคระดมสมองร่วมกับแผนผังความคิด ผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคนิคการระดมสมองร่วมกับแผนผังความคิดจะช่วยกระตุ้นความสนใจ ความกระตือรือร้นและสามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้ใช้การเก็บข้อมูลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปอาจเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เรียนถึงความเหมาะสมของกิจกรรมที่นำไปทดลองใช้
2. นอกจากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แล้ว ควรมีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบการเรียนรู้เท่าที่เห็น ว่าก่อนทำกิจกรรมและหลังทำกิจกรรมผู้เรียนมีความรู้เรื่องการเรียนรู้เท่าที่เห็นเพิ่มขึ้นหรือไม่
3. การทำกิจกรรมกับผู้เรียนที่มีจำนวนมาก ผู้สอนควรมีทักษะในการจัดการชั้นเรียนที่มีขนาดใหญ่เพื่อให้ผู้เรียนมีสมาธิกับการทำกิจกรรม และทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากโครงการสถาบันอุดมศึกษาเป็นที่เลี้ยงโรงเรียน สพฐ. เครือข่ายวิจัยภาคกลางตอนบน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญฤดี ผลอนันต์ และธัญญา ผลอนันต์. (2550). Mind Map กับการศึกษาและการบริหารความรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ขวัญข้าว.
- ฉันท ชาติทอง. (2554). สอนคิด การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- จตุมา นาควรรณ. (2544). ผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2550). วิถีวิทยาการออกแบบการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉัตรวรรณ เล้าแสงชัยวัฒน์. (2559). วิทยมนต์เท่าทันสื่อ คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อเรียนรู้เท่าทันสื่อสำหรับเยาวชน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://resource.thaihealth.or.th/library/hot/14008>.
- โตมร อภิวันทนากร. คิดอ่านปฏิบัติการเท่าทันสื่อ คู่มือสำหรับจัดกระบวนการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชนรู้เท่าทันสื่อ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://resource.thaihealth.or.th/library/hot/13911>.
- ทิตนา แชมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย. (2559). รู้เท่าทันสื่อ ICT.

[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.inetfoundation.or.th/ichthappy/mediaphp?act=sh&s=learn&id=Mjl=&>. 2559.

นิธิดา วิวัฒน์พาณิชย์. (2558). การพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ปีที่ 9 (กันยายน - ธันวาคม) : 209-219

บุปผา เมฆสีทองคำ และดนุลดา จามจรี. การศึกษาการรู้เท่าทันสื่อ: วิถีทางในการสร้างพลังการรู้เท่าทันสื่อ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/april_june_11/pdf/aw8.pdf.

ประชาสารรณ์ แสนภักดี. (2559). การประยุกต์ใช้แผนที่ความคิดในการระดมสมอง. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.prachasan.com/mindmapknowledge/brainstormmm.htm>.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2553). การพัฒนาการคิด. 5,000 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคโนโลยีพริ้นติ้ง.

พรทิพย์ เย็นจะบก. ถอดรหัส ลับความคิด เพื่อการรู้เท่าทันสื่อ คู่มือการเรียนรู้เท่าทันสื่อ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://resource.thaihealth.or.th/library/hot/14000>.

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2559). “รู้เท่าทันสื่อ” คืออะไร. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://bcp.nbt.go.th/knowledge/detail/306>.

อุษา บิ๊กกินส์. (ม.ป.ป.) การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.dpu.ac.th/dpurc/assets/uploads/magazine/fbthw2uccf4gokk.pdf>.

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano's Taxonomy) The Construction of "Analytical Thinking Ability" Test for Grade 5, Students in Thai Language Subject According to Marzano's Taxonomy

จิรัชญา แสงยนต์, สุรีพร อนุศาสนนันท์, สมพงษ์ ปั่นหุ่่น
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดของมาร์ซาโน และสร้างเกณฑ์ปกติกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 860 คน เลือกมาโดยการสุ่มอย่างง่าย การดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้ ภาษาไทยตามโครงสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของมาร์ซาโน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจับคู่ ด้านการจำแนก ด้านการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด ด้านการสรุปความทั่วไปและด้านการสรุปเป็นหลักเกณฑ์เฉพาะ

2. การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดของมาร์ซาโน ซึ่งประกอบด้วย (1) ค่าความตรงเชิงเนื้อหาโดยการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (2) ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ (3) ค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตร The Point-Biserial Correlation Coefficient (4) ค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร KR-20 (5) ค่าความตรงตามสภาพโดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดของมาร์ซาโนกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ (6) ความตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยัน

3. การสร้างเกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่น ของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดของมาร์ซาโน ด้วยวิธีการแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์

ผลการวิจัยพบว่า แบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดของมาร์ซาโน ที่สร้างขึ้น มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับได้ นั่นคือ มีความตรงเชิงเนื้อหา โดยการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา กับนิยามตัวชี้วัด เท่ากับ .6 - 1.00 มีค่าความยากอยู่ระหว่าง .20 - .79 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .08 - .72 มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .81 มีค่าความตรงตามสภาพ เท่ากับ .63 และมีความตรงเชิงโครงสร้าง โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 2887.65 ($p = 0.00$)

ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ .024 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .830 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .819 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ .971 และดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.010 เป็นไปตามเกณฑ์ของความสอดคล้องกลมกลืน จึงพิจารณาได้ว่า แบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดของมาร์ซาโน โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่นในรูปตาราง ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดของมาร์ซาโน พบว่า มีคะแนนดิบตั้งแต่ 13 ถึง 71 คะแนน เปอร์เซ็นต์ไทล์ .37 ถึง 99. 87

คำสำคัญ : แบบทดสอบ, ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์, แนวคิดของมาร์ซาโน

Abstract

The purposes of research were to construct, to test the quality of test, and to determine norms of analytical thinking ability test for grade 5 students in Thai Language Subject according to Marzano's taxonomy. The sample was 860 grade 5 students in the second semester of academic year 2013 under Sa-keao Primary Educational Service selected by simple random sampling technique. The research process consisted of three phases:

Phase one: The test construction of analytical thinking ability test for grade 5 students in Thai Language Subject according to Marzano's taxonomy in 5 skills subtest; Matching, classification, error analysis, generalizing and specifying.

Phase two: Validating the quality of the developed analytical thinking ability test comprised of the following activities obtaining the IOC value from experts, finding difficulty level, discrimination power, reliability and construct validity by confirmatory factor analysis.

Phase three: Norms construction of analytical thinking ability test for grade 5 students. Local norm by modifying points raw to percentile.

The research findings were that; Analytical thinking ability test for grade 5 students possessed good quality. The content validity of this test, according to the finding from experts' validation, were that there was congruence of indicator and the content between .60-1.00. The item difficulty between .20-.79. The item discrimination was between .08-.72. The reliability of the test was .81. The concurrent validity by Pearson's correlation coefficient was .83. The construct validity of the test was confirmed by factor analysis confirmed that the model fitted well with the empirical data of the analytical thinking ability test. The goodness of fit measures for model were $\chi^2 = 2660.857$, $p = .00$, RMSEA = .019, GFI = .840, AGFI = .828, CFI = .979 and RMR = .010. Thus the model fit well with the empirical data. The result norm of the analytical thinking ability constructed were as followed, The norms of analytical thinking ability test of grade 5 students in Thai Language strand according to Marzano's taxonomy was found to have raw scores from 13-71 with the percentile from .37-99.87

Keywords : Test, Analytical Thinking Ability, Marzano's Taxonomy

บทนำ

การคิดวิเคราะห์เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต บุคคลที่มีความสามารถทางการคิดวิเคราะห์จะมีความสามารถในด้านอื่นๆ เหนือกว่าบุคคลอื่นๆ ทั้งทางด้านสติปัญญาและการดำเนินชีวิต การคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานของการคิดทั้งหมด เป็นทักษะที่ทุกคนสามารถพัฒนาได้รวมทั้งสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นได้ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551) การคิดเป็นกระบวนการทางสมองของมนุษย์ซึ่งมีศักยภาพสูงมากและเป็นส่วนที่ทำให้มนุษย์แตกต่างไปจากสัตว์โลกอื่นๆ ผู้มีความสามารถในการคิดสูง สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ให้ลุล่วงไปได้ และมีการพัฒนาชีวิตของตนให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้นไป ผู้มีความสามารถในการคิด จึงมักได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำในองค์กรหรือกลุ่มต่างๆ การคิดมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการคิดเป็นปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการกระทำและการแสดงออกของบุคคล (ทิตินา แคมมณี, 2554) การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์จึงนับว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์โดยเฉพาะในยุคข่าวสารเทคโนโลยีที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันสูงอย่างเช่นปัจจุบัน บุคคลที่มีกระบวนการคิดดีมักจะเป็นผู้ที่ได้เปรียบในการดำรงชีวิตซึ่งมีโอกาสประสบความสำเร็จค่อนข้างสูงด้วยมักเป็นผู้ที่มีสติปัญญาเฉียบแหลม มีความคิดก้าวหน้าและสร้างสรรค์ มีความสามารถในแก้ไขปัญหาได้ดี ตรงจุด มีความรอบคอบ สามารถเลือกตัดสินใจได้ถูกต้องเหมาะสมมีเหตุผล และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุขและมีคุณภาพ

การศึกษาของประเทศไทยภายหลังการปฏิรูปการศึกษาให้ความสำคัญของการพัฒนาทักษะการคิดโดยเริ่มมีการส่งเสริมทักษะการคิดให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมดังที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และ ฉบับที่ 2 (แก้ไขปรับปรุง) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 24 ข้อ 2 และข้อ 3 รวมถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนข้อ 2 ไว้ว่า มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รวมถึงกำหนดให้ผลการประเมินการคิดวิเคราะห์เป็นเกณฑ์หนึ่งในการตัดสินเลื่อนชั้นและจบการศึกษาแต่ละระดับการศึกษาอีกด้วย ซึ่งการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์นี้จะช่วยทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนว่าอยู่ในระดับใดและต้องได้รับการพัฒนาต่อไปอย่างไรโดยวิธีใดและควรเลือกหรือปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือแนวทางการประเมินอย่างไรจึงจะเหมาะสม

นอกจากนี้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ยังได้กำหนดกรอบการประเมินคุณภาพภายนอกด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 4 ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ไว้ว่า ผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิด การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์

คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและแก้ปัญหาของตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555) และจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบสอง (พ.ศ.2549-2553) พบว่า ผลการประเมินมาตรฐานที่ 4 ด้านการคิด ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิด การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและแก้ปัญหาของตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสมในภาพรวมนั้น ยังไม่ได้มาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมพบว่านักเรียนไทยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่อยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554) โดยมีโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินเพียงร้อยละ 11.1 ซึ่งต่ำสุดในบรรดามาตรฐานการศึกษาทั้งหมด และร้อยละของสถานศึกษาของรัฐบาลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานมีเพียง 10.3 และสถานศึกษาเอกชนมีเพียงร้อยละ 27.3 ซึ่งถือว่ามีการประเมินอยู่ในระดับต่ำมาก (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551)

สภาพปัญหาดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ถึงแม้ว่าหน่วยงานด้านการศึกษาจะให้ความสำคัญและกำหนดแนวทางการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แต่ในทางปฏิบัติจริงพบว่ายังมีจุดอ่อน ดังผลการสัมภาษณ์บุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ตัดสินความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนโดยการพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มาใช้เป็นคะแนนในการประเมินความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนเนื่องจากการขาดเครื่องมือวัดและประเมินผลการคิดวิเคราะห์โดยตรงและโรงเรียนไม่มีรูปแบบการประเมินที่ชัดเจนตายตัว รวมทั้งแบบทดสอบที่สร้างขึ้นใช้ในสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพก่อนนำไปใช้ ซึ่งขัดแย้งกับแนวทางการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งได้ระบุไว้ว่า สถานศึกษาสามารถสร้างและพัฒนาแบบทดสอบตามตัวชี้วัดการประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนได้โดยใช้กระบวนการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องมั่นใจในความเที่ยงตรง (Validity) ความยุติธรรม (Fair) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบทดสอบนั้นๆ ที่จะนำมาประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554) การวัดและประเมินความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนของสถานศึกษาในประเทศไทย จึงอาจมีความคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงได้ค่อนข้างสูง

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาแบบทดสอบเพื่อใช้ในการวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดด้านการคิดวิเคราะห์ของมาร์ซาโนมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งแบบทดสอบที่สร้างขึ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ทีสนใจในการนำไปศึกษา และสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวัดและประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดของมาร์ซาโน
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดของมาร์ซาโน ดังนี้

- 2.1 ตรวจสอบความยาก (Difficulty)
- 2.2 ตรวจสอบอำนาจจำแนก (Discrimination)
- 2.3 ตรวจสอบความตรง (Validity)
 - 2.3.1 ความตรงตามเนื้อหา (Content validity)
 - 2.3.2 ความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity)
 - 2.3.3 ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)
- 2.4 ตรวจสอบความเที่ยง (Reliability)

3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามแนวคิดของมาร์ซาโน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 และเขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 272 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 5,708 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 และเขต 2 จำนวน 860 คน โดยใช้เทคนิคการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนตามแผนภาพที่ 1 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

สถิติและการวิเคราะห์

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ส่วนมัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย (SEM) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) คะแนนสูงสุด (Maximum) และคะแนนต่ำสุด (Minimum) โดยใช้โปรแกรม SPSS
2. วิเคราะห์ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ
3. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตร The Point-Biserial Correlation Coefficient
4. วิเคราะห์ค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร KR-20
5. วิเคราะห์ค่าความตรงตามสภาพโดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
6. ความตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองด้วยโปรแกรม LISREL
7. สร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบด้วยวิธีการแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของมาร์ซาโน 5 ด้าน คือ ด้านการจับคู่ (Matching) การจำแนก (Classification) การวิเคราะห์ข้อผิดพลาด (Error Analysis) การสรุปความทั่วไป (Generalizing) และการสรุปเป็นหลักเกณฑ์เฉพาะ (Specifying) สร้างโดยอิงขอบเขตการประเมินและตัวชี้วัดการคิดวิเคราะห์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบทดสอบปรนัยแบบหลายตัวเลือก (Multiple-Choice) มีตัวเลือก 4 ตัวเลือก ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือปรากฏผล ดังนี้

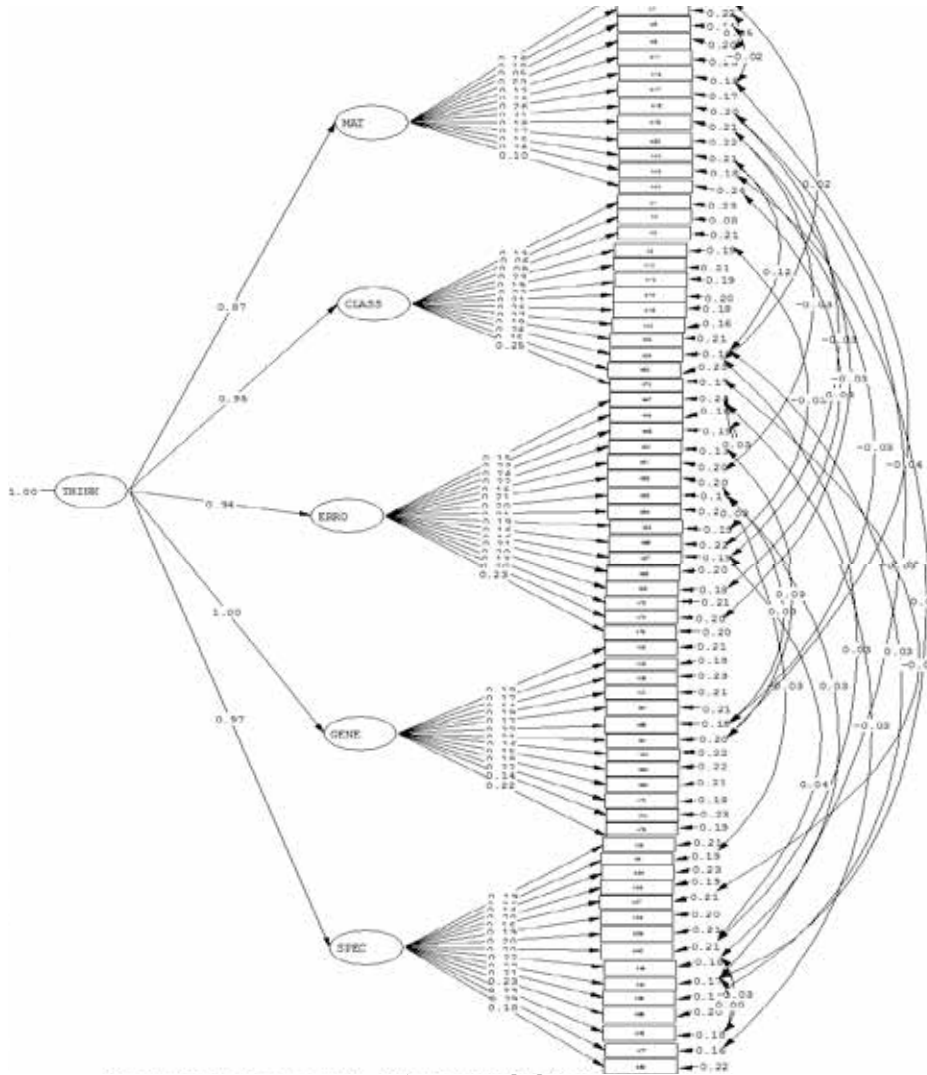
1. ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Index Of Item Objective Congruence : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบ ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ มีค่าระหว่าง .5 - 1.00
2. ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .20 - .79 ค่าความยากของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .31 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง .08 - .72 และค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .81
3. ความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .63

4. ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของมาร์ซาโน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นั่นคือแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความตรงเชิงโครงสร้าง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าความยากของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ พบว่า ข้อสอบมีค่าความยากรายข้ออยู่ระหว่าง .20 - .79
2. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ มีค่าอยู่ระหว่าง .08 - .72
3. ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .81
4. ค่าความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .83
5. ค่าความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ด้วยโปรแกรม LISREL พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบย่อยในแต่ละด้านมีค่าเป็นบวก โดยค่าอยู่ระหว่าง .867-1.00 ด้านการสรุปความทั่วไปมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 1.00 รองลงมาได้แก่ ด้านการสรุปเป็นหลักเกณฑ์เฉพาะ ด้านการจำแนก ด้านการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด และด้านการจับคู่ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .974, .950, .942 และ .867 ตามลำดับ ดัชนีความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.149 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า พารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ .019 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .840 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .828 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ .979 และดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) มีเท่ากับ .010 เป็นไปตามเกณฑ์ของความสอดคล้องกลมกลืน สรุปได้ว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแผนภาพที่ 2

Chi-Square = 2660.857 df = 2314 p-value = .000 Chi-Square /df = 1.149 RMSEA = 0.019

แผนภาพที่ 2 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของมาร์ซาโน

2. การสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ในรูปแบบคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank) ซึ่งเป็นเกณฑ์ระดับท้องถิ่น (Local Norm) เฉพาะกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ มาหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank) แล้วนำมาแปลผลเทียบกับเกณฑ์ 4 ระดับ พบว่า นักเรียนที่ได้คะแนนดิบในช่วง 50-71 คะแนน มีระดับความสามารถทางการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับสูง นักเรียนที่ได้คะแนนดิบในช่วง 30-49 คะแนน มีระดับความสามารถทางการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนที่ได้คะแนนดิบในช่วง 25-29 คะแนน มีระดับความสามารถทางการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และนักเรียนที่ได้คะแนนดิบในช่วง 0-24 คะแนน มีระดับความสามารถทางการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับต่ำ

สรุปและอภิปรายผล

1. การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ฉบับนี้ มีขั้นตอนสร้างที่ถูกต้องตามลำดับขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือ ซึ่งศึกษาตามแนวคิดการคิดวิเคราะห์ของมาร์ซาโน (Marzano's Taxonomy) ซึ่งได้พัฒนาแนวคิดด้านการคิดวิเคราะห์ที่มีความเป็นรูปธรรม ครบถ้วนตามองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะทางการคิดวิเคราะห์ 5 ประการ ได้แก่ การจับคู่ (Matching) การจำแนก (Classification) การวิเคราะห์ความผิดพลาด (Error Analysis) การสรุปความทั่วไป (Generalizing) การสรุปเป็นหลักเกณฑ์เฉพาะ (Specifying)

2. การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบ (Index Of Item Objective Congruence: IOC) พบว่า ข้อสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ทุกข้อ ($>.60$) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง $.6 - 6.0$ แสดงว่าข้อสอบฉบับนี้มีความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับ สุริพร อนุศาสนนันท์ (2554: 176) ได้กล่าวไว้ว่า ข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ $0.5 - 1.0$ ให้เก็บไว้ใช้ได้ ซึ่งพบว่าข้อสอบมีค่า IOC อยู่ระหว่าง $0.6 - 1.0$ ซึ่งผ่านเกณฑ์ทุกข้อคำถาม ทำให้ได้ข้อสอบจำนวนทั้งสิ้น 100 ข้อ จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบดังนี้

1) ค่าความยากของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สารระการเรียนรู้อาษาไทยตามแนวคิดของมาร์ซาโนพบว่า ข้อสอบมีค่าความยากอยู่ระหว่าง $.20 - .79$ ค่าความยากของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ $.31$ ซึ่งแสดงว่าค่าความยากของข้อสอบในแบบทดสอบฉบับนี้มีความยากที่พอเหมาะ คือ มีค่าตั้งแต่ $.20 - .80$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลกำหนด

2) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สารระการเรียนรู้อาษาไทยตามแนวคิดของมาร์ซาโน พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง $.20 - .72$ ซึ่งแสดงว่าข้อสอบฉบับนี้สามารถจำแนกผู้เรียนที่มีความสามารถทางการคิดวิเคราะห์สูงออกจากผู้ที่มีความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ต่ำได้ ดังที่ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 185) ได้กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้ว ข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกใช้ได้ จะมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ $.20$ และถ้าข้อสอบนั้นมีค่าอำนาจจำแนกเข้าใกล้ $+1$ ก็แสดงว่าข้อสอบนั้นสามารถจำแนกคนเก่งและคนอ่อนได้ถูกต้องสูงมาก ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบควรมีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนกยิ่งเข้าใกล้ 1 มากเท่าไร แสดงว่าข้อสอบข้อนั้นมีความสามารถในการจำแนกนักเรียนกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อนออกจากกันได้มากขึ้นเท่านั้น

3) ผลการวิเคราะห์ค่าความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกับคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ $.83$ แสดงว่าคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับคะแนนผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ $.50$ (ประมาณ $.30$ ถึง $.70$) ถือว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ซึ่งแสดงว่าแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นสามารถวัดได้ตรงตามสภาพ

4) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ที่ตามแนวคิดของมาร์ซาโน จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยในแต่ละด้านมีค่าเป็นบวก โดยค่าอยู่ระหว่าง $.870-1.00$ ด้านการสรุปความทั่วไป มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 1.00 รองลงมาได้แก่ ด้านการสรุปเป็นหลักเกณฑ์เฉพาะ ด้านการจำแนก ด้านการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด และด้านการจับคู่ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ $.974, .950, .942$ และ $.867$ ตามลำดับ ดัชนีความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 2660.857 ไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.149 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า พารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ $.019$ ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ $.840$ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ $.828$ ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ $.979$ และดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ $.010$ เป็นไปตามเกณฑ์ของความสอดคล้องกลมกลืน สรุปได้ว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับบงลักษณ์ วิรัชชัย (2538) ได้กล่าวไว้ว่า ค่า RMR ยิ่งเข้าใกล้ 0 แสดงว่าโมเดลสมมติฐานที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งแสดงว่าเป็นไปตามเกณฑ์ของความสอดคล้องกลมกลืน จึงพิจารณาได้ว่า แบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ที่ตามแนวคิดของมาร์ซาโน โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นั่นคือแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความตรงเชิงโครงสร้าง

5) ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ที่คำนวณโดยใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson 20 หรือ KR-20) พบว่า ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ มีค่า $.81$ ซึ่งสอดคล้องกับศิริชัย กาญจนวาสิ (2552: 98) ได้กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปแบบสอบที่ใช้สำหรับการทดสอบ ควรมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงสูงที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในสภาพของการทดสอบนั้นๆ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 มากเพียงใดยิ่งมีความเที่ยงของแบบสอบสูงมากเท่านั้น แสดงว่า

แบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงสูง เนื่องจากแบบทดสอบได้ผ่านขั้นตอนของกระบวนการสร้างแบบทดสอบอย่างครบถ้วน มีความเป็นปรนัยของข้อคำถาม และมีค่าความยากที่พอเหมาะกับความสามารถของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีระยะเวลาในการทำข้อสอบที่เหมาะสม

6) เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ที่ผลการสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ในรูปแบบเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank) ซึ่งเกณฑ์ปกตินี้เป็นเกณฑ์ท้องถิ่น (Local Norm) เฉพาะกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ มาหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank) แล้วนำมาแปลผลเทียบกับเกณฑ์ 4 ระดับพบว่า นักเรียนที่ได้คะแนนดิบในช่วง 50-71 คะแนน มีระดับความสามารถทางการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับสูง นักเรียนที่ได้คะแนนดิบในช่วง 30-49 คะแนน มีระดับความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนที่ได้คะแนนดิบในช่วง 25-29 คะแนน มีระดับความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และนักเรียนที่ได้คะแนนดิบในช่วง 0-24 คะแนน มีระดับความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับต่ำ กลุ่มตัวอย่างที่นำมาสร้างเกณฑ์ปกติเป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 และเขต 2 จำนวน 400 คน มีการกระจายอยู่ในรูปโค้งปกติ คือ มีความเป็นตัวแทนที่ดีเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนที่มากพอ และการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ความเหมาะสมได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ซึ่งสอดคล้องกับ ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2539) ได้กล่าวไว้ว่า การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ความเหมาะสมโดยการพิจารณาประชากรเป็นตัวสำคัญ ถ้าประชากรมีลักษณะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่มีคุณสมบัติอะไรแตกต่างกันมากนัก ควรใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ดีที่สุด จึงพิจารณาได้ว่าผลการสร้างเกณฑ์ปกตินี้สามารถใช้จัดกลุ่มหรือจำแนกกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ที่แตกต่างกันได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลที่ได้นี้สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาส่งเสริมและแก้ไขในด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ให้แก่ผู้เรียนได้ในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. แบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สารการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดของมาร์ซาโนฉบับนี้ มีความตรงและความเที่ยงสูงสามารถนำไปใช้ในการวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้เป็นอย่างดี เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับครูผู้สอนในการพัฒนาารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ให้แก่ผู้เรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาแบบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของมาร์ซาโน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ให้ครบทุกสาระการเรียนรู้ในขอบเขตความรู้ที่กว้างขึ้น ได้แก่ ด้านข้อมูล ด้านกระบวนการคิดและกระบวนการปฏิบัติ

2. ควรพัฒนาแบบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของมาร์ซาโน โดยกำหนดจำนวนข้อสอบที่เหมาะสม คือ มีจำนวนข้อที่ไม่มากเกินไป หรือ จัดทำเป็นข้อสอบฉบับสั้นหลายฉบับ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล การเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). **การคิดเชิงวิเคราะห์**. กรุงเทพฯ: ซัคเซสมิเดีย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 12. นนทบุรี: ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โปรเกรสซิฟ จำกัด.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2540). **การพัฒนาคุณภาพการคิด**. วารสาร การวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิตนา แชมมณี. (2540). **แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แชมมณี. (2544). **วิทยาการด้านการคิด**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ทิตนา แชมมณี และคณะ. (2540). **ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ทิตนา แชมมณี, พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, ศิริชัย กาญจนวาสี, ศรีนธ วิทยะสิรินันท์ และนวลจิตต์ เขาวงกิตพิงศ์. (2540). **ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2537). **ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (LISREL): สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเชิด ภิญโญนนท์พงษ์. (2545). **การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). **การพัฒนาการคิด**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2552). **แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ระดับ ประถมศึกษาตอนปลาย**.
- สุรีพร อนุศาสนนันท์. (2554). **การวัดและประเมินในชั้นเรียน**. ชลบุรี: เก็ทกู๊ดครีเอชั่น.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). **ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบสอง**. เข้าถึงได้จาก www.onesqa.or.th.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Kline, P. (2000). **Handbook of psychological testing (2nd ed.)**. London: New Fetter Lane.
- Lumpkin, Cynthia Rolan. (1991). **Effect of Teaching Critical Thinking Skill on the Critical Thinking Ability, Achievement, and Retention of Social Student Content by Fifth and Six-graders**, Dissertation Abstracts.
- Marzano, Robert J. (2001). **Designing A New Taxonomy of Educational Objectives**. California: Corwin Press.

การพัฒนาารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยการบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับ
การเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

The Development of Teaching English for Career by Integrating Task-Based
Approach with Cooperative Learning of Undergraduate Students at Nakhon Pathom
Rajabhat University

วลีรัตน์ เล้าอรุณ, อินทิรา กุลวิเชียร, อินทร์ธีรา ปัชชา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและเปรียบเทียบรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดย บูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการสอนภาระงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน โดยเนื้อหาข้อสอบเป็นแบบทดสอบปรนัย และอัตนัย 3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 2) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การสอนแบบเน้นภาระงาน, การเรียนรู้แบบร่วมมือ

Abstract

This research aimed to develop and compare teaching English for career by integrating task-based approach with cooperative learning of undergraduate students at Nakhon Pathom Rajabhat University. The sample were 26 students who taking part in English for Career. The instruments were 1) lesson plan that integrated Task-Based Approach with Cooperative Learning

2) pre-test and post-test based on objective and subjective and 3) the questionnaire of project participation's satisfaction.

The results of the research were as follow 1) pre-test and post-test was statistically significant at .05 level by post-test scores were higher than pre-test scores. 2) students were satisfied to study English for career at the highest level. ($\bar{x} = 4.24, S.D. = 0.34$).

Keywords: Task-based approach, cooperative learning

บทนำ

ในสังคมปัจจุบันถือเป็นสังคมฐานความรู้ (knowledge-based society) โดยข้อมูลข่าวสารองค์ความรู้ต่างๆ มีความเคลื่อนไหว และเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ส่งผ่านถึงกันได้อย่างง่ายดาย บุคคลในสังคมต้องติดต่อ พบปะ เพื่อดำเนินการกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น ภาษาต่างประเทศจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ใช้ในการศึกษาหาข้อมูลต่างๆ สร้างองค์ความรู้ ถ่ายทอดวิทยาการต่อกัน และสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างชนชาติไทยกับชนชาติอื่นมากมาย ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศและสังคมโลก

ทั้งนี้สถาบันต่างๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมบุคลากรในอาชีพต่างๆ ให้มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ มีความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน (ASEAN) มากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับการขยายตัวของประชาคมอาเซียนที่ถือกำเนิดอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 และจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจในปี 2558 ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือการเป็นตลาด และเป็นฐานการผลิตร่วมกันโดยมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมืออย่างเสรี และเงินลงทุนที่เสรีมากขึ้น มีความสามารถในการแข่งขันสูง มุ่งสร้างความเท่าเทียมในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศอาเซียน และการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาเซียนเข้ากับประชาคมโลก หากจะมองบทบาทที่สำคัญด้านการศึกษาในเสาหลักด้านการเมือง และความมั่นคง ประชาคมอาเซียนจะสนับสนุนการเคลื่อนย้ายฝีมือแรงงานในภูมิภาคอาเซียน โดยผ่านกลไกความร่วมมือในระดับภูมิภาค ดำเนินการควบคู่ไปกับความพยายามในการปรับปรุงมาตรฐานด้านการศึกษา และวิชาชีพบนพื้นฐานของความสามารถในภูมิภาค และสนับสนุนให้สามารถแข่งขันได้ในระดับภูมิภาค และระดับโลก จึงจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการขับเคลื่อนดังกล่าว

จากผลการวิจัยโครงการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการผลิต และพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน พบว่าทักษะภาษาอังกฤษของคนไทยอยู่อันดับที่ 43 เป็นรองประเทศสิงคโปร์ (อันดับที่ 6) ประเทศฟิลิปปินส์ (อันดับที่ 16) ประเทศมาเลเซีย (อันดับที่ 23) และประเทศอินโดนีเซีย (อันดับที่ 42) นั้นหมายความว่า ในประชาคมอาเซียนคนไทยมีศักยภาพด้านการใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในอันดับที่ 5 รองจากประเทศสิงคโปร์ ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย ตามลำดับ (ยงยุทธ แฉล้มวงค์. 2533) จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาภาษาอังกฤษในด้านการทำงาน ทางด้านวิชาชีพให้กับนักศึกษา ซึ่งในอนาคตจะเป็นแรงงานกำลังสำคัญของชาติ

การศึกษาครั้งนี้ได้จัดทำในการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวการสอนแบบ

เน้นภาระงาน (Task-Based Approach) ตามแนวคิดของ Willis (1996) แห่งมหาวิทยาลัย Aston Birmingham ประเทศสหราชอาณาจักรที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ครูจะเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางในการดำเนินกิจกรรม และจัดเตรียมภาระงาน (Tasks) สำหรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีขั้นตอนของการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ 3 ขั้นตอนด้วยกัน คือ 1) ขั้นก่อนปฏิบัติภาระงาน (Pre-Task) 2) ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติงาน (Task Cycle) และ 3) ขั้นศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์และคำศัพท์ในแต่ละภาระงาน (Language Focus) นำมาบูรณาการกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Corporative Learning) ซึ่งถือเป็นอีกวิธีหนึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง โดยใช้ทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ ทักษะการบันทึกความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการจัดการกับความรู้อื่นๆ ทักษะการแสดงออกทักษะการสร้างความรู้ใหม่

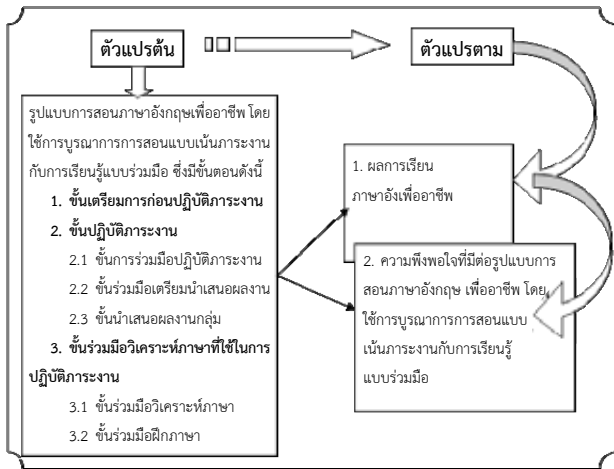
จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ โดยบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือแก่นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยคณะผู้วิจัยต่างมีความคาดหวังว่า รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพที่พัฒนาขึ้นนี้จะช่วยเสริมสร้างคุณภาพของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพที่ดีให้กับนักศึกษา เกิดการพัฒนาศักยภาพด้านการใช้ภาษาอังกฤษและควบคู่ไปกับคุณลักษณะที่สำคัญอื่นให้เกิดขึ้น และยังถือได้ว่าเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของนักศึกษาในการก้าวเข้าสู่โลกของการทำงานอาชีพที่จะต้องออกไปแข่งขันกับกลุ่มคนจำนวนมากในสังคมภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและเปรียบเทียบรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่มีต่อรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในการเรียนภาษาอังกฤษ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำถามวิจัย

การพัฒนาารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือมีคำถามการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพเพิ่มขึ้นจากเดิม หรือไม่
2. รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพในระดับใด

สมมติฐานของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐานการวิจัยดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
2. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในปีการศึกษา 2558
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่เรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 26 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ

3.2.2 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

4. ระยะเวลาในการทดลอง

คณะผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการทดลองใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่เรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ เป็นระยะเวลา 6 คาบเรียน

5. เนื้อหา

การพัฒนาารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาตามที่ระบุไว้ในคำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ ในหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) รูปแบบสำรวจ (Exploratory Design) โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาชุมชนที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ (English for Career) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 26 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 26 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สาขาวิชาพัฒนาชุมชนที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558
2. ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) จำนวน 40 ข้อ เป็นเวลา 1 ชั่วโมง
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 26 คน เป็นเวลา 6 ชั่วโมงเรียน และให้กลุ่มตัวอย่างบันทึกผลการเรียนรู้หลังจากเรียนทุกครั้ง
4. วัดผลและประเมินคุณภาพของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ โดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยให้นักศึกษาทำข้อสอบหลังการใช้รูปแบบฯ (Post-Test) จำนวน 40 ข้อ เป็นเวลา 1 ชั่วโมง
5. สํารวจความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการสอนภาระงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยการบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยหาค่า IOC
2. แบบทดสอบก่อนและหลัง เนื้อหาข้อสอบเป็นแบบทดสอบปรนัยและอัตนัย จำนวน 31 ข้อ โดย 1) วัดความรู้ด้านคำศัพท์ โดยใช้ข้อสอบแบบจับคู่จำนวน 10 ข้อ 2) วัดความรู้ด้านการใช้ภาษา โดยใช้ข้อสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 10 ข้อ 3) วัดการอ่านจับใจความ โดยใช้ข้อสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 10 ข้อ และ 4) วัดการเขียน โดยใช้ข้อสอบแบบการเขียนจดหมาย จำนวน 1 ข้อ คะแนนเต็มทั้งหมด 40 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบจับคู่ และแบบเลือกตอบ คือ ข้อที่คำตอบถูกต้องได้ 1 คะแนน ข้อที่คำตอบผิดได้ 0 คะแนน ส่วนการเขียนให้คะแนนตามเกณฑ์ (Rubric) ที่กำหนดไว้ แบบทดสอบผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญในการสร้างแบบทดสอบจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้ และนำมาหาค่าประเมินระดับความคิดเห็นที่ยอมรับได้ระหว่างวัตถุประสงค์กับเนื้อหาแบบทดสอบรายข้อ โดยพิจารณาระดับความเห็นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญที่ระดับ 3.5 ขึ้นไป
3. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ แบบมาตราส่วนของลิเคิร์ต (Likert) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ ได้แก่ ด้านรูปแบบกิจกรรมเน้นภาระงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ข้อ ด้านเนื้อหากิจกรรมเน้นภาระงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ข้อ และด้านความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยรูปแบบเน้นภาระงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ 4 ข้อ รวม 14 ข้อ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอนโดยรายงานตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ โดยการบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ดังตาราง 1

การทดสอบ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	t	p
ก่อนใช้รูปแบบฯ	26	11.65	2.54	-28.153*	0.000
หลังใช้รูปแบบฯ	26	28.42	3.13		

* $p < .05$

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโดยการ บูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ลำดับที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านรูปแบบกิจกรรมเน้นภาระงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ				
1	ส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ	4.15	.67	มากที่สุด
2	ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์กับครู	3.85	.61	มาก
3	ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน	4.50	.51	มาก
4	ส่งเสริมให้นักศึกษาประสบการณ์ในการใช้ภาษา	4.43	.53	มาก
5	ส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ร่วมกันกับผู้อื่น	4.65	.49	มากที่สุด
ด้านเนื้อหากิจกรรมเน้นภาระงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ				
6	การนำเสนอเนื้อหาที่มีความต่อเนื่องเหมาะสม	4.12	.65	มาก
7	การอธิบายเนื้อหาที่มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.54	.51	มากที่สุด
8	ความยากง่ายของเนื้อหาเรียงลำดับอย่างเหมาะสม	4.12	.59	มาก

ลำดับที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
9	จำนวนเนื้อหากิจกรรมมีการบูรณาการภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือได้อย่างเหมาะสม	3.77	.96	มาก
10	กิจกรรมในภาระงานมีความยากง่ายเหมาะสม	3.54	.77	มาก
ด้านความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยรูปแบบเน้นภาระงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ				
11	ความพอใจที่ได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อน	4.58	.50	มากที่สุด
12	ความพอใจที่ได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง	4.54	.51	มากที่สุด
13	ความพอใจที่ได้ใช้ภาษาอังกฤษอย่างอิสระ	4.35	.49	มากที่สุด
14	ความพอใจที่กล้าพูดภาษาอังกฤษอย่างมั่นใจ	4.31	.47	มากที่สุด
ด้านรูปแบบกิจกรรมเน้นภาระงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ		4.29	.32	มากที่สุด
ด้านเนื้อหากิจกรรมเน้นภาระงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ		4.02	.38	มากที่สุด
ด้านความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยรูปแบบเน้นภาระงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ		4.44	.14	มากที่สุด
รวม		4.24	.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจในที่มีต่อรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี เนื่องจากรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือที่พัฒนาขึ้นครั้งนี้ มีความสัมพันธ์ ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้จริงได้ และยังสอดคล้องกับความคิดของจอยซ์ และเวลล์ (Joyce and Weil, 2000: 9) ที่กล่าวว่า ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

แบบแผนของการสอนหรือกิจกรรมการสอนต้องมีความสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน องค์ประกอบหลักแต่ละด้านไม่ว่าจะเป็นหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระความรู้และทักษะในการปฏิบัติภาระงาน กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รวมทั้งกิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ ต้องผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ

2. รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวคือ ขั้นตอนการปฏิบัติภาระงานของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือมีความสอดคล้องกับลักษณะเด่นของการสอนแบบเน้น ภาระงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือดังรายละเอียดต่อไปนี้

ในขั้นเตรียมการก่อนปฏิบัติภาระงาน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติภาระงานร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม รวมทั้งกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนต่อภาระงาน

ที่ได้รับโดยการให้ตัวอย่างหรือทดลองปฏิบัติภาระงานที่มีลักษณะคล้ายๆ กับภาระงานจริง โดยชี้แนะให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติภาระงานอย่างมีขั้นตอน และมีเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติภาระงานที่สอดคล้องกับแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานที่นักทฤษฎีด้านการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานได้กำหนด ได้แก่ แนวคิดของพราบูห์ (Prabhu., 1984) แนวคิดของวิลลิส (Willis., 1996) แนวคิดของสกีเฮน (Skehan., 2003) แนวคิดของเอลลิส (Ellis., 2003) และแนวคิดของนูแนน (Nunan., 2004) เป็นต้น และขั้นตอนนี้ยังมีส่วนช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติภาระงาน มีความรับผิดชอบ และสนุกสนานในการเรียน

ในชั้นปฏิบัติภาระงาน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ โดยเน้นการร่วมมือกันของสมาชิกในกลุ่มเพื่อปฏิบัติภาระงานให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยมีการกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่มอย่างชัดเจน โดยผู้เรียนปฏิบัติภาระงานในลักษณะกลุ่มย่อย ประมาณ 4-5 คน มีการร่วมมือช่วยเหลือกัน เพื่อให้ภาระงานสำเร็จ โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการปฏิบัติภาระงาน รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ โดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงาน กับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไม่เน้นที่รูปแบบภาษา แต่จะเน้นที่ความหมาย และมีลักษณะเป็นภาษาที่ใช้จริงในชีวิตประจำวันของเจ้าของภาษามีการกำหนดเป้าหมายเรียงจากง่ายไปหายาก บรรยากาศของการปฏิบัติภาระงานเป็นไปอย่างผ่อนคลาย ไม่เครียด เป็นบรรยากาศของความร่วมมือกันเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ (cognitive theory) ที่เชื่อว่ามนุษย์สามารถสร้างความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัวได้ด้วยตนเอง เพราะมนุษย์มีศักยภาพในการสร้างความรู้จากประสบการณ์ที่เป็นจริง และสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Slavin., 1995; Kagan., 1992; Johnson and Johnson., 1994) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ภาษาแบบเน้นภาระงานที่กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้อาษาแบบเน้นภาระงานเป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมายในการเรียนภาษาที่กว้าง ครอบคลุมถึงการเรียนรู้ทักษะชีวิต มีบริบทของการเรียนรู้ที่ตรงตามธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษาที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์กัน (interaction) ระหว่างผู้เรียน ทั้งในรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และกับครูผู้สอน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน เพื่อสื่อสารความหมายให้เข้าใจตรงกัน (negotiate meaning) พราบูห์ (Prabhu., 1984) แนวคิดของวิลลิส (Willis. 1996) แนวคิดของสกีเฮน (Skehan., 2003) แนวคิดของเอลลิส (Ellis., 2003) และแนวคิดของนูแนน (Nunan., 2004) นอกจากนี้ยังมีขั้นตอนของการร่วมมือกันเตรียมนำเสนอผลงาน และขั้นการนำเสนอผลงานกลุ่มอีกด้วย

ในชั้นร่วมมือวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงาน ซึ่งประกอบด้วยชั้นร่วมมือวิเคราะห์ภาษา และชั้นร่วมมือฝึกทักษะภาษา เป็นขั้นตอนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการเรียน และการฝึกวิเคราะห์รูปแบบของภาษาที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงาน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับรูปแบบภาษาที่ยังเป็นปัญหาของผู้เรียน และผู้เรียนยังมีข้อผิดพลาดในการใช้ ที่ผู้สอนจับบันทึกไว้ในช่วงการปฏิบัติภาระงาน ผู้เรียน และครูผู้สอนจะร่วมกันวิเคราะห์เกี่ยวกับประเด็นภาษาที่ยังไม่เข้าใจ หรือยังสงสัย ผู้เรียนที่เรียนอ่อนจะได้ฝึกฝนให้เกิดการเรียนรู้ ส่วนผู้ที่มีความรู้ดีแล้วก็จะช่วยเพื่อนในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่สอดคล้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ และหลักการเรียนรู้แบบการสะสมความชำนาญที่ละขั้น (Scaffolding Learning) และเมื่อผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้แล้วครูผู้สอนก็จะลดความช่วยเหลือลง และผู้เรียนก็จะค่อยๆ นำตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของทฤษฎีการสร้างความรู้ที่เน้นกระบวนการทางความคิดด้วยเช่นกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงมีส่วนทำให้การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือในครั้งนี้ เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากประเด็นหลักๆ ที่ใช้ในการอภิปรายผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งก็คือ ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ โดยการใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือในระดับดี ผลที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้กล่าวคือ

องค์ประกอบของรูปแบบทั้งด้านรูปแบบและเนื้อหากิจกรรมเน้นภาระงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจต่อบทบาทการทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อน โดยได้รับการช่วยเหลือให้คำแนะนำจากเพื่อนและอาจารย์ เนื่องจากรูปแบบของกิจกรรมเน้นภาระงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมความสามารถและประสบการณ์ในการเรียนภาษา และการใช้ภาษาอย่างมีความหมาย ด้วยเพราะเป็นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงและมีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษอย่างอิสระในการทำกิจกรรมทำให้นักศึกษากล้าพูดภาษาอังกฤษได้อย่างมั่นใจ จะเห็นได้ว่านักศึกษาสามารถเรียนรู้ภาษาได้ดีเมื่อมีโอกาสได้ใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์กันซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Long (1983: 1996) ที่กล่าวว่า การรับรู้ภาษาในผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้ดีที่สุด เมื่อผู้เรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการต่อรองทางความหมาย (Negotiation of Meaning) ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน นอกจากนี้ โคเฮน และคณะ (Cohen et al., 1996: 152-153) ได้สนับสนุนแนวความคิดของการเรียนรู้ภาษาเกิดจาก

การปฏิสัมพันธ์ว่า การที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน จะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาภาษา และสร้างเป็น องค์ความรู้ได้ในที่สุด จากประสบการณ์การใช้ภาษาที่เกิดขึ้นจริง กับผู้เรียน จึงทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการใช้ภาษาได้อย่าง เหมาะสมตามสถานการณ์จริงด้วยเหตุผลและองค์ประกอบดังกล่าว ของรูปแบบและเนื้อหากิจกรรมเน้นภาระงานและการเรียนรู้แบบ ร่วมมือจึงทำให้นักศึกษาเกิดความคิดเห็นที่ดีต่อรูปแบบการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การบูรณาการการสอนแบบเน้นภาระ งานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. รูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพโดยใช้การ บูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงาน กับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เหมาะสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่มีทั้งเก่ง กลาง และอ่อน คละในห้อง เดียวกัน
2. เป็นการส่งเสริมทักษะทางสังคม และในขณะเดียวกัน ก็เป็นการจัดโอกาสให้ผู้ที่มีเก่งกว่าได้แบ่งปันความรู้ให้กับผู้ที่ยากกว่า ซึ่งเป็นการส่งเสริมหลักคุณธรรมของการเอื้ออาทร ช่วยเหลือกัน
3. ครูจะต้องคอยดูแลการดำเนินกิจกรรมในห้องให้ไปใน อย่างที่คาดหวัง
4. ครูต้องจัดกิจกรรมที่คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการ สื่อสารระหว่างกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และครูต้องคอยดูแลไม่ให้ ผู้เรียนที่อ่อนกว่าเขาเปรียบผู้เรียนที่เก่งกว่า

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อระดับความสามารถของผู้เรียนใน การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารและในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลัง จากที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้การบูรณาการ การสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. ศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้การ บูรณาการการสอนแบบเน้นภาระงานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือใน การเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์หรือทักษะการคิดขั้นสูง ของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. (2533). สิ้นเชื้อสู่ชนบท: เพิ่มหรือลดความ ยากจน. กรุงเทพมหานคร: วารสารเศรษฐศาสตร์เกษตร, 8(1-2), 5-10
- อัจฉรา วงศ์โสธร. (2543). การทดสอบและประเมินผลการสอน ภาษาอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

- _____ . (2529). เทคนิควิธีการสร้างข้อสอบภาษาอังกฤษ สำหรับวัดและประเมินผลการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison. K. (1996). **A guide to teaching practice**. London: Routledge.
- Ellis, R. (2003). **Task-based language learning and teaching**. Oxford: Oxford University Press.
- Johnson, K. (2003). **Designing language teaching tasks**. Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Johnson, R., & Johnson, D. (1994). **Learning together and alone: Cooperative, competitive and individualistic learning**. (5th ed.). Needham Heights, Mass: Allyn and Bacon.
- Joyce, B. R., & Weil, M. (2000). **Partners In Learning; From Dyads to Group Investigation**. In Models of Teaching (6th ed., pp. 31-55). Allyn and Bacon.
- Kagan, S. (1992). **Cooperative learning**. (2nd Ed.). San Juan Capistrano, CA: Resources for Teachers.
- Long, M., & Crookes, G. (1992). **Three approaches to task-based syllabus design**. TESOL Quarterly, 26(1), pp. 27-56.
- Nunan, D. (1989). **Designing tasks for the communicative classroom**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nunan, D. (2004). **Task-based language teaching**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Prabhu, N.S. (1979). **The procedural syllabus**. In Communicative syllabus design and methodology. Oxford : Pergamon Press.
- Skehan, P. (1998). **A cognitive approach to language learning**. Oxford: Oxford University Press.
- Skehan, P. (2003). **Task-based instruction**. Language Teaching, 36, pp.1-14.
- Slavin, R. E. (1987). **Cooperative learning: Can students help students learn?**. Instructor. (March) : pp. 74-78.
- Slavin, R. E. (1995). **Cooperative learning: Theory, research, and practice**. (2nd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Willis, J. (1996). **A framework for task-based learning**. London: Longman.
- Willis, D., & Willis, J. (2007). **Doing Task-based Teaching**. Oxford: Oxford University Press.

**ปัญหาการทำงานของคนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี : ศึกษากรณีค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา
ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย**

**Enforcement of Foreign Workers Labour law in Chanthaburi Province:
A Case Study of Employees Wages, Overtime Pay, Holiday Pay and Severance Pay.**

ปองปริดา ทองมาตี, ณัชชา ฮาเกมันน์, กุลปราณี ศรีไย, สุวิชา เย็นเจริญ
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณ

บทคัดย่อ

การบังคับใช้กฎหมายแรงงานต่างด้าวในเขตจันทบุรี; : ศึกษากรณีค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย จากการศึกษาพบว่า ประการที่หนึ่งปัญหาของลูกจ้างต่างด้าวส่วนมากไม่มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน ตามอัตราขั้นต่ำที่นายจ้างควรจ่ายให้แก่ลูกจ้าง วิธีแก้ไขควรให้ความรู้กับลูกจ้าง หรือมีแหล่งเรียนรู้ ในสถานประกอบการ หรือหน่วยงานของรัฐควรออกพื้นที่ให้ความรู้ตามสถานประกอบการต่างๆ จะทำให้ลูกจ้างรู้ว่าตนเองมีสิทธิโดยชอบตามกฎหมายและกล้าที่จะเรียกร้องจากนายจ้างได้ ประการที่สองนายจ้างทราบที่ต้องจ่ายตามอัตราขั้นต่ำของกฎหมาย หรือลูกจ้างต่างด้าวเรียกร้องตามอัตราขั้นต่ำจากนายจ้างแล้ว แต่นายจ้างไม่ยินยอมจ่ายให้หรือจ่ายให้แต่ไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนด แสดงให้เห็นว่านายจ้างไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย วิธีแก้ไขควรมีการแก้ไขกฎหมายด้วยการเพิ่มโทษตามมาตรา 114 อีกหนึ่งเท่า ประการที่สามวิธีการดำเนินคดีตามกฎหมาย ทำให้ลูกจ้างต่างด้าวเสียเปรียบ ซึ่งการดำเนินการตามกฎหมายลูกจ้างต่างด้าวต้องยื่นคำร้องต่อสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ลูกจ้างต่างด้าวไม่มีความรู้และไม่กล้าร้องเรียนนายจ้าง เนื่องจากต้องทำงานหรืออาศัยอยู่กับนายจ้าง หากยื่นคำร้องเรียนนายจ้างก็จะทำให้การทำงานหรืออยู่ร่วมกันกับนายจ้างไม่ได้ หรือนายจ้างอาจเลิกจ้างเสียก่อนที่จะมีการร้องเรียน วิธีแก้ไขควรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐควรออกพื้นที่สอบถามลูกจ้างต่างด้าวนอกเวลาทำงาน หรือสอบถามนอกสถานประกอบการ เพื่อพบการกระทำความผิดและดำเนินคดีได้โดยไม่ต้องรอให้ลูกจ้างต่างด้าวเข้ามายื่นคำร้องเรียนต่อสำนักงาน และเจ้าพนักงานของรัฐควรรับผิดชอบในเขตจังหวัดของตน หากพบว่าในเขตจังหวัดใดมีนายจ้างไม่จ่ายเงินให้กับลูกจ้างตามอัตราขั้นต่ำ ถือว่าเจ้าพนักงานของรัฐในเขตดังกล่าวบกพร่องต่อหน้าที่และควรมีบทลงโทษ

คำสำคัญ : ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย, พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541, จังหวัดจันทบุรี

Abstract

Enforcement of Foreign Workers Labour law in Chanthaburi Province: A case study of Employees wages, overtime pay, holiday pay and severance pay. The research found that First; the foreign workers had no knowledge about The Labor Protection Act regarding the minimum wages rate that the employer must pay, to resolve this, education should be provided or there should be a learning center in the employer's premises, or government officials should visit and provide information at the employer's places, this will enable the employees to learn about their right under the law and be confident in negotiate with their employers; Second; the employers knew about the minimum wages rate or the employees had requested for the minimum wages rate but their employer refused to pay or pay less than the minimum wages rate required by law. It conclude that the employer were disobedient to the law. To resolve this problem, It should be increase the level of punishment to the law in accordance to the article 114 under The Labor protection Act B.E.2541. Third; the process of law made the foreign workers in disadvantage situation. Normally, the foreign workers must file their cases to the Office of Labour Protection and Welfare in which foreign workers had no knowledge and no confidence to act against their employers because mostly of them live with their employers. If they made a demand for higher pay, their contract of employment will be terminated. To resolve this, the government officials should provide outreach services to the foreign workers, or should carry out the enquiries outside the employer's area. if the government officials found the misconduct, they should pursuit the case immediately without waiting for the filing document from foreign workers. In addition, the government officials should have the responsibility if there are any cases of employers refuse to pay minimum wages rate in accordance to the law, the officials should be considered lack of responsibility, and they should be punished by law.

Keywords : The problem for law enforcement, The Labour Protection Act BE 2541, Chanthaburi Province

บทนำ

การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในปัจจุบันมากขึ้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างด้านแรงงานของประเทศ คือ แรงงานภาคเกษตรกรรมมีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาในเมืองใหญ่ เพื่อประกอบอาชีพอื่นแทนการใช้แรงงานแบบเดิม ส่งผลให้แรงงานท้องถิ่นซึ่งเป็นแรงงานไร้ฝีมือเป็นส่วนใหญ่ เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานอย่างมาก โดยเฉพาะแรงงานบางอย่างที่คนไทยไม่นิยมทำเพราะเห็นว่าเป็นที่ต้องใช้แรงงานหนัก สกปรกและรายได้น้อย จากสาเหตุดังกล่าวเป็นที่มาของการจ้างแรงงานนอกระบบหรือแรงงานต่างด้าว เข้ามาทำงานในท้องถิ่น การทำงานของแรงงานต่างด้าว จึงนับว่าเป็นประโยชน์ในการทดแทนการขาดแคลนแรงงานในประเทศ จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานได้ตามประเภทของการส่งเสริมการลงทุนและประเภทชั่วคราวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่าตัว (สมเกียรติ สังข์นาค และสิน พันธุ์พินิจ, 2552: 4-5) ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน จากข้อมูลของสำนักบริหารแรงงานทั่วประเทศตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2552 และพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 จนถึงสิ้นปี พ.ศ. 2551 มีจำนวนคนทำงานทั้งสิ้น 790,664 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ คนทำงานที่เข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย มี 228,353 คน และคนทำงานที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย มี 562,311 คน จากสัดส่วนดังกล่าวจะเห็นว่าคนทำงานที่เข้าเมืองผิดกฎหมายมีจำนวนมากกว่าที่เข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย โดยคนที่ทำงานที่มากขึ้นทะเบียนจะได้รับบัตรอนุญาตคนทำงานโดยจะมีการแยกสีเพื่อแบ่งประเภทของอาชีพ 6 อาชีพ คือ อาชีพประมงสีฟ้า อาชีพเกษตรกรรมสีเขียว อาชีพก่อสร้างสีเหลือง อาชีพธุรกิจต่อเนื่องประมงสีส้ม อาชีพผู้รับใช้สีเทา และอาชีพอื่นๆ สีชมพู ซึ่งคนทำงานถือบัตรสีใดต้องประกอบอาชีพนั้นตลอดไป ห้ามเปลี่ยนผู้ประกอบการหรือย้ายอาชีพไม่ได้ ไมเช่นนั้นจะกลายเป็นคนเถื่อนทันที ต่อคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง มีมติเห็นชอบให้เปิดจดทะเบียนคนทำงานที่อยู่นอกระบบผ่อนผันเพื่อให้ทำงานกรรกรอีก 19 กิจกรรม คือ กิจกรรมต่อเนื่องการเกษตร กิจกรรมต่อเนื่องปศุสัตว์ กิจกรรมรีไซเคิล กิจกรรมทำเหมืองแร่ กิจกรรมผลิตจำหน่ายผลิตภัณฑ์ กิจกรรมผลิตจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม กิจกรรมการผลิตจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากดิน กิจกรรมผลิตจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง กิจกรรมแปรรูปหิน กิจกรรมผลิตจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูป กิจกรรมผลิตจำหน่ายผลิตภัณฑ์กระดาษ กิจกรรมผลิตจำหน่ายสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ กิจกรรมขนถ่ายสินค้า กิจกรรมค้าส่ง กิจกรรมอยู่ซ่อมรถ กิจกรรมปั้มน้ำมัน กิจกรรมสถานศึกษา กิจกรรมการให้บริการต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ประเทศไทยได้จัดตั้งกองทุนสำหรับคนทำงาน โดยเก็บเงินในอัตราร้อยละ 15 ของเงินเดือนคนทำงานส่งเข้ากองทุน และจะส่งเงินที่คนทำงานสมทบในกองทุนพร้อมดอกเบี่ยคืนให้คนทำงานภายใน 45 วันหลังจาก

สิ้นสุดระยะเวลาการจ้างงาน โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้การเข้าเมืองและการจ้างงานของคนทำงานเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย (เรื่องเดช นวสันติ, 2556: 2-3)

จังหวัดจันทบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออก ที่อุดมไปด้วยทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยว สภาพภูมิประเทศประกอบไปด้วยป่าไม้ ภูเขา ที่ราบสูง ที่ราบลุ่มน้ำ และที่ราบชายฝั่งทะเล ในส่วนของพื้นที่ป่าไม้มีประมาณ 3 ใน 10 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทรา และสระแก้วทางทิศเหนือ ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดตราดและประเทศกัมพูชา ทิศใต้ติดกับอ่าวไทย และทิศตะวันตกติดกับจังหวัดระยองและชลบุรี ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่ประชากรในจังหวัดนิยมประกอบอาชีพมากที่สุดคือเกษตรกรรม ประมง โรงงานประเภทแปรรูปเกษตรกรรม (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, จังหวัดจันทบุรี, 2558) จากการศึกษาสภาพปัญหาจังหวัดจันทบุรี พบว่าเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีปริมาณการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่เป็นแรงงานจากกัมพูชา ซึ่งสภาพของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในจังหวัดจันทบุรีไม่ได้อยู่ในสภาพที่ดีเท่าไรนัก ส่วนมากล้วนแต่เป็นกลุ่มคนที่หนีร้อนมาพึ่งเย็น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสภาพเศรษฐกิจ ความยากจน สงครามทางการเมือง เป็นต้น ซึ่งแรงงานต่างด้าวมี่ส่วนให้สภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดจันทบุรีดีขึ้น แต่ในทางตรงข้ามก็มีผลกระทบในด้านต่างๆ เช่น ทำให้แรงงานในพื้นที่ขาดรายได้ ความมั่นคงภายใน แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง เป็นต้น ประกอบกับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นปัญหาที่เกิดจากสถานประกอบการหรือนายจ้างที่ใช้แรงงานต่างด้าวส่วนมากมิได้ปฏิบัติตามลูกจ้างแรงงานต่างด้าวให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานหลายประการ อาทิเช่น จ่ายค่าจ้างน้อยเกินไป ให้ทำงานเกินเวลาทำงานโดยไม่จ่ายเงินค่าล่วงเวลาทำงาน ให้งานทำงานโดยไม่วันหยุดหรือให้ทำงานในวันหยุดโดยไม่จ่ายเงินค่าทำงานในวันหยุด และในกรณีที่ต้องการเลิกนายจ้างไม่จ่ายเงินค่าชดเชยให้กับลูกจ้างที่เป็นแรงงานต่างด้าวหรือกรณีนายจ้างหลอกลวงให้ลูกจ้างทำงานหนักหรือเกินเวลาการทำงาน กรณีที่ลูกจ้างยินยอมนายจ้างเอาเปรียบลูกจ้างไปตลอด หากลูกจ้างไม่ยินยอมก็เลิกจ้างโดยไม่จ่ายเงินชดเชยให้ ซึ่งเป็นปัญหาที่นายจ้างอาศัยความได้เปรียบของนายจ้างกระทำการเอาเปรียบลูกจ้างที่เป็นแรงงานต่างด้าว จึงทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น การบังคับใช้แรงงาน การหลอกลวงทำงาน การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ และการอาชญากรรมที่เกิดจากลูกจ้างต่างด้าวที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมในการได้รับค่าจ้างจากการทำงาน เป็นต้น

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าปัญหาของสถานประกอบการหรือนายจ้างที่ปฏิบัติต่อลูกจ้างแรงงานต่างด้าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยตั้งประเด็นการศึกษาค้นคว้าดังนี้ ปัญหาในการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และ

ค่าชดเชยให้แก่การทำงานของคนต่างด้าว ผลของการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของ คนต่าง แนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของ คนต่างด้าว และการพัฒนาสังคมอย่างเป็นรูปธรรมให้สอดคล้อง กับหลักสากลในเรื่องการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานใน วันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของคนต่างด้าว จึงได้ทำการ ศึกษาค้นคว้างานวิจัยเรื่อง “ปัญหาการทำงานของคนต่างด้าวในเขต จังหวัดจันทบุรี: ศึกษากรณีค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย” ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงาน ในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของคนต่างด้าวในเขต จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาผลของการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการ จ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่ การทำงานของคนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่ เกี่ยวกับค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้ แก่การทำงานของคนต่างด้าว
4. เพื่อศึกษาการพัฒนาสังคมอย่างเป็นรูปธรรมให้ สอดคล้องกับหลักสากลในเรื่องการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของคนต่างด้าว

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการทำงานของคนต่างด้าวใน เขตจังหวัดจันทบุรี: ศึกษากรณีค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานใน วันหยุด และค่าชดเชย” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการ วิจัยและเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การศึกษาจากเอกสาร (Documentary study) ศึกษาจากทฤษฎีแนวคิด เอกสาร ตำรา หนังสือ ผลงานวิจัย ผลงาน วิชาการ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งต่างๆ เกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และ ค่าชดเชยให้แก่การทำงานของคนต่างด้าว หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การศึกษาภาคสนาม (Field Study) โดยการใช้ แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เพื่อได้ทราบเกี่ยวกับ การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้ แก่การทำงานของคนต่างด้าว โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1) กำหนดประชากรและพื้นที่วิจัย ได้แก่ ลูกจ้าง ต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี

2.2) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดจันทบุรี สำนักงานจังหวัดจันทบุรี สำนักงานจัดหางานจังหวัดจันทบุรี สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจันทบุรี และลูกจ้างต่างด้าวที่เข้ามารับจ้างในเขตจังหวัดจันทบุรี

2.3) สร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสาร เพื่อกำหนด ขอบเขตและเนื้อหาของแบบทดสอบ จะได้มีความชัดเจนตาม ความมุ่งหมายการวิจัยยิ่งขึ้น

2.4) นำแบบสัมภาษณ์ ทดสอบความเที่ยงตรงเชิง เนื้อหา จากผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาตรวจสอบและขอคำแนะนำ ในการแก้ไข ปรับปรุงเพื่อให้อ่านแล้วมีความเข้าใจง่ายและชัดเจน ตามความมุ่งหมายของการวิจัย

2.5) นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำแล้ว นำแบบ สัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปสอบถามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ การวิจัยครั้งนี้ มีลูกจ้างต่างด้าวและพนักงานตรวจแรงงาน รวมจำนวน 21 คน คณะผู้วิจัยได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมาโดย วิธีการ Expert choice ผ่านการให้คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้แรงงานต่างด้าว หรือการทำงานของคนต่างด้าว ทั้งนี้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ

1) ลูกจ้างต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในเขตจังหวัดจันทบุรี โดยการสัมภาษณ์ลูกจ้างต่างด้าวในเขตอำเภอๆ ละ 2 ท่าน มีทั้งหมด 10 อำเภอ รวมเป็น 20 ท่าน

2) เจ้าพนักงานตรวจแรงงาน สำนักงานสวัสดิการและ คุ้มครองแรงงานจังหวัดจันทบุรี จำนวน 1 ท่าน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และ การบันทึกภาคสนาม โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นลูกจ้างต่างด้าว และเจ้าพนักงานตรวจแรงงาน สำนักงานแรงงานจังหวัดจันทบุรี รวมทั้งหมดจำนวน 21 ท่าน แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามเกี่ยวกับ ปัญหาการทำงานของคนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี : ศึกษา กรณีค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย แบ่งออก 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทั่วไปด้าน กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงาน ในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของคนต่างด้าว

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัญหาของการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของ คนต่างด้าว

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับผลการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับ การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย ให้แก่การทำงานของคนต่างด้าว

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของคนต่างด้าว

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมอย่างเป็นรูปธรรมให้สอดคล้องกับหลักสากลในเรื่องการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของคนต่างด้าว

5. กรอบความคิดในการดำเนินการวิจัย แนวความคิดที่ใช้เป็นหลักในการวิจัยครั้งนี้ คือ แนวความคิดเกี่ยวกับขบวนการในการตราตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 และศึกษาจากสภาพการบังคับใช้ของพระราชบัญญัติกับแรงงานต่างด้าว โดยมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้

2.1 การบังคับใช้กฎหมาย การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย และการพัฒนาสังคม

2.2 ทัศนคติเกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของคนต่างด้าวในระบบกฎหมายต่างๆ

2.3 การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541

2.4 การปฏิบัติของนายจ้างหรือสถานประกอบการที่มีต่อลูกจ้างเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี

2.5 สภาพการทำงานและการได้รับการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของคนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี

6. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย มีระยะเวลา 8 เดือน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-กันยายน พ.ศ.2559

ผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าวิจัย แบ่งผลการวิจัยเป็น 5 กรณี ดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปของลูกจ้างต่างด้าวกลุ่มผู้ให้ข้อมูล พบว่า ลูกจ้างต่างด้าวส่วนมากไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน เข้ามาทำงานมีความต้องการเพียงได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือน ส่วนน้อยที่ทราบเกี่ยวกับค่าล่วงเวลาและค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย การที่ลูกจ้างต่างด้าวส่วนมากไม่ทราบเกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน มีผลทำให้นายจ้างปฏิบัติต่อลูกจ้างด้วยการเอาเปรียบ และพบว่าลูกจ้างต่างด้าวส่วนมากไม่เคยมีความขัดแย้งกับนายจ้าง ย่อมแสดงให้เห็นว่าลูกจ้างต่างด้าวไม่เคยโต้แย้งนายจ้างเกี่ยวกับค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยต่อนายจ้างเลย ลูกจ้างต่างด้าวยินยอมต่อการตัดสินใจของนายจ้างเสมอ เพราะตนเป็นลูกจ้างต่างด้าวอำนาจการต่อรองต่อนายจ้างมีน้อยมาก

แต่ลูกจ้างส่วนมากก็พึงพอใจกับการทำงานที่ตนทำอยู่ และมีความต้องการจะอยู่ทำงานในประเทศไทยไปเรื่อยๆ โดยไม่มีกำหนดระยะเวลา หากลูกจ้างต่างด้าวคนใดไม่พอใจต่อการปฏิบัติของนายจ้าง ก็ใช้วิธีการลาออกแล้วหางานใหม่ทำ ทางแก้ไขปัญหาควรที่จะมีศูนย์กลางในการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน สวัสดิการ และการคุ้มครองแรงงานให้กับลูกจ้างต่างด้าว และควรออกกฎหมายบังคับนายจ้างต้องให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานต่อลูกจ้างต่างด้าวด้วย

2. ปัญหาการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของคนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี สรุปปัญหาตามลำดับดังนี้

2.1 กรณีลูกจ้างต่างด้าวไม่ทราบเกี่ยวกับค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย พบว่า มีลูกจ้างต่างด้าวจำนวน 14 แห่ง ที่ไม่ทราบเกี่ยวกับอัตราค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย ซึ่งการที่ลูกจ้างต่างด้าวไม่ทราบทำให้ลูกจ้างต่างด้าวกล้าไม่เรียกร้องค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยจากนายจ้าง การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยจึงเป็นไปตามความพอใจของนายจ้างและเอาเปรียบลูกจ้างต่างด้าวเสมอ ซึ่งนายจ้างส่วนใหญ่จะจ่ายเท่าที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เท่านั้น จึงเป็นปัญหาที่ควรจะทำให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานกับลูกจ้างต่างด้าว เพื่อลูกจ้างต่างด้าวสามารถเรียกร้องเอาจากนายจ้างได้

2.2 กรณีลูกจ้างต่างด้าวทราบเกี่ยวกับค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย แต่ลูกจ้างยินยอมพบว่า มีลูกจ้างต่างด้าว จำนวน 6 แห่ง ที่ยินยอมต่อการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องของนายจ้าง เกิดจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น เกรงกลัวว่าจะถูกเลิกจ้าง เกรงใจนายจ้าง อยู่กับนายจ้างมานาน พอใจที่นายจ้างจ่ายเงินเดือนให้ และเคยเห็นว่ารุ่นพี่ก็ไม่เคยได้เหมือนกันก็เลยไม่เรียกร้องอะไร ปัญหากรณีลูกจ้างต่างด้าวทราบดีเกี่ยวกับอัตราค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยแต่ยินยอม จึงเป็นปัญหาที่ทำให้กฎหมายใช้บังคับไม่ได้ การทำงานของลูกจ้างต่างด้าวจึงเป็นไปตามอำเภอใจนายจ้าง แม้หน่วยงานของรัฐเข้าไปตรวจสอบ ลูกจ้างต่างด้าวก็จะช่วยกันปกปิดความจริง ด้วยการแจ้งต่อเจ้าพนักงานตามที่นายจ้างสั่งไว้ จึงเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยากที่สุด

2.3 กรณีลูกจ้างต่างด้าวเรียกร้องค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยตามอัตราแล้ว แต่นายจ้างไม่ยินยอม พบว่ามีลูกจ้างต่างด้าวเรียกร้องจากนายจ้างแล้ว นายจ้างไม่ยอมจ่ายตามอัตราที่กฎหมายกำหนด มีจำนวน 6 แห่ง บางส่วนเรียกร้องค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้เป็นไปตามอัตราจากนายจ้าง ทั้งลูกจ้างต่างด้าวที่ทราบกฎหมายและไม่ทราบกฎหมาย การที่นายจ้างไม่จ่ายตามอัตราของ

กฎหมาย เกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น เห็นว่าลูกจ้างต่างด้าวไม่กล้าโต้แย้ง ปกตินายจ้างก็ไม่เคยจ่ายอยู่แล้ว ถ้าลูกจ้างมีปัญหา มากๆ ก็สามารถเลิกจ้างได้ นายจ้างอาจจำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายให้น้อยที่สุด แต่กรณีที่ลูกจ้างต่างด้าวเรียกร้องก็ไม่ได้เรียกร้องอย่างจริงจังเป็นการเรียกร้องด้วยความเกรงใจหรือเกรงกลัว และจากการสัมภาษณ์พบว่า ลูกจ้างต่างด้าวไม่เคยร้องเรียนไปยังสำนักงานแรงงานหรือสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ทำให้นายจ้างมีความรู้สึกว่าไม่ว่าตนจะจ่ายหรือไม่ ก็ไม่มีผลอะไร จึงไม่จ่าย เว้นเสียแต่เป็นสถานประกอบการที่มีลูกจ้างจำนวนมากๆ ซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

2.4 กรณีนายจ้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย แต่ไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนด พบว่ามีจำนวน 16 แห่ง เกิดจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น นายจ้างก็อาจจะไม่ทราบเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย โดยละเอียดจะจ่ายตามที่ตนเองเข้าใจ หรือจ่ายตามที่ตนเองเคยจ่ายมา หรือจ่ายตามคำแนะนำของเพื่อน จึงจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนด แต่บางกรณีนายจ้างก็ทราบดีว่าอัตราการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยเท่าไรจึงจะถูกต้องตามกฎหมาย แต่ไม่จ่ายเพราะเห็นว่าไม่มีการตรวจสอบอย่างจริงจัง ประกอบกับลูกจ้างก็ไม่กล้าที่จะร้องเรียนนายจ้าง หรือกรณีเกิดปัญหานายจ้างก็เลิกจ้างตัดหน้าก่อนที่ถูกร้องเรียน จึงทำให้ลูกจ้างไม่กล้าที่จะร้องเรียนนายจ้าง เมื่อไม่มีลูกจ้างร้องเรียนก็ไม่มีคู่กรณีทางสำนักงานแรงงานก็สามารถดำเนินการได้ หากกรณีที่สำนักงานแรงงานเข้าตรวจสอบลูกจ้างก็ไม่พุดความจริงพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่จะแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่นายจ้างสั่งไว้ จึงดำเนินการอะไรไม่ได้ ซึ่งในทางสังคมที่เป็นจริงลูกจ้างต่างด้าวจะพอใจเพียงขอให้นายจ้างจ่ายเงินเดือนให้ตามปกติ เพิ่มเงินเดือนให้บ้าง ส่วนเงินอื่นๆ ลูกจ้างต่างด้าวไม่สนใจที่จะเรียกร้องเอาจากนายจ้าง และการร้องเรียนนายจ้างทำให้มีผลต่อความเป็นอยู่ในระหว่างการทำงาน ซึ่งการทำงานของลูกจ้างต่างด้าวส่วนใหญ่จะอยู่อาศัยกับนายจ้าง หรือนายจ้างมีที่พักให้ หากลูกจ้างคนใดร้องเรียนก็อยู่ลำบาก

3. ผลของการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของ คนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี สรุปตามลำดับดังนี้

3.1 ผลของการจ่ายค่าจ้างให้แก่การทำงานของ คนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี พบว่า กรณีลูกจ้างต่างด้าวได้รับค่าจ้างในอัตราค่าจ้างขั้นต่ำวันละ 300 บาท จำนวน 18 แห่ง กรณีลูกจ้างต่างด้าวได้รับค่าจ้างวันละ 270 บาท มีจำนวน 1 แห่ง และกรณีลูกจ้างต่างด้าวได้รับค่าจ้างวันละ 250 บาท มีจำนวน 1 แห่ง แสดงให้เห็นว่าลูกจ้างต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี ส่วนมากได้รับค่าจ้างตามที่กฎหมายแรงงานกำหนดไว้ ซึ่งการที่ลูกจ้างต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้ค่าจ้างวันละ

300 บาท หรือเดือนละ 9,000 บาท ถือว่าเป็นจำนวนมากพอสมควร เมื่อเปรียบเทียบกับลูกจ้างคนไทยที่เป็นทำงานแม่บ้านหรือพนักงานทำความสะอาด บางแห่งจะได้รับค่าจ้างเพียงเดือนละ 7,000 - 8,000 บาท เท่านั้น การที่นายจ้างยินยอมจ่ายค่าจ้างตามที่กฎหมายแรงงานกำหนด เนื่องจากสามารถตรวจสอบหรือสอบถามได้โดยง่าย หากนายจ้างจ่ายค่าจ้างไม่ถูกต้องตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ อาจทำให้นายจ้างถูกดำเนินคดีได้ง่าย

3.2 ผลของการจ่ายค่าล่วงเวลาให้แก่การทำงานของ คนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี พบว่ากรณีสถานประกอบการที่ไม่จ่ายค่าล่วงเวลามีจำนวน 9 แห่ง กรณีสถานประกอบการที่จ่ายค่าล่วงเวลาน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดมีจำนวน 2 แห่ง และกรณีสถานประกอบการที่ไม่มีเงินล่วงเวลาให้ลูกจ้างทำหรือไม่ให้ลูกจ้างต่างด้าวทำงานล่วงเวลามีจำนวน 2 แห่ง แสดงให้เห็นว่าสถานประกอบการที่ไม่จ่ายค่าล่วงเวลาให้กับลูกจ้างต่างด้าวยังมีอยู่เป็นจำนวนมากพอสมควร ซึ่งการทำงานล่วงเวลาเกิดขึ้นจากความยินยอมระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างต่างด้าว เป็นงานต่อเนื่องจำเป็นต้องทำต่อในวันดังกล่าว ถ้าหากเป็นสถานประกอบการทำงานจึงทำงานเป็นกะ คือกะเช้าหรือกะบ่าย การที่นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลาจะเป็นการขอให้ลูกจ้างต่างด้าวช่วยทำงาน แต่ลูกจ้างต่างด้าวปฏิเสธไม่ได้ ส่วนค่าล่วงเวลานายจ้างบางรายก็จ่ายให้ นายจ้างบางรายก็ไม่จ่ายให้ หรือบางครั้งก็จ่ายให้ บางครั้งก็ไม่จ่ายให้ ผลที่เกิดขึ้นเกิดจากการที่ลูกจ้างไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน อำนาจการต่อรองของลูกจ้างต่างด้าวมีน้อยมาก จึงไม่กล้าที่จะเรียกร้องค่าล่วงเวลาจากนายจ้างได้ เพราะการทำงานของลูกจ้างต่างด้าวอยู่ในภาวะจำยอมต้องทำตามที่นายจ้างสั่ง หากไม่ทำตามอาจถูกเลิกจ้างได้ หรือหากนายจ้างไม่พอใจลูกจ้างคนใดอาจมีความเป็นอยู่ที่ลำบากมากขึ้น ลูกจ้างต่างด้าวจึงยอมรับกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หากรับไม่ได้ก็เลือกใช้วิธีการลาออก

3.3 ผลของการจ่ายค่าทำงานในวันหยุดให้แก่การทำงานของ คนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี พบว่ากรณีนายจ้างไม่มีวันหยุดให้ลูกจ้างต่างด้าว มีจำนวน 9 แห่ง กรณีนายจ้างมีวันหยุดให้ลูกจ้างต่างด้าว แต่ไม่จ่ายค่าจ้างในวันหยุดหรือหักเงิน ถ้าลูกจ้างหยุดงาน มีจำนวน 5 แห่ง แสดงให้เห็นว่านายจ้างในเขตจังหวัดจันทบุรีส่วนมากยังปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และกรณีที่มีวันหยุดแต่ไม่จ่ายค่าจ้างในวันหยุดหรือหักเงินในวันหยุด ก็ถือไม่มีวันหยุดตามกฎหมาย ดังนั้นจึงมีถึงจำนวน 14 แห่ง ถือเป็นจำนวนที่มากพอสมควร ซึ่งจะเกิดกับสถานประกอบการที่มีลูกจ้างจำนวนไม่มาก นายจ้างจึงจ่ายค่าจ้างเฉพาะตามจำนวนวันที่ลูกจ้างมาทำงานเท่านั้น จึงเป็นกรณีที่นายจ้างเอาเปรียบลูกจ้างต่างด้าว และไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้นควรดำเนินการแก้ไขตรวจสอบหาความจริงและดำเนินคดีกับนายจ้างที่มีสถานประกอบการมีลักษณะเอาเปรียบลูกจ้าง

3.4 ผลของการจ่ายค่าชดเชยให้แก่การทำงานของ คนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี พบว่า กรณีนายจ้างที่ไม่มีค่าชดเชย ให้ลูกจ้างมีจำนวน 15 แห่ง ซึ่งนายจ้างส่วนมากไม่มีค่าชดเชยให้ กับลูกจ้างต่างด้าวเลย เมื่อเลิกจ้างจ่ายเงินเดือนงวดสุดท้ายทันที หรือจ่ายเงินตามจำนวนระยะเวลาที่ทำงานมา หรือแสดงพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสมจนลูกจ้างทนอยู่ไม่ได้แล้วลาออกไปเอง และนายจ้าง จ่ายเงินสะสมที่หักจากเงินเดือนของลูกจ้างแทนค่าชดเชย ซึ่งเป็นผล ที่นายจ้างอาจไม่ทราบหรือทราบแต่ตั้งใจเอาเปรียบลูกจ้างต่างด้าว ประกอบกับลูกจ้างต่างด้าวไม่มีอำนาจการต่อรองกับนายจ้าง และ ขาดความรู้ที่จะดำเนินการกับนายจ้าง จึงยอมออกไปโดยไม่ได้รับค่าชดเชย

4. แนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวกับค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของ คนต่างด้าว สรุปตามลำดับดังนี้

4.1 การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติด้วยการเพิ่มโทษ พบว่านายจ้างทราบดีเกี่ยวกับพระราชบัญญัติค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย แต่มีเจตนาไม่จ่ายให้กับลูกจ้าง หรือมีเจตนาไม่ปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามกฎหมาย มีจำนวน 6 แห่ง แสดงให้เห็นว่านายจ้างหลายสถานประกอบการที่ไม่เกรงกลัว ต่อกฎหมาย เห็นว่าควรมีการเพิ่มโทษ ตามมาตรา 114 ดังนี้ บทลงโทษตามมาตรา 114 เดิม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ควรแก้ไขเพิ่มบท ลงโทษเป็นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน สองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เพื่อเป็นการให้นายจ้างทบทวน ความเสียหายหรือความเสี่ยงที่เกิดขึ้น และทำให้ลูกจ้างต่างด้าว กล้าที่จะดำเนินคดีต่อนายจ้างเพราะทำให้มีผลกระทบต่อนายจ้าง มากขึ้น

4.2 การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเกี่ยวกับ ขบวนการนำสืบค้นหาความจริง พบว่าการนำสืบค้นหาความจริงนั้น ไม่สามารถหาความจริงได้ถึง 7 แห่ง แสดงให้เห็นว่าการเข้าไปตรวจสอบกรณีนายจ้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และ ค่าชดเชยตามอัตราหรือไม่นั้น กระทำได้ยากเพราะนายจ้างเป็น ผู้ควบคุมสถานประกอบการและลูกจ้างทั้งหมด การเข้าไปตรวจสอบ สถานประกอบการจะต้องแจ้งให้นายจ้างทราบก่อนล่วงหน้า ไม่เช่นนั้นจะเข้าไปไม่ได้ ทำให้นายจ้างจัดฉากและชักซ้อมลูกจ้างไว้ ล่วงหน้าก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะเข้าไปตรวจ และเมื่อพนักงาน เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบ นายจ้างต้อนรับเป็นอย่างดี และ ในระหว่างสอบถามลูกจ้าง นายจ้างยืนคุยอยู่ด้วย จึงเป็นไปได้ยาก ที่จะทราบความจริงได้

ข้อเสนอแนะพนักงานเจ้าหน้าที่ควรเข้าไปสอบถามลูกจ้าง ต่างด้าวนอกเวลาทำงาน หรือสอบถามนอกสถานที่ทำงาน ซึ่งจะ ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบความจริงได้ เพราะลูกจ้างจะกล้า พุดกับเจ้าพนักงานทุกอย่าง และการสอบถามควรมีนักจิตวิทยา เข้าร่วมการสอบถามด้วย อันจะทำให้ทราบความจริงได้ดีกว่าอยู่ สำนักงานแรงงานเพียงอย่างเดียว

5. การพัฒนาสังคมอย่างเป็นรูปธรรมให้สอดคล้องกับหลัก สากลในเรื่องการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และ ค่าชดเชยให้แก่การทำงานของ คนต่างด้าว สรุปตามลำดับดังนี้

5.1 แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากลูกจ้าง พบว่าการ แก้ไขปัญหาทางสังคมที่เกิดจากลูกจ้างด้วยการให้ความรู้แก่ลูกจ้าง 12 แห่ง ดังนั้นการให้ความรู้กับลูกจ้างต่างด้าวเกี่ยวกับพระราช บัญญัติค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย ซึ่งมีหลายวิธี เช่น บังคับนายจ้างว่าต้องมีเอกสารหรือหนังสือที่สำคัญ เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน หรืออัตราค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงาน ในวันหยุด และค่าชดเชยให้กับลูกจ้างในสถานประกอบการทุกแห่ง หน่วยงานของรัฐควรออกพื้นที่ให้ความรู้ตามสถานประกอบการ ต่างๆ เป็นการพัฒนาความรู้ให้กับลูกจ้างต่างด้าว อันจะทำให้ สามารถแก้ไขปัญหาทางสังคมอย่างเป็นรูปธรรมได้ตลอดไป

5.2 แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากนายจ้าง พบว่า การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากนายจ้าง มีจำนวน 7 แห่ง แสดงให้เห็นว่า แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากนายจ้างนั้น ควรที่จะบังคับให้นายจ้าง ปฏิบัติตามกฎหมายให้มากขึ้น หรือมีความเด็ดขาดกับนายจ้าง ให้มากขึ้น หรือควรมีการรณรงค์ให้ทราบถึงบทลงโทษที่นายจ้าง ควรจะได้รับหากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายให้ถูกต้อง หรือรณรงค์ให้ นายจ้างเข้าใจและเข้าถึงหลักมนุษยธรรมที่ควรปฏิบัติต่อมนุษย์ ด้วยกันอย่างไม่เอารัดเอาเปรียบจนเกินไป

5.3 แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากหน่วยงานภาครัฐ พบว่ามีการให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากหน่วยงาน ภาครัฐ มีจำนวน 7 แห่ง แสดงให้เห็นว่าการเข้าตรวจสอบสถาน ประกอบการโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถที่จะทราบ ความจริงได้ จึงไม่สามารถควบคุมนายจ้างที่เอารัดเอาเปรียบ ลูกจ้างต่างด้าวได้ และกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ทำงานแบบรอให้ รอให้ลูกจ้างต่างด้าวมายื่นคำร้องเรียนต่อสำนักงานสวัสดิการและ คู่คุ้มครองแรงงาน ก็ยังเป็นไปได้ยาก นอกเสียว่าเป็นเรื่องร้ายแรง จริงๆ ดังนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่ควรมีการปรับวิธีการตรวจสอบ เสียใหม่ พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบ ตามสถานประกอบการต่างๆ และบ่อยๆ หรือควรมีออกพื้นที่ โดยการสอบถามลูกจ้างต่างด้าว ขณะอยู่นอกสถานที่หรือนอกเวลา ทำงาน หรือสถานที่ที่นายจ้างไม่สามารถควบคุมได้ เพื่อให้ทราบ ความจริงและสามารถควบคุมนายจ้างจ่ายอัตราขั้นต่ำของ ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยได้ดีกว่านี้

สรุปและอภิปรายผล

สรุปและอภิปรายผลของการวิจัย โดยผู้วิจัยจะได้สรุปและอภิปรายผลแบบรวมถึงปัญหาและผลการบังคับใช้กฎหมาย การค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยแก่ลูกจ้างต่างด้าว และวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งทางด้านกฎหมายและการพัฒนาสังคม ได้แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. ปัญหาการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของคนต่างด้าว ในเขตจังหวัดจันทบุรี สรุปและอภิปรายผลดังนี้

1.1 กรณีลูกจ้างต่างด้าวไม่ทราบเกี่ยวกับค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยพบว่าลูกจ้างต่างด้าวไม่ทราบทำให้ลูกจ้างต่างด้าวกล้าไม่เรียกร้องค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยจากนายจ้าง การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย จึงเป็นไปตามความพอใจของนายจ้าง และเอาเปรียบลูกจ้างต่างด้าวเสมอ ซึ่งนายจ้างส่วนใหญ่จะจ่ายเท่าที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เท่านั้น จึงเป็นปัญหาที่ควรจะให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานกับลูกจ้างต่างด้าว เพื่อลูกจ้างต่างด้าวสามารถเรียกร้องเอาจากนายจ้างได้ ซึ่งเป็นปัญหาที่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เครือภาค เกิดชา, แพง ชำนิงาน, สมเกียรติ สังข์นาค และสิน พันธุ์พินิจ ผลงานวิจัยของทั้งสามท่าน ได้เสนอนโยบายให้มีโครงการอบรมให้ความรู้แก่แรงงานต่างด้าว

1.2 กรณีลูกจ้างต่างด้าวทราบเกี่ยวกับค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย แต่ลูกจ้างยินยอม พบว่า มีลูกจ้างต่างด้าวที่ยินยอมที่ไม่เรียกร้องอะไรต่อนายจ้าง เกิดจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น เกรงกลัวว่าจะถูกเลิกจ้าง เกรงใจนายจ้าง อยู่กับนายจ้างมานาน พอใจที่นายจ้างจ่ายเงินเดือนให้ และเคยเห็นว่ารุ่นพี่ก็ไม่เคยได้เหมือนกันก็เลยไม่เรียกร้องอะไร ปัญหากรณีลูกจ้างต่างด้าวทราบดีเกี่ยวกับอัตราค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยแต่ยินยอม จึงเป็นปัญหาที่ทำให้กฎหมายใช้บังคับไม่ได้ การทำงานของลูกจ้างต่างด้าวจึงเป็นไปตามอำเภอใจนายจ้าง แม้หน่วยงานของรัฐเข้าไปตรวจสอบ ลูกจ้างต่างด้าวก็จะช่วยกันปกปิดความจริง ด้วยการแจ้งต่อเจ้าพนักงานตามที่นายจ้างสั่งไว้ จึงเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยากที่สุด

1.3 กรณีลูกจ้างต่างด้าวเรียกร้องค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยตามอัตราแล้ว แต่นายจ้างไม่ยินยอม พบว่า มีลูกจ้างต่างด้าวเรียกร้องจากนายจ้างแล้ว นายจ้างไม่ยอมจ่ายตามอัตราที่กฎหมายกำหนด บางส่วนเรียกร้องค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้เป็นไปตามอัตราจากนายจ้าง ทั้งลูกจ้างต่างด้าวที่ทราบกฎหมายและไม่ทราบกฎหมาย การที่นายจ้างไม่จ่ายตามอัตราของกฎหมาย เกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น เห็นว่าลูกจ้างต่างด้าวไม่กล้า

โต้แย้ง ปกตินายจ้างก็ไม่เคยจ่ายอยู่แล้ว ถ้าลูกจ้างมีปัญหามากๆ ก็สามารถเลิกจ้างได้ นายจ้างอาจจำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายให้น้อยที่สุด แต่กรณีที่ลูกจ้างต่างด้าวเรียกร้องก็ไม่ได้เรียกร้องอย่างจริงจังจึงเป็นการเรียกร้องด้วยความเกรงใจหรือเกรงกลัว และจากการสัมภาษณ์พบว่าลูกจ้างต่างด้าวไม่เคยร้องเรียนไปยังสำนักงานแรงงานหรือสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ทำให้นายจ้างมีความรู้สึกได้ว่าตนจะจ่ายหรือไม่ ก็ไม่มีผลกระทบอะไร จึงไม่จ่าย เว้นเสียแต่เป็นสถานประกอบการที่มีลูกจ้างจำนวนมากๆ ซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งเป็นปัญหาที่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เครือภาค เกิดชา, แพง ชำนิงาน, สมเกียรติ สังข์นาค และสิน พันธุ์พินิจ ผลงานวิจัยของทั้งสามท่าน ได้เสนอนโยบายให้มีการลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำความผิดอย่างจริงจังและกำหนดโทษให้สูงที่สุด ควรสนับสนุนให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับให้ถูกต้อง

1.4 กรณีนายจ้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย แต่ไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนด พบว่า อาจเกิดจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น นายจ้างก็อาจจะไม่ทราบเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย โดยละเอียด จะจ่ายตามที่ตนเองเข้าใจ หรือจ่ายตามที่ตนเองเคยจ่ายมา หรือจ่ายตามคำแนะนำของเพื่อน จึงจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยไม่ครบทุกกรณีตามที่กฎหมายกำหนด แต่บางกรณีนายจ้างก็ทราบดีว่าอัตราการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยที่ถูกต้องตามกฎหมายควรจ่ายเท่าไร แต่ไม่จ่ายเพราะเห็นว่าไม่มีการตรวจสอบอย่างจริงจัง ประกอบกับลูกจ้างก็ไม่กล้าที่จะร้องเรียน นายจ้าง หรือกรณีเกิดปัญหานายจ้างก็เลิกจ้างตัดหน้าก่อนที่จะถูกร้องเรียน จึงทำให้ลูกจ้างไม่กล้าที่จะร้องเรียนนายจ้าง เมื่อไม่มีลูกจ้างร้องเรียนจึงไม่มีคู่กรณี ทางสำนักงานแรงงานก็ไม่สามารถดำเนินการได้ หากกรณีที่สำนักงานแรงงานเข้าตรวจสอบลูกจ้างก็ไม่พุดความจริงกับพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่จะแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่นายจ้างสั่งไว้ จึงดำเนินการอะไรไม่ได้ ซึ่งในทางสังคมที่เป็นจริงลูกจ้างต่างด้าวจะพอใจเพียงขอให้นายจ้างจ่ายเงินเดือนให้ตามปกติ เพิ่มเงินเดือนให้บ้าง ส่วนเงินอื่นๆ ลูกจ้างต่างด้าวมักไม่สนใจที่จะเรียกร้องเอาจากนายจ้าง และการร้องเรียนนายจ้างทำให้มีผลต่อความเป็นอยู่ในระหว่างการทำงาน ซึ่งการทำงานของลูกจ้างต่างด้าวส่วนใหญ่จะอยู่อาศัยกับนายจ้างหรือนายจ้างมีที่พักให้ หากลูกจ้างคนใดร้องเรียนก็อยู่กับนายจ้างไม่ได้ ซึ่งเป็นปัญหาที่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เครือภาค เกิดชา, แพง ชำนิงาน, สมเกียรติ สังข์นาค และสิน พันธุ์พินิจ ผลงานวิจัยของทั้งสามท่าน ได้เสนอนโยบายให้มีการลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำความผิดอย่างจริงจังและกำหนดโทษให้สูงที่สุด ควรสนับสนุนให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับให้ถูกต้อง

2. ผลของการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของคนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี สรุปลักษณะและอภิปรายผลดังนี้

2.1 ผลการจ่ายค่าจ้างให้แก่การทำงานของคนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี พบว่า ลูกจ้างต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี ส่วนมากได้รับค่าจ้างตามที่กฎหมายแรงงานกำหนดไว้ ซึ่งการที่ลูกจ้างต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้ค่าจ้างวันละ 300 บาท หรือเดือนละ 9,000 บาท ถือว่าเป็นจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อเปรียบเทียบกับลูกจ้างคนไทยที่เป็นทำงานแม่บ้านหรือพนักงานทำความสะอาด บางแห่งจะได้รับค่าจ้างเพียงเดือนละ 7,000 – 8,000 บาทเท่านั้น การที่นายจ้างยินยอมจ่ายค่าจ้างตามที่กฎหมายแรงงานกำหนด เนื่องจากสามารถตรวจสอบหรือสอบถามได้โดยง่าย หากนายจ้างจ่ายค่าจ้างไม่ถูกต้องตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ อาจทำให้นายจ้างถูกดำเนินคดีได้ ซึ่งเป็นปัญหาที่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทิพวรรณ จันทร์ชุกกลิ่น, แพง ชำนิงาน, สมเกียรติ สังข์นาค และสิน พันธุ์พินิจ ผลงานวิจัยของทั้งสามท่าน ผู้ประกอบการปฏิบัติตามถูกต้อง แต่อุปสรรคต่างๆ จะเกิดจากลูกจ้างต่างด้าวเสียเอง ผู้ประกอบการควรพัฒนาทักษะเรื่องการทำงาน ให้ลูกจ้างต่างด้าวมีความคิดสร้างสรรค์โดยให้รู้จักคิดเอง เปิดโอกาสให้ลูกจ้างได้เสนอความคิดเห็นเพื่อพัฒนางาน และผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความจำเป็นและต้องการแรงงานต่างด้าวจึงปฏิบัติเกี่ยวกับสวัสดิการในการทำงานอย่างถูกต้อง

2.2 ผลการจ่ายค่าล่วงเวลา ให้แก่การทำงานของคนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี พบว่า สถานประกอบการที่ไม่จ่ายค่าล่วงเวลาให้กับลูกจ้างต่างด้าวยังมีอยู่เป็นจำนวนมากพอสมควร ซึ่งการทำงานล่วงเวลาเกิดขึ้นจากความยินยอมระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างต่างด้าว เป็นงานต่อเนื่องจำเป็นต้องทำต่อในวันดังกล่าว ถ้าหากเป็นสถานบริการการทำงานจึงทำงานเป็นกะ คือกะเช้าหรือกะบ่ายหรือกะกลางคืน การที่นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลาจะเป็นการขอให้ลูกจ้างต่างด้าวช่วยทำงาน แต่ลูกจ้างต่างด้าวปฏิเสธไม่ได้ ส่วนค่าล่วงเวลานายจ้างบางรายก็จ่ายให้ นายจ้างบางรายก็ไม่จ่ายให้หรือบางครั้งก็จ่ายให้ บางครั้งก็ไม่จ่ายให้ ผลที่เกิดขึ้นเกิดจากการที่ลูกจ้างไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน อำนาจการต่อรองของลูกจ้างต่างด้าวน้อยมาก จึงไม่กล้าที่จะเรียกร้องค่าล่วงเวลาจากนายจ้างได้ เพราะการทำงานของคนต่างด้าวอยู่ในภาวะจำยอม ต้องทำตามที่นายจ้างสั่ง หากไม่ทำตามอาจถูกเลิกจ้างได้ หรือหากนายจ้าง ไม่พอใจลูกจ้างคนใดอาจมีความเป็นอยู่ที่ลำบากมากขึ้น ลูกจ้างต่างด้าวจึงยอมรับกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หากรับไม่ได้ก็เลือกใช้ชีวิตการลาออก ซึ่งเป็นปัญหาที่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เครื่องนาค เกิดขา, แพง ชำนิงาน, สมเกียรติ สังข์นาค และสิน พันธุ์พินิจ ผลงานวิจัยของทั้งสามท่าน ได้เสนอแนะนโยบายให้มีการลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำความผิดอย่างจริงจังและกำหนดโทษให้สูงที่สุด ผู้ประกอบการควรรับฟังความคิดเห็นของลูกจ้างต่างด้าวและสร้างความเป็นกันเองมากๆ ควรสนับสนุนให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับให้ถูกต้อง

2.3 ผลการจ่ายค่าทำงานในวันหยุด ให้แก่การทำงานของคนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี พบว่า นายจ้างในเขตจังหวัดจันทบุรีส่วนมากยังปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และกรณีที่มีวันหยุดแต่ไม่จ่ายค่าจ้างในวันหยุดหรือหักเงินในวันหยุดก็ถือไม่มีวันหยุดเช่นกัน ซึ่งมีถึงจำนวน 14 แห่ง ถือเป็นจำนวนที่มากพอสมควร ซึ่งจะเกิดกับสถานประกอบการที่มีลูกจ้างจำนวนไม่มาก นายจ้างจึงจ่ายค่าจ้างเฉพาะตามจำนวนวันที่ลูกจ้างมาทำงานเท่านั้น จึงเป็นกรณีที่นายจ้างเอาเปรียบลูกจ้างต่างด้าวและไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้นควรดำเนินการแก้ไขตรวจสอบหาความจริงและดำเนินคดีกับนายจ้างที่มีสถานประกอบการมีลักษณะเอาเปรียบลูกจ้าง ซึ่งเป็นปัญหาที่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เครื่องนาค เกิดขา, แพง ชำนิงาน, สมเกียรติ สังข์นาค และสิน พันธุ์พินิจ ผลงานวิจัยของทั้งสามท่าน ได้เสนอแนะนโยบายให้มีการลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำความผิดอย่างจริงจังและกำหนดโทษให้สูงที่สุด ผู้ประกอบการควรรับฟังความคิดเห็นของลูกจ้างต่างด้าวและสร้างความเป็นกันเองมากๆ ควรสนับสนุนให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับให้ถูกต้อง

2.4 ผลการจ่ายค่าชดเชย ให้แก่การทำงานของคนต่างด้าวในเขตจังหวัดจันทบุรี พบว่า นายจ้างส่วนมากไม่มีค่าชดเชยให้กับลูกจ้างต่างด้าวเลย เมื่อเลิกจ้างจ่ายเงินเดือนงวดสุดท้ายทันทีหรือจ่ายเงินตามจำนวนระยะเวลาที่ทำงานมา หรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจนลูกจ้างทนอยู่ไม่ได้แล้วลาออกไปเอง และนายจ้างจ่ายเงินสะสมที่หักจากเงินเดือนของลูกจ้างแทนค่าชดเชย ซึ่งเป็นผลที่นายจ้างอาจไม่ทราบหรือทราบแต่ตั้งใจเอาเปรียบลูกจ้างต่างด้าว ประกอบกับลูกจ้างต่างด้าวไม่มีอำนาจการต่อรองกับนายจ้าง และขาดความรู้ที่จะดำเนินการกับนายจ้าง จึงยอมออกไปโดยไม่ได้รับค่าชดเชย

3. แนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของคนต่างด้าว สรุปลักษณะและอภิปรายผลดังนี้

3.1 การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติด้วยการเพิ่มโทษพบว่า นายจ้างหลายสถานประกอบการที่ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายเห็นว่าควรมีการเพิ่มโทษ ตามมาตรา 114 ดังนี้ บทลงโทษตามมาตรา 114 เดิมต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ควรแก้ไขเพิ่มบทลงโทษเป็นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เพื่อเป็นการให้นายจ้างทบทวนความเสียหายหรือความเสียหายที่เกิดขึ้น และทำให้ลูกจ้างต่างด้าวกล้าที่จะดำเนินคดีต่อนายจ้างเพราะทำให้มีผลกระทบต่อนายจ้างมากขึ้น

3.2 การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเกี่ยวกับขบวนการนำสืบค้นหาความจริง พบว่า การเข้าไปตรวจสอบกรณี นายจ้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยตามอัตราหรือไม่นั้น กระทำได้ยากเพราะนายจ้างเป็นผู้ควบคุมสถานประกอบการและลูกจ้างทั้งหมด การเข้าไปตรวจสอบสถานประกอบการจะต้องแจ้งให้นายจ้างทราบก่อนล่วงหน้า

ไม่เช่นนั้นจะเข้าไปไม่ได้ ทำให้นายจ้างจัดฉากและชักซ้อมลูกจ้างไว้ล่วงหน้า ก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะเข้าไปตรวจ และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบ นายจ้างต้อนรับเป็นอย่างดี และในระหว่างสอบถามลูกจ้าง นายจ้างมักยืนคุยอยู่ด้วย จึงไม่สามารถทราบความจริงได้

ข้อเสนอแนะพนักงานเจ้าหน้าที่ควรเข้าไปสอบถามลูกจ้างต่างด้าวนอกเวลาทำงาน หรือสอบถามนอกสถานที่ทำงาน ซึ่งจะช่วยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบความจริงได้ เพราะลูกจ้างจะกล้าพูดกับเจ้าพนักงานทุกอย่าง และการสอบถามควรมีนักจิตวิทยาเข้าร่วมการสอบถามด้วย อันจะทำให้ทราบความจริงได้ดีกว่ารออยู่สำนักงานแรงงานเพียงอย่างเดียว

4. การพัฒนาสังคมอย่างเป็นรูปธรรมให้สอดคล้องกับหลักสากลในเรื่องการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้แก่การทำงานของคนต่างด้าว สรุปลและอภิปรายผลดังนี้

4.1 แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากลูกจ้าง พบว่าการให้ความรู้กับลูกจ้างต่างด้าวเกี่ยวกับพระราชบัญญัติค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชย ซึ่งมีหลายวิธี เช่น บังคับนายจ้างว่าต้องมีเอกสารหรือหนังสือที่สำคัญเกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน หรืออัตราค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยให้กับลูกจ้างในสถานประกอบการทุกแห่ง หน่วยงานของรัฐควรออกพื้นที่ให้ความรู้ตามสถานประกอบการต่างๆ เป็นการพัฒนาความรู้ให้กับลูกจ้างต่างด้าว อันจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ทั้งหมดไป ซึ่งเป็นปัญหาที่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เครือนาถ เกิดชา, แพง ชำนิงาน, สมเกียรติ สังข์นาค และสิน พันธุ์พินิจ ผลงานวิจัยของทั้งสามท่านได้เสนอแนะนโยบายให้มีโครงการอบรมให้ความรู้แก่แรงงานต่างด้าว

4.2 แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากนายจ้าง พบว่าควรที่จะบังคับให้นายจ้างปฏิบัติตามกฎหมายให้มากขึ้น หรือมีความเด็ดขาดกับนายจ้างให้มากขึ้น หรือควรมีการรณรงค์ให้ทราบถึงบทลงโทษที่นายจ้างควรจะได้รับหากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายให้ถูกต้อง หรือรณรงค์ให้นายจ้างเข้าใจและเข้าถึงหลักมนุษยธรรมที่ควรปฏิบัติต่อมนุษย์ด้วยกันอย่างไม่เอกรัตเอาเปรียบจนเกิดไป ซึ่งเป็นปัญหาที่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เครือนาถ เกิดชา, สมเกียรติ สังข์นาค และสิน พันธุ์พินิจ ผลงานวิจัยของทั้งสามท่านได้เสนอแนะนโยบายให้มีการลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำความผิดอย่างจริงจังและกำหนดโทษให้สูงสุด ควรสนับสนุนให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับให้ถูกต้อง

4.3 แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากหน่วยงานภาครัฐ พบว่า การเข้าตรวจสอบสถานประกอบการโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถที่จะทราบความจริงได้ จึงมีผลทำให้ไม่สามารถควบคุมนายจ้างที่เอารัดเอาเปรียบลูกจ้างต่างด้าวได้ และกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ทำงานแบบรอให้ลูกจ้างต่างด้าวมายื่นคำร้องเรียนต่อสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ก็ยังเป็นไปได้ยากนอกเสียว่าเป็นเรื่องร้ายแรงจริงๆ ดังนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่ควรมีการปรับวิธีการตรวจสอบเสียใหม่ พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐควร

มีการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบตามสถานประกอบการต่างๆ และบ่อยๆ หรือควรมีการออกพื้นที่โดยการสอบถามลูกจ้างต่างด้าวขณะอยู่นอกสถานที่หรือนอกเวลาทำงาน หรือสถานที่ที่นายจ้างไม่สามารถควบคุมได้ เพื่อให้ทราบความจริงและสามารถควบคุม นายจ้างจ่ายอัตราขั้นต่ำของ ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยได้ดีกว่านี้

ข้อเสนอแนะ

การทำการวิจัยเกี่ยวกับแรงงานหรือเกี่ยวกับลูกจ้าง การเข้าไปสัมภาษณ์ลูกจ้างต่างด้าวถูกกีดกันจากนายจ้างมิให้เก็บข้อมูลวิจัยได้ โดยสะดวกหรือสถานประกอบการบางแห่งไม่ยอมให้สัมภาษณ์เลย ดังนั้นการเก็บข้อมูลวิจัยเกี่ยวกับกฎหมายแรงงานหรือเกี่ยวกับลูกจ้าง เป็นไปได้ควรนัดลูกจ้างออกมาสัมภาษณ์นอกสถานประกอบการของลูกจ้าง หรือสัมภาษณ์ขณะที่ลูกจ้างไม่อยู่ในการควบคุมของนายจ้าง อันจะทำให้ได้ข้อมูลในการทำวิจัยที่สมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- เครือนาถ เกิดชา. (2548). อุปสรรคที่มีต่อมาตรการสกัดกั้นแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้ามาทำงาน: ศึกษากรณี บ้านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสว่างวีระบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. ปัญหาพิเศษทางนโยบายสาธารณะ. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิพวรรณ จันทร์ชุกสิน. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างงานแรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- แพง ชำนิงาน. (2556). การบริหารจัดการการใช้แรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เรืองเดช นวสันติ. (2556). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย เพื่อปรับให้เป็นแรงงานถูกกฎหมาย. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สมเกียรติ สังข์นาค และสิน พันธุ์พินิจ. (2552). ความต้องการจ้างแรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. งานวิจัยทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2558). จังหวัดจันทบุรี, (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%9A%E0%B8%B8%E0%B8%A3%E0%B8%B5>

การพัฒนาแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในจังหวัดชลบุรี

Development of Internal Supervisory Model for The Large Size in Private School of Basic Education for Upgrading Learning Achievement in Chonburi Province

อัญชัน ขุนนาแก้ว

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการนิเทศภายในยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 360 คนจากการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) แบบวัดการรับรู้ทักษะและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในจังหวัดชลบุรี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่า t-test Dependent

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า 1. สภาพปัจจุบันและความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญมีระดับการปฏิบัติการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนและ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 2. รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน DGPA ได้แก่ 1) Direct Assistance 2) Group Development 3) Professional Development 4) Action Research 5) Curriculum Development 3. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชน ขนาดใหญ่ ประเภทสามัญเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. ผลการประเมินการรับรู้ ทักษะและเจตคติของครูผู้สอน ที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญพบว่าครูผู้สอนมีการรับรู้ทักษะอยู่ในระดับดีและเจตคติอยู่ในระดับที่ดีอย่างมากต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ

คำสำคัญ : การนิเทศภายในสถานศึกษา, รูปแบบ

Abstract

The objectives of this research are to develop and evaluate an internal supervisory model for large size private schools of basic education for upgrading learning achievements in Chonburi province. The teacher out of 450 samples from Krejcie & Morgan table after that were selected by simple random sampling. Sources of data includes: 1) Questionnaires of the teachers perception and skill 2) Questionnaires of the teachers attitude. The data analysis had been undertaken through computer - Mean, Standard Deviation and t-test dependent.

The results revealed that: 1. Currents conditions and needs internal supervisory for the large size private schools at a high level as follows: Curriculum Development, Professional Development, Direct Assistance, Action Research and Group Development in terms conditions and needs respectively 2. The Supervisory Model includes five aspects referred to as DGPAC. DGPAC stands for: 1) Direct Assistance 2) Group Development 3) Professional Development 4) Action Research and 5) Curriculum Development. 3. The students were tested before and after using the supervisory model for large size private school of basic education and the result revealed that there was a difference on the achievement of the students at .01 level of significance. 4. The results of perception and skill of the teachers were rated good and the attitude of teachers gained a high numerical rating described as strongly agree.

Keywords : Internal Supervisory, Model

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษา จึงกำหนดไว้ในหมวด 4 มาตราที่ 22-30 ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ กำหนดไว้ในหมวดที่ 5 มาตราที่ 31-40 และการนิเทศภายในโดยเฉพาะนั้น มีกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พ.ศ.2542 ซึ่งกำหนดการกำกับ ติดตาม การจัดการศึกษาของผู้บริหารไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ยังได้กำหนดให้มีกรณีภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินด้วย เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนัก เห็นความสำคัญและนำไปปฏิบัติในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมการนิเทศการศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาครู ให้สามารถจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ ให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรได้

การนิเทศเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งถือเป็นหัวใจของการพัฒนาผู้บริหาร ครู อาจารย์และบุคลากรในสถานศึกษา เพราะภารกิจต่างๆ ของสถานศึกษาจะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ดังจะเห็นได้จากเหตุผลหลายประการ เช่น เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว บุคลากรในหน่วยงานทางการศึกษาจำเป็นต้องปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อจะได้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือและพัฒนางานให้ทันต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และในหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับมีเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกันคือ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องใช้กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศ เพื่อจะได้ช่วยส่งเสริม สนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน สถานศึกษาใดที่มี บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการทำงานและสามารถนำศักยภาพของบุคลากร มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ได้อย่างเต็มที่ก็จะมี โอกาสประสบความสำเร็จ มีความก้าวหน้าสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ได้มาตรฐานตามความคาดหวังของสังคมได้ การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาโดยผ่านการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

สภาพปัจจุบันมีข้อจำกัดหลายประการ ที่ทำให้ศึกษานิเทศก์จากเขตพื้นที่การศึกษาไม่สามารถปฏิบัติกรนิเทศการศึกษาได้ครบถ้วน เนื่องจากขาดปัจจัยสนับสนุนหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องพาหนะในการเดินทางไปเทศ เพราะพาหนะงานข้าราชการมีไม่เพียงพอกับบุคลากรที่จะออกไปเทศการศึกษาในโรงเรียน จึงทำให้ไม่สะดวกในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ในสภาพปัจจุบันสถานศึกษาบางแห่ง มีบุคลากรส่วนหนึ่งที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และเข้าใจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน รู้จุดเด่นจุดด้อยได้ดีกว่าศึกษานิเทศก์ ดังนั้น ระบบการนิเทศการศึกษาที่เหมาะสม และควรนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในสภาพการณ์เช่นนี้ ก็คือการนิเทศภายในโรงเรียนด้วยเหตุผลคือ สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่ง วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า “การนิเทศภายในโรงเรียนน่าจะมีความสำคัญมากกว่า เพราะผู้ที่ทำหน้าที่เทศเป็นผู้ที่อยู่ในสถานศึกษาอยู่แล้วและมีความใกล้ชิดกับครูและนักเรียนมากกว่า ผู้อื่นย่อมมองเห็นปัญหาและสิ่งที่จะทำให้การนิเทศให้ได้ผลดีที่สุด” สอดคล้องกับซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551) ได้กล่าวว่า การบริหารและการนิเทศภายในสถานศึกษา ในปัจจุบันเป็นหน้าที่ของผู้บริหารของแต่ละสถานศึกษาที่จะร่วมมือกับคณะผู้สอนดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการบริหารงานอย่างเป็นระบบยึดหลักการ ทฤษฎี การมีส่วนร่วมในการทำงาน เป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพผู้สอนและที่สำคัญต้องส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนจากข้อคิดเห็นข้างต้นสรุปได้ว่าวิธีการที่จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวก็คือ ใช้การนิเทศภายในโรงเรียน ศึกษานิเทศก์จะเป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุนในการติดตามการดำเนินงานของผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศของสถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการที่สถานศึกษาขอความร่วมมือ อย่างเต็มความสามารถ ดังนั้น งานนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย เป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาจะต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการพัฒนางานทุกด้านในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในฐานะหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบการจัดการศึกษาที่จะต้องให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายในโรงเรียน โดยกำหนดไว้ในมาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาให้ร้อยรัดกัน ทำให้เกิดผลในทางการปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น แต่การดำเนินงานที่ผ่านมายังประสบปัญหาและอุปสรรคต่างๆ อีกมาก เช่น “ผู้บริหารสถานศึกษาหลายแห่งละเลยการนิเทศภายในโรงเรียนโดยสิ้นเชิง สถานศึกษาบางแห่ง ไม่มีข้อมูลการนิเทศภายในเลยและบางแห่งไม่ได้ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน” กรวีร์ เกษบรรจง (2556)

จากข้อมูลข้างต้น ทำให้เป็นภาพสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ผลกระทบที่เกิดขึ้น ก็คือ สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านการนิเทศภายในโรงเรียนจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาภายนอก (สมศ.) จากผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ พบว่า การนิเทศการเรียนการสอนของสถานศึกษาเอกชนจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 48.64 รองลงมาคือมากกว่าภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีจำนวนร้อยละ 25.45 และภาคเรียนละ 2 ครั้ง มีจำนวนร้อยละ 18.18 ตามลำดับ ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือ โรงเรียนขาดผู้เชี่ยวชาญการนิเทศ เพราะครูที่ครูมีความสามารถจะขอลาออกไปสอบบรรจุเป็นครูโรงเรียนรัฐบาล ทำให้ต้องเปลี่ยนครูบ่อยมาก ขณะที่ครูใหม่ยังขาดประสบการณ์การสอนและการใช้สื่อ หรือหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าระดับหรือหัวหน้าชั้นมีภาระงานมากจึงไม่มีเวลาในการนิเทศให้ทั่วถึง ประกอบกับผู้บริหารบางคนต้องออกไปเป็นวิทยากรภายนอกโรงเรียนบ่อยครั้ง จึงไม่มีเวลาในการบริหารและนิเทศภายใน ในขณะที่บางโรงเรียนที่มีบุคลากรเพียงพอจะมีการนิเทศภายในบ่อยครั้งมากบางโรงเรียนมีการนิเทศภายในมากถึงปีละ 5 ครั้ง ทั้งนี้โรงเรียนที่มีปัญหาได้เสนอวิธีการแก้ไขโดยให้มีการนิเทศครูใหม่บ่อยครั้งอย่างใกล้ชิด และขอให้โรงเรียนควรมีการนิเทศภายในโดยหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าระดับ และรายงานให้ผู้บริหารรับทราบอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับรายงานวิจัยการติดตามผลการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาเอกชนพบว่าสถานศึกษาประเภทสามัญศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษามากที่สุดคือภาระงานของผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีมากจนไม่สามารถปฏิบัติงานได้ทุกงานที่ได้รับมอบหมายได้ดี และต้องการการนิเทศจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นระยะๆ หรือระหว่างสถานศึกษาด้วยกัน (สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2555) นอกจากนี้ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามของสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญทั้งหมด 7,985 แห่ง สำนักงานประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาภายนอกให้การรับรอง 5,690 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 71.26 ไม่รับรอง 2,295 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28.74 เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ นอกจากนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2556 มีจำนวน 27 โรงเรียน ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ จากจำนวนโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญจังหวัดชลบุรี ทั้งสิ้น 88 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 30.68 ซึ่งถือว่าโรงเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ การนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพเป็นส่วนน้อย

โรงเรียนส่วนใหญ่ยังมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์

จากสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้บรรลุตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. เพื่อประเมินการรับรู้ ทักษะและเจตคติของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในจังหวัดชลบุรี ซึ่งได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้างานวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งการดำเนินการวิจัยได้แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ โดยการใช้แบบสอบถาม เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานในการนิเทศภายในสถานศึกษา สภาพปัจจุบันและปัญหาในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการสำรวจข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน นำมากำหนดวัตถุประสงค์เนื้อหา กิจกรรมและการประเมินผล ให้สอดคล้องกับความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ ประกอบด้วยผู้แทนสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญและครูผู้สอน ในจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2558 โดยแบ่งเป็นผู้บริหารและผู้แทนสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ จำนวน 90 คน ครูผู้สอน จำนวน 360 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มตัวอย่างใช้ตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญคือโรงเรียนวัฒนตรณวิทย์ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย ผู้นิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ จำนวน 9 คน และครูผู้สอนจำนวน 16 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ ประกอบด้วยรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษาของกลิคแมน (Glickman, 2004: 11) ในด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance) การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development) การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ (Professional Development) การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) โดยการสังเคราะห์ผลรวมกับข้อมูลความต้องการในการนิเทศภายในของครูจากขั้นตอนที่ 1 นำมาสร้างเป็นร่างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ จังหวัดชลบุรี

2. กำหนดวัตถุประสงค์ แนวดำเนินการ สาระสำคัญหรือองค์ประกอบของรูปแบบที่ใช้ในรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ

3. ประเมินรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ ผู้วิจัยนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงตามโครงสร้างและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและนำมาพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข

4. การประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ หลังจากดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้านๆ ละ 3 ท่าน รวมทั้งสิ้น 12 ท่าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารการศึกษาเอกชน การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศภายในสถานศึกษา การวัดและการประเมินผลการศึกษาแล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญว่ามีความสอดคล้อง เหมาะสมและชัดเจนทั้งในด้านจุดประสงค์ในการสร้าง เนื้อหา การใช้ภาษากรพิมพ์ รูปเล่มและความสะดวกในการนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญ

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ รายละเอียดในการดำเนินการมีดังนี้

1. นำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญไปใช้กับโรงเรียนวัฒนตรณวิทย์ ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 1 ภาคเรียน

2. ระหว่างการดำเนินการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ โดยผู้วิจัยสอบถามกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารหรือผู้นิเทศภายในและครูผู้สอนหากพบปัญหาให้ปรับแก้ตัวชี้วัดให้มีความเหมาะสม

3. ประเมินรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ โดยเก็บคะแนนวัดผลการทดสอบของนักเรียนตลอดระยะเวลา 1 ภาคเรียนซึ่งการเก็บข้อมูลผลการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระ การเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

4. นำคะแนนการทดสอบของนักเรียนรายบุคคลตลอดภาคเรียนภาคเรียนที่ 1 เปรียบเทียบกับผลการทดสอบปลายภาคเรียนที่ 2 โดยใช้ t-test Dependent

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของการบรรยาย

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินการรับรู้ทักษะและเจตคติครูผู้สอน ผู้วิจัยดำเนินการรายละเอียด ดังนี้

1. สร้างแบบวัดการรับรู้และทักษะของครูผู้สอนภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ จำนวน 1 ฉบับ และแบบวัดเจตคติของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ จำนวน 1 ฉบับ และนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเพื่อหาดัชนีความสอดคล้องของคำถาม และปรับปรุงแก้ไขตามที่คุณเชี่ยวชาญ โดยแต่ละท่านพิจารณาถึงความเห็นให้คะแนนถ้าค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่าข้อคำถามวัดตรงแต่ถ้ามีค่าน้อยกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามไม่ตรง ข้อคำถามนั้นจะถูกตัดทิ้งไป หรือต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้น

2. หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีทดสอบซ้ำ (Test-Retest Method) โดยนำแบบวัดความรู้ ทักษะ และแบบวัดเจตคติไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกันโดยมีระยะห่าง 1 สัปดาห์ แล้วนำไปหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของ

เพียร์สัน (Pearson) แบบวัดความรู้ ทักษะ และแบบวัดเจตคติได้ ค่าความเชื่อมั่น 0.87 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นในระดับที่สูงสามารถนำไปใช้ได้

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในจังหวัดชลบุรี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ จังหวัดชลบุรี

1.1 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance) พบว่า ระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ จังหวัดชลบุรี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกได้แก่ สนับสนุนและ ให้คำแนะนำแก่ครูให้ใช้วิธีสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับแผนการสอน การสังเกต การสอนนำไปเป็นผลการประเมินครูผู้สอน และเข้าเยี่ยม ชั้นเรียนเพื่อสังเกตการสอนและนิเทศครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ

1.2 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development) พบว่า ระดับ การปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ จังหวัดชลบุรี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกได้แก่ มีระบบการทำงานร่วมกันของครูอย่างชัดเจน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มต่างๆ เช่น คณะกรรมการการนิเทศ คณะกรรมการแต่ละกลุ่ม สาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัด การเรียนการสอน และให้โอกาสครูได้มีบทบาทและหน้าที่เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการปฏิบัติงานของกลุ่ม

1.3 ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ (Professional Development) พบว่า ระดับ การปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ จังหวัดชลบุรี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกได้แก่ การวางแผนเป้าหมายของโรงเรียนในการพัฒนาครูอย่างชัดเจน มีการวางแผนการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และมีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นวัฒนธรรมของโรงเรียน

1.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) พบว่าระดับการปฏิบัติ การนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ จังหวัดชลบุรี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ด้านการพัฒนาหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในการจัดทำแผน การเรียนรู้ล่วงหน้าโดยกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา กิจกรรม และประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) พบว่า ระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ จังหวัดชลบุรี ของผู้บริหารและครูผู้สอน ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกได้แก่ ส่งเสริมให้ครูในสถานศึกษานำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน จัดให้มีการวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดให้มีการวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอน

2. พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ จังหวัดชลบุรี เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ จังหวัดชลบุรี ที่ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ DGPAAC ได้แก่

- 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance)
- 2) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development)
- 3) ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ (Professional Development)
- 4) ด้านที่ 1 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research)
- 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)

ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance) ประกอบด้วย 1) การวางแผนร่วมกับครูในการให้ความช่วยเหลือ 2) การมีส่วนร่วมกับครูในการปฏิบัติการช่วยเหลือ 3) สรุปผลที่เกิดจากการดำเนินการร่วมกัน 4) ประชุมวิเคราะห์ผลการช่วยเหลือร่วมกับครู 5) สรุปผลการวิเคราะห์กระบวนการช่วยเหลือครู

ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development) ประกอบด้วย 1) การพัฒนาครูให้มีความรู้ในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ 2) การสร้างวินัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในทีม 3) การกำหนดปัญหาและเป้าหมายการแก้ปัญหาร่วมกัน 4) การวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหาของทีมงาน 5) การสร้างแรงจูงใจการเสริมแรงและสร้างขวัญกำลังใจ

ด้านที่ 3) ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ

(Professional Development) ประกอบด้วย 1) การกำหนดแนวทาง 2) การบูรณาการ 3) การเลือกสิ่งที่มาใช้ ด้านที่ 4 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) ประกอบด้วย 1) กำหนดปัญหา 2) กำหนดวิธีการวิจัย 3) รวบรวมข้อมูล 4) วิเคราะห์ข้อมูล 5) สรุปและรายงานผล ด้านที่ 5 ด้านการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การดำเนินการบริหารหลักสูตร 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล 6) สรุปผลการดำเนินงาน 7) ปรับปรุงและพัฒนา

3. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา เอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ โดยเก็บคะแนนวัดผลการทดสอบของนักเรียนตลอดระยะเวลา 1 ภาคเรียนซึ่งการเก็บข้อมูล ผลการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 68.91 และหลังการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 77.73 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70.17 และหลังการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 76.42

4. ความรู้ทักษะและเจตคติของครูผู้สอนในสถานศึกษา เอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ พบว่า ผลการวัดความรู้ ทักษะและเจตคติของครูผู้สอนมีต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ จังหวัดชลบุรี พบว่า ครูมีความรู้และทักษะอยู่ในระดับดีโดยรวมและรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผลด้านสภาพทั่วไป ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการนำเข้าสู่บทเรียนและมีเจตคติที่ดีอย่างมากโดยรวมและรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การติดตามการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องทำให้การใช้หลักสูตรเป็นระบบมากขึ้น ความรู้สึกพึงพอใจต่อการประชุมชี้แจงนโยบายของผู้นิเทศก่อนการสอนและความรู้สึกพึงพอใจที่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้นิเทศ

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในจังหวัดชลบุรี ใน 5 ด้าน ได้แก่

ด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง (Direct Assistance) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development) ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ (Professional Development) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง (Direct Assistance) ผลการวิจัยพบว่ามีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย 1) การวางแผนร่วมกับครูในการให้ความช่วยเหลือ 2) การมีส่วนร่วมกับครูในการปฏิบัติการช่วยเหลือ 3) สรุปผลที่เกิดจากการดำเนินการร่วมกัน 4) ประชุมวิเคราะห์ผลการช่วยเหลือร่วมกับครู 5) สรุปผลการวิเคราะห์กระบวนการช่วยเหลือครูพบว่าครูโรงเรียนวัดนครฤทธิวิทยได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้และให้การสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานชัดเจน กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนจึงได้มีการช่วยเหลือครูอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องให้ครูได้พัฒนาตนเอง โดยไม่ยึดถือว่าการนิเทศช่วยเหลือครูเป็นการประเมินผลการปฏิบัติงาน และผู้นิเทศต้องเรียนรู้พฤติกรรมของครูเพื่อนำมาบูรณาการการนิเทศได้อย่างชำนาญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาเวนพอร์ทและสเมทานา (Davenport and Smetana, 2004) ว่าครูมีความต้องการรับการช่วยเหลือไม่ว่าจะเป็นเพื่อน ครู ผู้นิเทศ หรือแม้แต่หัวหน้างานจึงมีความจำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือครู (Direct Assistance) ในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ กลิคแมน; กอร์ดอน; และรอส- กอร์ดอน (Glickman; Gordon & Ross-Gordon, 2009: 208) กล่าวว่า การนิเทศเพื่อการพัฒนาจำเป็นต้องหาผู้นิเทศที่มีลักษณะส่วนตัวอย่างน้อย 1 ใน 4 ลักษณะ 1) การควบคุมโดยการชี้แนะ 2) การใช้ข้อมูลชี้แนะ 3) การใช้ความร่วมมือ 4) การไม่ชี้แนะ โดยอาศัยความชำนาญและระดับการพัฒนาการของครู นอกจากนี้ผู้นิเทศยังต้องวิเคราะห์สถานการณ์ก่อนที่จะใช้การนิเทศวิธีใดวิธีหนึ่งกับครูที่ยังมีประสบการณ์น้อย ตลอดจนการมีระบอบประชาธิปไตยในชั้นเรียน การมีศีลธรรม จริยธรรม สามารถส่งเสริมให้การพัฒนาการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ได้ นอกจากนี้การช่วยเหลือครูโดยตรงยังส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ครูจึงต้องได้รับการอบรมและช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับกลิคแมน (Glickman, 2009 : 214) ที่กล่าวว่าครูและผู้นิเทศสามารถทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาห้องเรียนได้เพราะห้องเรียนนั้นเป็นศูนย์รวมของวัฒนธรรม ส่วนปัญหาในการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ได้แก่ ขาดผู้นิเทศที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการนิเทศ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่ต้องทำหน้าที่นิเทศการสอนไม่ใช่เฉพาะฝ่าย

บริหารแต่ยังมีหัวหน้าระดับชั้นและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูอาจยังไม่มี ความมั่นใจในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคและ ปรับวิธีสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนและผู้เรียน ซึ่ง กลิคแมน; กอร์ดอน และรอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon & Ross-Gordon, 2009 : 214) กล่าวว่า ผู้นิเทศจะต้องให้ ความเคารพนับถือเป็นผู้ที่ให้เกียรติ ยกย่องครู มีความจริงใจที่จะ ร่วมสร้างความเจริญก้าวหน้าในอาชีพให้กับครูทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ไม่เปิดเผยข้อมูลที่ได้รับจากครู

2. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development) การวิจัยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ 2) การสร้างวินัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในทีม 3) การกำหนดปัญหาและเป้าหมายการแก้ปัญหาาร่วมกัน 4) การวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหาของทีมงาน 5) การสร้าง แรงจูงใจการเสริมแรงและสร้างขวัญกำลังใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนาให้ครูมีทักษะการทำงานกลุ่ม เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามโครงสร้างการบริหารงานนั้น ครูในโรงเรียนต้องมีความรู้ ประสบการณ์ และมีการทำงานกลุ่ม โดยยึดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม มีความเข้าใจบทบาทของสมาชิก มีการแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่ม ประกอบด้วยมีผู้นำ ผู้ตาม ทั้งฝ่ายสนับสนุน จะมีการวางแผนร่วมกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กลุ่มที่ทำงาน มีทั้งเน้นงานและเน้นบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ กลิคแมน; กอร์ดอน; และรอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon & Ross-Gordon, 2009 : 225) ที่กล่าวว่ากลุ่มที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความกลมเกลียวสามัคคีคือกลุ่มจะต้องมี ผู้นำที่ดี สามารถทำให้กลุ่มดำเนินการได้ดี อีกทั้งกระทรวง ศึกษาธิการ (2546 : 101) ได้กล่าวว่า โครงสร้างการบริหาร งานภายในโรงเรียนปัจจุบันเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือให้ ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงาน เป็นการแสดงให้เห็นว่าครูและ ผู้บริหาร มีความตระหนักถึง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่จะ ประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้นจะขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ การที่จะสร้างหรือพัฒนาทีม ดังนั้น การเพิ่มพูนความรู้ ทักษะให้กับ สมาชิกจะต้องตั้งวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของกลุ่ม ทั้งในลักษณะ ของบุคคลและของกลุ่ม ให้ทุกคนในกลุ่มมีอิสระในการแสดง ความคิดเห็น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาของกลุ่ม ซึ่งสมุทพร ชำนาญ (2554 : 189) กล่าวว่า ผู้นำกลุ่มที่มี ประสิทธิภาพส่งผลต่อความสำเร็จของทีมอย่างมาก เปรียบเทียบ ภาวะผู้นำว่าเสมือนจุดศูนย์กลางในการขับเคลื่อนของทีม ซึ่ง สอดคล้องกับเฟอร์นันโด และเฮอริลีย์ (Fernando & Herlihy, 2010 : 281) ว่าผู้นิเทศจะเป็นผู้ที่พัฒนา ช่วยเหลือ สนับสนุน และสร้างความตระหนักในความยุติธรรม ให้เกิดภายในกลุ่ม ผู้นิเทศ ต้องเป็นทั้งผู้นำกลุ่มและต้องแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงาน

ซึ่งสอดคล้องกับ สมุทพร ชีระวณิชตระกูล (2554 : 109) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาการทำงานของครูเป็น การพัฒนาครูให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็น วิชาชีพชั้นสูง ไม่ว่าจะในบทบาทของการจัดการเรียนการสอน หรือ ในบทบาทของการเป็นผู้บริหาร ผู้นำทางวิชาการ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ครูจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอสอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงในบริบททางสังคม และบริบทองค์กร กิจกรรม ในการให้คำปรึกษา และช่วยแก้ปัญหา มีตั้งแต่ การนิเทศ (Supervision) การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) การอบรม (Training) และการชี้แนะ (Coaching) โดยเลือกใช้บทบาท หรือกิจกรรม ดังกล่าวในจังหวะที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการเพื่อมาตรฐาน ผู้รับได้ผลใกล้เคียงกัน เช่น การให้คำปรึกษาเรื่องหลักสูตรใหม่ การแก้ปัญหาเรื่องตัวชี้วัดมาตรฐานผู้เรียน กิจกรรมที่คาดหวังว่ามีความเหมาะสม คือการอบรม การนิเทศทั้งภายในและนิตเทศ แบบต่างๆ ไป ปัญหาในการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ที่พบคือ ความแตกต่างระหว่างความคิดทำให้กลุ่มเป็นไปอย่างไม่ราบรื่น ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะครูยังไม่ได้รับการฝึกฝนให้เป็นผู้มี จิตวิทยาในการสื่อสาร และการฝึกฝนทักษะการทำงานกลุ่มเท่าที่ ควรสำหรับการเสนอแนวทางแก้ปัญหาให้มีการปลูกฝังให้ครูยอมรับฟังความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ มีการสื่อสารภายในกลุ่มเป็นประจำซึ่งสอดคล้องกับ ลี, และกรีน (Lee & Green 2009 : Abstract) ว่าการนิเทศเป็นวิธีการหนึ่ง ที่สามารถเปิดกรอบความคิดให้กว้างขึ้นและการนิเทศก็เป็นวิธีการ ทางการพูดให้คำปรึกษาหรือการพูดที่หารือกัน เพื่อให้เกิดภาพ ความคิดเป็นรูปธรรมและในมหาวิทยาลัยสมัยใหม่ก็ใช้วิธีการนี้อยู่

3. ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ (Professional Development) การวิจัยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) การกำหนดแนวทาง 2) การบูรณาการ 3) การเลือกสิ่งที่ดีมาใช้ จากการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนยังได้รับการอบรมครูเพื่อพัฒนาวิชาชีพทั้งด้านเทคนิคการสอนและการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู อย่างต่อเนื่อง ทั้งภายใน สถานศึกษาและได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ด้วยการจัดอบรม สัมมนาแล้วนำเทคนิควิธีการสอนที่ตรงกับวิชาที่สอนมาปรับใช้ ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบาย กระทรวง ศึกษาธิการโดยพลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ: 10) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการผลิต การสรรหา และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยมีวิธีการให้รับแนวคิด การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยเน้นการพัฒนาที่ ส่งผลต่อผู้เรียนและลดภาระงานหรือกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับการเรียน การสอนของครูและนักเรียน นอกจากนี้กลิคแมน; กอร์ดอน; และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon & Ross-Gordon, 2009 :

243) ได้เสนอแนวความคิดใน การจัดกิจกรรมพัฒนาครูในการพัฒนาทางวิชาชีพเพื่อปรับปรุงการสอนของครูให้ส่งผลไปสู่ นักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรมด้วยการจัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับวิชาชีพ โดย การสอดแทรกข้อคิดเพื่อให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูอยู่เสมออีกทั้ง ส่งเสริมให้ครูมีคุณธรรม จริยธรรม ทุกครั้งที่มีการอบรม ครูนอกจากจะสอนให้นักเรียนเก่งแล้วจะต้องสอนให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม ซึ่งสอดคล้อง ชัชชญา พิระธรรมศรี (2552 : 74 - 77) กล่าวว่าข้อควรคำนึงถึงในการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม คือการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม ซึ่งต้องพัฒนาคนทั้ง 3 ด้าน พร้อมกันคือ ด้านพฤติกรรม ด้านจิตใจ และด้านปัญญา ในด้านการพัฒนาอาชีพนั้นการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการสอนแบบร่วมมือ เช่นการสอนรูปแบบ Jigsaw รูปแบบ STAD (Student Teams-Achievement Division) รูปแบบ LT (Learning Together) และบูรณาการการสอนคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้เหมาะสมทั้งเนื้อหาและคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน นักเรียนจะสามารถบูรณาการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ซึ่งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2559 : 7) กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มคุณภาพของผู้เรียนนั้น ครูผู้สอนสามารถนำทฤษฎีการเรียนรู้ของ Edgar Dale ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาชาวอเมริกา สรุปการจดจำหรือการเรียนรู้ของมนุษย์เราโดยทั่วไป ดังนี้ ร้อยละ 10 จากการได้อ่าน ร้อยละ 20 จากการได้ยิน ร้อยละ 30 จากการได้มองเห็น ร้อยละ 50 จากการได้ยินและได้มองเห็น ร้อยละ 70 จากการได้พูดหรือได้เขียน ร้อยละ 90 จากการได้พูดและได้ปฏิบัติ ผู้สอนสามารถ นำทฤษฎีเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการพัฒนามาตรฐานคุณภาพทางการศึกษาให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีโอกาสในการฝึก การคิดวิเคราะห์ การใช้สื่อการสอนประกอบการบรรยาย เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสทั้งการได้ยินและมองเห็น การจดจำและการเรียนรู้ก็จะเพิ่มมากขึ้นเป็นร้อยละ 50 นอกจากนั้นการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับบทเรียนที่ต้องการถ่ายทอด กำหนดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการ การศึกษานอกสถานที่ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสทั้ง การได้ยิน ได้เห็น ได้พูด ได้เขียน หรือแม้แต่ฝึกปฏิบัติซึ่งจะทำให้ผู้เรียนจดจำ เรียนรู้ ฝึกการคิดวิเคราะห์ การจดจำหรือการเรียนรู้ของผู้เรียนก็จะเพิ่มขึ้นไปถึงร้อยละ 70 และ ร้อยละ 90 ตามลำดับ

4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) การวิจัยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร การดำเนิน การบริหารหลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล สรุปผลการดำเนินงาน และปรับปรุงและพัฒนา จากการวิจัยพบว่าครูในโรงเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์และการจัดประชุม อบรม ติดตามและประเมินหลักสูตร มีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้โดยครูทุกคนเป็น คณะกรรมการในการจัดทำหลักสูตรตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ตนเองสอนโดยนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ประเมินหลักสูตรและทบทวนเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ความต้องการของผู้เรียนและสังคมที่เป็นเช่นนี้ เพราะครูมีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร และการจัดทำหลักสูตรโดยบุคลากรทุกคนของโรงเรียนเองซึ่งรู้ถึง ปัญหาและสาเหตุของปัญหาด้านการเรียนการสอน ปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็ก ผู้ปกครอง ชุมชน และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เพราะอยู่ใกล้ชิดกับปัญหาหรือเผชิญปัญหาด้วยตนเอง จึงสามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้องตรงจุดได้มากกว่าบุคคลอื่นที่อยู่ภายนอกโรงเรียน สอดคล้องกับนทจร อธิปัญญารักษ์ (2555 : 108) ที่สรุปความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรว่าการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จอยู่ในระดับมากนั้น โรงเรียนต้องมีการวางแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการเรียนการสอน และมีการส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและความต้องการของท้องถิ่น ส่วนปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรนั้นพบว่า ครูที่มีประสบการณ์น้อยยังนำหลักสูตรไปใช้ไม่ค่อยตรง และยังไม่ครบตามที่เขียนไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าครูยังขาดความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรอย่างแท้จริงจึงควรจัดอบรมให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การกำกับและติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ จัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม ซึ่งเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับธีระ รุญเจริญ (2550 : 225) ที่ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาว่าผู้นำที่มีความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ได้ดีต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด และวิธีการดำเนินการ ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนการนิเทศภายในเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาหลักสูตรได้

5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) การวิจัยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ประกอบด้วย กำหนดปัญหา กำหนดวิธีการวิจัย รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปและรายงานผล จากการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียน วัฒนธรรมวิทย์ทุกคนนำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในการ จัดกระบวนการเรียนรู้ มีการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนภาค เรียนละ 1 เรื่อง และครูได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนด้วยการจัด อบรมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้น จากเพื่อนครูและผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันมีการส่งเสริมให้มีการทำวิจัยควบคู่กับการจัดกระบวนการ เรียนรู้ ซึ่ง ตาม มาตรา 30 และ มาตรา 24 (5) ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2542 กำหนดให้ครูเป็นผู้ทำวิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และใช้เป็นกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งครูและนักเรียน ดังนั้น ครูต้องมีความรู้เรื่องเทคนิคการทำวิจัย และมีความสามารถนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องส่งเสริมและสนับสนุน ทั้งด้านความรู้ เครื่องมือและวิธีดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ คุ่มภัยเพื่อน (2550) ได้สรุป ไว้ว่าการดำเนินการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้สอน มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน เกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน และมีผลงานการวิจัยในชั้นเรียนเป็นของตนเอง ส่วนปัญหาในการวิจัย เชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ ครูขาดความตระหนักถึงความสำคัญ ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน อาจเป็นเพราะว่า ครูเข้าใจ ความหมายของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนคลาดเคลื่อนไป เพราะการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ต้นต้นต้องมาจากปัญหา ที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนหรือเป็นการนำวิธีการจัดการเรียนการสอน ใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ในชั้นเรียนแล้วบันทึกผลการทดลองว่าดีหรือไม่ อย่างไร มีปัญหาอย่างไร และจัดการกับปัญหาอย่างไร ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ นารินทร์ เฉลยประชาญ (2550) ได้พบว่า ปัญหา การวิจัยในชั้นเรียน คือ ด้านกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา รองลงมาคือด้านนำวิธีการ หรือนวัตกรรมไปใช้และด้านการพัฒนา วิธีการ หรือนวัตกรรม

สำหรับข้อเสนอแนะและแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียน ควรมีการให้ความรู้และคำแนะนำที่ถูกต้องเพื่อสร้างความตระหนัก ถึงความสำคัญของการนำวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้เพื่อพัฒนาการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ครูเข้ารับ การอบรมกับสถาบันทางวิชาการต่าง เพื่อให้ได้รับความรู้ที่ หลากหลายและนำมาขยายผลต่อครูที่สอนรายวิชาเดียวกันหรือ ครูในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ คลิคแมน, กอร์ดอน, และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon & Ross-Gordon, 2009 : 283)

ครูต้องได้รับโอกาสในการแลกเปลี่ยนการวิจัยเชิงปฏิบัติการใน กลุ่มโรงเรียน หรือแม้แต่แลกเปลี่ยนการวิจัยเชิงปฏิบัติการใน ชั้นเรียนกับครูจากโรงเรียนอื่น การแลกเปลี่ยนการวิจัยเชิงปฏิบัติ การในชั้นเรียน ทำให้การรับรู้แก่ครูหรือนักวิจัยเป็นเหมือนรากฐาน สำหรับการสนทนาเพื่อผลย้อนกลับในกลุ่มครู และทำให้ครูได้ แนวคิดใหม่ๆ ในการพัฒนาการสอนในชั้นเรียนและในโรงเรียน

6. การรับรู้ ทักษะและเจตคติของครูผู้สอนที่โรงเรียน วัฒนธรรมวิทย์ ครูผู้สอนมีการรับรู้ และทักษะ อยู่ในระดับมาก โดยรวมและรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการ วัดผลและประเมินผล ด้านสภาพทั่วไป ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และด้านการนำเข้าสู่บทเรียน และมีเจตคติที่ดี อย่างมากโดยรวมและรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การติดตามการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องทำให้ การใช้หลักสูตรเป็นระบบมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการได้รับการ นิเทศจากคู่มือที่มีความชัดเจนที่ระบุความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบ การสอนกับจุดประสงค์ กิจกรรม และวิธีการวัดผลและประเมินผล ซึ่งสามารถนำไปสู่การสรุปการใช้หลักสูตรอย่างครบวงจร และครู ผู้รับการนิเทศ ยังมีความรู้สึกพึงพอใจต่อการประชุมชี้แจงนโยบาย ของพื้นที่ก่อนการสอนและความรู้สึกพึงพอใจที่ได้รับความช่วยเหลือ จากผู้นิเทศ ครูในโรงเรียนมีเจตคติและเข้าใจกระบวนการพัฒนา หลักสูตรได้เป็นอย่างดี โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม ของสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการจัดทำและใช้หลักสูตร สถานศึกษา และขั้นตอนที่ 3 การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและ รายงานซึ่งในรายละเอียดแต่ละขั้นตอนผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ ความสำคัญและสร้างความตระหนักให้ครูได้รู้ถึงความสำคัญของการ พัฒนาหลักสูตร ทำให้การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพของ สถานศึกษาเป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ ครูในโรงเรียนมีความรู้สึก พึงพอใจต่อการประชุมหรือชี้แจงเรื่องราวต่างๆ ตลอดจนการได้ รับการสนับสนุนช่วยเหลือในทุกด้าน ตั้งแต่ด้านงบประมาณ ด้านสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการอำนวยความสะดวก ด้านอาคารสถานที่

ข้อเสนอแนะ

1. ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา เอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ
2. การวิจัยเชิงประเมินโครงการพัฒนางานวิชาการตาม คู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ ประเภทสามัญ
3. การวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา เอกชนที่มีขนาดเล็ก และขนาดกลาง

เอกสารอ้างอิง

- กรวิรุ์ เกษบรรจง. (2546). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://media.wix.com/ugd/2cef27_c7c9894bd94e7b6e42e48f128de37069.Pdf. (วันที่ค้นข้อมูล 10 สิงหาคม 2556).
- กุลวดี บัวโชติ. (2547). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนในพระราชสำนัก. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ชัชชญา พิระธรณิศร์. (2552). บทบาทของผู้สอนในการจัดการสอน สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม. พัฒนาการเรียนการสอน. 3 (กรกฎาคม-ธันวาคม): 74 - 77.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา. (2551). หลักการนิเทศภายในสถานศึกษา. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.kroobannok.com/39845>. (วันที่ค้นข้อมูล 11 กรกฎาคม 2557).
- ณรงค์ คุ่มภัยเพื่อน. (2550). การพัฒนาครูด้านกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนคุณาสถาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- นทจร ธีรปัญญาภรณ์. (2554). การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นารีรัตน์ เฉลยปราชนธ์. (2550). สภาพและปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนสารวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. ปริญญาศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2538). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: พรศิวกการพิมพ์.
- สฎายุ ธีระวิชิตระกุล. (2554). การบริหารงานบุคคลทางการศึกษาตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพของคุรุสภา พ.ศ.2548 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี : เก็ทกู๊ดครีเอชั่น.
- สมุทพร ชำนาญ. (2554). ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎีและปฏิบัติ. อยุธยา: พี เอส การพิมพ์.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2538). คู่มือศึกษานิเทศก์แนวทางการนิเทศ เพื่อพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). ก.เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเอง หลักสูตรช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____. (2547) การทำวิจัยแบบง่าย : บัณฑิตครูสู่นักวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). รายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ ประจำปีงบประมาณ 2554. กรุงเทพฯ: สกสค.
- _____. (2558). นโยบาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก ดาร์พงษ์ รัตนสุวรรณ). สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวง: ศึกษาธิการปลัด: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2558). ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. เข้าถึงได้จาก http://www.kruthai.info/view.php?article_id=8180. วันที่ค้นข้อมูล 20 พฤษภาคม 2558.
- _____. (2559). สัดส่วนการเรียนรู้และวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. จุลสาร สมศ. (สิงหาคม-กันยายน): 7.
- Davenport, J., & Smetana, L. (2004). Helping new teachers achieve excellence. *The Delta Kappa Gamma Bulletin*. 70 (2): 18-22.
- Fernando, Delini M.; & Herlihy, Barbara R. (2010). Supervision of Group Work Infusing the Spirit of Social Justice. *Journal for Specialists in Group Work*. 35 (September): 281-289.
- Glickman, C.D. (2004). *Supervision and instructional leadership: A developmental approach (6th ed.)*. Boston: Allyn & Bacon.
- Glickman, Stephen P. Gordon, Jovita M., Ross-Gordon (2007). *Supervision and instructional leadership: A developmental approach (7th ed.)*: The United States of America.
- Glickman, Gordon, Ross-Gordon. (2009). *The basic guide to supervision and instruction leadership*. The United States of America.
- Lee, Alison; & Green, Bill. (2009). Supervision as Metaphor. *Studies in Higher Education*. 34 (6): 615-630.

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

The Entrepreneur Opinion Toward Registration of The Migrant Labors in Mueang District, Songkhla Province.

ปฏิพัทธ์ ปทุมมณี, จุฑาทิพ คล้ายทับทิม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ต่อการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ประกอบการกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยด้านสถานประกอบการ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของผู้ประกอบการกับความรู้เรื่องพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมประมงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 103 ราย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล และค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสถิติทดสอบ t - test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมประมงในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ต่อการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ประกอบการอุตสาหกรรมประมงในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ที่มีปัจจัยด้านสถานประกอบการที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 ไม่มีความสัมพันธ์กับความเห็นของผู้ประกอบการ

คำสำคัญ : ความคิดเห็น, ผู้ประกอบการ, การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว

Abstract

The objectives of this research were to study the opinion of entrepreneurs toward the registration of the Migrant Labors in Mueang District, Songkhla Province ; according to entrepreneurs factors and to study the relationship between the knowledge of the Working of Alien ACT, B.E.2008 and the opinion of the entrepreneurs toward the registration of the Migrant Labors in Mueang District. The samples consisted of the 103 entrepreneurs in Mueang District, Songkhla Province. Questionnaire was the tool for data collecting. Statistic tool for data analysis were percentage, mean, standard deviation, hypothesis testing by t-test, One-way ANOVA and Pearson Product Moment Correlation Coefficient at the .05 significance level.

The research showed that the opinion of the entrepreneurs toward the registration of the Migrant Labors in Mueang District, Songkhla Province was at the high level. The research showed that entrepreneurs in Mueang District, Songkhla Province who had different personal factors caused no difference in the opinion of the entrepreneurs toward the registration of the Migrant Labors. The knowledge of the working of Alien ACT, B.E. 2008 had no relationship with the opinion of the entrepreneurs toward the registration of the Migrant Labors in Mueang District, Songkhla Province.

Keywords : Opinion, Entrepreneur, Registration of Migrant Labor.

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความก้าวหน้าและขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงประเทศหนึ่งในภูมิภาคอินโดจีน ส่งผลให้ความต้องการแรงงานเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานสำหรับเป็นแรงขับเคลื่อนให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง แต่สภาพปัญหาของสถานการณ์แรงงานไทยในปัจจุบันคือมีการขาดแคลนแรงงานเป็นจำนวนมาก เนื่องด้วยจากอัตราเพิ่มขึ้นของประชากรมีอัตราที่ต่ำลงและมีแนวโน้มที่จะลดต่ำลงไปอีกเรื่อยๆ นอกจากนี้ยังมีแรงงานไทยบางส่วนเลือกที่จะเดินทางไปทำงานยังต่างประเทศซึ่งโดยมากจะได้รับผลตอบแทนการทำงานที่สูงกว่า กอปรกับงานบางประเภทที่แรงงานไทยไม่นิยมทำซึ่งมีลักษณะงานที่ใช้แรงงานอย่างเข้มข้น มีความเสี่ยง ต้องใช้ความขยัน และความอดทนสูง เช่น อุตสาหกรรมประมง และประมงต่อเนื่อง กิจการก่อสร้าง กิจการสวนยางพารา กิจการสวนปาล์ม น้ำมัน เป็นต้น (วิภารัตน์ เต็มภักดี, 2551: 1) ส่งผลให้ทางผู้ประกอบการสนใจที่จะนำเข้าแรงงานต่างด้าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา กัมพูชา และลาว เข้ามาเติมเต็มในส่วนที่ขาดแคลน ทว่าการนำเข้ามาแรงงานต่างด้าวนั้นมีทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ในส่วนของปัญหาแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาใช้แรงงานอย่างผิดกฎหมายในประเทศไทยเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขที่เร่งด่วนและเป็นระบบที่สามารถดำเนินการในเชิงปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้หากไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวอย่างมีประสิทธิภาพแล้วจะส่งผลกระทบต่อประเทศในหลากหลายด้าน เช่น ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง และด้านสาธารณสุข (กวิณ กัมมยก, 2557: 1)

ในช่วงระยะไม่กี่ปีให้หลังมานี้ผู้ประกอบการและแรงงานต่างด้าวได้ทำเรื่องเพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้มีปัจจัยส่วนหนึ่งว่าผู้ประกอบการมีความต้องการแรงงานเป็นจำนวนมากขึ้น กอปรกับแรงงานต่างด้าวได้มีการลักลอบเข้าเมืองอย่างต่อเนื่องอีกทั้งยังมีแนวโน้มที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลทำให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้ามาใช้แรงงานและอาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยไม่ได้ขึ้นทะเบียนอย่างถูกกฎหมาย เพื่อเป็นการแก้ปัญหาไขปัญหาที่เกิดขึ้นรัฐบาลจึงได้ออกนโยบายต่างๆ เพื่อกำหนดแผนการบริหารแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ เป็นกำหนดรูปแบบการดำเนินงานที่ครอบคลุมทั้งการจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว การกำหนดมาตรฐานการจ้างแรงงานต่างด้าว การสกัดกั้นแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาทำงาน การปราบปราม จับกุม ดำเนินคดีแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมือง การผลักดันและส่งกลับแรงงานต่างด้าว การประชาสัมพันธ์ ตลอดจนการใช้มาตรการทางกฎหมาย (กวิณ กัมมยก, 2557: 2) จากการออกนโยบายที่เข้มงวดและมีการกวดขันจากเจ้าหน้าที่ในภาคปฏิบัติส่งผลให้ทั้งผู้ประกอบการและแรงงานต่างด้าวเกิด

ความเกรงกลัวต่อมาตรการที่ดำเนินโดยภาครัฐ จึงไม่กล้าเสี่ยงที่จะหลีกเลี่ยงการไปขึ้นทะเบียนแรงงานให้ถูกต้องตามกฎหมายตามสถานที่ทางภาครัฐได้กำหนด แต่อย่างไรก็ตามในภาคปฏิบัติสำหรับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวในปัจจุบันยังประสบกับอุปสรรคจากหลากหลายปัจจัย เช่น การขาดความรู้ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวในเรื่องกฎระเบียบ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการ ตลอดจนข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงานต่างด้าว รวมทั้งการได้รับข้อมูลอย่างทั่วถึง (กวิณ กัมมยก, 2557: 3)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสงขลา โดยผลการวิจัยครั้งนี้จะสามารถทำให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการ รวมทั้งอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในการวางแผนระบบการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ต่อการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ประกอบการกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยด้านสถานประกอบการ และปัจจัยด้านความรู้เรื่องพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความคิดเห็นของผู้ประกอบการกับความรู้เรื่องพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสงขลา จำนวน 103 ราย ซึ่งมาจากจำนวนผู้ประกอบการอุตสาหกรรมประมงที่ขึ้นทะเบียนจ้างแรงงานต่างด้าวในเขตอำเภอเมือง ต่อสำนักจัดหางานจังหวัดสงขลา (จัดหางานจังหวัดสงขลา)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยด้านสถานประกอบการ ได้แก่ ประเภทกิจการ รายได้ ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ จำนวนแรงงานต่างด้าว ประสบการณ์จดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ซึ่งเป็นคำถามทั่วไปประกอบด้วยคำถาม 5 คำถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านความรู้เรื่องพระราชบัญญัติการทำงานของแรงงานต่างด้าว พ.ศ.2551 จำนวน 15 ข้อ โดยได้กำหนดลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบคำถามซึ่งเป็นข้อความเชิงบวกทั้งหมด โดยมีการให้คะแนน คือ ใช่ ให้คะแนน 1 สำหรับคำถามที่ถูกต้อง และ ให้คะแนน 0 สำหรับคำถามที่ไม่ถูกต้อง, ไม่ใช่ ให้คะแนน 0 สำหรับคำถามที่ถูกต้อง และ ให้คะแนน 0 สำหรับคำถามที่ไม่ถูกต้อง มีเกณฑ์แปลค่าเฉลี่ย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยระหว่าง .00 - .33 หมายถึง มีความรู้ในระดับน้อย, ค่าเฉลี่ยระหว่าง .34 - .66 หมายถึง มีความรู้ในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ยระหว่าง .67 - 1.00 หมายถึง มีความรู้ในระดับมาก

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสงขลา จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) เพื่อวัดประเด็นต่างๆ สำหรับค่าได้แบ่งออกเป็น 5 ช่วง คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 5, เห็นด้วย ให้คะแนน 4, เห็นด้วยปานกลาง ให้คะแนน 3, ไม่เห็นด้วย ให้คะแนน 2, และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 1 มีเกณฑ์แปลค่าเฉลี่ย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-2.33 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย, ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34-3.66 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.67 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามให้แก่ผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พร้อมทั้งให้ผู้ประกอบการส่งแบบสอบถามกลับคือ โดยได้แบบสอบถามสมบูรณ์กลับคืนจำนวน 103 ราย คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสถิติทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยด้านสถานประกอบการ ประเภทกิจการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการประมงทะเล จำนวน 71 ราย คิดเป็น ร้อยละ 68.9 รองลงมาเป็นผู้ประกอบการประมงน้ำจืด จำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.1

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 40,000 บาท จำนวน 77 ราย คิดเป็นร้อยละ 74.8 รองลงมามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001-40,000 บาท จำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.4 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยที่สุดคือ 20,00-30,000 บาท จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.9

ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ มากกว่า 3 ปี จำนวน 93 คิดเป็นร้อยละ 90.3 รองลงมาระยะเวลาในการดำเนินกิจการ 1-3 ปี จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.7 ซึ่งเป็นระยะเวลาในการดำเนินกิจการน้อยที่สุด

จำนวนแรงงานต่างด้าว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานต่างด้าว 5 คนขึ้นไป จำนวน 44 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.7 รองลงมา 3-4 คน จำนวน 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.9 และกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุดมี จำนวนแรงงานต่างด้าว 1-2 คน จำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.4

ประสบการณ์จดทะเบียนแรงงานต่างด้าว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์จดทะเบียนแรงงานต่างด้าว จำนวน 5 ครั้ง ขึ้นไป จำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.6 รองลงมา 3-4 ครั้ง จำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.9 และกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุด มีประสบการณ์จดทะเบียนแรงงานต่างด้าว จำนวน 1-2 ครั้ง จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.5

2. ความรู้เรื่องพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว ปี พ.ศ.2551

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว ปี พ.ศ.2551 ของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มากที่สุดมีหลายข้อด้วยกัน ได้แก่ (ข้อ 1) ห้ามมิให้คนต่างด้าวทำงานได้นอกจากงานที่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน (ข้อ 3) คนต่างด้าวซึ่งจะขอรับใบอนุญาตจะต้องมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง โดยมีชื่อได้รับอนุญาตให้เข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางผ่าน และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ข้อ 6) นายจ้างที่ไม่ส่งเงินค่าจ้างเข้ากองทุน หรือส่งไม่ครบถ้วน ต้องไม่ต้องเสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือนของเงินค่าจ้างที่ไม่ได้ส่งหรือส่งไม่ครบ (ข้อ 7) กองทุนเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการส่งตัวลูกจ้างออกไปนอกราชอาณาจักร (ข้อ 8) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวมีอายุสูงสุด 2 ปี (ข้อ 9) ก่อนที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ และผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะทำงานนั้นต่อไป ให้ยื่นคำขอต่ออายุกับนายทะเบียน (ข้อ 12) นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตผู้รับใบอนุญาตที่ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุญาต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.0 คิดเป็นร้อยละ 100

ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ที่น้อยที่สุดคือ (ข้อ 14) หากนายจ้างจ้างคนต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาตจะต้องรับโทษปรับตั้งแต่ 10,000 บาท ถึง 100,000 บาท ต่อคนต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาต 1 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .40 คิดเป็นร้อยละ 40

3. ความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

พบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นมากที่สุดคือ (ข้อ 11) การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวช่วยให้ท่านเลือกแรงงานที่ตรงกับประเภทงาน และ (ข้อ 18) การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวทำให้ลดการกดขี่ การละเมิดสิทธิมนุษยชนระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ (ข้อ 15) การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวช่วยลดปัญหา ยาเสพติด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80

สรุปผลและอภิปราย

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ต่อการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายถึง ผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีความรู้และให้ความสำคัญกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวเป็นอย่างมาก ด้วยจังหวัดสงขลา เป็นจังหวัดหนึ่งของภาคใต้ที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ก้าวกระโดด และเกิดการขาดแคลนแรงงานไทยอย่างหนัก อีกทั้งแรงงานไทยมักเลือกงานไม่นิยมทำงานที่จำเป็นต้องใช้แรงงานอย่างหนัก ประเภทงานไร้ทักษะ (Unskilled Labor) ผู้ประกอบการจึงเลือกใช้แรงงานต่างด้าว จากสถานการณ์ข้างต้นส่งผลให้แรงงานต่างด้าวที่เดินทางผ่านพรมแดนเข้ามาหางานทำในจังหวัดสงขลา เข้ามาทำงานในสถานประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิภารัตน์ เต็มภักดี (2551) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ประกอบการและประชาชนที่มีต่อแรงงานต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่าผู้ประกอบการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่เห็นด้วยค่อนข้างมากที่สุดในเรื่องจำนวนแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้ามาทำงานอยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้ประกอบการสามารถจ้างแรงงานต่างด้าวในการประกอบกิจการโดยเฉพาะกิจการประมงทะเล เพราะตลาดแรงงานในจังหวัดสมุทรสาครมีแรงงานต่างด้าวที่พร้อมจะทำงานในกิจการประเภทนี้มากกว่าแรงงานไทย ซึ่งไม่ค่อยนิยมทำงานประเภทนี้ และจากที่กล่าวข้างต้นเมื่อมีแรงงานต่างด้าว

มากขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาทางสาธารณสุข ปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษทางเสียง อากาศ ฯลฯ เมื่อเกิดปัญหาต่างๆ ดังกล่าว ทำให้ผู้ประกอบการตระหนักถึงความสำคัญของการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้ถูกต้องตามกฎหมายและยังศึกษากฎหมายเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาต่างๆ เหล่านี้ที่จะตามมา ดังนั้นจึงทำให้ความคิดเห็นผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวยังช่วยคัดเลือกแรงงานที่ไร้ฝีมือและมีคุณภาพ ในอัตราการจ้างงานที่ถูกกว่าการจ้างงานคนไทยด้วยกันอีกด้วย

2. เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ประกอบการกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ที่มีประเภทกิจการ รายได้ ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ จำนวนแรงงานต่างด้าว และประสบการณ์การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากในปัจจุบันสถานประกอบการมีการจ้างแรงงานต่างด้าวมากขึ้นเนื่องจากมีแรงงานไทยจำนวนน้อยที่ทำงานประเภทไร้ฝีมือ (Unskilled Labor) ดังนั้นแรงงานส่วนใหญ่ที่ทำงานในประเภทงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labor) จะเป็นแรงงานต่างด้าวแทบทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอติยา สุวรรณโณ (2558) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้แรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการธุรกิจรับเหมาก่อสร้างในจังหวัดสงขลา พบว่าโดยภาพรวมปัจจัยการจ้างแรงงานต่างด้าวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจใช้แรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการด้านคุณสมบัติของลูกจ้าง ด้านต้นทุนของกิจการ ด้านการขาดแคลนแรงงาน ด้านกฎหมายและนโยบายภาครัฐ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยการจ้างแรงงานต่างด้าวทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในการตัดสินใจใช้แรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการ จากที่กล่าวข้างต้นไม่ว่าจะปัจจัยใดก็ตาม เมื่อผู้ประกอบการก็ต่างใช้แรงงานต่างด้าวเช่นเดียวกัน และอยู่ภายใต้กฎหมายและข้อบังคับเดียวกัน ส่งผลให้ผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลาที่มีปัจจัยสถานประกอบการต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นของผู้ประกอบการไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้อันเนื่องพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากถึงแม้ว่าผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลามีความรู้เรื่องพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 ในระดับมาก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้ประกอบการจะมีความประสงค์ที่จะนำแรงงานต่างด้าวไปขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 ทุกรายตามที่เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐกวัดขุ่น เนื่องด้วยมองว่าการ

นำแรงงานไปขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวเป็นเรื่องที่ผู้ประกอบการยังมองว่าในการนำแรงงานไปขึ้นทะเบียนยังเป็นเรื่องที่ยุ้งยากในหลายประเด็น อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มภาระในหลายๆ ด้านแก่ผู้ประกอบการ เช่น การเสียเวลาของผู้ประกอบการในการนำแรงงานไปขึ้นทะเบียนในสถานที่ที่หน่วยงานราชการกำหนด ค่าใช้จ่ายในการไปขึ้นทะเบียน การต้องจัดหาสวัสดิการเพิ่มเติม การจ่ายค่าตอบแทนที่สูงขึ้นกว่าเดิม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมเกียรติ สังข์นาค (2550) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการจ้างแรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัจจัยด้านสวัสดิการในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับความต้องการแรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่เห็นว่า สิ่งที่ผู้ประกอบการต้องจ่ายให้กับแรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมายมากคือสวัสดิการในการทำงาน เช่น ที่พักอาศัย การจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน เป็นต้น ซึ่งปัจจัยด้านสวัสดิการนี้มีผลทำให้ผู้ประกอบการในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการแรงงานต่างด้าวที่ไม่ถูกกฎหมายอยู่ในระดับมาก เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงต้นทุนที่เพิ่มขึ้นในส่วนของสวัสดิการที่จะต้องจัดหาให้ตามกฎหมายกำหนด ซึ่งจากผลการวิจัยของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ก็เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เพื่อให้การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวดีขึ้น ผู้วิจัยใครขอเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากผลวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการในข้อที่ 15 การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวช่วยลดปัญหายาเสพติดมีค่า $X = 3.80$ เนื่องจากผู้ประกอบการมีความเห็นว่าในหลายครั้งแรงงานต่างด้าวเหล่านี้มักจะใช้ยาเสพติด ในการกระตุ้นร่างกายเพื่อให้สามารถทำงานให้ยาวนานขึ้น ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อตัวแรงงานและผู้ประกอบการ รวมถึงบุคคลทั่วไป เนื่องจากยาเสพติดนั้นเป็นบ่อเกิดของปัญหาอื่นๆ ที่ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาด้านความมั่นคง เป็นต้น ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยควรมีมาตรการติดตามผลและควบคุมปัญหายาเสพติด รวมทั้งผู้ประกอบการควรให้ความรู้กับแรงงานต่างด้าวให้ตระหนักถึงโทษและอันตรายจากการใช้ยาเสพติดในขณะที่ทำงานหรือใช้แรงงานในประเทศไทย เพื่อเป็นการป้องกันและระวังไม่ให้เกิดการใช้ยาเสพติดในการทำงานอีกทางหนึ่งด้วย

2. จากผลวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการในข้อที่ 16 การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวช่วยลดปัญหาโรคติดต่อมีค่า $X = 4.30$ เนื่องจากผู้ประกอบการเห็นว่าโรคติดต่อที่ติดมากับแรงงานต่างด้าวไม่ได้ลดลง เช่น โรคโควิด โรคเท้าช้าง เป็นต้น เนื่องจากว่าแรงงานต่างด้าวมักจะมีกิจวัตรประจำวันที่ค่อนข้างไม่ถูกหลักอนามัย และโอกาสในการเข้าถึงการเข้ารับบริการทาง

ด้านสาธารณสุขยังไม่ค่อนข้างน้อย ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยควรมีมาตรการระบบสาธารณสุขที่ทั่วถึง เพื่อสามารถดูแลแรงงานต่างด้าวได้ รวมถึงการให้ความรู้ด้านสุขอนามัยแก่แรงงานต่างด้าว รวมถึงผู้ประกอบการที่มีแรงงานต่างด้าวอยู่ในสถานประกอบการ เพื่อเป็นการป้องกันและระวังไม่ให้เกิดการระบาดของโรคติดต่อที่มากับแรงงานต่างด้าว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปเกี่ยวกับความพร้อมของผู้ประกอบการในการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวและสามารถนำผลวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ภาคธุรกิจให้มากที่สุด ควรศึกษาวิจัยถึงปัญหาของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยภายหลังจากการเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงแรงงาน. (2559). สถิติผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสงขลา. สงขลา: จัดหางานจังหวัดสงขลา.
- กวิน กิมยก. (2557). ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิภารัตน์ เต็มภักดี. (2551). ความคิดเห็นของผู้ประกอบการและประชาชนที่มีต่อแรงงานต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาคร. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สมเกียรติ สังข์นาค. (2550). ความต้องการจ้างแรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อทิตยา สุวรรณโณ. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้แรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการธุรกิจรับเหมาก่อสร้างในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

**ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บนฐานของปัจจัยเชิงปรากฏการณ์**
**The Success of Participative Administration of Primary Schools
under The Basic Education Commission Based on Phenomenon Factors**

เพ็ญจันทร์ เอี้ยวสานุรักษ์, ภารดี อนันต์นาวิ, สมโภชน์ อเนกสุข
สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research) เพื่อศึกษาความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วม เปรียบเทียบความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร บทบาทของชุมชน/สังคม บรรยากาศองค์กร พฤติกรรมของครู และสภาพแวดล้อม วิเคราะห์จำแนกความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วม และวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์ของ ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระดับ ความสำเร็จในการบริหาร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 930 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออก จำนวน 310 โรงเรียน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนพหุและวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร บทบาทชุมชน/สังคมบรรยากาศองค์กร พฤติกรรมของครู และสภาพแวดล้อมโดยรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าปัจจัยด้านบทบาทชุมชน/สังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัย ด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูงกับโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำ พบว่า ปัจจัยทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สูงสุด คือ ปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร (X_1) รองลงมาได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม (X_5) ด้านบทบาทชุมชน/สังคม (X_2) ด้านบรรยากาศองค์กร (X_3) และด้านพฤติกรรมของครู (X_4) ตามลำดับ โดยมีสมการจำแนกกลุ่มในรูปคะแนนดิบ ดังนี้ $D = 2.886(X_1) + .811(X_2) - .083(X_3) - .553(X_4) + .836(X_5) - 16.668$ และมีสมการทำนายการเข้ากลุ่ม โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูง $D_{สูง} = 55.062(X_1) + 0.988(X_2) + 3.625(X_3) + 2.133(X_4) + 8.341(X_5) - 155.807$ โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำ $D_{ต่ำ} = 48.480(X_1) - 0.862(X_2) + 3.813(X_3) + 3.393(X_4) + 6.435(X_5) - 120.742$ สมการสามารถทำนายการเข้ากลุ่มของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูงได้ถูกต้องร้อยละ 98.4 ทำนายการเข้ากลุ่มของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำได้ถูกต้องร้อยละ 69.4 ทำนายการเข้ากลุ่มในภาพรวมได้ถูกต้องร้อยละ 92.58 และ 4) ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บนฐานของปัจจัยเชิงปรากฏการณ์ พบว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูงกับโรงเรียน ที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำ มีวิธีดำเนินการ ให้ประสบความสำเร็จที่สอดคล้องกันและสอดคล้องกันเป็นบางส่วน โดยเรียงลำดับปัจจัยที่มีความสอดคล้องกันจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยพฤติกรรมของผู้บริหารด้านพฤติกรรมผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ปัจจัยพฤติกรรมของครูด้านพฤติกรรมการสอนของครู ปัจจัยบรรยากาศ องค์กรด้านพฤติกรรมแตกแยก ปัจจัยสภาพแวดล้อมทุกด้าน และปัจจัยบทบาทของชุมชน/สังคมด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำสำคัญ : ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วม, โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

This mixed methods research aimed to study the success of participative administration that compare the success of participative administration factors of administrator behaviors, role of community/social, organizational climate, teacher behaviors and environment discriminant analyze the success of participative administration and analyze phenomenon factors of the success of participative administration of primary schools under the Basic Education Commission by the level of the success of administration. The samples were 930 school administrators, teachers, and the school boards of 310 primary schools under the Basic Education Commission in the east. The research instrument was a 5 rating-scale questionnaires and the structured interview. The statistical used to analysis data were average, standard deviation, multivariate analysis of variance, discriminant analysis and content analysis. The research results were as follows: 1) The success of participative administration of primary schools under the Basic Education Commission by factors of administrator behaviors, role of community/social, organizational climate, teacher behaviors and environment; as a whole and by dimension were rated at the high level. 2) Comparison the success of participative administration of primary schools under the Basic Education Commission found the role of community/ social was different in statistically significance at the .05 level. Other factors were different in no significant. 3) The success of participative administration of schools under the Basic Education Commission distinguish by the high success group and the low success group found the whole factors different statistically significance at the .01 level. The discriminate analysis showed the coefficient of the factors from the highest to the lowest were administrator behaviors (x_1), environment (x_5), role of community/social (x_2), organizational climate (x_3) and teacher behaviors (x_4). The equation of the discriminant function was: $D = 2.886(x_1) + .881(x_2) - .083(x_3) - .553(x_4) + .836(x_5) - 16.668$. The raw scores classification function were: The high successful schools: $D_{high} = 55.062(x_1) + 0.988(x_2) + 3.625(x_3) + 2.133(x_4) + 8.341(x_5) - 155.807$. The low successful schools: $D_{low} = 48.480(x_1) - 0.862(x_2) + 3.813(x_3) + 3.393(x_4) + 6.435(x_5) - 120.742$. The D_{high} and D_{low} classification functions predicted the schools to groups correctly with 98.40 and 69.40 percentage ordered, and overall accuracy was 92.58 percentage. 4) The success of participative administration of schools under the Basic Education Commission based on phenomenon factors found the high successful schools and the low successful schools had a method of operation that consistent success and corresponding partially by ascending order from high to low factors as follows: administrator behaviors in transactional leadership, teacher behaviors in teacher's teaching behavior, organizational climate in disengaged behavior, whole environmental, and role of community/social in participation of the school board.

Keywords : The success of participative administration, Primary school

บทนำ

การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาประสบความสำเร็จได้เพราะการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ทั้งครู ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ในมาตรา 8 (2) และมาตรา 9 (6) กล่าวถึงการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น มาตรา 24 (6) และมาตรา 29 กล่าวถึงให้มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน นอกจากนี้ในมาตรา 57 และมาตรา 58 (2) ได้กล่าวถึงการระดมทรัพยากรเพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลในชุมชนมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มาตรา 39 กำหนดหลักการบริหารจัดการในสถานศึกษา โดยให้มีกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554 : 4-21) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) มีนโยบาย ปีงบประมาณ 2559 ข้อ 8 สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อ การให้บริการที่ดี เร่งรัดการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ส่งเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมแบบร่วมคิดร่วมทำ การมีส่วนร่วมและการประสานงาน สามารถใช้เครือข่ายการพัฒนาการศึกษา ระหว่างโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มบุคคล และองค์กรต่างๆ ในสังคม เห็นได้ว่าการจัดการศึกษาของรัฐคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ความพยายามปฏิรูปการศึกษาของไทยยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังเห็นได้จากรัฐบาลให้มีการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ซึ่งรัฐเล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ได้กำหนดให้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมที่เกี่ยวข้อง เป็นจุดเน้นหนึ่งในสามประเด็นหลักที่จะทำให้เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับความคาดหวังและความต้องการของสังคมชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

การบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องได้รับการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอเมนู - เทคา (Amenu - Tekaa, 1988 : 1626) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารครูจะต้องมีบทบาทช่วยส่งเสริมด้วย และงานวิจัยของวันเพ็ญ บุรีสูงเนิน (2552) พบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่สภาพปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การมีส่วนร่วมของบุคคลหรือองค์กรต่างๆ ยังมีไม่มากเท่าที่ควร เพราะบุคคลหรือองค์กรไม่ทราบบทบาทในการมีส่วนร่วมของตนเอง ขาดความรู้ ความเข้าใจ มีหน้าที่ การงานและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน และไม่มีเวลาให้กับโรงเรียน อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม อาชีพ รวมทั้งสภาพแวดล้อม และความเป็นอยู่ โดยประชากรส่วนใหญ่เป็นคนย้ายถิ่นมาจากถิ่นอื่น เพื่อประกอบอาชีพในพื้นที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรม จะมีประชากรหนาแน่น จะเห็นได้ว่า จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรมซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่ที่ตั้งเห็นได้จากวิสัยทัศน์ของจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่า “แหล่งท่องเที่ยวระดับสากล แหล่งผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพฐานอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างสมดุลและยั่งยืน ประตู่เศรษฐกิจโลก” จากสภาพดังกล่าวส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง (สำนักงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2557 : 25) และจากการศึกษานำร่องจากสถานศึกษา 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านไร่จันดี โรงเรียนวัดกลางบน โรงเรียนวัดตะเคียนทอง พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) พฤติกรรมของผู้บริหาร 2) บทบาทของชุมชน/สังคม 3) บรรยากาศองค์กร 4) พฤติกรรมของครู และ 5) สภาพแวดล้อม (สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาครู และคณะกรรมการสถานศึกษา, 2555) จากสภาพและเหตุผลดังกล่าว ในฐานะผู้วิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บนฐานของปัจจัยเชิงปรากฏการณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร บทบาทของชุมชน/สังคม บรรยากาศองค์กร พฤติกรรมของครู และสภาพแวดล้อม
2. เพื่อเปรียบเทียบความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร บทบาทของชุมชน/สังคม บรรยากาศองค์กร พฤติกรรมของครู และสภาพแวดล้อม
3. เพื่อวิเคราะห์จำแนกความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระดับความสำเร็จในการบริหาร
4. เพื่อวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์ของความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระดับความสำเร็จในการบริหาร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บนฐานของปัจจัยเชิงปรากฏการณ์ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออก 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดตราด จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว จำนวนทั้งสิ้น 1,608 โรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608-609) ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยใช้จังหวัดและเขตพื้นที่เป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 310 โรงเรียน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 930 คน เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวน 6 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ปัจจัยพฤติกรรมของผู้บริหาร จำนวน 62 ข้อ โดยมีประเด็น 6 ด้าน คือ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม การติดต่อระหว่างบุคคล พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ พฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำแบบแลกเปลี่ยน และพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมของครู

ตอนที่ 2 ปัจจัยบทบาทชุมชน/สังคม จำนวน 25 ข้อ โดยมีประเด็น 3 ด้าน คือการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ตอนที่ 3 ปัจจัยบรรยากาศองค์กร จำนวน 30 ข้อ โดยมีประเด็น 6 ด้าน คือ พฤติกรรมสนับสนุน พฤติกรรมชี้แนะ พฤติกรรมควบคุม พฤติกรรมร่วมมือ พฤติกรรมมิตรสัมพันธ์ และพฤติกรรมแตกแยก ตอนที่ 4 ปัจจัยพฤติกรรมของครู จำนวน 23 ข้อ โดยมีประเด็น 2 ด้าน คือ พฤติกรรมการสอนของครู และความพึงพอใจในการทำงานของครู ตอนที่ 5 ปัจจัยสภาพแวดล้อม จำนวน 14 ข้อ โดยมีประเด็น 3 ด้าน คือ สังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี และตอนที่ 6 ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 29 ข้อ โดยมีประเด็น 4 ด้าน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีของ ลิเคิร์ต (Likert, 1981) แฮร์ริส (Harris, 1969) แบส (Bass, 1985) โคเฮนและ อัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1980) ชาติด และคณะ (Shadid and others, 1982) ไวท์ (White, 1982) ฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel, 2001 : 189) ฟิดเลอร์ (Fiedler, 1967) 롭บินส์ และคูลเตอร์ (Robbins & Coulter, 2002) และงานวิจัยของวันเพ็ญ บุรีสูงเนิน (2552) จันทราณี สงวนนาม (2553) แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ข้อคำถามที่มีตรรกะความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.50-1.00 และทำการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยคัดเลือกแบบสอบถามข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป จากนั้นนำวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในแต่ละตอนด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202-204) ได้แบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นตอนที่ 1-6 ดังนี้ .97, .95, .97, .92, .93 และ .94 ตามลำดับ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูง จำนวน 3 โรงเรียน และโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำ จำนวน 3 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview)

ชนิดปลายเปิด สัมภาษณ์ประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้ประสบความสำเร็จ ตามปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน บนฐานของปัจจัยเชิงปรากฏการณ์ ซึ่งผ่านการตรวจสอบด้านภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ระดับความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร ด้านบทบาทชุมชน/สังคม ด้านบรรยากาศองค์กร ด้านพฤติกรรมของครู และด้านสภาพแวดล้อม โดยใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. วิเคราะห์การเปรียบเทียบความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุ (Multivariate Analysis of Variance : MANOVA)

3. วิเคราะห์จำแนกปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระดับความสำเร็จในการบริหาร ด้วยการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis)

4. วิเคราะห์ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บนฐานของปัจจัยเชิงปรากฏการณ์ จากการศึกษาคุณภาพโดยการสัมภาษณ์โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จสูง จำนวน 3 โรงเรียน และโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จต่ำ จำนวน 3 โรงเรียน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

5. วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพเปรียบเทียบความเหมือนหรือแตกต่างแล้วสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บนฐานของปัจจัยเชิงปรากฏการณ์ สรุปได้ดังนี้

1. ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร ด้านบทบาทชุมชน/สังคม ด้านบรรยากาศองค์กร ด้านพฤติกรรมของครู และด้านสภาพแวดล้อมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความสำเร็จในการบริหาร

ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ปัจจัยโดยรวมของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ											
	กลุ่มสูง (n = 234)				กลุ่มต่ำ (n = 76)				รวม (n = 310)			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.47	.28	มาก	3	3.87	.38	มาก	3	4.32	.40	มาก	3
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.49	.30	มาก	2	3.91	.39	มาก	2	4.35	.41	มาก	2
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.50	.28	มาก	1	3.92	.29	มาก	1	4.36	.38	มาก	1
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.44	.30	มาก	4	3.79	.34	มาก	4	4.28	.42	มาก	4
รวม	4.47	.26	มาก		3.87	.31	มาก		4.33	.38	มาก	

2. การเปรียบเทียบความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามปัจจัยด้านบทบาทชุมชน/สังคม ระหว่างโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูงและโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนปัจจัยด้านอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร ด้านบทบาทของชุมชน/สังคม พิจารณาด้านย่อย คือ ส่วนการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัจจัย	Wilks' lambda	F	df1	df2	p
ด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร	.975	1.430 ^b	5	282	.214
ด้านบทบาทของชุมชน/สังคม	.949	3.037 ^{b*}	5	282	.011
ด้านบรรยากาศองค์กร	.977	1.300 ^b	5	282	.264
ด้านพฤติกรรมของครู	.988	.709 ^b	5	282	.617
ด้านสภาพแวดล้อม	.988	.661 ^b	5	282	.653

^ap < .05

3. ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูงและโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำ ทั้งปัจจัย ด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร ด้านบทบาทของชุมชน/สังคม ด้านบรรยากาศองค์กร ด้านพฤติกรรมของครู และด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัจจัย	กลุ่มความสำเร็จ	\bar{X}	SD	Wilks' lambda	F	df1	df2	p
พฤติกรรมของผู้บริหาร	สูง	4.48	.25	.580	222.856**	1	308	.000
	ต่ำ	3.92	.31					
บทบาทของชุมชน/สังคม	สูง	4.23	.35	.651	164.763**	1	308	.000
	ต่ำ	3.59	.37					
บรรยากาศองค์กร	สูง	4.36	.30	.643	171.265**	1	308	.000
	ต่ำ	3.81	.29					
พฤติกรรมของครู	สูง	4.36	.34	.724	117.368**	1	308	.000
	ต่ำ	3.85	.30					
สภาพแวดล้อม	สูง	4.24	.38	.704	129.625**	1	308	.000
	ต่ำ	3.64	.34					

**p < .01

โดยมีสมการจำแนกกลุ่มในรูปคะแนนดิบ $D = 2.886(X_1) + .811(X_2) - .083(X_3) - .553(X_4) + .836(X_5) - 16.668$ ข้อมูลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการจำแนกกลุ่ม

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการจำแนกกลุ่ม
	คะแนนดิบ
พฤติกรรมของผู้บริหาร (X_1)	2.886
บทบาทของชุมชน/สังคม (X_2)	.811
บรรยากาศองค์กร (X_3)	-.083
พฤติกรรมของครู (X_4)	-.553
สภาพแวดล้อม (X_5)	.836
(ค่าคงที่)	-16.668

สมการทำนายการเข้ากลุ่มโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูง $D_{สูง} = 55.062(X_1) + 0.988(X_2) + 3.625(X_3) + 2.133(X_4) + 8.341(X_5) - 155.807$ โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำ $D_{ต่ำ} = 48.480(X_1) - 0.862(X_2) + 3.813(X_3) + 3.393(X_4) + 6.435(X_5) - 120.742$ ข้อมูลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการทำนายกลุ่ม

ปัจจัย	โรงเรียนประสบความสำเร็จในกลุ่มสูง	โรงเรียนประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำ
	คะแนนดิบ	คะแนนดิบ
พฤติกรรมของผู้บริหาร (X_1)	55.062	48.480
บทบาทของชุมชน/สังคม (X_2)	.988	-.862
บรรยากาศองค์กร (X_3)	3.625	3.813
พฤติกรรมของครู (X_4)	2.133	3.393
สภาพแวดล้อม (X_5)	8.341	6.435
(ค่าคงที่)	-155.807	-120.742

4. ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บนฐานของปัจจัยเชิงปรากฏการณ์ จากการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูงกับโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำ มีวิธีดำเนินการให้ประสบความสำเร็จที่สอดคล้องกัน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ปัจจัยพฤติกรรมของผู้บริหารด้านพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นการใช้ปัญญา การมุ่งความสัมพันธเป็นรายบุคคล และด้านพฤติกรรมผู้นำแบบแลกเปลี่ยนในเรื่องการให้รางวัลตามสถานการณ์การบริหารแบบวางเฉย 2) ปัจจัยพฤติกรรมของครูด้านพฤติกรรมการสอนของครู 3) ปัจจัยบรรยากาศองค์กรด้านพฤติกรรมแตกแยก 4) ปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี และ 5) ปัจจัยบทบาทของชุมชน/สังคมด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปและอภิปรายผล

1. ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร พฤติกรรมของครู บรรยากาศองค์กร สภาพแวดล้อม และบทบาทของชุมชน/สังคม โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูงและโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำ พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาด้านย่อยจะเห็นว่าโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูงและโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำในทุกปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มาเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เนื่องจากความสำเร็จในการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์เป็นความสำเร็จที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน ซึ่งเป็นรูปธรรมและเป็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในด้านจิตใจมากกว่าจะเป็นสิ่งตอบแทน เช่น การได้รับเกียรติบัตรชื่นชมในการให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของทางโรงเรียน การลงข่าวชื่นชมและขอบคุณในวารสารและแผ่นพับประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน

สอดคล้องกับไวท์ (White, 1982 : 18) ชาดิด และคณะ (Shadid et al., 1982: 107-122 และจากผลการสัมภาษณ์โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูงและโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำ ด้านปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ พบว่า ปัจจัยทุกปัจจัยมีความสำคัญต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม แต่ลักษณะเด่นของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูงคือทุกงานทุกกิจกรรมทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจ สมัครใจอาสาเข้ามามีส่วนร่วม ส่วนโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีเป็นบางครั้ง และเข้ามามีส่วนร่วมก็ต่อเมื่อโรงเรียนเชิญไปเท่านั้น ประกอบกับนโยบายในการพัฒนาและปฏิรูปการศึกษา ยึดหลักการมีส่วนร่วมการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา และความต้องการของทุกภาคส่วนในสังคม สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งเป็นไปตามกระบวนการของสภาปฏิรูปแห่งชาติและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และแนวนโยบายของคณะรัฐมนตรี เพื่อให้การดำเนินงานเป็นที่ยอมรับและเกิดความมั่นคงยั่งยืนในระบบการศึกษาของไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) จึงทำให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูงและโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับภารดี อนันต์นาวี (2545) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลกระทบทางบวกสูงสุดต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาคือ สถานการณ์โรงเรียน รองลงมา คือ คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร และบรรยากาศของโรงเรียน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร บทบาทของชุมชน/สังคม บรรยากาศองค์กร พฤติกรรมของครู และสภาพแวดล้อม พบว่า ปัจจัยด้านบทบาทของชุมชน/สังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานโดยให้ความสำคัญของชุมชน/สังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน มีการนำผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชน/สังคม มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนเป็นอย่างมาก เพราะในชุมชน/สังคม มีกลุ่มผู้นำบทบาทของชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ทรัพยากร และให้ความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ข้อมูล เช่น ปัญหาและความต้องการของชุมชน แหล่งทรัพยากร แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจของชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 1-2) อีกทั้งมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) ด้านการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยคณะกรรมการสถานศึกษารู้และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด พร้อมทั้งกำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับโกลด์ (Gold, 2000 : 295) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเน้นการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้ปกครองและนักการศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาในรัฐฟิลิปปินส์ ผลการศึกษาพบว่า การจัดการของชุมชนเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ปกครอง ครอบครัวกับโรงเรียน เพื่อเป้าหมายในการเสริมสร้าง การอ่านออกเขียนได้ และการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชุมชนทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับชุมชน ดังนั้นการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับนักการศึกษา ทำให้เกิดทรัพยากรที่มีคุณค่า ทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรมให้แก่โรงเรียน สอดคล้องกับอเมนู เทคา (Amenu - Tekaa, 1988 : 1626) ได้ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติของชาวอินเดียนในประเทศแคนาดาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา พบว่า การจัดการศึกษาของชุมชนที่ประสบความสำเร็จนั้น เนื่องมาจากประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ตอบสนอง ต่อความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชน งานวิจัยของอเมนู เทคา เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหาร ครูจะต้องมีบทบาทช่วยส่งเสริมด้วย สอดคล้องกับสวีสชา วิริยมานุวงศ์ (2554) ได้วิจัยและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภายใต้อุปสรรคของโรงเรียนภูมิปัญญา และโรงเรียนวิทยากร ได้รูปแบบการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ทำให้สถานศึกษากับชุมชนมี

ส่วนร่วมมากขึ้น ประกอบด้วยวิธีการดำเนินงาน 4 ประการ คือ

- 1) การนำโรงเรียนสู่ชุมชนโดยสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือจัดกิจกรรมตามที่ชุมชนต้องการหรือร้องขอ เป็นวิทยากรให้ชุมชน เป็นคณะกรรมการ เป็นที่ปรึกษาของชุมชนหรือหน่วยงาน ในชุมชน
- 2) การสร้างศรัทธาของผู้บริหารและครู โดยผู้บริหารและครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีความจริงใจในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนครูมีความตั้งใจและจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- 3) การนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน โดยสถานศึกษาให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 4) การให้บริการชุมชน โดยสถานศึกษาให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ชุมชน ให้ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนในการทำกิจกรรม

3. ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามกลุ่มโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูงและโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำ พบว่า ทั้งปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร ด้านบทบาทของชุมชน/สังคม ด้านบรรยากาศองค์กร ด้านพฤติกรรมของครู และด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบความสำคัญของแต่ละตัวแปร ในการจำแนกกลุ่มจากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร พบว่าตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์มากที่สุด คือ พฤติกรรมของผู้บริหาร รองลงมาสภาพแวดล้อม และบทบาทของชุมชน/สังคม ส่วนอีกสองตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ คือ ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร และพฤติกรรมครู เมื่อนำสมการที่ได้ไปคาดคะเนความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าสมการสามารถจำแนกโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูงได้ถูกต้อง ร้อยละ 98.4 จำแนกโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำได้ถูกต้อง ร้อยละ 69.4 จำแนกทั้งสองกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 92.58 เมื่อเปรียบเทียบความสำคัญของตัวแปรในการจำแนกกลุ่มจากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูง พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์มากที่สุด คือ พฤติกรรมของผู้บริหาร รองลงมาคือ สภาพแวดล้อม บรรยากาศองค์กร พฤติกรรมครู และบทบาทของชุมชน/สังคม ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำ พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์มากที่สุด คือ พฤติกรรมของผู้บริหาร รองลงมาคือ สภาพแวดล้อม บรรยากาศองค์กร พฤติกรรมครู ส่วนอีกหนึ่งตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ คือ บทบาทของชุมชน/สังคม จะเห็นได้ว่าทั้งโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูง กับโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำ ให้ความสำคัญของตัวแปรในการจำแนกกลุ่มตาม

ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร ทั้งนี้เนื่องจากความสำเร็จ ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จนั้น เกิดจากพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นผู้บริหารมีอาชีพเน้นการมีส่วนร่วม แสวงหาข้อมูลและใช้ข้อมูลเพื่อการบริหารอยู่เสมอ มีการพัฒนาและใช้นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง บริหารงานโดยคำนึงผลที่เกิดขึ้นกับครู กับนักเรียนและชุมชน รวมทั้งการรายงานคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยกิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) ด้านการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 8 อีกทั้งสัมพันธ์กับทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (situational management theory) ของ Fiedler ซึ่งมีแนวความคิดว่าการเลือกทางออกที่ไปสู่การแก้ปัญหาทางการบริหารแบบใดในสภาวะการณ์เช่นนั้น เน้นผู้บริหารต้องวิเคราะห์สถานการณ์ให้ดีที่สุด ซึ่งการวิเคราะห์สถานการณ์ที่ดีที่สุดนั้นต้องอาศัยการแสวงหาข้อมูลเพื่อการบริหารอยู่เสมอ สอดคล้องกับวันเพ็ญ บุรีสูงเนิน (2552) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล ตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล ตะวันออก ประกอบด้วย 9 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร 2) วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร 3) บรรยากาศสถานศึกษา 4) คุณภาพการสอนของครู 5) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 6) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู 7) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา 8) เจตคติต่อสถานศึกษา 9) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4. จากการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มสูงกับโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มต่ำ มีวิธีดำเนินการให้ประสบความสำเร็จที่สอดคล้องกัน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร ด้านพฤติกรรมของครู ด้านบรรยากาศองค์กร ด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านบทบาทของชุมชน/สังคม ตามลำดับ ดังนี้ 1) พฤติกรรมผู้บริหาร ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน นำความรู้ ทักษะและเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานมีการจัดโครงสร้างในการบริหารอย่างชัดเจน มอบหมายงานอย่างเป็นระบบ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยใช้กระบวนการ PDCA และนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนางาน ครอบงำ ครอบงำ ครอบงำ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2553 : 141) สอดคล้องกับดวงสมร กลินเจริญ

(2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา มีประสิทธิผลการจัดการศึกษาอยู่ในระดับสูง บรรยากาศโรงเรียน ความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมการบริหาร ความพึงพอใจในการทำงานของครู มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา และตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา คือ พฤติกรรมการบริหาร (ADMIN) และความคิดสร้างสรรค์ (CRE) สอดคล้องกับภารดี อนันต์นารี (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา คือ สถานการณ์โรงเรียนรองลงมาคือ คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร และบรรยากาศของโรงเรียน ตามลำดับ สอดคล้องกับวันเพ็ญ บุรีสูงเนิน (2552) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล ตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร และวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ส่วนด้านที่สอดคล้องกันเป็นบางส่วนหรือไม่สอดคล้องกัน คือภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนที่มีความสำเร็จในกลุ่มต่ำบางส่วนมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงและไม่ไว้วางใจผู้บังคับบัญชา ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกไม่มีอิสระในการทำงาน ซึ่งทำให้พฤติกรรมผู้บริหารด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมทั้งสองกลุ่มไม่สอดคล้องกัน 2) พฤติกรรมของครู ทั้งนี้เนื่องจากครูจัดการเรียนรู้เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และนำเทคนิควิธีการต่างๆ ที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำสื่อเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับสมจิตร อุดม (2547) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในภาคใต้ พบว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครูส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านที่สอดคล้องกันเป็นบางส่วนหรือไม่สอดคล้องกันคือความพึงพอใจในการทำงานของครู ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนที่มีความสำเร็จในกลุ่มต่ำบางส่วนมีความพึงพอใจในการทำงานต่ำต้องการขอย้ายไปโรงเรียนที่มีความพร้อมมากกว่า ทำให้ความพึงพอใจในการทำงานของครูทั้งสองกลุ่มไม่สอดคล้องกัน 3) ด้านบรรยากาศองค์กร ทั้งนี้เนื่องจากบรรยากาศองค์กรในด้านเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ เกิดจากการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูที่มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมต่อกัน ผู้บริหารมีอัธยาศัยและบุคลิกภาพที่สง่างาม เป็นคนร่าเริงแจ่มใส เปิดโอกาส ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้พัฒนา

ความรู้ความสามารถตามศักยภาพ ความถนัดและความต้องการของแต่ละบุคคล เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ร่วมงาน ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับดวงสมร กลิ่นเจริญ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษามีประสิทธิผลการจัดการศึกษาอยู่ในระดับสูง บรรยากาศโรงเรียน ความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมการบริหาร ความพึงพอใจในการทำงานของครูมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ส่วนด้านที่สอดคล้องกันเป็นบางส่วนหรือไม่สอดคล้องกัน คือพฤติกรรมควบคุม ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนที่มีความสำเร็จในกลุ่มต่ำผู้บริหารมอบหมายงานตามความต้องการของตนเอง สร้างกฎระเบียบในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดพร้อมตรวจสอบ กำกับติดตาม การปฏิบัติงานของครู 4) สภาพแวดล้อม ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมประสบผลสำเร็จ อิทธิพลของสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนมีผลมาจากความต่างระดับทางสังคม และส่งผลกระทบต่อมายังโรงเรียน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสาร นโยบายด้านการเมืองและกฎหมาย สังคมค่านิยมทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ จำนวนประชากร ผู้ปกครอง สถาบันการศึกษาอื่นๆ (Hoy & Miskel, 2001 : 253) ดังที่ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2539 : 53) กล่าวว่า การบริหารองค์กรไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือธุรกิจเอกชน ผู้บริหารต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจและการดำเนินการที่ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญและปรับเปลี่ยนให้ทันกับสภาพแวดล้อมย่อมก่อให้เกิดโอกาสที่จะวางแผนสิ่งต่างๆ ได้ในอนาคต หากผู้บริหารละเลยเพิกเฉยไม่สนใจสภาพแวดล้อมในการบริหารองค์กรแล้ว จะเกิดความเสี่ยงและทำให้กิจการล้มเหลวได้ สอดคล้องกับมูทิตา แพทย์ประทุม (2549) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาได้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนที่มีความเชื่อมโยงและมีความสัมพันธ์กันในการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนของการมีส่วนร่วมที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการระดมความคิด การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการลงทุน การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล และตรวจสอบ และการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ เป็นการร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งผลประโยชน์ทางตรงและ ผลประโยชน์ทางอ้อม และ 5) ด้านบทบาทของชุมชน/สังคม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน

ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถาบันของชุมชน จัดตั้งขึ้นเพื่อการอบรมสั่งสอนให้แก่บุตรธิดาของชุมชน โรงเรียนจะพัฒนาได้ดี เกิดผลต่อการพัฒนานักเรียนได้อย่างแท้จริง ถ้าทุกฝ่ายในชุมชนเข้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมจัดการศึกษา และร่วมสนับสนุนทรัพยากรทั้งบุคคลและงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 420 - 425) การพัฒนาการศึกษาต้องให้สอดคล้องกับความต้องการของคนส่วนใหญ่ในชุมชน พัฒนาโรงเรียนให้ไม่แตกแยกจากชุมชน ปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นให้สัมพันธ์กับภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชน ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เข้าใจและเห็นคุณค่าในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2552 : 65) สอดคล้องกับเมตต์ เมตต์การุณจิต (2541) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการศึกษา ประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าเรื่องที่คณะกรรมการศึกษามีส่วนร่วม ได้แก่ การวางแผนการจัดสรรทรัพยากร การกระตุ้นการทำงาน การประสานงานและการประเมินโดยคณะกรรมการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในระดับมาก สอดคล้องกับโกลด์ (Gold, 2000 : 295) ได้วิจัยเรื่องการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเน้นการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้ปกครอง และนักการในรัฐฟิลาเดลเฟีย ผลการศึกษาพบว่า การจัดการของชุมชนเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ปกครอง ครอบครัวกับโรงเรียน เพื่อเป้าหมายในการเสริมสร้าง การอ่านออกเขียนได้ และการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับชุมชน ดังนั้นการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับนักการศึกษาทำให้เกิดทรัพยากรที่มีคุณค่าทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรมให้แก่โรงเรียน ส่วนด้านที่สอดคล้องกันเป็นบางส่วนหรือไม่สอดคล้องกัน คือการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนที่มีความสำเร็จในกลุ่มต่ำ ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมเป็นบางครั้ง

ข้อเสนอแนะ

1. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย พฤติกรรมของผู้บริหาร บทบาทของชุมชน/สังคม บรรยากาศองค์กร พฤติกรรมของครู สภาพแวดล้อม ซึ่งโรงเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาส่งเสริมปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก จึงควรใช้ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเปรียบเทียบผลของการพัฒนาโรงเรียนทั้งส่วนที่เป็นระดับปัจจัยและระดับความสำเร็จของการบริหาร เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาทั้งปัจจัยการบริหารและความสำเร็จของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ปัจจัยที่ร่วมจำแนกกลุ่มมีจำนวน 5 ปัจจัย มีทั้งปัจจัยที่มีผลทางบวกและทางลบต่อความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา ดังนั้นโรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญและนำสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

4. ควรมีการศึกษาแนวคิดทฤษฎีอื่นๆ ที่จะนำมากำหนดปัจจัยที่สามารถจำแนกความสำเร็จที่มีการใช้สถิติวิเคราะห์ตัวแปรเชิงพหุ ควรมีการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกตัวเพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์ผลข้อมูลนั้นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- จันทรานี สงวนนาม. (2553). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: บুক พ้อยท์.
- จินฉัตร ปะโคทัง. (2549). **รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่นโรงเรียนกันทรารมณ จังหวัดศรีสะเกษ**. ศึกษานิพนธ์การศึกษาดุสิต บัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดวงสมร กลิ่นเจริญ. (2545). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา**. ปรินญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุสิต บัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์. (2540). **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา**. ศึกษานิพนธ์ครุศาสตร์ดุสิต บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2545). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ**. ศึกษานิพนธ์การศึกษาดุสิต บัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

มุทิตา แพทย์ประทุม. (2549). **รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม**. ศึกษานิพนธ์การศึกษาดุสิต บัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2547). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ**. กรุงเทพฯ: บุก พ้อยท์.

วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน. (2552). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก**. ศึกษานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุสิต บัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2539). **องค์การและการจัดองค์การ**. กรุงเทพฯ: วิสทธิพัฒนา.

สมจิตร อุดม. (2547). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในภาคใต้**. ศึกษานิพนธ์การศึกษาดุสิต บัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2554). **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

_____. (2558). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ**. (อัดสำเนา)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก. (2557). **แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ปี พ.ศ.2557-2560**. ชลบุรี: ส่วนแผนและงบประมาณทางการศึกษาท้องถิ่น.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). **กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.

สุวิชา วิริยมานูญษ์. (2554). **การวิจัยและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. ศึกษานิพนธ์ปริญญาดุสิต บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

- สุวิมล ตีรภานันท์. (2553). การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2552). สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- Amenu - Tekaa, Chistian E.K. (1988). Perception of Community participation in Education on Canadian Indian Reserves: A North - Central Alberta Case Study. (CD - ROM) Doctoral ertation, University of Pittsburgh Abstract availabke: Propose File; Dissertation.
- Bass, B.M. (1985). Leadership and performance beyond expectations. New York: The FreePress.
- Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarify through specificity world development 8. Cornell University: Rural Development Committee Center for International Studies
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Fiedler, F.E. (1967). A Theory of Leadership Effectiveness. New York: McGraw - Hill.
- Gold, S.E. Community organizing at a neighborhood high school: Promises and dilemmas in building parent-educator partnership and collaborations. Pro Quest Digital Dissertations, 60(7) (2000, January): 295.
- Harris, B.M. (1969). In - service Education. Englewood Cliffs: Prentice - Hall.
- Hoy, W.K., & Miskel, C.G. (2001). Educational administration: Theory, research and practice (6th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R.V., and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Education and Psychological measurement. 607 -610.
- Likert, R. (1967). The human organization: Its management and value. New York: McGraw-Hill.
- Robbins, S.P. & Maree, M. (2002). Management. New York: Delmar Learning.
- Shadid, W. et al. (1982). Access and participation: a theoretical approach in participation of the poor in development. New York: McGraw-Hill.
- White, Alastair T. (1982). Why Community Participation, Annual UN. Report A Dicussion of The Agrument Community Participation: Current issue and lesson learned. Boston: Prentice Hall.

กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
Community Participation Strategies on Educational
Administration in Small Schools under Chanthaburi Primary Educational
Service Area Office 2.

แสงเดือน อัจหาญ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับสภาพปัญหาและหากกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งสิ้น 552 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีจำนวน 2 ส่วน ส่วนที่ 1 มี 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .57 - .85 ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ .98 ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพยืนยันข้อมูลเชิงปริมาณตามผลการวิเคราะห์ข้อมูลฉบับที่ 1 และส่วนที่ 2 ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อหากกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปผลการอภิปรายนำเสนอเป็นความเรียงในรูปการบรรยายเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 จำแนกตามสภาพของผู้ให้ข้อมูล พบว่า 1) ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการน้อยที่สุด 2) ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล และมีส่วนร่วมในผลประโยชน์น้อยที่สุด 3) ครูมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มากที่สุด และ 4) ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจมากที่สุด

ส่วนที่ 2 กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การระดมพลังสมองสองมือสร้างภาพลักษณ์ใหม่แห่งโลกอนาคต กลยุทธ์ตลาดนัดวิชาการ กลยุทธ์การสร้างระบบการประเมินผลในหลายมิติ กลยุทธ์การปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน กลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุก กลยุทธ์การส่งเสริมคลังความรู้ให้กับชุมชน และกลยุทธ์การสร้างแรงจูงใจและรางวัลทางสังคม ตามลำดับ

คำสำคัญ : กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2

Abstract

This research is the mixed method research . The aim were to study Problems and Strategies the participation of communities in the management of small schools Primary Educational Service Area Office 2 Chanthaburi District. The samples used in this research consisted of school administrators, teachers Chairman of Basic education and Students' parents total 552 people, the tools used to collect data were 2 parts, part 1 a query about the 5 - rating scale uestionnaires with the discrimination between. 57 to .85, the confidence of the whole. 98, part 2 a structured interviews for information qualitative data confirmed by quantitative data analysis, part 1, and part-2 used to collect qualitative data. Structured interviews are used in the discussion group (Focus Group) to find out the strategy of participation of communities in the management of small schools. The statistics used for data analysis were frequency percentage, mean (\bar{x}) and standard deviation (SD) and content analysis (Content Analysis). The summary of the debate presented a composition in the form of lecture content.

The results were as follows:

Part 1 The analysis of the level of community involvement in the education of the community in the management of small schools under Primary Educational Service Area Office 2 Chanthaburi District by status found that: 1) Parents participated in decision - making and participated in the operation the least 2) Chairman of basic Education participate in the evaluation and participated in the benefits the least 3) Teachers participated in the evaluation, engagement and participated in the benefits the most 4) The directors of schools participated in decision-making the most.

Part 2 Strategies to engage the community in the education of school small town were 7 strategies consist of strategic 1) Brainstorming and hands create a new image of the future strategy 2) Academic brainstorm strategy, 3) Evaluation systems in several dimensions, 4) Adjust Learning and changing teaching strategy, 5) Strategy use of digital technology to promote proactive community, 6) Strategy to promote knowledge to the community, and 7) Strategies for motivating and rewarding way respectively.

Keywords : Community participation strategies on educational administration, Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลง การที่จะบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม (Participation) ที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบ ร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของและร่วมจัดการศึกษาให้มากขึ้น ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้อง สร้างความเข้มแข็งในการบริหารโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง (ยุทธศิลป์ พานนนท์, 2546 : 3) ซึ่งสอดคล้องกับจันโททัย กลีบเมฆ (2559 : 15) กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาในอนาคตจำเป็นจะต้องมีทั้งนักคิด ผู้นำไปปฏิบัติ และผู้ให้การสนับสนุน ประกอบกันไปทั้ง 3 ส่วน อย่างกลมกลืนเพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตที่มีคุณภาพ ในปัจจุบันเราค้นเคยกับการจัดการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้รับแนวความคิดและนโยบายจากระดับสูง เพื่อนำไปปฏิบัติโดยผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมเพียงเล็กน้อย เช่น กรรมการสถานศึกษา เป็นต้น ดังนั้นในอนาคตควรมีการเพิ่มบทบาทของผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่นให้มากขึ้น บทบาทของผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นที่มีต่อการศึกษาในอดีตและปัจจุบันนั้น ในความจริงแต่ละโรงเรียนมีแนวโน้มจะอยู่อย่างโดดเดี่ยว การติดต่อระหว่างผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่นกับโรงเรียนมีน้อยถึงน้อยมากหรือไม่มีเลย

จากผลการศึกษาของดาวประกาย สายแก้ว (2556 : 21) เรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดทับไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบสภาพปัญหาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ว่าการสนับสนุนด้านการจัดการศึกษาจากผู้ปกครองและชุมชนค่อนข้างน้อยประกอบกับชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ต้องเข้าสวนเพื่อดูแลผลไม้ต่างๆ ภายนอกสวน ทำให้ไม่มีเวลาเอาใจใส่บุตรหลาน เนื่องจากสาเหตุเวลาที่ไมตรงกันระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียนทำให้มีปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ยังกระทบต่อการให้ความร่วมมือ สนับสนุนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนอีกหลายๆ ด้านทั้งด้านการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การร่วมแรงร่วมใจส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนยังไม่บรรลุเป้าประสงค์ และเจตนาธรรมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เท่าที่ควร

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
2. เพื่อหากลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 1 การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 41 คน ครูผู้สอน จำนวน 262 คน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 41 คน และผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 จำนวน 2,701 คน รวมทั้งสิ้น 3,045 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 22 คน ครูผู้สอน จำนวน 141 คน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 22 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 337 คน รวมทั้งสิ้น 552 คนโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970 : 608)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพยืนยันข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน

ส่วนที่ 2 การหากลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยแบ่งผู้เชี่ยวชาญออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาหากกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 โดยศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีของ Cohen & Uphoff (1977 : 7 - 26 อ้างถึงในชัยฤกษ์ วงษ์เจริญ, 2545 : 80) ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาตามแนวคิดของ Cohen & Uphoff ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับสภาพปัญหาและหากกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีจำนวน 2 ส่วน ส่วนที่ 1 มี 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .57 - .85 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อยืนยันข้อมูลเชิงปริมาณตามผลการวิเคราะห์ข้อมูล ฉบับที่ 1 และส่วนที่ 2 ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อหากกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปผลการอภิปรายนำเสนอเป็นความเรียงในรูปการบรรยายเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 จำแนกตามสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล พบว่า 1) ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ น้อยที่สุด 2) ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล และมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ น้อยที่สุด 3) ครูมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มากที่สุด และ 4) ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจมากที่สุด

ส่วนที่ 2 กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การระดมพลังสมองสองมือสร้างภาพลักษณ์ใหม่แห่งโลกอนาคต กลยุทธ์ตลาดนัดวิชาการ กลยุทธ์การสร้างระบบการประเมินผลในหลายมิติ กลยุทธ์การปรับวิถีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน กลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุก กลยุทธ์การส่งเสริมคลังความรู้ให้กับชุมชน และกลยุทธ์การสร้างแรงจูงใจและรางวัลทางสังคม ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลจากการศึกษาพบว่า

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าโดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมากทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการบริหารงานภายในโรงเรียนโดยทั่วไปจะขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ การวางแผนการดำเนินงาน และสั่งการด้านต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีเป้าหมายที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพเทียบเท่ากับโรงเรียนอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพัฒน์ ลภกิจตร (2550 : 1) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสำคัญต่อการบริหาร ผู้กำกับนโยบายนักการเมืองและผู้ที่อยู่ในฐานะสำคัญในสังคม ตลอดจนการตัดสินใจของบุคคล การตัดสินใจจึงจำเป็นมากสำหรับนำไปใช้ในกิจกรรมที่แต่ละบุคคลกระทำอยู่ เมื่อพิจารณาตาม สถานภาพผู้ให้ข้อมูลพบว่า

1.1 ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ น้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนขาดการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างคณะครู ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนสืบเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็ก ประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เกษตรกรรม ทำประมง ซึ่งมีฐานะยากจน ต้องหาเช้ากินค่ำทุกวันไม่ค่อยมีเวลาร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน ทำให้เป็นอุปสรรคในการนัดหมายเพื่อมาประชุม และมีส่วนร่วมในเรื่องดังกล่าวข้างต้นเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Schuler (1996 : 2595-A) ได้วิจัยเรื่อง การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ ด้านการศึกษาในมหาวิทยาลัยมินนิโซตา สหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้ พบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่มีประสิทธิภาพเกิดจากความบกพร่องในการสื่อสารปัญหาของการมีส่วนร่วม

1.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็กบุคลากรมีน้อย

ครูไม่ครบชั้น ประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เกษตรกรรม ทำประมง ซึ่งมีฐานะยากจน ต้องหาเช้ากินค่ำทุกวัน ไม่ค่อยมีเวลามาร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน ทำให้เป็นอุปสรรค ในนัดหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผ่องพรรณ ลิ้มเส็งเลิศ (2544 : 13) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครู โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ถึงแม้ว่าผู้บริหารสามารถที่จะตัดสินใจได้เองก็ตาม แต่การปฏิบัติงานต่างๆ นั้น ต้องอาศัยผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน การให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วม ทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเกิดความรับผิดชอบร่วมกัน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ

2. ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการ พบว่า โดยภาพรวม ชุมชนมีส่วนร่วมปฏิบัติการอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน จึงมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างมิตรภาพ ความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างบ้าน วัดและโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของดาวประกาย สายแก้ว (2556 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดทับไทร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันตบุรี เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านพบว่า ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ด้านเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการเป็นผู้นำ และให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนอยู่ใน ระดับปานกลาง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดทับไทร โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญ ทางสถิติ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพผู้ให้ข้อมูลพบว่า

2.1 ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองส่วนใหญ่จะ ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ ไม่ค่อยมีเวลา ต้องเข้าสวนแต่เช้า บางท่านต้องไปรับจ้างทั่วไปหาเช้ากินค่ำ ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของกรเกล้า แก้วโชติ (2544 : 16) ได้ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ได้สรุปปัญหาและ อุปสรรคของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาพอจะ สรุปเป็นประเด็นใหญ่ๆ ได้ดังนี้ 1) ชุมชนยังขาดความเข้าใจบทบาท ของตนเองว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมได้ในเรื่องใดบ้าง 2) ชุมชนขาด ความมั่นใจเนื่องจากขาดความพร้อมทั้งประสบการณ์ และไม่มี เวลาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมอย่างจริงจัง 3) โรงเรียนขาดการ ประชาสัมพันธ์ถึงนโยบาย และขาดสิ่งจูงใจที่จะให้ชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมอย่างแท้จริง 4) ผู้บริหารและคณะครูขาดการประสานงาน

อันดีกับคนในท้องถิ่น

2.2 ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูมีความรู้ ความเข้าใจ ใกล้ชิด เข้าใจในบทบาท หน้าที่ของตนเอง เข้าร่วมและทำกิจกรรมเกี่ยวกับทางการศึกษา ด้านต่างๆ ทุกอย่างตามนโยบายจากระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Erdeljic (1985 : 3250 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกรณี ส่วนร่วมในการตัดสินใจระหว่างศึกษากับประธานสหภาพครู ของโรงเรียนรัฐบาลในรัฐเพนซิลวาเนีย ผลการวิจัยพบว่าทั้ง 2 ฝ่าย มีการรับรู้ที่แตกต่างกัน โดยศึกษานิเทศการรับรู้ อำนาจการมี ส่วนร่วมของครูในการตัดสินใจ ความสัมพันธ์ของบุคลากรกับข้อมูล ที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ อำนาจการติดต่อ สื่อสารและการจูงใจ ระดับการแสดงออกและการมีส่วนร่วมของหมู่คณะที่มีต่อการ ตัดสินใจ ดุลของอำนาจในการตัดสินใจของแต่ละระดับต่องานที่ ก่อให้เกิดคุณภาพสิทธิ์ของสมาชิกในแต่ละระดับต่อการกำหนด เป้าหมาย หลักสูตร บุคลากร การเงินและบริการ อำนาจของ โครงสร้างปัจจุบัน และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูมากกว่า ประธานสหภาพครูของโรงเรียนรัฐบาล

3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยภาพรวมชุมชน มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนขนาดเล็กมีทรัพยากรอยู่จำนวนจำกัด ดังนั้นทรัพยากรใน การบริหารที่เป็นส่วนของผลประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศรียา ปิ่นตบแต่ง (2554 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยจูงใจในการแลกเปลี่ยนความรู้ของพนักงานสาย สนับสนุนในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ผลการวิจัย พบว่า ทั้งปัจจัยจูงใจ ภายนอกและปัจจัยจูงใจภายในมีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม อยู่ ในระดับมาก ปัจจัยจูงใจภายนอก ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อม ในการแลกเปลี่ยนความรู้ รองลงมาคือ การได้รับคำชมเชย และ น้อยที่สุดเป็นการได้รับรางวัล ปัจจัยจูงใจภายในที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความเป็นมืออาชีพ รองลงมาคือ ความเชื่อมั่นในความรู้ ส่วนบุคคล และน้อยที่สุดคือ สถานภาพทางสังคม เมื่อพิจารณา ตามสถานภาพผู้ให้ข้อมูลพบว่า

3.1 ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประธาน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขาดความเข้าใจในรูปแบบ และ บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของตนเองระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนอย่างเพียงพอ และทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ทางผู้บริหารโรงเรียนอาจขาดการจัดการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน ระหว่างคณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนควรนำหลักการมีส่วนร่วม (Participation) ที่เปิดโอกาส ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาร่วมรับผิดชอบ ร่วมตัดสินใจ ในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของและร่วม จัดการศึกษาให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบำเหน็จ

จินขาวำ (2545 : 33) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษานั้นถ้า พิจารณาจากด้านกรรมการการศึกษาแล้วจะเห็นว่า กรรมการศึกษา ยังไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง เห็นว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของตน ยังไม่มีความสำคัญเพราะการตัดสินใจขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียน ส่วนในด้านโรงเรียนนั้นผู้บริหารมักไม่เห็นความสำคัญของกรรมการ สถานศึกษาเพราะคิดว่าศักยภาพของโรงเรียนมีเพียงพอ

3.2 ครูมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากครูมีความรู้ ความเข้าใจ ใกล้ชิด เข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ ของตนเอง เข้าร่วมและทำกิจกรรมเกี่ยวกับทางการศึกษาด้านต่างๆ ทุกอย่างตามที่ได้รับนโยบายมาจากระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงาน วิจัยของสมลักษณ์ ไชยเสรีฐ (2549 : 142 - 149) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในคณะกรรมการ ตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ สถานีตำรวจนครบาล พบว่า การเป็นตัวแทน (Representation) การสรรหาและการ คัดเลือกตัวแทนจะต้องคำนึงถึงประชาชนทุกกลุ่ม ทุกฝ่าย เพื่อให้ ประชาชนกลุ่มต่างๆ ที่หลากหลายทุกกลุ่มนั้นมีตัวแทนเข้าไป ร่วมด้วย จะได้ประสานผลประโยชน์กันจนลงตัวและเกิดความเป็น ธรรมขึ้น รวมทั้งคำนึงถึงคุณสมบัติของตัวแทนที่ต้องการด้วยโดย พิจารณาจากคุณสมบัติในด้านต่างๆ

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า โดยภาพรวม ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน และ ชุมชนมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ถึงผลของการพัฒนาต่างๆ และวิเคราะห์ วิจัยร่วมกัน มีการให้ข้อเสนอแนะให้ทัศนะ ความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโรงเรียน เพื่อหาแนวทางการปรับปรุง พัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ งานวิจัยของสมลักษณ์ ไชยเสรีฐ (2549 : 142 - 149) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนใน คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ สถานี ตำรวจนครบาล พบว่า การเป็นตัวแทน (Representation) การสรรหาและการคัดเลือกตัวแทนจะต้องคำนึงถึงประชาชน ทุกกลุ่ม ทุกฝ่ายที่หลากหลายทุกกลุ่มนั้นมีตัวแทนเข้าไปร่วมด้วย จะได้ประสานผลประโยชน์กันจนลงตัวและเกิดความเป็นธรรมขึ้น เมื่อพิจารณาตามสภาพผู้ให้ข้อมูลพบว่า

4.1 ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในด้านการประเมินผลน้อยที่สุดอาจเนื่องมาจาก คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่อยู่ในเขต ชนบท ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค่าขาย ภายในท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดี ไม่มีเวลา

ปฏิบัติหน้าที่กรรมการ มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และ ลักษณะงานเฉพาะด้านน้อย และมองว่าการบริหารงานในโรงเรียน เป็นหน้าที่ของโรงเรียน และโรงเรียนมีความสามารถในการ ประเมินผลอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญน้อม จำพล (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับประสิทธิผลการบริหาร งานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กาฬสินธุ์เขต 3 พบว่าการมี ส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร งานโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 ครูมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล และด้าน การมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครู มีบทบาทในการทำงานทุกขั้นตอน มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ เข้าร่วมและทำกิจกรรมเกี่ยวกับทางการศึกษาด้านต่างๆ ทุกอย่างตามที่ได้รับนโยบายมาจากระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงาน วิจัยของ Erdeljic (1985 : 3250 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจระหว่างศึกษาธิการกับประธานสหภาพครู ของโรงเรียนรัฐบาลในรัฐเพนซิลวาเนีย ผลการวิจัยพบว่า ทั้ง 2 ฝ่าย มีการรับรู้ที่แตกต่างกัน โดยศึกษาธิการมีการรับรู้อำนาจ การมี ส่วนร่วมของครูในการตัดสินใจ ความสัมพันธ์ของบุคลากรกับข้อมูลที่ ใช้ประกอบการตัดสินใจ อำนาจการติดต่อสื่อสารและการจูงใจ ระดับการแสดงออกและการมีส่วนร่วมของหมู่คณะที่มีต่อการตัดสินใจ ของอำนาจในการตัดสินใจของแต่ละระดับต่อหน้าที่ก่อให้เกิด คุณภาพสิทธิ์ของสมาชิกในแต่ละระดับต่อการกำหนดเป้าหมาย หลักสูตร บุคลากร การเงินและบริการ อำนาจของโครงสร้างปัจจุบัน กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรีเขต 2 มี 4 ด้านดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กลยุทธ์สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กที่ควรเลือกใช้ ได้แก่ กลยุทธ์ระดมพลังสมอง สองมือสร้างภาพลักษณ์ใหม่แห่งโลกอนาคต ทั้งนี้เพราะว่าการ ทำงานทุกอย่างจะต้องมีการวางแผนการทำงาน การวางแผนการ ทำงานที่ดี จะต้องอาศัยผู้รอบรู้จากหลากหลายอาชีพ เพื่อระดม สมองให้แสดงความคิดเห็น ให้การสนับสนุนความคิดเห็นต่อเติม หรือเสริมของกันและกันได้ สำหรับการระดมสมองเป็นส่วนหนึ่ง ที่จะสร้างความสำเร็จในการทำงาน เพื่อให้ได้แนวคิด มุมมอง วิสัยทัศน์ที่แตกต่าง และการระดมพลังสมองยังเป็นการส่งเสริม ความคิดเห็นและบรรยากาศของการยอมรับของคนในชุมชนชน อีกทางหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยวรรณ วิศวกุลวานิช (2557 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการบริหารสถานศึกษาเอกชน โดยใช้การบริหารแบบสมดุล : กรณีศึกษาโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า สามารถ

ดำเนินงานที่ส่งผลให้ตัวชี้วัด (KPI) ประสบความสำเร็จ 28 ตัวชี้วัด การดำเนินการสูงกว่าเป้าหมายทุกตัวชี้วัด และพบปัจจัยแห่งความสำเร็จ 4 ประการ คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ทักษะทางการบริหาร 3) กระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม PAOR ที่เป็นพลวัต (Dynamic) และ 4) การพัฒนาที่เป็นระบบมีความต่อเนื่องและยั่งยืน โดยทุกกระบวนการเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่ควรเลือกใช้ ได้แก่ 1) กลยุทธ์ปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน ทั้งนี้เพราะว่า แต่เดิมครูจัดการเรียนการสอนโดยการบอกบรรยายเนื้อหาให้แก่เด็ก แต่ปัญหาใหญ่ที่ตามมาคือเด็กนำเอาความรู้ไปใช้ไม่ได้ ดังนั้น รูปแบบ วิธี และเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะ ความสามารถ จึงเป็นสิ่งสำคัญ ครูจำเป็นต้องปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน นอกเหนือจากทักษะด้านภาษาแล้วจะสอนอย่างไรให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะ การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการในการเรียนรู้ ตลอดจนการบริการสังคม มีจิตเป็นสาธารณะ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรุจโรจน์ แก้วอุไร และศรีณูหมื่นเดช (2559 : ออนไลน์) ศึกษาเรื่อง 8 ขั้นตอนการเรียนรู้แบบโครงการร่วมกับโซเซียลมีเดีย เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยยังพบว่า การเรียนแบบโครงการจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนแบบเดิม และ 2) กลยุทธ์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ทั้งนี้เพราะว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่เอื้อให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารโดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต เป็นแรงผลักดันช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ และการสื่อสารช่วยให้คนในชุมชนและประชาชนทั่วไปเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้ง่ายและช่วยให้เกิดการประสานการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดอุปสรรคในเรื่องของระยะเวลาและระยะทาง

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ กลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่ควรเลือกใช้ ได้แก่ 1) กลยุทธ์การส่งเสริมคลังความรู้ให้กับชุมชน ทั้งนี้เพราะว่า การส่งเสริม สนับสนุน และการสร้างฐานความรู้ให้กับชุมชนได้มีความรู้ ความสามารถ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง โรงเรียน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง สามารถช่วยพัฒนาคนในชุมชนให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น การทำงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลโรงเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศริยา ปันตบแต่ง (2554 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยจูงใจในการแลกเปลี่ยนความรู้ของพนักงานสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ผลการวิจัย พบว่า ทั้งปัจจัยจูงใจภายนอกและปัจจัยจูงใจภายในมีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยจูงใจ

ภายนอกที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการจัดสภาพแวดล้อมในการแลกเปลี่ยนความรู้ รองลงมาคือ การได้รับค่าชมเชย และน้อยที่สุดเป็นการได้รับรางวัล ปัจจัยจูงใจภายในที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือความเป็นมืออาชีพ รองลงมาคือ ความเชื่อมั่นในความรู้ส่วนบุคคล และน้อยที่สุดคือ สถานภาพทางสังคมและความไว้วางใจ สำหรับการสื่อสารที่ทำให้การแลกเปลี่ยนความรู้ในหน่วยงานประสบความสำเร็จมากที่สุดคือ การสื่อสารแบบเผชิญหน้า รองลงมาคือ การสื่อสารผ่านการประชุมแบบประชุมกลุ่มย่อย และน้อยที่สุดเป็นการสื่อสารผ่านทางโซเชียลมีเดีย

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลกลยุทธ์ของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ควรเลือกใช้ ได้แก่ กลยุทธ์ตลาดนัดวิชาการ ทั้งนี้เพราะว่าการสนับสนุนการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยการให้ชุมชนได้รับทราบการดำเนินงานของโรงเรียนในด้านต่างๆ ผ่านการจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน ตลาดนัดสีเขียว ออกฐานแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของนักเรียน และรวมถึงการดึงเอาหน่วยงานภายนอกมาร่วมจัดร้านให้มีสีสัน น่าสนใจด้วยนั้น เป็นการเปิดพื้นที่ให้กับคณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมแบ่งปันความรู้ ส่งผลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งเป็นพื้นฐานของการบูรณาการการจัดการศึกษาให้เป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒน์จิรัชย์ เวชชินินนาท (2558 : 279) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการ ของผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลผาสุก อำเภอภูพาน จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางมีเพียงด้านการขายโดยพนักงานขาย และการประชาสัมพันธ์ที่ผู้บริโภคมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรส่งเสริมชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และควรสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายทางสังคมให้มากขึ้น
2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ควรนำกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาทั้ง 7 กลยุทธ์นี้ไปปรับใช้ในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมให้เป็นรูปธรรมดังนี้
 - 2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กควรเลือกใช้กลยุทธ์ ระดมพลังสมองสองมือสร้างภาพลักษณ์ใหม่แห่งโลกอนาคต โดยดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำ SWOT ของโรงเรียนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่นมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วม

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กควรเลือกใช้ 1) กลยุทธ์ปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน โดยปฏิรูปห้องเรียนให้ทันสมัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การใช้สื่อการเรียนการสอนแทนการส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ และสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิวัฒนาการทางความรู้และเทคโนโลยี และ 2) กลยุทธ์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เช่น การจัดทำแผ่นพับ วารสารของโรงเรียน การจัดทำฐานข้อมูลผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่าของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันการทำให้ Website Facebook Line กลุ่มผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา เป็นต้น และ 3) กลยุทธ์การสร้างแรงจูงใจและรางวัลทางสังคม โดยการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชูเกียรติผู้ปกครองนักเรียนชุมชนหรือให้รางวัลตอบแทนความดี ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เป็นต้น

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กควรเลือกใช้ 1) กลยุทธ์การส่งเสริมคลังความรู้ให้กับชุมชน เช่น การฝึกอบรมผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และกลุ่มเครือข่ายในเรื่องบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา การจัดทำวารสารของโรงเรียน การส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ เป็นต้น 2) กลยุทธ์การสร้างแรงจูงใจและรางวัลทางสังคม เช่น การส่งเสริมยกย่อง เชิดชูเกียรติผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนหรือให้รางวัลตอบแทนความดี ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เป็นต้น

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กควรเลือกใช้ 1) กลยุทธ์ตลาดนัดวิชาการโดยการส่งเสริม แนะนำ ฝึกอบรมให้ความรู้ทักษะทางด้านวิชาชีพและการดำรงชีวิต และจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียนเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2) กลยุทธ์สร้างระบบการประเมินผลในหลายมิติ โดยการส่งเสริมให้มีการจัดประชาคมในโรงเรียน จัดระบบการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ และจัดทำแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนต่อโครงการ/กิจกรรมที่พวกเขามีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษากลยุทธ์การสร้างระบบการประเมินผลในหลายมิติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กรเกล้า แก้วโชติ. (2544). ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จันทพิชัย กลีบเมฆ. (2559). การศึกษาในอนาคต. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 67 (21436), 15.
- ชัยฤกษ์ วงษ์เจริญ. (2545). การวางแผนกลยุทธ์การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญน้อม จำพล. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กาฬสินธุ์เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บำเหน็จ จินชาวชา. (2545). ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางละมุงจังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ผ่องพรรณ ลิ้มเล็งเลิศ. (2544). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ยุทธศิลป์ พานนนท์. (2546). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- รุจโรจน์ แก้วอุไร และศรัณยู หมื่นเดช. (2559). 8 ขั้นตอนการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับโซเชียลมีเดียเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21. (Online). เข้าถึงได้จาก <https://hooahz.wordpress.com/tag>.
- วัฒน์จิรัชย์ เวชชินินนาท. (2558). ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการของผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลผาสุก อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี. (Online). เข้าถึงได้จาก http://www.journal.msu.ac.th/upload/articles/article81_711.pdf.

- ศิริพัฒน์ ลากจิตร. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุน.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมลักษณ์ ไชยเสรีฐ พ.ต.อ.หญิง. (2549). **การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ สถานีตำรวจนครบาล.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- หทัยวรรณ วิศกุลวานิช. (2557). **ศึกษาเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาเอกชนโดยใช้การบริหารแบบสมดุล : กรณีศึกษาโรงเรียนกาญจนะวิทยา จังหวัดชลบุรี.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อิสริยา ปันตบแต่ง. (2554). **ปัจจัยจูงใจในการแลกเปลี่ยนความรู้ของพนักงานสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.** วิทยานิพนธ์วิทยาการสารสนเทศมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ, สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- Erdeljac, C.P. (1985). **Participative decision making in Pennsylvania public schools : Perception of superintendents and teacher union presidents.** Dissertation Abstracts International, 45(11), 3250 -A.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining sample size for research activities.** Education and Psychological Measurement. 30 (3), 608.
- Schuler, B.L., (1996). **Citizen participation in educational decision-making.** Dissertation Abstracts International, 51(8), 2595 - A.

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาเยต์ด้วย Edmodo
วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2
สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

The Development of Online Learning Based on Gagne Principle with
Edmodo Program Ms Excel Subject for Second Year Diploma
Students in Bussiness Computer Faculty.

เพชรินทร์ ต้นวัฒนกุล, สุขุมิตร กอมณี, ภูเบศ เลื่อมใส
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาเยต์ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 และเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังการเรียนผ่านบทเรียนออนไลน์ Edmodo ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจที่ลงทะเบียนเรียนวิชาโปรแกรมตารางคำนวณ จำนวน 22 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย บทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาเยต์ด้วยโปรแกรม Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) แบบทดสอบปฏิบัติวิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel)

ผลการวิจัยปรากฏว่า การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาเยต์ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน $90/90 = 93.36/95.45$ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และการเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนเมื่อศึกษาผ่านบทเรียนออนไลน์ Edmodo ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ : บทเรียนออนไลน์, แนวคิดกาเย, โปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel), โปรแกรม Edmodo

Abstract

The purpose of this research were to develop online learning base on Gagne Theory with Edmodo program for second year diploma students and to compare the test scores before and after learning with the Edmodo online lesson of the student. The sample consisted of 22 second year diploma students at the Faculty of Business Computer selected by cluster random sampling. The research instruments included an online learning base on Gagne with Edmodo program and a practical test of Microsoft Excel.

The results indicated that the efficiency of online learning base on Gagne Theory with Edmodo program for second year diploma students were higher (93.36/95.45) than the criteria set and the comparison of the test scores before and after learning with Edmodo online lesson the posttest scores were higher than the pretest scores significance at .05 level

Keywords : Online learning, Gagne Theory, Microsoft Excel, Edmodo Program

บทนำ

จากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ได้กำหนดแนวนโยบายผ่านยุทธศาสตร์ต่างๆ เพื่อดำเนินการพัฒนาและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยยุทธศาสตร์ที่ 1 เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียนครูคณาจารย์บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษามีจุดมุ่งหมายมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภทเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีแนวทางการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียนการสอน ตำราเรียนที่มีคุณภาพรวมทั้งสื่อและตำราเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่มีเนื้อหาสาระที่ทันสมัยในทุกระดับ/ประเภทการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาได้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนต้นแบบทุกสาขาวิชาหลักและทุกระดับการศึกษา เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการจัดการเรียนการสอนในทุกสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานใกล้เคียงกัน และปรับระบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติให้สอดคล้องกับหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

การศึกษาในปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้ามาเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน การนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเข้ามาประยุกต์ใช้ในระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System : LMS) เพื่อใช้ในการศึกษา และเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของผู้เรียน โดยเน้นพัฒนาผู้เรียนด้วยการติดต่อสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยี (ICT) เป็นเครื่องมือส่วนประกอบสำคัญของการสอน (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร, 2554) อีกทั้งเครือข่ายคอมพิวเตอร์ยังสามารถช่วยให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้เกิดการยืดหยุ่นทางการเรียน (Oblinger., D.G., Barone, C.A. and Hawkins, B.L., 2001) และมีข้อดีคือเป็นระบบจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน ครอบคลุมเครื่องมือที่หลากหลายมากขึ้น เครื่องมือที่ใช้ทำการจัดการการเรียนการสอนเพื่อใช้ในการประเมินมีการจัดระบบที่ไม่สลับซับซ้อนอีกทั้งการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังครอบคลุมในด้านของคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้อีกด้วย การเรียนการสอนส่วนใหญ่สามารถนำไปเชื่อมต่อกับระบบอื่นๆ ผู้ใช้สามารถดาวน์โหลดระบบมาพัฒนา หรือปรับใช้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย จึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้แบบไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและสถานที่ ด้วยเหตุนี้การพัฒนาบทเรียนผ่านเว็บจึงได้รับความนิยมมากในขณะนี้

การจัดการเรียนการสอนโดยการนำโปรแกรม Edmodo มาใช้ทำให้กระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งโปรแกรม Edmodo นั้นเป็น

โปรแกรมที่เป็นระบบ Learning Management System เป็นโปรแกรมที่อนุเคราะห์ให้ใช้งานโดยไม่มีค่าใช้จ่ายมีผู้ใช้งานอยู่มากที่สุดในปัจจุบัน อีกทั้ง Edmodo เป็นระบบ LMS ที่ผนวกระหว่าง e-Learning กับ Social Network อาจเรียกได้ว่าเป็น Social Learning ซึ่งภายในมีระบบบริหารจัดการผู้เรียน (User, Group) ระบบจัดการข้อมูล (Resource: Content) และกิจกรรมการเรียนการสอน (Activity: Assignment, Quiz) แบ่งแยกส่วนติดต่อผู้ใช้งานออกเป็นสองส่วนคือ ครู/อาจารย์ (Teacher) และนักเรียน (Student) รวมทั้งสามารถติดตั้งแอปผ่านทางอุปกรณ์ไร้สายอย่าง Tablets, Smart Phone ได้

แนวความคิดของกาเยในการออกแบบการเรียนการสอน โดยยึดหลักการนำเสนอเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ หลักการสอน 9 ประการ ได้แก่ 1. เร่งเร้าความสนใจ 2. บอกวัตถุประสงค์ 3. ทบทวนความรู้เดิม 4. นำเสนอเนื้อหาใหม่ 5. ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ 6. กระตุ้นการตอบสนอง 7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ 8. ทดสอบความรู้ใหม่ 9. สรุปและนำไปใช้ ดังนั้นการออกแบบบทเรียนออนไลน์ที่ดี เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน แนวคิด 9 ชั้นของกาเยจึงเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่จะนำไปใช้ในการออกแบบบทเรียนออนไลน์ โดยยึดหลักการนำเสนอเนื้อหาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้สอน ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ ผู้วิจัยจึงใช้แนวความคิดของกาเยเป็นแนวทางในการสร้างและออกแบบบทเรียนออนไลน์

ในการจัดการเรียนการสอนวิชา โปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งวิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) ได้กำหนดสมรรถนะรายวิชาไว้ว่าให้ผู้เรียนแสดงความรู้เกี่ยวกับหลักการการใช้เครื่องมือของโปรแกรมตารางคำนวณ ผู้เรียนสามารถใช้คำสั่งเครื่องมือเพื่อจัดการข้อมูล ผู้เรียนสามารถสรุปจัดทำรายงานและแสดงผลข้อมูลในรูปแบบตารางและแผนภูมิตามลักษณะงาน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้งจะมีนักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อน และไม่สามารถใช้งานโปรแกรม Microsoft Excel ได้อย่างถูกต้องตรงตามที่โจทย์กำหนดไว้ อีกทั้งระยะเวลาที่ทำการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อผู้เรียนทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นตามกำหนดการที่ผู้สอนกำหนดไว้ ทำให้ผู้เรียนเกิดปัญหาเรียนไม่ต่อเนื่อง และไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์รายวิชา

จากความสามารถในการทำงานของโปรแกรม Edmodo และแนวความคิดของกาเย ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะนำโปรแกรมมาพัฒนาบทเรียนออนไลน์ในรายวิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ โดยใช้แนวคิดของกาเย่ เพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาบทเรียนโดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นรูปแบบ การเรียนที่นักเรียนมีอิสระต่อการเรียนรู้ของตนเอง และเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่นักเรียนต้องการ ได้แก่ การศึกษาบทเรียนล่วงหน้า การทบทวนบทเรียน การประเมินตนเองโดยการทำแบบฝึกหัด ออนไลน์ที่นักเรียนสามารถทราบคะแนนการทำแบบฝึกหัดได้ตลอด เวลาอย่างเป็นอิสระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาเย่ ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ ธุรกิจที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลัง การเรียนผ่านบทเรียนออนไลน์ ตามแนวคิดของกาเย่ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาบทเรียนตามแนวคิดของกาเย่ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียน ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เป็นการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ เรียนรายวิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) ของหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ประกอบด้วย
2. ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการ เรียนรู้ของกาเย่
3. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนออนไลน์
4. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรม Edmodo

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาเย่ ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับ นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

ขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตาม แนวคิดของกาเย่ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขา คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 (มนตรี แยมกสิกร, 2551) ซึ่งมีการดำเนินการ ดังนี้

ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเพื่อ กำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละหน่วย ผลที่ได้ ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อกำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละหน่วย
2. การสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. สร้างแบบทดสอบปฏิบัติให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 5 หน่วย เป็นแบบทดสอบแบบปฏิบัติ เรื่องละ 1 ข้อ จำนวน 5 ข้อ โดยสร้าง ตามสัดส่วนเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด
4. หากคุณภาพของแบบทดสอบโดยนำแบบทดสอบไปให้ ผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการประเมินความสอดคล้องของจุดประสงค์กับ เนื้อหาสาระซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัดผลและประเมินจำนวน 3 ท่าน โดยคัดเลือกแบบทดสอบที่มีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปมาใช้เป็นแบบทดสอบปฏิบัติ
5. สร้างบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาเย่ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียน ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจจากนั้น ทำการประเมินคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ทางด้านเทคนิค และ เนื้อหา โดยทำการประเมินคุณภาพบทเรียนออนไลน์มีขั้นตอน การดำเนินการดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินเพื่อรวบรวม ความคิดเห็น ความเหมาะสมด้านเนื้อหา ด้านเทคนิคและ ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อบทเรียนออนไลน์

2. กำหนดเกณฑ์การประเมิน ใช้เกณฑ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ทำการแปลความ หมายจากค่าเฉลี่ย

3. กำหนดแหล่งข้อมูล การเลือกแหล่งข้อมูลในการประเมินครั้งนี้ ใช้วิธีเลือกโดย การสุ่มแบบประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และเทคนิค ด้านละ 3 คน โดยมีคุณสมบัติเป็นผู้มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก สาขาเทคโนโลยีการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้องและมีประสบการณ์ สอนไม่น้อยกว่า 3 ปี

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพบทเรียนออนไลน์ ด้านเนื้อหาและด้านเทคนิค แบบประเมินค่า 5 ระดับ โดยแบ่งออก เป็น 3 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญ
- ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินระดับความเหมาะสมเนื้อหา และ เทคนิคของบทเรียนจำนวน 5 หน่วย
- ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อทำการสรุปผลการประเมิน

6. การดำเนินการทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์

การทดลองครั้งที่ 1

ดำเนินการทดลองกับผู้เรียน จำนวน 3 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยคัดเลือกนักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง ปานกลาง และ ไม่เก่ง จากนั้นให้ผู้เรียนศึกษาบทเรียนออนไลน์จากเครื่องคอมพิวเตอร์ 1 คน ต่อ 1 เครื่อง การทดลองใช้บทเรียนในครั้งที่ 1 ผลที่ได้คือ บทเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับตัวอักษร เนื่องจากตัวอักษรที่ใช้ตัวเล็ก ยังไม่เด่นชัดเท่าที่ควร ทำให้ผู้เรียนมีปัญหาในการอ่านข้อความ การทดลองครั้งที่ 2 นำบทเรียนผ่านเว็บ ที่ได้จากการปรับปรุงครั้งที่ 1 ไปทดลองกับผู้เรียนจำนวน 10 คน ซึ่งไม่ใช่ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่นำไปใช้ในครั้งที่ 1 โดยให้ผู้เรียนศึกษาบทเรียนออนไลน์จากเครื่องคอมพิวเตอร์ 1 คน ต่อ 1 เครื่อง ผลที่ได้คือ บทเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพ 90/91.18 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 90/90 การทดลองครั้งที่ 3 เป็นการทดลองหาประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์กับกลุ่มตัวอย่าง 22 คน โดยนำบทเรียนออนไลน์ ที่ได้จากการปรับปรุงครั้งที่ 2 ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 22 คน โดยให้ผู้เรียนศึกษาบทเรียนออนไลน์จากเครื่องคอมพิวเตอร์ 1 คน ต่อ 1 ผลที่ได้คือ บทเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพ 93.36/95.45 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 90/90

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้บทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาย่ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ รายละเอียดแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

3.1 ขั้นเตรียมการ

3.1.1 ผู้วิจัยนำจดหมายจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปถึงวิทยาลัยเทคโนโลยีชลบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้สอนและนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 เพื่อกำหนดวันและเวลาที่ใช้ในการทดลอง

3.1.3 เตรียมสถานที่ที่ใช้ในการทดลองบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาย่ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

3.2 ขั้นตอนดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ผู้วิจัยชี้แจง วัตถุประสงค์ วิธีการใช้เครื่อง และนำแนะวิธีการใช้บทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาย่ด้วย

Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

3.2.2 ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.3 ให้นักศึกษาศึกษาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาย่ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจในแต่ละหน่วย โดยเริ่มจากหน่วยที่ 1 หน่วยที่ 2 หน่วยที่ 3 หน่วยที่ 4 และหน่วยที่ 5 ตามลำดับ

3.2.4 เมื่อนักศึกษา ศึกษาบทเรียนออนไลน์จบเนื้อหาแล้วให้นักศึกษาทำการทดสอบหลังเรียน (Post-Test)

2.5 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีชลบุรี จำนวน 53 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจที่ลงทะเบียนเรียนวิชาโปรแกรมตารางคำนวณ จำนวน 22 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. บทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาย่ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

2. แบบทดสอบวิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาย่ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

1. ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาย่ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ พบว่าบทเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพ 93.36/95.45

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 (90 ตัวแรก)

	จำนวน ผู้เรียน	คะแนน เต็ม	คะแนน รวม	คะแนน เฉลี่ย	ร้อยละของ คะแนนเฉลี่ย
คะแนนเฉลี่ยของทั้งกลุ่ม	22	50	1,043	47.82	93.36

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 (90 ตัวที่สอง)

	จำนวน ผู้เรียน	จำนวนนักเรียนที่ผ่านทุก วัตถุประสงค์	ร้อยละของ คะแนนเฉลี่ย
ร้อยละของจำนวนผู้เรียนที่สามารถผ่านเกณฑ์ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	22	21	95.45

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ผ่านบทเรียนออนไลน์ Edmodo ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้บทเรียนออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ผ่านบทเรียนออนไลน์ Edmodo ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel)

เครื่องมือที่ใช้วัด	จำนวนผู้เรียน	x	S.D.	t-test
แบบทดสอบก่อนเรียน	22	36.36	1.73	23.21
แบบทดสอบหลังเรียน	22	47.32	1.78	

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาเย่ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจปรากฏว่าบทเรียนมีประสิทธิภาพ 93.36/95.45 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 90/90

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ของนักเรียนเมื่อศึกษาผ่านบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาเย่ด้วย Edmodo ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) ปรากฏว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากการวิจัยการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาเย่ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจสามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาเย่ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มีประสิทธิภาพ 93.36/95.45 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 90/90 แสดงว่าบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาเย่ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพที่น่าเชื่อถือ เพราะได้ผ่านการประเมินประสิทธิภาพจากผู้เชี่ยวชาญ โดยมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากมีการออกแบบการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ การออกแบบบทเรียนออนไลน์ผู้วิจัยได้ยึดหลักแนวความคิดของกาเย่ 9 ขั้นตอนมาช่วยในการออกแบบบทเรียน ทำให้บทเรียนมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบของบทเรียนมีดังต่อไปนี้ มีคำชี้แจงให้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ มีคู่มือการใช้งาน ส่วนเนื้อหาการเรียนได้แบ่งออกเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยได้แบ่งออกเป็นหัวข้อย่อยๆ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาตามลำดับจากง่ายไปยาก และผู้เรียนยังสามารถที่จะเลือกเรียนรู้ หรือทบทวนหัวข้อที่ตนเองต้องการได้ การนำเสนอเนื้อหาความรู้ของบทเรียนออนไลน์

นำเสนอในรูปแบบของวิดีโอ มีการบรรยาย พร้อมสาธิต เนื้อหาความรู้ พร้อมขั้นตอนการทำอย่างละเอียด เมื่อผู้เรียนศึกษาจบในแต่ละหน่วย สามารถทำแบบทดสอบเพื่อเป็นการวัดความรู้ทางการเรียน เมื่อทำเสร็จแล้วผู้เรียนสามารถทราบผลของแบบทดสอบเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและครูผู้สอน อีกทั้งผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดสถานที่ เป็นการตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนสามารถย้อนกลับไปทบทวนบทเรียนเดิมได้ตลอดเวลา มีห้องสนทนา (chat) มีกระดานเสวนา (web board) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือสอบถามครูผู้สอนเมื่อเกิดข้อสงสัย ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ กัลยาณี วจิตรังสรรค์ (2557) เรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้บนสื่อออนไลน์ Edmodo รายวิชาคอมพิวเตอร์ 3 ง23103 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจ่านกร้อง พบว่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้บนสื่อออนไลน์ Edmodo รายวิชาคอมพิวเตอร์ 3 ง23103 สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่า $E_1/E_2 = 82.57/81.40$ ตามเกณฑ์ 80/80

2. การเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนเมื่อศึกษาผ่านบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาเยด้วย Edmodo ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) ปรากฏว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการเรียนจากบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาเยด้วย Edmodo ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) เกิดจากขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนที่ได้มีการสังเคราะห์และการดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอนที่ถูกต้องโดยยึดหลักขั้นตอนของกาเยทั้ง 9 ขั้นตอนมาช่วยในการออกแบบบทเรียนออนไลน์ทำให้ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นสะท้อนมาจากการทำแบบทดสอบ จึงส่งผลให้บทเรียนมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้กับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านความรู้ความสามารถได้มีโอกาสใช้เวลาในการศึกษาบทเรียนนอกเวลาเรียนในการเพิ่มเติม ความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาและบ่อยครั้งเท่าที่ต้องการ ผู้เรียนที่ยังไม่เข้าใจเนื้อหาหรือเข้าใจน้อยสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ มิสปิยะฉัตร จันทร์สุวรรณ (2558) เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ Edmodo โดยเชื่อมโยงกับ Quest base หน่วยการเรียนรู้เรื่อง Language ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งค่า t ที่ได้ก็คือ 16.05 องศาแห่งความเป็นอิสระ $df = 38 - 1 = 37$ เปิดค่าวิกฤติจากตาราง t แบบ two-tail ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า 2.0262 นำ ค่า t ที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับค่า t

ที่เปิดจากตารางพบว่า ค่า t ที่คำนวณได้ มีค่ามากกว่าค่า t ที่เปิดจากตาราง สรุปได้ว่า ความแตกต่างระหว่างเฉลี่ยมีนัยสำคัญ

3. ด้านเนื้อหาจากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า อยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากเนื้อหาวิชาที่มีคุณภาพอยู่ในระดับเป็นผลมาจากความสมบูรณ์ของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับวัตถุประสงค์ ปริมาณของเนื้อหาในแต่ละบทเรียนไม่มากเกินไป เนื้อหาที่มีความถูกต้อง มีลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหา และความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา โดยที่เนื้อหาที่มีความเหมาะสมของกับระดับของผู้เรียน การดำเนินเรื่อง มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เป็นผลมาจากความเหมาะสมของลำดับขั้นการนำเสนอเนื้อหา ความชัดเจนในการดำเนินเรื่อง ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง การนำเสนอสื่อมีความสอดคล้องกับเนื้อหา การใช้ภาษามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นผลมาจากความถูกต้องของภาษาที่ใช้ ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้กับวัยของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และความชัดเจนของภาษาที่ใช้สื่อความหมาย ไม่กำกวม แบบทดสอบมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นผลมาจากความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์ ความครอบคลุมระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์แต่ละหน่วย การเรียน ความเหมาะสมของชนิดแบบทดสอบที่เลือกใช้กับระดับของผู้เรียน และเกณฑ์การให้คะแนนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

4. ด้านเทคนิคจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า คุณภาพอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เป็นผลมาจากลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหาที่เรียงจากเนื้อหาที่ยากไปง่าย ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหาที่เน้นความกระชับและเข้าใจง่าย ภาพ ภาษา และเสียง มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เป็นผลมาจากความตรงตามเนื้อหาของภาพที่นำเสนอในแต่ละหน้า ขนาดของภาพที่ใช้ประกอบบทเรียนที่ชัดเจน รวมไปถึงมีการสอดแทรกวิดีโอที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนมีความเหมาะสม และตรงกับเนื้อหาในแต่ละหน่วยของบทเรียน ตัวอักษร และสี มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นผลมาจากขนาดและสีของตัวอักษรที่ใช้ในการนำเสนอซึ่งมีขนาดใหญ่และอ่านง่าย รวมถึงสีของภาพและกราฟิก โดยภาพรวมที่รบกวนสายตาผู้เรียนเกินไป แบบทดสอบ อยู่ในระดับมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นผลมาจากความเหมาะสมของชนิดแบบทดสอบที่เลือกใช้กับระดับของผู้เรียน และเกณฑ์การให้คะแนนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การจัดการบทเรียน มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เป็นผลมาจากการออกแบบหน้าจอ โดยภาพรวมที่เหมาะสมกับเนื้อหา ความน่าสนใจชวนให้ติดตามบทเรียน และการจัดการบทเรียนโดยภาพรวมที่มีการออกแบบให้เหมาะสมกับการเรียนออนไลน์

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ จัดเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่น่าสนใจสำหรับผู้สอนที่ต้องการเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบรับรู้

ทำซ้ำและเรียกคืน ทำให้ผู้เรียนจดจำได้ในระยะเวลารวดเร็ว และสามารถกระตุ้นให้เกิดความตั้งใจด้วยคำถามทบทวน ทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียน แต่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของเนื้อหาเกี่ยวกับเทคนิคที่นำมาใช้ และความน่าสนใจของสื่อด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดของกาเย่ด้วย Edmodo วิชาโปรแกรมตารางคำนวณ (MS Excel) สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

การนำบทเรียนออนไลน์มาใช้ในการวิจัยเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและนวัตกรรมเทคโนโลยีร่วมสมัย เกิดเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

กัลยาณี วจิตรรังสรรค์. (2557). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้บนสื่อออนไลน์ edmodo รายวิชาคอมพิวเตอร์ 3 ง 23103 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปี 3 ปีการศึกษา 2557.

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2545). **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546)**. กรุงเทพฯ.

คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559)**. กรุงเทพฯ.

ชุมพวงศ์ ไทยอุบลรัตน์. (2545). E-Learning. **นิตยสาร DVM**. ปีที่ 3 ฉบับที่ 12 JANUARY-FEBRUARY 2002: 26-28.

ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2545). Designing e-Learning หลักการออกแบบและการสร้างเว็บเพื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.

เป็รื่อง กุมุท. (2519). **การวิจัยและนวัตกรรมการสอน**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ไพศาล หวังพานิช. (2536). **การวัดผลทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2545). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร.

พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2548). **วิธีวิทยาการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป**. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ จำกัด.

มนตรี แยมกสิกร. (2551). การเลือกใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพในงานวิจัยและพัฒนาสื่อการสอน: E1/E2 และ 90/90 Standard. **วารสารศึกษาศาสตร์**. ปีที่ 7 ฉบับที่ 7 (1 ต.ค.2550-ม.ค.2551).

มิสปิยะฉัตร จันทร์สุวรรณ. (2558). เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ Edmodo โดยเชื่อมโยงกับ Quest base หน่วยการเรียนรู้เรื่อง Language ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2554). **บทสรุปสำหรับผู้บริหารเรื่องสภาพการประยุกต์ใช้ไอซีที เพื่อการศึกษา ระดับประถมศึกษารองรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง**.

สมชาย เมืองมูล. (2555). การพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาด้วยการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์บนเว็บไซต์ Edmodo.

สมนึก ภัททิยธนี. (2546). **การวัดผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม. สันติ. ประสานการพิมพ์.

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และอเนกกุล กรีแสง. (2522). **หลักเบื้องต้นของการวัดผลการศึกษา**. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). **การผลิตวัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

Gagné, Robert M. (1985). **The Conditions of Learning and Theory of Instruction**. 4th edition New York: Holt, Rinehart, and Winston. Xv.

Good, Carter V. (1973). **Dictionary of Education**. New York: McGraw-Hill Book Hannum, W. 19100. Web based instruction lessons. [On-Line]. Available: http://www.soe.unc.edu/edci111/8-100/index_wbi2.htm.

Khan, B.H. (1997). **Web-based instruction**. New Jersey : Educational Technology Publications.

Learning Management System. [on-line]. Available from : <http://computer-edu-training.blogspot.com/2007/07/lms.html>

Oblinger, D. G., Barone, C. A., and Hawkins, B. L. (2001). **Distributed Education and Its Challenges : An Overview**. Washington, D.C.: American Council on Education.

การพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็กในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

The Potentiality Thinking Development of Child Care Takers in Rayong, Chanthaburi and Trat

นภัส ศรีเจริญประมง, วราลี ถนอมชาติ, ญาณิศา บุญพิมพ์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็กในท้องถิ่นเขตภาคตะวันออก 2) เพื่อพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็กในท้องถิ่นเขตภาคตะวันออก ผู้เข้าร่วมวิจัยครั้งนี้เป็นครูผู้ดูแลเด็กในท้องถิ่นของจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำนวน 40 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การพัฒนาศักยภาพทักษะการคิด ประกอบด้วย 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 การพัฒนาศักยภาพทักษะการคิด ช่วงที่ 2 การทดลองใช้ต้นแบบกระบวนการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิด และช่วงที่ 3 การวิเคราะห์และปรับกระบวนการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิด และระยะที่ 2 การสรุปและถ่ายทอดผลการวิจัย

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. การพัฒนาศักยภาพของครูผู้ดูแลเด็กในท้องถิ่นเขตภาคตะวันออก เป็นการดำเนินการจัดการเรียนรู้ จัดประสบการณ์เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กได้รู้และพัฒนาทักษะการคิด โดยมีการจัดกระทำให้ได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และฝึกทักษะการคิดที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์นั้นๆ ซึ่งการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ผู้วิจัยได้นำการฝึกทักษะการคิดของ Arends (2001: 362-366) มาปรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็ก พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กที่เข้าร่วมกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดได้เกิดองค์ความรู้ในเรื่องของการทบทวนบทบาทหน้าที่ของตนเอง และบุคคลอื่นๆ ในกลุ่มที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ฝึกทักษะในรูปแบบต่างๆ ทั้งทักษะทางการคิด หรือทักษะในการทำกิจกรรมที่แต่ละคนจะมีความถนัดหรือความชอบที่ต่างกันออกไป ซึ่งทำให้ครูผู้ดูแลเด็กเกิดการเรียนรู้ในเรื่องของการทำงานเป็นกลุ่ม การแบ่งงาน การมอบหมายงาน การคิดหลากหลายรูปแบบ หรือแม้กระทั่งการแสดงความรู้สึกที่มีต่อบุคคลอื่นภายในกลุ่มทั้งในแง่บวก และลบ

2. จากผลการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นส่งผลต่อทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็ก เมื่อวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ที่ได้จัดกับครูผู้ดูแลเด็กนั้น พบว่า มีลักษณะของกระบวนการในการคิดที่มีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งผู้วิจัยสามารถแบ่งรูปแบบของทักษะการคิดออกเป็น 2 แบบ ทั้ง 2 แบบ ส่งผลให้มีการปฏิบัติตัวในลักษณะที่ต่างกัน ดังนี้

แบบที่ 1 มีลักษณะของคนที่ใช้ความรู้สึก ใช้อารมณ์ และยึดมั่นกับความคิดของตนเองในกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดกับสมาชิกภายในกลุ่ม พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กในลักษณะนี้จะประสบปัญหาในการที่จะปรับตัวให้เข้ากับสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งก็ไม่ได้มีผลกระทบหรือส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดแต่อย่างใด

แบบที่ 2 มีลักษณะของคนที่ใช้ทักษะชีวิตเข้ามาร่วมกับทักษะการคิดที่ตนเองได้พบในกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ และเป็นนักปฏิบัติที่จะคอยคิดและกระทำการแก้ปัญหาาร่วมด้วย พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กในรูปแบบที่ 2 นี้ค่อนข้างจะมีการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านการกระทำ และความคิดในทักษะการคิดเป็นอย่างดี

คำสำคัญ : การพัฒนาศักยภาพ, ทักษะการคิด, ครูผู้ดูแลเด็ก

Abstract

The purposes of this research were to study the thinking skills of child care takers and to develop thinking skills of child care takers in the Rayong, Chanthaburi and Trat. The sample was 40 child care takers in Rayong, Chanthaburi and Trat. The research consisted of 2 phases: 1) the development of thinking skills consisting of 3 steps; (1) develop thinking skills, (2) preliminary field study of the thinking skills and (3) analyse and revise of the thinking skills, and 2) the conclusion of the research results.

The findings were as follows :

1. The potentiality thinking development' s child care takers in Rayong, Chanthaburi and Trat to develop thinking skills, they learned and practiced from the real situations. The Arends's thinking skills (2001: 362-366) was to develop thinking skills of child care takers, they were participate in the process of developed their thinking skills, have developed a knowledge of their own roles and the others. They learned to practice in various forms, to work in the groups, teamworks, to difference in thought and they were feeling in the activity groups: positive thinking and negative thinking.

2. From the potentiality thinking development' s child care takers, they were devided into 2 groups. The first group applies to develop the thinking skills through feeling within the group and the second group applies to develop the thinking skills through the life skills and problem-solving skills within the group.

Keywords : The Potentiality Thinking Development, Thinking skills, Child care taker

บทนำ

ทักษะการคิดเป็นหัวใจของพัฒนาการของมนุษย์ด้วยเหตุที่มนุษย์เราต่างจากสัตว์ เพราะเรามีกระบวนการคิดตั้งแต่วัยแรกเกิด และสามารถพัฒนาทักษะทางความคิดได้อย่างไร้ขอบเขต เด็กปฐมวัยเกิดมาพร้อมกับเซลล์สมอง 1 แสนล้านเซลล์ที่พร้อมได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม เพื่อให้มีพื้นฐานของสมองที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยสัมพันธ์กับการพัฒนาด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และด้านสังคม ทักษะการคิดจึงถือเป็นหัวใจของการพัฒนาในทุกๆ ด้าน เด็กปกติและเด็กพิเศษทุกคนควรได้รับการประเมินและส่งเสริมทักษะการคิด เพื่อให้เขาประสบความสำเร็จและก้าวหน้าในการเรียนรู้และอยู่รอดทั้งในวันนี้และในอนาคต (ศศิภา จงรักโชคชัย, 2557)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ได้กำหนดพันธกิจเกี่ยวกับพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่น มีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังกล่าวถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะสงฆ์สังฆมณฑลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงมีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม มีความเพียร มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมและสถาบันทางสังคมให้เข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนาด้าน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11, 2555) ซึ่งจะเห็นได้ว่าในเรื่องของทักษะทางการคิดมีผลต่อการดำรงชีวิต และช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวได้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไป

เด็กในยุคปัจจุบันและอนาคต ต้องมีทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ ทั้งหมดนี้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาครูในยุคศตวรรษที่ 21 โดยครูต้องยึดหลัก “สอนน้อย เรียนมาก” กล่าวคือในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของเด็ก ครูต้องตอบได้ว่า ศิษย์ได้เรียนอะไรและเพื่อให้ศิษย์ได้เรียนสิ่งเหล่านั้น ครูต้องทำอะไร ไม่ทำอะไร ในสภาพเช่นนี้ ครูยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น ที่จะต้องปฏิบัติตนด้วยการไม่สอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะดังกล่าว (วิจารณ์ พานิช, 2555) ซึ่งเป็นความท้าทายของทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนที่จะต้องมีความสามารถเปลี่ยนแปลงวิธีคิด พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแนวทางการบริหารการเรียนการสอนในสถานศึกษา ดังนั้นการพัฒนาทักษะการคิดของครูจึงเป็นสิ่งจำเป็น และจะช่วยส่งเสริม

การปูพื้นฐานทางสมองที่ดีให้แก่เด็กต่อไปในทุกด้าน โดยเฉพาะช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 3 ขวบเป็นช่วงที่สมองของเด็กมีการเติบโตมาก กว่าช่วงวัยอื่นๆ เพราะช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่ยืดหยุ่นต่อของเซลล์สมองแต่ละเซลล์จะถูกสร้างขึ้น และมีการเชื่อมโยงของเซลล์สมองนับพันล้านนิวตรอน

จากปัจจัยของการเรียนรู้ รวมทั้งสื่อในรูปแบบต่างๆ ที่เป็นแหล่งทางความรู้ ได้พัฒนาก้าวไกลอย่างมาก และเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกดังได้กล่าวมาในข้างต้น จะเห็นได้ว่ากระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลต่อการศึกษาไทย ทั้งในด้านที่เป็นประโยชน์หรือเป็นโอกาส ในขณะเดียวกันก่อให้เกิดภัยคุกคามต่อการศึกษาไทย ซึ่งการศึกษามีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนและใช้โอกาสจากโลกาภิวัตน์ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาไทยมากที่สุด (ธรรมรักษ์ การพิเชษฐ์, 2544) จึงทำให้ “ครู” ต้องมีการปรับตัวในเรื่องของการถ่ายทอดความรู้เพื่อให้ได้ “ผลผลิต” ที่มีคุณภาพ นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดของผู้ดูแลเด็กย่อมส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปบนทิศทางที่มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และเป็นวิธีการรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กในท้องถิ่นเกิดการพัฒนา และสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ดังกล่าว คือ ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิด ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและได้ลงมือปฏิบัติมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีโอกาสได้ออกไปแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งการที่ผู้เรียนต้องหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Process) (วิชัญญ์ ทศตะ, 2547)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่หนึ่งซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างทรัพยากรที่ทรงคุณค่า การดูแลรับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือเป็นภารกิจที่สำคัญที่จะต้องจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็กในชุมชนท้องถิ่นให้มีความพร้อมและศักยภาพตามวัย ซึ่งการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้เป็นครูที่มีศักยภาพทางทักษะการคิดถือเป็นบทบาทหนึ่งของครูยุคใหม่ ที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามหลักสูตรที่มุ่งหวัง กล่าวคือเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับเด็ก กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนหรืออื่นๆ ครูผู้ดูแลเด็กต้องทำการค้นหาสาเหตุแห่งปัญหาที่แท้จริง แสวงหาแนวทางหลักการ เทคนิควิธีการต่างๆ สำหรับนำมาใช้แก้ปัญหา วางแผนแก้ปัญหา ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ติดตามตรวจสอบประเมินผลของการแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการใช้ทักษะทางการคิดเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน

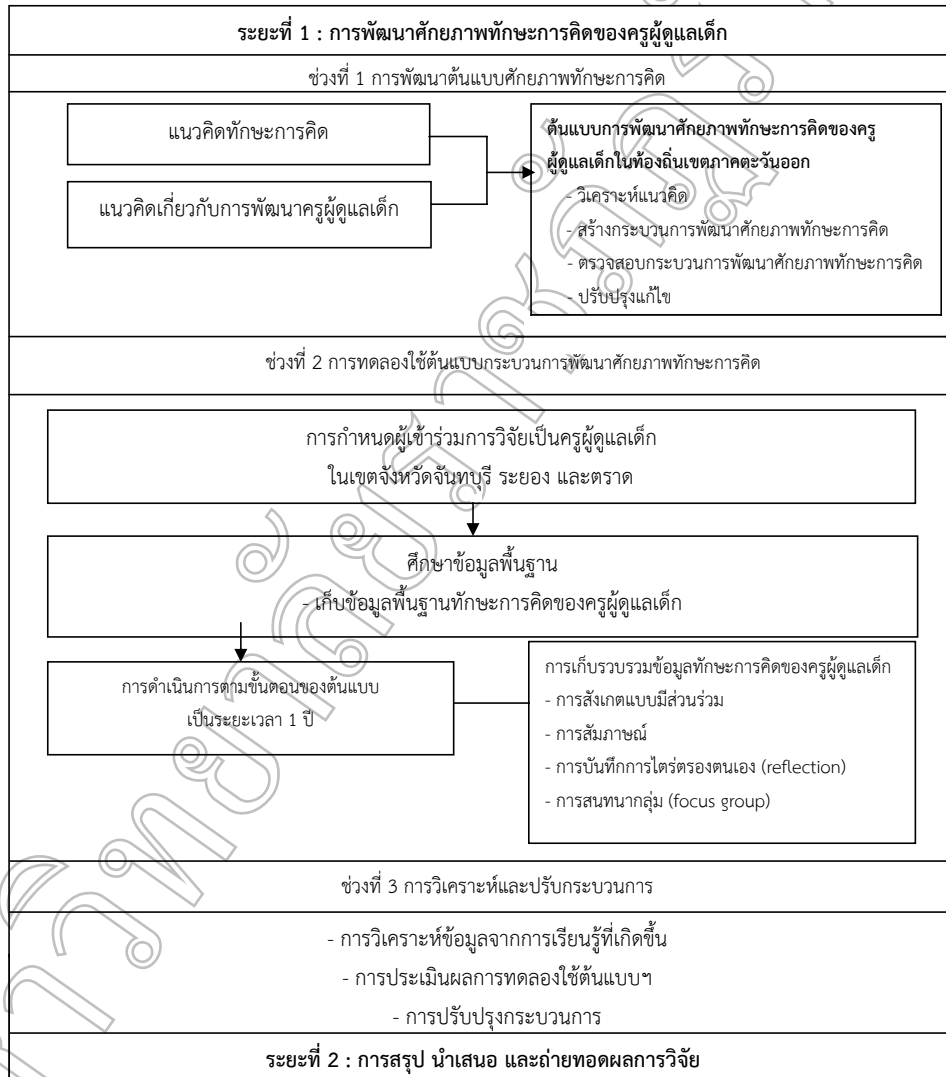
โครงการวิจัยนี้ผู้วิจัยต้องการหาแนวทางในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็กในท้องถิ่นเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ โดยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีความเป็นรูปธรรมและมีรายละเอียดเพียงพอต่อการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กสามารถพัฒนาตนเองได้ และเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้สามารถค้นหา พัฒนา ตรวจสอบปรากฏการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กจากข้อมูลจริงที่ศึกษา นำไปสู่การอธิบายกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นและเพิ่มพูนความรู้ทางด้านการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก รวมถึงได้คำอธิบายปรากฏการณ์การปรับเปลี่ยนทางความรู้ เจตคติ และทักษะ ของครูผู้ดูแลเด็กที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้นั้น สามารถ

วิเคราะห์ให้เห็นสภาพการณ์ เงื่อนไข การกระทำ ผลลัพธ์ของกระบวนการนั้นๆ เป็นการได้ประโยชน์และเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในท้องถิ่นต่างๆ ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็กในท้องถิ่นเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็กในท้องถิ่นเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้

กรอบแนวคิด

- 2.1 การรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล
- 2.2 การนำเสนอผลการวิจัย คือ การพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็กในท้องถิ่นเขตภาคตะวันออก
- 2.3 นำเสนอผลของการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็ก
- 2.4 การถ่ายทอดองค์ความรู้สู่กลุ่มเป้าหมาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้เข้าร่วมวิจัยครั้งนี้เป็นครูผู้ดูแลเด็กในท้องถิ่นของจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำนวน 40 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาศักยภาพทักษะการคิด ประกอบด้วย 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 การศึกษาองค์ความรู้ด้านการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิด ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาต้นแบบศักยภาพทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็ก โดยผู้วิจัยศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารบทความ การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้วิจัยมองเห็นองค์ความรู้เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา นำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิด สามารถตัดสินใจเลือกประเด็นปัญหาที่จะนำมาเป็นหัวข้อการวิจัย และเลือกฐานแนวคิดสำหรับการดำเนินการวิจัย เลือกรูปแบบการวิจัย กำหนดวัตถุประสงค์ แนวคำถามเริ่มต้นในการวิจัย ตลอดจน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ช่วงที่ 2 การทดลองใช้ต้นแบบกระบวนการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิด โดยการกำหนด และสร้างความสัมพันธ์กับครูผู้ดูแลเด็ก ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของครูผู้ดูแลเด็ก ดำเนินการตามต้นแบบกระบวนการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็ก และออกแบบการดำเนินการจัดกิจกรรมโดยนำข้อมูลที่ได้มากำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนาทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็ก ในช่วงที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยเก็บข้อมูลไปพร้อมกับการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการเป็นหลัก และช่วงที่ 3 การวิเคราะห์และปรับกระบวนการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิด ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและปรับการจัดการเรียนรู้ ในช่วงที่ 3 โดยเริ่มทำการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้ในระหว่างดำเนินการจัดกิจกรรมตามต้นแบบการจัดการเรียนรู้ จากนั้นได้ทำการประเมินผลการทดลองใช้ต้นแบบการจัดการเรียนรู้ คือ การจัดการเรียนรู้ ประเมินด้วยวิธีการตั้งคำถามเพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กได้ทบทวนตัวเอง และการดำเนินการในการจัดการเรียนรู้แต่ละส่วน โดยเก็บข้อมูลจากการสังเกตของผู้วิจัย บันทึกการเรียนรู้และ

การสัมภาษณ์ ทำการประเมินและวิเคราะห์การเรียนรู้และความพึงพอใจ พร้อมทั้งเสนอแนวทางการปรับและพัฒนาองค์ความรู้ และกิจกรรมเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของครูผู้ดูแลเด็ก ในระหว่างการใช้การจัดการเรียนรู้กับครูผู้ดูแลเด็ก ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในทุกช่วงเวลาที่ดำเนินการ พร้อมการปรับขั้นตอน การจัดการเรียนรู้ในส่วนต่างๆ ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของแต่ละคน และสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น

ระยะที่ 2 การสรุปและถ่ายทอดผลการวิจัย ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นคำถามวิจัย โดยใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในแต่ละช่วงเวลา นำมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นฐานในการพัฒนา และสร้างศักยภาพทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็ก ผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อสรุปย่อยๆ เข้าด้วยกัน และสร้างเป็นบทสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการทำวิจัย

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาศักยภาพของครูผู้ดูแลเด็กในท้องถิ่นเขตภาคตะวันออก เป็นการดำเนินการจัดการเรียนรู้จัดประสบการณ์ เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กได้รู้และพัฒนาทักษะการคิด โดยมีการจัดกระทำให้ได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และฝึกทักษะการคิดที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์นั้นๆ ซึ่งการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ผู้วิจัยได้นำการฝึกทักษะการคิดของ Arends (2001: 362-366) มาปรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็ก ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นการนำเสนอปัญหาหรือสถานการณ์ ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์และกำหนดลำดับแนวคิดที่มีต่อการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 ขั้นการกำหนดประเด็นการเรียนรู้ และการประเมินความเหมาะสม ขั้นที่ 4 ขั้นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และขั้นที่ 5 ขั้นการแก้ปัญหาและนำเสนอถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กที่เข้าร่วมกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดได้เกิดองค์ความรู้ในเรื่องของการทบทวนบทบาทหน้าที่ของตนเอง และบุคคลอื่นๆ ในกลุ่มที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ฝึกทักษะในรูปแบบต่างๆ ทั้งทักษะทางการคิด หรือทักษะในการทำกิจกรรมที่แต่ละคนจะมีความถนัดหรือความชอบที่ต่างกันออกไป ซึ่งทำให้ครูผู้ดูแลเด็กเกิดการเรียนรู้ในเรื่องของการทำงานเป็นกลุ่ม การแบ่งงาน การมอบหมายงาน การคิดหลากหลายรูปแบบ หรือแม้กระทั่งการแสดงความรู้สึกที่มีต่อบุคคลอื่นภายในกลุ่มทั้งในแง่บวก และลบ

2. จากผลการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นส่งผลต่อทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็ก เมื่อวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ที่ได้จัดกับครูผู้ดูแลเด็กนั้น พบว่า มีลักษณะของกระบวนการในการคิดที่มีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งผู้วิจัย

สามารถแบ่งรูปแบบของทักษะการคิดออกเป็น 2 แบบ ทั้ง 2 แบบ ส่งผลให้มีการปฏิบัติตัวในลักษณะที่ต่างกัน ดังนี้

แบบที่ 1 มีลักษณะของคนที่ใช้ความรู้สึก ใช้อารมณ์ และยึดมั่นกับความคิดของตนเองในกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดกับสมาชิกภายในกลุ่ม พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กในลักษณะนี้จะประสบปัญหาในการที่จะปรับตัวให้เข้ากับสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งก็ไม่ได้มีผลกระทบต่อพัฒนาทักษะการคิดแต่อย่างใด

แบบที่ 2 มีลักษณะของคนที่ใช้ทักษะชีวิตเข้ามาร่วมกับทักษะการคิดที่ตนเองได้พบในกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ และเป็นนักปฏิบัติที่จะคอยคิดและกระทำการแก้ปัญหาพร้อมด้วย พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กในรูปแบบที่ 2 นี้ค่อนข้างจะมีการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านทักษะการกระทำ และความคิดในทักษะการคิดเป็นอย่างดี

สรุปและอภิปรายผล

1. การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็ก

1.1 กระบวนการในจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดที่พัฒนาขึ้นนั้น ได้ออกแบบกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับครูผู้ดูแลเด็กมีการเชื่อมโยงเรื่องราว และประสบการณ์ที่ครูจะต้องเจอในชีวิตประจำวัน หรือในอนาคตของการทำงานในสายวิชาชีพครูที่จะต้องมีการทำงานเป็นระบบหรือเป็นกลุ่ม และจะต้องใช้ทักษะในการคิดในรูปแบบต่างๆ ซึ่งรวมไปถึงทักษะในการคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการคิดอย่างสร้างสรรค์ร่วมด้วย รวมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้จัดขึ้นนั้นยังเป็นกิจกรรมที่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันได้ทั้งหมด รวมทั้งในกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกิจกรรมนั้น ผู้วิจัยจะเลือกกิจกรรมที่ให้ครูผู้ดูแลเด็กได้แสดงออก และแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับรูปแบบในการสอนทักษะการคิดในหลายๆ ด้านร่วมด้วย ซึ่งกฤษยา ตันติผลาชีวะ (2548) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์สำคัญของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด โดยนำการคิดแบบเน้นปัญหาเป็นฐานเข้ามาในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางความคิด คือ สมาชิกในกลุ่มได้ค้นพบองค์ความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ด้วยตนเอง ตระหนักรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้ความรู้ที่ตนมีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้เพิ่มพูนความรู้ และปรับปรุงความรู้ของตนเองให้สามารถนำไปใช้เมื่อประสบปัญหาใหม่ได้ และเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่นเดียวกับ วัชราน เล่าเรียนดี (2547) ที่ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักและผลที่จะเกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้นั้น คือ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาความสามารถในการแสวงหาข้อมูลที่เหมาะสม พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ พัฒนา

ความสามารถในการทำงานเป็นทีม พัฒนาทักษะการสื่อความหมาย และก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะในการทำงานในสถานที่ทำงานร่วมกับบุคคลอื่น

1.2 ระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดใช้ระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา ซึ่งกระบวนการนี้มีความเป็นนามธรรมสูง สมาชิกจะต้องใช้ทักษะอื่นๆ ร่วมด้วย จึงทำให้การวัดและสังเกตผลที่เกิดขึ้นนั้นยังไม่ชัดเจนเท่าไรนัก จะเป็นรายบุคคลที่ค่อนข้างจะเห็นเด่นชัดในพฤติกรรมการคิดที่แสดงออกมา ซึ่งอาจจะต้องอาศัยระยะเวลาที่นานขึ้นในการเรียนรู้ และฝึกทักษะการคิดนี้ ซึ่งจะทำให้สมาชิกเกิดทักษะการคิดที่เพิ่มมากขึ้น

2. ผลการพัฒนาศักยภาพภาพทักษะการคิดของครูผู้ดูแลเด็กในห้องเรียนเขตภาคตะวันออก

สมาชิกที่เข้าร่วมกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดได้มีการทบทวนบทบาทหน้าที่ของตนเอง และบุคคลอื่นๆ ในกลุ่มที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ฝึกทักษะในรูปแบบต่างๆ ทั้งทักษะทางการคิด หรือทักษะในการทำกิจกรรมที่แต่ละคนจะมีความถนัดหรือความชอบที่ต่างกันออกไป ซึ่งทำให้สมาชิกได้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องของการทำงานเป็นกลุ่ม การแบ่งงาน การมอบหมายงาน หรือแม้กระทั่งการแสดงความรู้สึกที่มีต่อบุคคลอื่นภายในกลุ่มในแง่บวกและลบ ซึ่งสอดคล้องกับ มนสมรณ วิฑูรเมธา (2544) ที่ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักเพื่อพัฒนาทักษะทางการคิดให้เกิดขึ้นนั้น เป็นการเรียนรู้แบบที่มีผู้เรียนมีการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม และจะมีการอภิปรายถกเถียงในกลุ่มเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ไปด้วยกัน โดยเป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กล่าวคือ การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นที่ผู้เรียนด้วยตนเองเป็นสำคัญ มีการใช้ทักษะที่บูรณาการในรูปแบบต่างๆ ทั้งทักษะการคิดและการปฏิบัติ หรือการทำกิจกรรมร่วมกันเข้ามา ซึ่งเชื่อว่าการที่ผู้เรียนจะแก้ปัญหาทางวิชาชีพได้ต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับหลายวิชาชีพมาบูรณาการเพื่อแก้ปัญหา และเป็นการเรียนที่ผู้เรียนจะประเมินผลสัมฤทธิ์ได้ด้วยตนเอง เนื่องจากในขั้นตอนของการเรียน ผู้เรียนจะต้องค้นความรู้หรือทักษะการคิดในรูปแบบต่างๆที่จะนำไปใช้ในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์นั้นๆ

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาศักยภาพทักษะการคิดในเรื่องของกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นนั้นเป็นในเรื่องของตัวกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาในเรื่องของทักษะการคิดของผู้ดูแลเด็ก ซึ่งจะมีความแตกต่างกันไป ดังนั้นการนำกิจกรรมไปใช้จึงควรมีการปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมกับบริบทของผู้ที่จะนำไปพัฒนาที่ต่างกันออกไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาศักยภาพทักษะในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากการพัฒนาศักยภาพทางด้านทักษะการคิดในผู้ดูแลเด็ก เนื่องจากครูผู้ดูแลเด็กมีบทบาทสำคัญในการที่จะพัฒนาและส่งเสริมให้เด็กมีศักยภาพและเป็นอนาคตของชาติที่ดีต่อไป

2. ควรมีการจัดกิจกรรมที่มีความสอดคล้อง และมีความเหมาะสมกับประเภทของทักษะการคิดในรูปแบบอื่นๆ เพื่อต่อยอดทักษะการคิด และเกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ให้กับครูผู้ดูแลเด็ก

เอกสารอ้างอิง

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2548). การเรียนรู้แบบเน้นปัญหาเป็นฐาน. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ มกราคม 2548, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ฉบับที่ 34: 77-84.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์. (2544). การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับอุดมศึกษา: กรณีศึกษาการเรียนการสอนวิชาสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

มณสรณ์ วิฑูรเมธา. (2544). การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-based learning/PBL). วารสารวิจัยศิลปกรรมศาสตร์. 7(1): 57-69.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

วัชร เล่าเรียนดี. (2547). เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศการสอน. นครปฐม: โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสุชัชวีร์.

วิชเนย์ ทศตะ. (2547). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นทักและแบบสืบเสาะหาความรู้. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ) นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศศิภา จงรักโชคชัย. (2557). การขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ [Online]. แหล่งที่มา: <http://www.taamkru.com.th> [12 ธันวาคม 2557]

Arends, Richard. (2001). *Learning to Teacher*. Singapore: McGraw-Hill Higher Education.

การพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

The Development of Internet Addiction Behavior Soale for Students
In Matthayomsuksa 1-3 under The Secondary Educational
Service Area Office 18

มัญญา หาญอาสา, ไพรัตน์ วงษ์นาม, ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์,
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างและหาคุณภาพแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 และศึกษาผลการใช้แบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2556 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 1,125 คน จากโรงเรียน 50 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 1 ชุด ได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 ฉบับ 53 ข้อ

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการสร้างแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ได้แบบวัด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 53 ข้อ
2. ผลการหาคุณภาพของแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับได้ นั่นคือ มีความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญมีค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .80 - 1.00 อำนาจจำแนกรายข้อมีค่าอยู่ระหว่าง .34 - .72 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .92 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างมีดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่าดัชนีการวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .90 ค่าไคสแควร์ (X^2) มีค่าเท่ากับ 2841.03 ระดับองศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 975 ค่าไคสแควร์สัมพันธ์ (X^2/df) มีค่าเท่ากับ 2.91 ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .045 และระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p) มีค่าเท่ากับ 0.00000
3. ผลการสร้างเกณฑ์ปกติวิสัย (Norms) ของแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เมื่อนำมาเทียบกับเกณฑ์ปกติที่ระบุไว้ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ : แบบวัดพฤติกรรม, การติดอินเทอร์เน็ต

Abstract

The purposes of this research were to develop an internet addiction behavior scale for students in Matthayomsuksa 1-3 under the Secondary Educational Service Area Office 18, to determine the quality of the developed internet addiction behavior scale, and to develop norm of the internet addiction behavior scale for the students in Matthayomsuksa 1-3. The research subjects were 1,125 Matthayomsuksa 1-3 students studying in the schools under the Office of Secondary Educational Service Area Office 18 in the academic year 2013 from 50 schools through multi-stage random sampling. The instrument used for data collection in this study was the internet addiction behavior scale

The results of the study were as follows:

1. The internet addiction behavior scale consisted of 53 items of six rating scales
2. The developed internet addiction behavior scale for students in matthayomsuksa 1-3 in the Secondary Educational Service Area Office 18 met the acceptable quality criteria; the content validity of the test determined by the experts showed the index objective of congruence (IOC) of .80 - 1.00, the power of discrimination of .34 - .72 and the test reliability of .92. Its construct validity index of congruence between the reach model and the empirical data through confirmatory factor analysis (CFA) indicated its goodness of fit index (GFI) of .90, the Chi-Square test (χ^2) of 2841.03, the degree of freedom (df) of 975, χ^2/df of 2.914, the square root mean error of approximation (RMSEA) of .045, and the statistical significance (p-value) of 0.00000.
3. The norms of the development of internet addiction behavior scale for students in matthayomsuksa 1-3 in the Secondary Educational Service Area Office 18, as compared with the established norms, were mostly found at a medium level.

Keywords : Behaviors Scale, Internet Addiction

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การขยายกว้างของการสื่อสารข้อมูลต่างๆ ทำให้มีโอกาสรับข้อมูล ความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ มากขึ้น ที่อาจส่งผลกระทบต่อรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูบุตรในอนาคต ซึ่งการได้รับข้อมูลที่หลากหลายมีข้อดี คือสมาชิกครอบครัวสามารถพัฒนาตนเองให้มีความรู้ก้าวไกล และในปัจจุบันนี้อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตของคนในประเทศไทย ซึ่งนับวันจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะเพิ่มมากขึ้น ทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นสื่อทางเทคโนโลยีสื่อใหม่ ที่ผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วโลก และอินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นช่องทางแห่งใหม่ที่สังคมโลกให้ความสำคัญในการใช้บริการการใช้อินเทอร์เน็ตในปัจจุบันได้ขยายวงกว้างออกไปมากขึ้น

ความแพร่หลายของอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน ทำให้ระบบการสื่อสารสามารถทำได้โดยสะดวกไม่ว่าจะอยู่ส่วนไหนของโลก ไม่ว่าจะเป็นการสนทนา การโอนย้ายแฟ้มข้อมูลรวมทั้งการสืบค้นข้อมูลจากบริการข่าวสารทางหน้าเอกสารอินเทอร์เน็ต (World Wide Web) ทำให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอย่างมาก ซึ่งรวมทั้งเด็กๆ และเยาวชนด้วย ทำให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอายุน้อยเหล่านี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่างจะเป็นในส่วนที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ มักจะสนับสนุนให้ลูกหลานได้ใช้คอมพิวเตอร์ตั้งแต่อายุยังน้อย โปรแกรมที่ใช้งานส่วนใหญ่ก็ถูกออกแบบมาให้ใช้งานได้ง่าย แม้แต่เด็กเล็กๆ ก็สามารถใช้งานคอมพิวเตอร์ได้ แต่หากจะเอาใจใส่และสำรวจว่า ผู้ใช้อายุน้อยเหล่านี้นิยมใช้โปรแกรมใดในอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ก็คงจะหนีไม่พ้น โปรแกรมยอดนิยมในการสนทนา (Chat) ซึ่งในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตบริการข้อมูลออนไลน์และเครือข่ายข้อมูลขององค์กรเอกชนต่างๆ แม้ว่าการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารจะตั้งรับโลกกว้างให้กลายเป็นชุมชนที่แคบลงได้ ซึ่งน่าจะก่อปัญหาท้าทายให้ต้องคิดแก้ไข (นภดล เวชสวัสดิ์, 2538)

การที่เด็กไทยมีโอกาสและเสรีภาพของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ที่สะดวกรวดเร็วได้ง่ายขึ้น แม้จะเป็นเรื่องที่ดีในแง่การเปิดโลกการเรียนรู้สำหรับเด็ก แต่ก็ไม่ใช่เช่นนั้นเสมอไปในต่างประเทศเด็กจำนวนมากก็กลายเป็น “โรคติดเน็ต” (Internet Addiction Disorder) ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการติดการพนันที่ถอนตัวไม่ขึ้น หมกมุ่นอยู่กับอินเทอร์เน็ตไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ใช้อินเทอร์เน็ตนานกว่าที่ตั้งใจไว้และหงุดหงิดเมื่อต้องใช้น้อยลงหรือไม่ได้สัมผัส แต่ข้อมูลจากโครงการติดตามสถานการณ์เด็กและเยาวชน (Child Watch) จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยในปี 2546 แจ้งว่า จากการสำรวจวัยรุ่นระดับมัธยมปลายและอุดมศึกษา พบสถานการณ์เด็กไทยที่น่าเป็นห่วงเพราะเกิดจากการติดอินเทอร์เน็ต และในปัจจุบันเด็กวัยรุ่นในเขตอำเภอเมืองกว่าร้อยละ 50 นิยมใช้บริการร้าน Internet และร้อยละ 10 ที่เข้าร้าน 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เล่นเกมและพูดคุยทางอินเทอร์เน็ต (อมรวิชัย นาคทรพรพ, 2546)

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของหลายหน่วยงานได้ตื่นตัวเกี่ยวกับปัญหาการติดอินเทอร์เน็ตของเยาวชนไทย อาทิ เช่น รัฐสภา คณะกรรมการการสาธารณสุข วุฒิสภา และคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหาสุขภาพของคนไทยและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ในกรมการสาธารณสุข จัดเสวนา “สุขภาพของเด็กไทย : การพัฒนาทางสติปัญญาเพื่อก้าวไปสู่โลกแห่งการแข่งขัน” กล่าวมาจากผลสำรวจระดับสติปัญญาเด็กไทย (ไอคิว) ในปี พ.ศ.2554 ของกรมสุขภาพจิต ซึ่งสำรวจไอคิวเด็กไทยอายุ 6-15 ปี จากโรงเรียนทั่วประเทศ พบว่า นักเรียนหลายหมื่นคนไอคิวเฉลี่ยไม่ถึง 100 คะแนน ถือว่าเป็นไอคิวที่ต่ำ นอกจากนี้การวัดความฉลาดทางอารมณ์ (อีคิว) ของเด็กไทยก็มีแนวโน้มที่ต่ำลงเช่นกัน เช่น เรื่องจริยธรรม การปรับตัวและการเข้าใจคนอื่น ปัจจุบันหลายครอบครัวให้เด็กเล่นเกมอินเทอร์เน็ต ถือว่าอันตรายอย่างมาก จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการ อาทิ ทำให้เด็กสมาธิสั้น เพราะอินเทอร์เน็ตมีการเปลี่ยนความสนใจอย่างรวดเร็ว ทำให้การเรียนรู้เสีย เพราะธรรมชาติของเด็กวัยนี้ ต้องเรียนรู้ผ่านของจริง ทำให้พัฒนาการด้านสังคมเสีย เพราะไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ส่งผลให้สุขภาพเสีย ทั้งเสียสายตา ภาวะอ้วน และเด็กจะก้าวร้าวรุนแรง

แม้เทคโนโลยีสมัยใหม่สร้างความสะดวกสบายให้กับมนุษย์ แต่มีคนจำนวนไม่น้อยที่นำมาใช้ในทางที่ผิด จากการสำรวจเว็บไซต์โป๊ที่เป็นเว็บไซต์พื้นฐานของประเทศไทย พบว่า จะนำไปสู่เว็บไซต์โป๊ประมาณ 1,000 เว็บไซต์ที่ผู้เล่นอินเทอร์เน็ตสามารถเข้าไปดูภาพโป๊เปลือย การร่วมเพศและส่งภาพโป๊ของตัวเองและผู้อื่นในลักษณะแอบถ่ายให้ผู้ที่ยินยอมชมชอบเข้าไปดูได้ตลอดเวลา รวมทั้งสามารถสั่งซื้อหนังแผ่นโป๊และอุปกรณ์เครื่องเล่นประกอบการมีเซ็กส์ นอกจากนี้ยังมีโปรแกรมพูดคุยสุด ถูกนำมาเป็นเครื่องมือเชื้อเชิญหรือเพื่อขายบริการทางเพศหรือเพื่อสร้างความพึงพอใจให้ทั้งสองฝ่าย (อิทธิพล ปริติประสงค์, 2546)

เด็กและเยาวชนวันนี้ เป็นอนาคตของชาติ สิ่งที่เป็นปัญหาและน่าเป็นห่วง คือ ได้มีการเตรียมตัวเพียงพอรึยัง ทั้งเรื่องของร่างกาย คุณภาพ สุขอนามัย ความรู้ และคุณธรรมในสังคม เด็กไทยอายุ 12-14 ปี มักติดอินเทอร์เน็ต และมีสื่อถือ ครอบครัวมีแนวโน้มปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพังมากขึ้น เนื่องจากบิดา มารดา ต้องไปทำงานทำ (รุจา ภูไพบูลย์, 2542) เมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ.1996 เป็นครั้งแรกที่สื่อมวลชนเริ่มประโคมข่าวโรคติดอินเทอร์เน็ตโดยเกิดกลุ่มอาการทางจิตหลายอย่าง เนื่องมาจากใช้อินเทอร์เน็ตมากเกินไป เช่น ซึมเศร้า แยกตัวเอง ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม โรคติดอินเทอร์เน็ตนั้นก็คล้ายๆ กับการติดสิ่งเสพติดต่างๆ ที่สร้างปัญหาให้เกิดกับอารมณ์ร่างกาย สังคม หลากๆ หน่วยงานหรือแม้กระทั่งนักจิตวิทยาหลายๆ ท่านได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตโดยการนำแบบวัดมาวัดพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ และในปัจจุบันแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตนั้นมีอยู่อย่างมากมาย โดยเฉพาะในแบบออนไลน์ที่สามารถเปิดเข้าไปลองทดสอบกันได้ตามเว็บไซต์ต่างๆ ทั่วไป

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาถือได้ว่าเป็นวัยที่มีความเสี่ยงในการติดอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากลองและมีความสนใจในเทคโนโลยีต่างๆ โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต และยังไม่มีการอนุญาตมากพอที่จะแบ่งเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตว่าควรจะใช้มากน้อยเพียงใด จากสภาพการณ์ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการสร้างแบบวัดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต เพื่อนำไปวัดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตของเยาวชน โดยทำการวัดนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งกำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในภายภาคหน้า เป็นกำลังที่ดีและทรัพยากรอันทรงคุณค่าในการช่วยพัฒนาประเทศชาติสืบต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีคุณภาพที่ดีและมีความเชื่อมั่นเชื่อถือได้ ตลอดจนวัดระดับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตว่าอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้นำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการค้นหาเทคนิควิธีที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนของชาติ โดยเฉพาะนักเรียนในชั้นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกาย และเนื่องจากในปัจจุบันโลกของเรานั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปมากมาย แบบวัดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตที่มีอยู่นั้นจึงอาจมีความล้าหลังและไม่ทันสมัยหรืออาจจะมีข้อคำถามไม่ครอบคลุมพฤติกรรมในต่างๆ ที่ต้องการวัดได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ขึ้นมา เพื่อใช้ในการวัดระดับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะได้นำเครื่องมือดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ทางด้านการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน ด้านการศึกษาและด้านเทคโนโลยีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบวัดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ดังนี้
 - 2.1 ตรวจสอบความตรง (Validity)
 - 2.2 ตรวจสอบความเที่ยง (Reliability)
3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

วิธีดำเนินการวิจัย

กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้แก่ จังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยอง จำนวนนักเรียน 44,224 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2556 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 1,125 คน จากโรงเรียน 50 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบวัดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นแบบประเมินตัวเองชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 53 โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน คือ

1. สนทนาติดต่อสัมพันธ์ทั่วไป
2. ซื้อขายสินค้าและบริการออนไลน์
3. ความบันเทิง ดูหนัง ฟังเพลง หรือดาวน์โหลดข้อมูล
4. เล่นเกมออนไลน์
5. เรื่องเกี่ยวกับทางเพศ
6. ค้นหาความรู้และการศึกษาเล่าเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอน ดังนี้

ในการสร้างและพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต
2. พัฒนารอบแนวคิดและนิยามเชิงปฏิบัติการของพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตจากทฤษฎีและงานวิจัย
3. กำหนดรูปแบบของเครื่องมือที่จะใช้วัด โดยผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินพฤติกรรม
4. สร้างข้อคำถาม รายการที่จะวัดตามนิยามเชิงปฏิบัติการเป็นแบบวัดพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาหลักแนวคิดทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

5. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และจิตวิทยาพิจารณา

6. ปรับปรุงเครื่องมือตามผู้เชี่ยวชาญแนะนำ และนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 1 กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 คน เพื่อปรับปรุงในเรื่องของภาษา และกำหนดเวลาในการทดสอบ

7. นำเครื่องมือที่ได้รับคืนมาและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 กลับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดิม วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนของแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัด (Item - total Correlation) ตามวิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Simple Item - total Correlation) เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ค่า r ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป คัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

8. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงและคัดเลือกแล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนนักเรียน 945 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดิม นำผลมาวิเคราะห์หาคุณภาพและจัดทำคู่มือการทดสอบ ดังนี้

8.1 ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบวัด โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

8.2 วิเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α - Coefficient)

8.3 สร้างเกณฑ์ปกติวิสัย (Norms) เพื่อใช้กับเครื่องมือวัดที่สร้างขึ้น

9. จัดทำคู่มือในการใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น และนำเครื่องมือที่มีคุณภาพมาจัดทำเป็นต้นฉบับเพื่อใช้ในครั้งต่อไป

จากการดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จำนวน 1,125 คน โดยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลคือ ปีการศึกษา 2556

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) ของแบบวัด โดยนำแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินข้อความ ซึ่งใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกค่าดัชนีความสอดคล้อง หรือ IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นผ่านเกณฑ์กำหนด โดยใช้สูตรดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538)

2. ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมลิสเรล LISREL

3. ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson's Product - moment Correlation Coefficient) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2547)

4. ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

5. การสร้างเกณฑ์ปกติวิสัย (Norms) ของแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยวิธีแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐานเปอร์เซ็นต์ไทล์โดยใช้สูตรการแปลงดังนี้ (ต่าย เขียงฉิ, 2526) นำคะแนนที่ปกติ (Normalized T - Score) และแบ่งค่าพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ชวาล แพรัตกุล, 2520)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ส่วนมัธฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) คะแนนสูงสุด (Maximum) และคะแนนต่ำสุด (Minimum) โดยใช้โปรแกรม SPSS

2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าอำนาจจำแนกใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson's Product - moment Correlation Coefficient)

2.2 ค่าความเชื่อมั่น

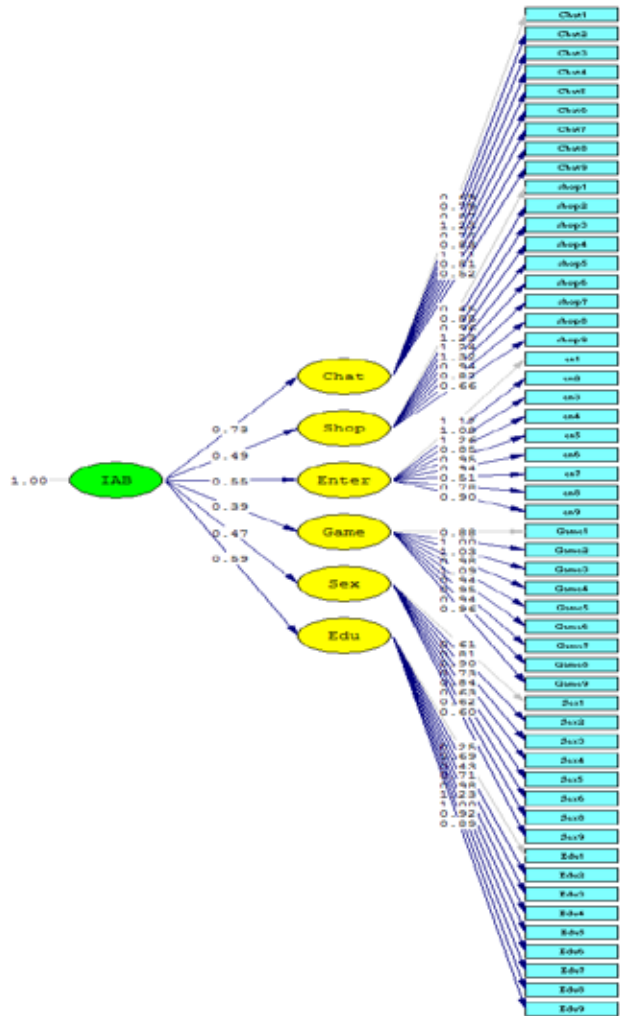
2.3 ความตรงเชิงโครงสร้างด้วยโปรแกรม LISREL

3. สร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบด้วยวิธีการแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ได้แบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 53 ข้อ

2. ผลการหาคุณภาพของแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับได้ นั่นคือ มีความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญมีค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .80 - 1.00 อำนาจจำแนกรายข้อมีค่าอยู่ระหว่าง .34 - .72 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .92 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างมีดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า ดัชนีการวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .90 ค่าโคสแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 2841.03 ระดับองศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 975 ค่าโคสแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 2.91 ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.045 และระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p) มีค่าเท่ากับ 0.00000 ตามเกณฑ์ของความสอดคล้องกลมกลืน สรุปได้ว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 2

Chi-Square = 2841.03, df = 975, P=value = 0.00000, RMSEA = 0.045

ภาพที่ 2 โมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน แบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

3. ผลการสร้างเกณฑ์ปกติวิสัย (Norms) ของแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เมื่อนำมาเทียบกับเกณฑ์ปกติที่ระบุไว้พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามแนวคิดเกี่ยวกับการติดอินเทอร์เน็ตของ คิมเบอร์รี่ เอส ยัง (Kimberly S. Young) เป็นแบบวัดแบบประเมินตัวเองชนิด

มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ นำไปทดลองใช้และปรับปรุงจนได้แบบวัดที่คุณภาพจำนวน 53 ข้อ โดยได้หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง .80 - 1.00 และข้อคำถามใดที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องก็ได้ทำตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบ จึงทำให้ได้แบบวัดมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. คุณภาพของแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม เพื่อวิเคราะห์คุณภาพด้านค่าอำนาจจำแนกและความเหมาะสมของภาษาของแบบวัด พบว่าแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่สร้างขึ้นมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .34 - .72 อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด คืออำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป เพื่อวิเคราะห์คุณภาพด้าน

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่ามีค่าเท่ากับ .96 ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูง ทั้งนี้เพราะการสร้างแบบวัดมีการทำตามขั้นตอน เพื่อวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรมลิสเรล 8.72 และเพื่อสร้างเกณฑ์ปกติวิสัย (Norms) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา พบว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยพบว่า ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index) มีค่าเท่ากับ .90 ค่าไคสแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 2841.03 ค่าระดับองศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 975 ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation) ที่คำนวณได้เท่ากับ .045 ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ มีค่าเท่ากับ 2.91 แบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จากข้อคำถามทั้งหมด 54 ข้อ เมื่อผ่านการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างแล้วนั้น ได้เหลือข้อคำถาม 53 ข้อ โดยตัดออกไป 1 ข้อ แสดงว่าแบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ Schermelleh-Engel, Moosbrugger, & Müller ที่ได้เสนอเกี่ยวกับค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันว่า ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์มีค่าเท่ากับ $2 < \chi^2/df < 3$

3. การสร้างเกณฑ์ปกติวิสัยของพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติวิสัย (Norms) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนการแปลผลคะแนนเนื่องจากการวิเคราะห์หาคุณภาพแบบวัดโดยการแปลงคะแนนดิบเป็นคะแนนมาตรฐานที่ปกติ (Normalized T-Score) พบว่ามีคะแนนต่ำกว่า 35 มีจำนวน 48 คน ระหว่าง 35-45 คะแนน จำนวน 290 คน ระหว่าง 46-55 คะแนน จำนวน 377 คน ระหว่าง 56-65 คะแนน จำนวน 166 คน และมากกว่า 65 คะแนน มีจำนวน 64 คน และนำคะแนนมาตรฐานที่ปกติมาสร้างเกณฑ์ปกติวิสัย (Norms) โดยอาศัยสมการพยากรณ์ โดยมีช่วงคะแนนดิบตั้งแต่ 4-195 คะแนน คะแนนมาตรฐานที่ปกติตั้งแต่ 26-76 คะแนน จะเห็นว่าคะแนนมีลักษณะการแจกแจงที่เหมาะสมในการสร้างเกณฑ์ปกติ ซึ่งเมื่อสร้างเกณฑ์ปกติแล้วพบว่า มีช่วงเกณฑ์ปกติตั้งแต่ T30-T89 สอดคล้องกับ อนันต์ ศรีโสภ (2520) และลัดดา อะยะวงค์ (2529) ที่กล่าวถึงความจำเป็นของการสร้างเกณฑ์ปกติโดยแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐาน

เพื่อสามารถนำคะแนนมาเปรียบเทียบกันได้ว่า คะแนนของบุคคลอยู่ในตำแหน่งใดของกลุ่ม และสามารถอ้างอิงไปถึงเกณฑ์ปกติเดียวกันหรือใกล้เคียงกันสำหรับแบบทดสอบที่แตกต่างกัน ต้องเปรียบเทียบคะแนนที่แต่ละคนทำได้กับผลของกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกัน จึงจะแปลความหมายออกมาได้ ดังนั้นในการสร้างเกณฑ์ปกติในงานวิจัยนี้คือการสร้างเกณฑ์ในระดับเขตพื้นที่ซึ่งหมายถึง เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 การแปลความหมายจึงเปรียบเทียบกันในกลุ่มตนเองเท่านั้น และจากการสร้างเกณฑ์ปกติพบว่า พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฝ่ายพัฒนานโยบายและกฎหมาย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2544) ที่พบว่ากลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่มีอายุระหว่าง กลุ่มอายุ 10-19 ปี มีการใช้อินเทอร์เน็ตร้อยละ 21.4 ซึ่งเป็นลำดับรองจากกลุ่มอายุระหว่าง 20-29 ปี และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ น้าทิพย์ สำเภาประเสริฐ (2543) ที่พบว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในระยะเริ่มต้นมีความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับปานกลาง ได้แก่ 2-3 วันต่อสัปดาห์ และมีระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับปานกลาง ได้แก่ 2 ชั่วโมงต่อครั้ง ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าเกิดจาก ความพร้อม (Readiness) หรือระดับวุฒิภาวะซึ่งเกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมนั้นๆ (Cronbach, 1963) และสอดคล้องกับการศึกษาของ ชัชพงศ์ ตั้งมณี และสามารถ สีจำปี (2544) ที่ว่า ผู้ที่ต้องการใช้อินเทอร์เน็ตนานๆ เพื่อหลบเลี่ยงปัญหา หรืออารมณ์เบื่อหน่าย และมักจะหงุดหงิด ไม่สบายใจเมื่อต้องการหยุดใช้ จะเห็นได้ว่าได้รับผลกระทบทางอารมณ์อย่างมากเมื่อไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ต ทำให้พวกเขาต้องการใช้เพื่อที่จะปลดปล่อย ระบายความรู้สึกเหล่านี้ ออกไป ทำให้ต้องการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. แบบวัดพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่พัฒนาขึ้น เป็นแบบวัดที่มีคุณภาพในระดับดี หน่วยงานทางการศึกษา เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือโรงเรียน ควรนำไปใช้เพื่อประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อการวางแผนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน

2. การแปลผลคะแนนนั้น ผู้วิจัยได้พัฒนาเกณฑ์ปกติในระดับเขตพื้นที่ ดังนั้น การใช้จึงเหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ดังนั้นในการนำไปใช้ในระดับชั้นอื่นหรือท้องถิ่นอื่น

ต้องนำไปหาคุณภาพใหม่ก่อนที่จะนำไปใช้ และควรมีการปรับภาษาให้เหมาะสมกับระดับชั้น และหาเกณฑ์ปกติวิสัยสำหรับแปลผลคะแนนกลุ่มตัวอย่างนั้นๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการสร้างเกณฑ์ปกติวิสัยของแบบวัดพฤติกรรมการศึกษาอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ใช้วิธีนำคะแนนดิบมาเทียบเป็นคะแนนที่ปกติ แล้วแบ่งการแปลความหมายเป็น 5 ระดับ สร้างเป็นเกณฑ์ปกติระดับเขตพื้นที่ จึงควรศึกษาวิธีสร้างเกณฑ์ระดับอื่นๆ เพื่อให้การนำไปใช้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชวาล แพรัตกุล. (2520). **เทคนิคการวัดผล**. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

ชัชพงศ์ ตั้งมณี และสามารถ สีจ่าปี. (2544). **พฤติกรรมการศึกษาอินเทอร์เน็ต : กรณีศึกษานิสิตปริญญาตรี คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ต่าย เชียงฉี. (2526). **เอกสารคำสอนกระบวนวิชา ศว.270: ทฤษฎีการทดสอบและวัดผลการศึกษา**. เชียงใหม่: ภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นภดล เวชสวัสดิ์. (2538). **เจาะลึกทางด่วนข้อมูล : แปลจาก Michel Sullivan - Trainor The Truth About The Information Superhighway**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

น้ำทิพย์ สำเนาประเสริฐ. (2543). **การใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ใช้ใน ระยะเริ่มต้นในเขตกรุงเทพมหานครกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการสื่อสาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และ สังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด)**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

รุจา ภูไพบูลย์, จริญญา วิหะศุภกรและศิริวรรณ ไกรสุรพงศ์. (2542). **ผลกระทบของภาวะวิกฤตเศรษฐกิจต่อเด็ก เยาวชน และ ครอบครัวและความต้องการความช่วยเหลือ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2544). **รายงานการสำรวจกลุ่มผู้ใช้ อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

อมรวิรัช นาคทรพรพ และคณะ. (2546). **โครงการติดตามสถานการณ์ เด็กและเยาวชน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย

อนันต์ ศรีโสภา. (2524). **การวัดและประเมินผลทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

อิทธิพล ปรีดีประสงศ์. (2546). **รายงานวิจัย ธุรกิจนอกระบบ : ศึกษาเฉพาะกรณีการประกอบธุรกิจสื่อลามกอนาจาร บนอินเทอร์เน็ต**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิคะเนิง ฤาไชย.

Cronbach,L.J. (1963). **Education Pychology**. (2nd ed.). New York : Harcourt,Brace and Company.

Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). **Evaluating the fit of structural equation models: Test of significance and descriptive goodness-of-fit measures**. *Methods of Psychological Research - Online*, 2003.

Young, KS. (1996). **Pathological Internet Use: A case that breaks the stereotype**. *Psychological Report*.

_____. (2002). **Internet Addiction: Personality Traits Associated with its Development**. *Cyberpsychology & Behavior*. [Online]. Available from: [http://www. Netaddiction.com/articles/ personality correlates.html](http://www.Netaddiction.com/articles/personality correlates.html)

Young, KS. & Rodgers, R. C. (2001). **The Relationship Between Depression and Internet Addiction**. *CyberPsychology & Behavior*[Online]. Available from: <http://www.netaddiction.com/articles/ personality correlates.html>

Young, KS. (1999). **Caught in the Net : How to Recognize the Signs of Internet Addiction and a Winning Strategy for Recovery**. New York : Wiley.

การประเมินโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียน
โรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา โดยบูรณาการรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริก
และการประเมินอภิมาน

The Evaluation of Pattaya Project to Create a Standard Test
to Measure The Ability of Higher Thinking by Integrated
Evaluation Model of Kirkpatrick and Meta Evaluation Approach

คำป้ัน ศรีมหาไชย, พงศ์เทพ จิระโร, สมศักดิ์ ลิลา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา โดยบูรณาการรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริกและการประเมินอภิมาน โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ เพื่อประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) การเรียนรู้ (Learning Evaluation) พฤติกรรม (Behavior Evaluation) ผลลัพธ์ที่เกิดต้องค์กร (Result Evaluation) โครงการตามรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริกและการประเมินอภิมาน กลุ่มตัวอย่างบุคลากรที่เข้าอบรมในโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของเมืองพัทยา จำนวน 114 คน เครื่องมือที่ใช้แบบประเมินโครงการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการทดสอบค่าที่ สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยปรากฏว่าด้านปฏิกิริยาตอบสนองผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรมเหมาะสมเพียงพอ พร้อมทั้งมีความคิดเห็นว่าการปรับระยะเวลาในการอบรมให้กระชับ ด้านการเรียนรู้ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในความรู้ ความเข้าใจในการสร้างข้อสอบมากยิ่งขึ้นเพราะในเนื้อหาที่มีการนำเสนอแกนกลางมาใช้ออกข้อสอบในแต่ละตัวชี้วัดด้วยด้านพฤติกรรมผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการปฏิบัติงาน และมีความเป็นไปได้อีกว่า ข้อสอบที่สร้างมีคุณภาพและสามารถวัดผู้เรียนได้ตรงตามมาตรฐาน และสุดท้ายด้านผลลัพธ์ที่เกิดต้องค์กร ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในการปฏิรูประบบการทำงานเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงและประโยชน์ที่ได้ ได้รับความรู้ เทคนิค และขั้นตอนการออกข้อสอบ ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้จริง

คำสำคัญ : ประเมินโครงการ, ข้อสอบมาตรฐาน, บูรณาการรูปแบบ

Abstract

The objective of this research was to evaluate the project of creating a standard test to measure the ability of higher thinking in Pattaya schools by integrated evaluation model of Kirkpatrick and Meta evaluation approach. The research studied the area of the reaction evaluation, learning evaluation, behavior evaluation and the result evaluation by using the integration model of Kirkpatrick and Meta evaluation approach.

The population of this research was 114 trainees in Pattaya project to create a standard test to measure the ability of higher thinking. The research instrument was a project evaluation form and the data analysis were percentage, the average, standard Deviation, t-test, One way ANOVA and Pearson's Correlation Coefficient.

The result of the research in the reaction evaluation, the trainees were satisfied with the facilities in the training and they wanted the training period was not too extensively, whereas the result of the research in learning evaluation, the trainees were satisfied. They could gain more knowledge and more understanding about the method of creating the test by basing on the basic education core curriculum. The result of the research in the behavior evaluation, the trainees applied their knowledge from the training into schooling and it was possible that the standard tests could measure the students' ability to the state standard. Finally, the result of the research in the result evaluation, the trainees were satisfied and they believed that the knowledge, the techniques or the process of creating the test were very advantage and they were functional.

Keywords : Evaluation Project, Standard Test, Integrated Evaluation Model

บทนำ

การจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เพื่อช่วยกำหนดคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาที่พึงประสงค์หลังจากได้รับการเรียนการสอน ช่วยให้ทิศทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม การวัดและประเมินผลเข้ามามีบทบาทสำคัญในการตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือไม่ มากน้อยเพียงไร รวมทั้งช่วยให้สารสนเทศอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน (ขวัญฤตา อุณหกานต์, 2553 : 1)

ในปัจจุบันการประเมินและติดตามผลโครงการ เป็นสิ่งที่สำคัญในขั้นตอนหนึ่งของการดำเนินโครงการ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจโครงการ นำไปสู่การแก้ปัญหา การวางแผน ดำเนินการ การขยายผล และการพัฒนาแก้ไขปรับปรุงโครงการ นอกจากนี้การประเมินและติดตามผลโครงการยังสะท้อนถึงระดับความสำเร็จของแผนงานหรือนโยบายการบริหารด้วย โดยให้ข้อมูลว่า การดำเนินโครงการบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์เพียงใด คุ้มกับทุนและแรงงานที่ลงทุนไปหรือไม่ มีจุดแข็ง จุดอ่อน ผลสำเร็จ ผลกระทบต่อโครงการเป็นอย่างไร การประเมินและติดตามผลโครงการจะต้องมีการดำเนินการกันอย่างเป็นระบบและมีความเป็นปรนัย (จุฑารัตน์ ทนัสนไชย, 2552 : 1)

แบบจำลองการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรมของเคิร์กแพตทริก เป็นอีกหนึ่งแบบจำลองที่นิยมใช้ในการประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรมโดยทั่วไป โดยมีการวัดผลในระหว่างและสิ้นสุดการฝึกอบรมและมีการติดตามผลต่อเนื่องในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงในเชิงการเรียนรู้และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม โดยจะประเมินเพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม และวิทยากรให้ทราบถึงผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้โครงการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับผู้เข้าร่วมโครงการในแต่ละครั้ง แนวคิดของเคิร์กแพตทริกมีการประเมิน 4 ขั้นตอน โดยกำหนดเป็น Levels of Training Evaluation ดังนี้ ขั้นปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) ขั้นการเรียนรู้ (Learning Evaluation) ขั้นพฤติกรรม (Behavior Evaluation) และขั้นผลลัพธ์ที่เกิดต่อองค์กร (Result Evaluation) โดยรูปแบบนี้เชื่อว่าการฝึกอบรมจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในบุคคลและหน่วยงาน รูปแบบนี้มีจุดเด่นคือ โดยทั่วไปคนนิยมใช้เป็นรูปแบบในการประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรมเนื่องจากรูปแบบจะเน้นวัดในขั้นตอนสุดท้าย จึงเป็นกระบวนการที่ง่ายและสะดวกต่อการประเมินผล และแบบจำลองนี้จะเป็นการประเมินที่มุ่งสัมฤทธิ์ผลของการฝึกอบรมในหลายๆ เรื่องที่มีความสัมพันธ์กันในลักษณะขั้นบันได (Donald L. Kirkpatrick, 1975)

การประเมินอีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจคือ การประเมินอภิมาน (Meta evaluation) เป็นวิธีการประเมินงานประเมินที่แพร่หลายในต่างประเทศมาเป็นเวลานาน สำหรับในประเทศไทยนั้นยังเป็นที่รู้จักไม่มากนักจะรู้จักกันในวงจำกัดเพียงเฉพาะกลุ่มอาจารย์และนักวิชาการด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษาเท่านั้น และเริ่มนำมาประยุกต์ใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพของงานประเมินทางการศึกษา (เนติ เฉลยวาเรศ, 2556 : 1)

เมื่อพิจารณารูปแบบการประเมินทั้งสองรูปแบบพบว่ามีส่วนที่สอดคล้องและคล้ายคลึงกัน จึงนำมาบูรณาการร่วมกันเพื่อใช้ในการประเมินโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูง ซึ่งมีอยู่ 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินด้านปฏิกิริยาความพึงพอใจร่วมกับความเหมาะสมของโครงการ การประเมินด้านการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติร่วมกับความถูกต้องของเนื้อหาในการอบรม การประเมินด้านพฤติกรรมกรรมการนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติจริงร่วมกับความเป็นไปได้หลังจากอบรมเสร็จแล้ว และการประเมินด้านผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของโครงการร่วมกับประโยชน์ในการอบรม

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นว่า ทักษะการสร้างข้อสอบของครูเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้งการทดสอบในระดับชั้นเรียน การทดสอบในระดับท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O-NET) สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประเมินโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา โดยบูรณาการรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริกและการประเมินอภิมาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้ปรับปรุงการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงโครงการ และการดำเนินงานของการจัดทำแบบทดสอบของโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข และเป็นการประเมินเพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนดำเนินงานโครงการในปีการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนในสังกัดเมืองพัทยา โดยบูรณาการรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริกและการประเมินอภิมานใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) ตามรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริกและการประเมินอภิมาน
2. การเรียนรู้ (Learning Evaluation) ตามรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริกและการประเมินอภิมาน

3. พฤติกรรม (Behavior Evaluation) ตามรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริกและการประเมินอภิมาน

4. ผลลัพธ์ที่เกิดต่อองค์กร (Result Evaluation) ตามรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริกและการประเมินอภิมาน

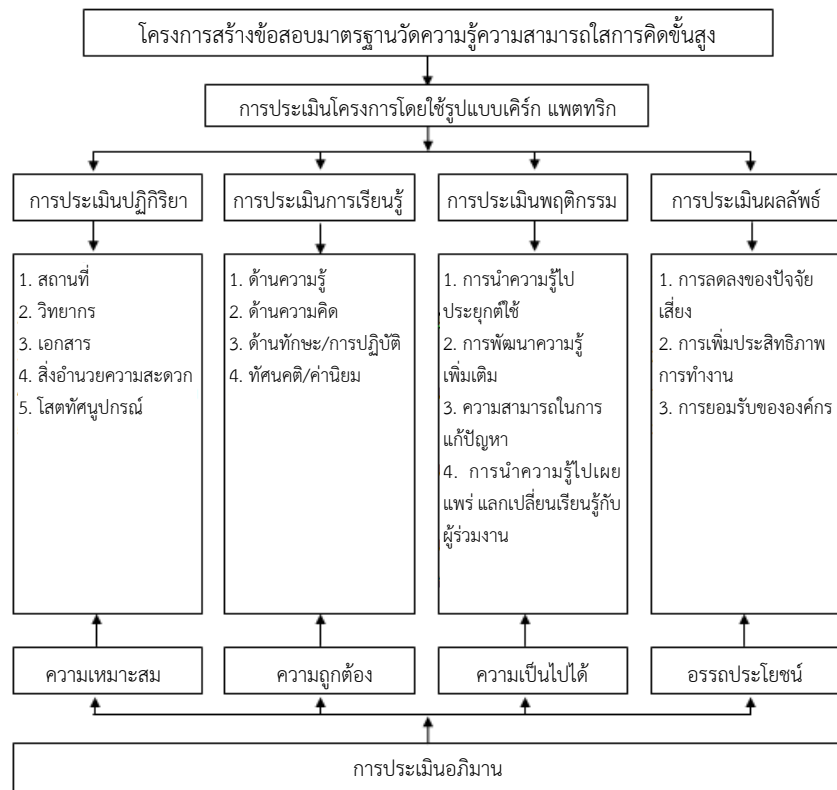
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้ปรับปรุงการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงโครงการ และการดำเนินงานของการจัดทำแบบทดสอบของโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา

2. ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะโครงการ อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานเพื่อวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและพัฒนาวางแผนดำเนินงานโครงการในปีการศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้บูรณาการรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริกที่เน้นการประเมินหลังโครงการ 4 ระดับ คือ การประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) การประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation) การประเมินพฤติกรรม (Behavior Evaluation) และการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดต่อองค์กร (Result Evaluation) กับ การประเมินอภิมาน ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 มิติ คือ รรถประโยชน์ (utility) ความเป็นไปได้ (feasibility) ความเหมาะสม (propriety) และความถูกต้อง (accuracy)

จากภาพสามารถอธิบายได้ว่า ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประเมินโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูง โดยบูรณาการรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริกและการประเมินอภิมาน ซึ่งมีอยู่ 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินด้านปฏิกิริยาความพึงพอใจร่วมกับความเหมาะสมของโครงการ การประเมินด้านการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติร่วมกับความถูกต้องของเนื้อหาในการอบรม การประเมินด้านพฤติกรรมการนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติจริงร่วมกับความเป็นไปได้หลังจากอบรมเสร็จแล้ว และการประเมินด้านผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของโครงการร่วมกับประโยชน์ในการอบรม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของเมืองพัทยาโดยบูรณาการรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริกและการประเมินอภิมาน

1.1 รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริก (Donald L. Kirkpatrick, 1975) 4 ระดับ ดังนี้

1.1.1 การประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) เพื่อให้ทราบว่าผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อโครงการหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

1.1.2 การประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation) เพื่อให้ทราบว่าผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้อะไรบ้างจากโครงการฝึกอบรมบ้าง

1.1.3 การประเมินพฤติกรรม (Behavior Evaluation) เพื่อให้ทราบว่าผู้เข้าอบรมเปลี่ยนพฤติกรรมอันเนื่องมาจากสิ่งได้เรียนรู้หรือไม่

1.1.4 การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดต่อองค์กร (Result Evaluation) เพื่อให้รู้ว่าการเปลี่ยนพฤติกรรมมีผลกระทบในทางบวกต่อองค์กรหรือไม่

1.2 การประเมินอภิมานตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม และคณะ

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการประเมินทางการศึกษา (The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) ซึ่งมีสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เป็นผู้อำนวยการได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานสำหรับการตัดสินคุณภาพการประเมินทางการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 มาตรฐาน คือ

1.2.1 มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินด้านกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมินเป็นสำคัญ

1.2.2 มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นมาตรฐานเน้นความเป็นจริงของการประเมินสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง เป็นที่ยอมรับของผู้ถูกประเมิน ผู้ได้รับผลกระทบจากการประเมิน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน

1.2.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มุ่งเน้นเกี่ยวกับเรื่อง กฎ ระเบียบ ศีลธรรม จรรยาบรรณ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน

1.2.4 และมาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ตลอดจนวิธีเก็บข้อมูลตามหลักวิชาการ

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการประเมินโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ ความสามารถในการคิดขั้นสูงของเมืองพัทยา โดยบูรณาการรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพททริกและการประเมินอภิมานมีจำนวน 609 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive หรือ Judgmental Sampling) คือ เลือกจากผู้เข้าอบรมในโครงการจำนวน 114 คน ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษา/เจ้าหน้าที่โครงการจำนวน 3 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา/รองผู้อำนวยการสถานศึกษา (รับผิดชอบงานวิชาการ) จำนวน 10 คน ผู้แทนครูวัดผลทุกสถานศึกษาจำนวน 11 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 89 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในครั้งนี้เป็นบุคลากรครูในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยาทั้ง 11 โรงเรียน จำนวน 609 คน

กลุ่มตัวอย่างเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive หรือ Judgmental Sampling) คือ เลือกจากผู้เข้าอบรมในโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของเมืองพัทยา จำนวน 114 คน ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษา/เจ้าหน้าที่โครงการจำนวน 3 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา/รองผู้อำนวยการสถานศึกษา (รับผิดชอบงานวิชาการ) จำนวน 10 คน ผู้แทนครูวัดผลทุกสถานศึกษาจำนวน 11 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 89 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินโครงการในครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบประเมิน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ใช้วัดความรู้ความเข้าใจ และความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ชุดของคำถามที่ผู้ศึกษาได้จัดเรียงอย่างเป็นระเบียบ โดยจะมีทั้งข้อคำถามที่เป็นปลายปิดและปลายเปิด ซึ่งแนวของคำถามที่ใช้ในแบบประเมินจะเป็นไปตามรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพททริก และการประเมินอภิมาน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 การประเมินด้านปฏิบัติการความพึงพอใจ

ในการเข้าร่วมโครงการ ด้านการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติ ด้านพฤติกรรม การนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติจริง และด้านผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของโครงการซึ่งบูรณาการตามรูปแบบการประเมินอภิมาน (4 มิติ)

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนความสำคัญของระดับความต้องการ 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ระดับอยู่ในเกณฑ์ เหมาะสมมากที่สุด หรือเห็นด้วยมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับอยู่ในเกณฑ์ เหมาะสมมาก หรือเห็นด้วยมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับอยู่ในเกณฑ์ เหมาะสมปานกลาง หรือเห็นด้วยปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับอยู่ในเกณฑ์ เหมาะสมน้อย หรือเห็นด้วยน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับอยู่ในเกณฑ์ เหมาะสมน้อยที่สุด หรือเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การประเมินอภิมาน (4 มิติ) และข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

2. การสัมภาษณ์ ใช้สำหรับเก็บข้อมูลในการประเมินและติดตามผลโครงการอบรม โดยจะเก็บจากผู้เกี่ยวข้องในโครงการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ บุคลากรครูที่เข้าร่วมอบรม โดยสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความเห็นซึ่งจะเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยข้อคำถามจะต้องการทราบ ดังนี้

2.1 ความเหมาะสมของโครงการ ความเหมาะสมของวัน-เวลา ความเหมาะสมของผู้เข้ารับการอบรม ความเหมาะสมของสถานที่ ตลอดจนควรมีการปรับปรุงอย่างไร

2.2 ประโยชน์ จากการเข้ารับการอบรมมีประโยชน์หรือไม่ และหลังจากได้อบรมแล้วจะนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ต่อเพื่อนร่วมงานอย่างไร

2.3 ปัญหาและอุปสรรค หลังจากที่ได้รับการอบรมแล้วพบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างไรเพื่อที่จะได้ทราบข้อเด่น-ข้อด้อยที่เกิดขึ้น และนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงในการอบรมครั้งต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชุมหารือแนวทางในการดำเนินโครงการร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ

2. ใช้แบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบประเมินผู้เข้าร่วมการอบรมโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานเพื่อวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงหลังจากที่อบรมเสร็จแล้ว

3. ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการและบุคลากรครูที่เข้ารับการอบรม เพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมในการประเมินและติดตามผลโครงการ

4. ผู้วิจัยรวบรวมแบบประเมินแล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติตามกรอบการประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งได้แก่

1.1 การหาค่าความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบประเมิน โดยการวัดดัชนีความสอดคล้อง (0.8 - 1.0)

1.2 หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบประเมินโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)(0.957)

2. แบบประเมิน เมื่อได้รับแบบประเมินมาแล้วจึงใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS วิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

2.1 วิเคราะห์ค่าร้อยละ

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่าที (Independent t-test)

2.4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

2.5 การศึกษาความสัมพันธ์โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation)

2.6 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การประเมินโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา โดยบูรณาการรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริก และการประเมินอภิมาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบประเมินเมื่อจำแนกตามเพศของผู้เข้าอบรมโครงการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี ประสบการณ์ที่สอนอยู่ระหว่าง 1-10 ปี และมีตำแหน่งวิทยฐานะครูชำนาญการ สอนในระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย วุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี และมีวุฒิทางการศึกษา ($X = 3.93, S.D. = 0.47$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ($X = 3.70, S.D. = 0.47$) ซึ่งสรุปตามวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. ผลการประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) โครงการตามรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริก และการประเมินอภิมาน

ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 3.70, SD = 0.47$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อย พบว่าความเหมาะสมเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($X = 4.08, SD = 0.63$) รองลงมา ได้แก่ ความเหมาะสมของความพร้อมอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ ($X = 3.99, SD = 0.52$) ส่วนความเหมาะสมของวัน-เวลาในการจัดโครงการ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($X = 3.30, SD = 0.91$) สรุปข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเหมาะสมของโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา สามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มโดย กลุ่มที่ 1 ด้านระยะเวลาในการอบรมมีผู้ให้ความคิดเห็นทั้งในด้านบวกและด้านลบ ด้านบวกดังนี้ "คิดว่าระยะเวลา

ในการอบรมครั้งนี้เหมาะสมดี” ในด้านลบ “คิดว่าการอบรมมีจำนวนระยะหลายช่วงเวลาทำให้กระทบกับการสอนของครู” กลุ่มที่ 2 ด้านสถานที่ในการจัดการอบรมมีผู้ให้ความคิดเห็นทั้งด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวกดังนี้ “คิดว่าสถานที่ในการอบรมดี สะดวกต่อผู้เข้าร่วมการอบรมเพราะติดถนนสุขุมวิท การเดินทางสะดวก” ในด้านลบ “คิดว่าบางครั้งเครียดเกินไปและจัดตรงกับวันที่มีนักเรียนมาเรียนจึงทำให้บางครั้งมีเสียงมารบกวนเวลาทำกิจกรรม” กลุ่มสุดท้ายด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “คิดว่าดี มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอต่อความต้องการและเหมาะสม”

2. ผลการประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation)

โครงการตามรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพททริกและการประเมินอภิमान

ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 4.05$, $SD = 0.50$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้หลังการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($X = 4.22$, $SD = 0.56$) รองลงมา ได้แก่ สามารถประมวลความคิดสู่การพัฒนางานอย่างเป็นระบบกับข้อ 6 สามารถปฏิบัติการออกแบบทดสอบวัดความรู้ความสามารถขั้นสูงของนักเรียนได้ ($X = 4.11$, $SD = 0.59$) ส่วนความเกิดทักษะและประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($X = 3.91$, $SD = 0.65$)

สรุปข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความถูกต้องด้านเนื้อหาของโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา สามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มโดย กลุ่มที่ 1 ด้านเนื้อหา มีผู้ให้ความคิดเห็นทั้งในด้านบวกและด้านลบ ด้านบวกดังนี้ “คิดว่าความถูกต้องด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก มีการนำเสนอแกนกลางปี 2551 มาออกข้อสอบในแต่ละตัวชี้วัด” ด้านลบดังนี้ “คิดว่ามีเนื้อหาเยอะเข้าใจยาก” กลุ่มที่ 2 ด้านความรู้ จากวิทยากรมีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “คิดว่าวิทยากรอธิบายเข้าใจง่ายและวิทยากรประจำกลุ่มให้การช่วยเหลือดี” และกลุ่มที่ 3 ด้านการนำเสนอข้อมูลมีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “คิดว่าควรมีการจัดลำดับการนำเสนอข้อมูลต่อผู้เข้ารับการอบรม”

3. ผลการประเมินพฤติกรรม (Behavior Evaluation)

ตามรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพททริกและการประเมินอภิमान

ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 4.01$, $SD = 0.64$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อยพบว่า สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($X = 4.18$, $SD = 0.65$) รองลงมา ได้แก่ สามารถให้คำปรึกษาแก่เพื่อนร่วมงานได้ ($X = 4.06$, $SD = 0.72$) ส่วนสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดแก่เพื่อนร่วมงานได้ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($X = 3.91$, $SD = 0.84$)

สรุปข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเป็นไปได้หลังจากเข้าอบรมโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา สามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มโดย กลุ่มที่ 1 ด้านมีข้อสอบที่มาตรฐานมีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “คิดว่าจากการที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมทำให้ได้ข้อสอบที่มีคุณภาพมากขึ้นในแต่ละรายวิชาที่สามารถจะวัดผู้เรียนได้ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัด” กลุ่มที่ 2 ด้านการพัฒนาตนเองมีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “คิดว่าเข้าใจในการทำข้อสอบเพิ่มมากขึ้นและได้มีเกณฑ์มาตรฐานในการทำข้อสอบมากเท่าที่ควรพร้อมทั้งยังสามารถนำไปปรับปรุงข้อสอบของตนเองได้” กลุ่มที่ 3 ด้านการเผยแพร่ความรู้แก่เพื่อนร่วมงานมีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “คิดว่าสามารถให้คำปรึกษาแก่เพื่อนร่วมงานในด้านการวิเคราะห์ตัวชี้วัดเพื่อจัดทำแผนผังข้อสอบ (Test Blueprint) และการวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อได้”

4. ผลการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดต่อองค์กร (Result Evaluation) ตามรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพททริกและการประเมินอภิमान

ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 3.96$, $SD = 0.54$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ความเป็นไปได้ในการปฏิรูประบบการทำงานในการปฏิบัติงานมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($X = 4.19$, $SD = 0.61$) รองลงมา ประโยชน์ที่ได้รับสามารถบูรณาการสู่การทำงานเป็นทีมได้ ($X = 4.15$, $SD = 0.64$) ส่วนประโยชน์ที่ได้รับทำให้องค์กรยอมรับ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($X = 3.76$, $SD = 0.86$)

สรุปข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประโยชน์ของโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยาสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มโดย กลุ่มที่ 1 ด้านได้รับความรู้ เทคนิค และขั้นตอนการออกข้อสอบมีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “คิดว่าได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคนิค วิธีการ การสร้างข้อสอบที่ได้มาตรฐาน และเที่ยงตรง มีการวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ” กลุ่มที่ 2 ด้านได้นำความรู้จัดสร้างข้อสอบมีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “คิดว่าได้เรียนรู้วิธีการวิเคราะห์ตัวชี้วัด การออกข้อสอบตามตัวชี้วัดการทำ Test Blueprint การหาค่าความยากง่าย ซึ่งนำไปใช้ได้จริง” กลุ่มที่ 3 ด้านได้นำความรู้มาพัฒนาจริงมีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “คิดว่าครูออกข้อสอบแนวใหม่แล้วสามารถนำมาใช้กับนักเรียนของตนเองได้”

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา โดยบูรณาการรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพททริกและการประเมินอภิमान โดยการทดสอบค่าที่ (Independent t-test) ผลปรากฏว่า ผู้เข้าอบรมในโครงการที่มีเพศและวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจ

ต่อโครงการทั้งรายด้านทุกด้านและโดยรวม ต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในด้านที่จำแนกวุฒิตามสาขา มีความพึงพอใจต่อโครงการ เมื่อพิจารณารายด้านและโดยรวม มีความพึงพอใจต่อโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา โดยบูรณาการรูปแบบการประเมินของเครื่องแพดทริกและการประเมินอภิมาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ผลปรากฏว่า ผู้เข้าอบรมในโครงการที่มีตำแหน่ง/วิทยฐานะต่างกัน สอนในระดับชั้นต่างกัน และปฏิบัติการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีความพึงพอใจในโครงการทั้งรายด้านทุกด้านและโดยรวมต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้านปฏิริยาตอบสนองด้านการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรม ด้านผลลัพธ์ที่เกิดกับองค์กรและด้านรวม กับอายุและประสบการณ์ของผู้เข้าอบรมโครงการโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า อายุกับประสบการณ์สอน, ด้านปฏิริยาตอบสนองกับการเรียนรู้, ด้านปฏิริยาตอบสนองกับด้านพฤติกรรม, ด้านปฏิริยาตอบสนองกับด้านผลลัพธ์ที่เกิดต่อองค์กร, ด้านปฏิริยาตอบสนองกับด้านรวม, ด้านการเรียนรู้กับด้านพฤติกรรม, ด้านการเรียนรู้กับด้านผลลัพธ์ที่เกิดต่อองค์กร, ด้านพฤติกรรมกับด้านรวม, ด้านผลลัพธ์ที่เกิดต่อองค์กรกับด้านรวม มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการประเมินโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา โดยบูรณาการรูปแบบการประเมินของเครื่องแพดทริกและการประเมินอภิมาน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการประเมินปฏิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) โครงการตามรูปแบบการประเมินของเครื่องแพดทริกและการประเมินอภิมาน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อยพบว่า ความเหมาะสมเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ความเหมาะสมของความพร้อมอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ ส่วนความเหมาะสมของวัน-เวลาในการจัดโครงการมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าระยะเวลาการอบรมโครงการใช้เวลานาน สอดคล้องกับงานวิจัยของจตุรรัตน์ ทนินไชย (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้แบบจำลองของ

เครื่องแพดทริกในการประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด พบว่าชั้นปฏิริยาผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในการดำเนินการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก ในส่วนของข้อเด่นในการใช้แบบจำลองของเครื่องแพดทริก คือ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้อย่างเหมาะสม ในส่วนของข้อจำกัดมี 2 ลักษณะคือ ข้อจำกัดที่เกิดจากเครื่องมือ และจากกระบวนการประยุกต์ใช้เครื่องมือในเรื่องสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย และอาจเป็นเพราะโครงการนี้

สรุปข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเหมาะสมของโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานเพื่อวัดความรู้ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา สามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มโดย กลุ่มที่ 1 ด้านระยะเวลาในการอบรมมีผู้ให้ความคิดเห็นทั้งในด้านบวกและด้านลบ ด้านบวกดังนี้ “คิดว่าระยะเวลาในการอบรมครั้งนี้เหมาะสมดี” ในด้านลบ “คิดว่า การอบรมมีจำนวนระยะหลายช่วงเวลาทำให้กระทบกับการสอนของครู” กลุ่มที่ 2 ด้านสถานที่ในการจัดการอบรมมีผู้ให้ความคิดเห็นทั้งด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวกดังนี้ “คิดว่าสถานที่ในการอบรมดี สะดวกต่อผู้เข้าร่วมการอบรมเพราะติดถนนสุขุมวิท การเดินทางสะดวก” ในด้านลบ “คิดว่าบางครั้งเครียดเกินไปและจัดตรงกับวันที่มีนักเรียนมาเรียนจึงทำให้บางครั้งมีเสียงมารบกวนเวลาทำกิจกรรม” กลุ่มสุดท้ายด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “คิดว่าดี มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอต่อความต้องการและเหมาะสม”

2. ผลการประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation)

โครงการตามรูปแบบการประเมินของเครื่องแพดทริกและการประเมินอภิมาน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อยพบว่า ความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้หลังการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่สามารถประมวลความคิดสู่การพัฒนาอย่างเป็นระบบกับข้อ 6 สามารถปฏิบัติการออกแบบทดสอบวัดความรู้ความสามารถขั้นสูงของนักเรียนได้ ส่วนความเกิดทักษะและประสบการณ์ใหม่ๆ จากการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ คັນสนีย์ อุตมอ่าง (2554 : บทคัดย่อ) ที่ได้ประเมินโครงการ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการผลิตทองม้วนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการอบรมระดับมากถึงมากที่สุด ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจ ได้คะแนนหลังการอบรมเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนก่อนการอบรมเฉลี่ย ชัญญาภัค วงศ์บา และคณะ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องประเมินผลการฝึกอบรมตามโครงการ CHAMPION โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินของเครื่องแพดทริก ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่สังกัดหน่วยงานราชการ เป็นเพศหญิง ระดับการศึกษาสูงสุดจบปริญญาตรี อายุเฉลี่ย 41.53

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.31 การประเมินระดับที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ก่อนการฝึกอบรม 15.71 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.57 และ คะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรม 25.02 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.79 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ ทนัสนไชย (2552 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้แบบจำลอง ของเคิร์กแพตทริกในการประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรม การแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบจำลองของเคิร์กแพตทริก ในการประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรม ข้อเด่นและข้อจำกัด ของการใช้แบบในการประยุกต์ใช้ในการประเมินสัมฤทธิ์ผลของ โครงการแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนผู้มีโอกาสเข้าไป เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พบว่า ในชั้นการเรียนรู้ผู้เข้าร่วมโครงการ มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และยาเสพติดในระดับสูง ในส่วน ของข้อเด่นในการใช้แบบจำลองของเคิร์กแพตทริก คือ สามารถนำมา ประยุกต์ใช้ได้กับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้อย่างเหมาะสม ในส่วน ของข้อจำกัดมี 2 ลักษณะคือ ข้อจำกัดที่เกิดจากเครื่องมือ และ จากกระบวนการประยุกต์ใช้เครื่องมือในเรื่องสภาพแวดล้อม ที่ไม่เอื้ออำนวย

สรุปข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความถูกต้อง ด้านเนื้อหาของโครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานเพื่อวัดความรู้ ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนในสังกัด เมืองพัทยา สามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มโดย กลุ่มที่ 1 ด้านเนื้อหา มีผู้ให้ความคิดเห็นทั้งในด้านบวกและด้านลบ ด้านบวกดังนี้ “ดิฉันคิดว่าความถูกต้องด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก การให้ความรู้ ในรายละเอียดของการออกข้อสอบจากคณะวิทยากรให้คำชี้แนะ แก่ไขและปรับปรุง, มีการนำสาระแกนกลางปี 2551 มาออกข้อสอบ ในแต่ละตัวชี้วัด” ด้านลบดังนี้ “ดิฉันคิดว่าเป็นโครงการที่ดีแต่มีเนื้อหา เยอะเข้าใจยาก เนื้อหาในการบรรยายเยอะ” กลุ่มที่ 2 ด้านความรู้ จากวิทยากรมีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “ดิฉันคิดว่าวิทยากรอธิบาย เข้าใจง่ายและวิทยากรประจำกลุ่มให้การช่วยเหลือดี” และกลุ่มที่ 3 ด้านการนำเสนอข้อมูลมีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “ดิฉันคิดว่า ควรมีการจัดลำดับการนำเสนอข้อมูลต่อผู้เข้ารับการอบรม มีการนำเสนอล่าช้าผู้ปฏิบัติเกิดการสับสนและต้องแก้ไขข้อมูลใหม่ ทำให้การทำงานล่าช้า

3. ผลการประเมินพฤติกรรม (Behavior Evaluation) ตามรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริกและการประเมินอภิमान พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียง จากมากไปน้อยพบว่า สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงานได้มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ สามารถให้คำปรึกษาแก่เพื่อนร่วมงานได้ ส่วนสามารถนำความรู้ ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดแก่เพื่อนร่วมงานได้ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ ทนัสนไชย (2552 : บทคัดย่อ)

ที่ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้แบบจำลองของเคิร์กแพตทริก ในการประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรมการแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบจำลองของเคิร์กแพตทริกในการ ประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรม ข้อเด่นและข้อจำกัด ของการใช้แบบในการประยุกต์ใช้ในการประเมินสัมฤทธิ์ผลของ โครงการแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนผู้มีโอกาสเข้าไป เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พบว่า ชั้นพฤติกรรมและชั้นผลลัพธ์พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายหลังจาก การฝึกอบรมในบางพฤติกรรม และสามารถนำผลที่ได้รับจาก การฝึกอบรมเรื่องยาเสพติดไปใช้ประโยชน์มากที่สุด ในส่วน ของข้อเด่นในการใช้แบบจำลองของเคิร์กแพตทริก คือ สามารถนำมา ประยุกต์ใช้ได้กับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้อย่างเหมาะสม ในส่วน ของข้อจำกัดมี 2 ลักษณะคือ ข้อจำกัดที่เกิดจากเครื่องมือ และ จากกระบวนการประยุกต์ใช้เครื่องมือในเรื่องสภาพแวดล้อม ที่ไม่เอื้ออำนวย

สรุปข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเป็นไปได้ สามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มโดย กลุ่มที่ 1 ด้านมีข้อสอบที่มาตรฐาน มีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “ดิฉันคิดว่าจากการที่ได้ปฏิบัติกิจกรรม ทำให้ได้ข้อสอบที่มีคุณภาพมากขึ้นในแต่ละรายวิชาที่สามารถจะวัด ผู้เรียนได้ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัด มีการสร้างข้อสอบที่เป็นระบบ และได้มาตรฐานตรงตามตัวชี้วัด สามารถนำข้อสอบที่สร้างไปใช้ ทดสอบกับนักเรียนได้จริง” กลุ่มที่ 2 ด้านการพัฒนาตนเองมีผู้ ให้ความคิดเห็นดังนี้ “ดิฉันคิดว่าเข้าใจในการทำข้อสอบเพิ่มมากขึ้น และได้มีเกณฑ์มาตรฐานในการทำข้อสอบมากเท่าที่ควรพร้อมทั้ง ยังสามารถนำไปปรับปรุงข้อสอบของตนเองได้ มีการพัฒนาการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนของครูให้สอดคล้องตรงตามแผน จัดการเรียนรู้ของมาตรฐานและตัวชี้วัดและนำความรู้ที่ได้รับ มาปรับปรุงข้อสอบที่ใช้วัดกับเด็กนักเรียนและพัฒนาการเรียน การสอนได้” กลุ่มที่ 3 ด้านการเผยแพร่ความรู้แก่เพื่อนร่วมงาน มีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “ดิฉันคิดว่าสามารถให้คำปรึกษาแก่ เพื่อนร่วมงานในด้านการวิเคราะห์ตัวชี้วัดเพื่อจัดทำแผนผังข้อสอบ (Test Blueprint) และการวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อได้ รู้ขั้นตอน วิธีการที่จะจัดสร้างข้อสอบสามารถนำไปเผยแพร่กับเพื่อนร่วมงานได้”

4. ผลการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดต่อองค์กร (Result Evaluation) ตามรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริกและ การประเมินอภิमान พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อเรียงจากมากไปน้อยพบว่า ความเป็นไปได้ในการปฏิรูประบบการทำงานในการปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาประโยชน์ที่ได้รับสามารถบูรณาการสู่การทำงานเป็นทีมได้ ส่วนประโยชน์ที่ได้รับทำให้องค์กรยอมรับ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑารัตน์ ทนัสนไชย (2552 : บทคัดย่อ)

ที่ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้แบบจำลองของเคิร์กแพตทริก ในการประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบจำลองของเคิร์กแพตทริก ในการประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรม ข้อเด่นและข้อจำกัดของการใช้แบบในการประยุกต์ใช้ในการประเมินสัมฤทธิ์ผลของโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด พบว่า ใน ขั้นตอนพฤติกรรมและขั้นผลลัพธ์พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายหลังจากการฝึกอบรมในบางพฤติกรรม และสามารถนำผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมเรื่องยาเสพติดไปใช้ประโยชน์มากที่สุด ในส่วนของข้อเด่นในการใช้แบบจำลองของเคิร์กแพตทริก คือ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ได้อย่างเหมาะสม ในส่วนของข้อจำกัดมี 2 ลักษณะคือ ข้อจำกัดที่เกิดจากเครื่องมือ และจากกระบวนการประยุกต์ใช้เครื่องมือในเรื่องสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย

สรุปข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประโยชน์ สามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มโดย กลุ่มที่ 1 ด้านได้รับความรู้ เทคนิค และขั้นตอนการออกข้อสอบมีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “ดิฉันคิดว่าได้รับความรู้เกี่ยวกับการออกข้อสอบและการวิเคราะห์ข้อสอบ ได้เรียนรู้เทคนิค วิธีการ การสร้างข้อสอบที่ได้มาตรฐาน และเที่ยงตรง มีการวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ” กลุ่มที่ 2 ด้านได้นำความรู้ จัดสร้างข้อสอบมีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “ดิฉันคิดว่าได้เรียนรู้วิธีการวิเคราะห์ตัวชี้วัด การออกข้อสอบตามตัวชี้วัดการทำ Test Blueprint การหาค่าความยากง่าย ซึ่งนำไปใช้ได้จริง ได้ลงมือปฏิบัติการสร้างข้อสอบให้ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัดทำให้มีความเข้าใจในการออกข้อสอบและฝึกการทำข้อสอบหลากหลาย” กลุ่มที่ 3 ด้านได้นำความรู้มาพัฒนาจริง มีผู้ให้ความคิดเห็นดังนี้ “ดิฉันคิดว่าครูออกข้อสอบแนวใหม่แล้วสามารถนำมาใช้กับนักเรียนของตนเองได้ ดีมาก และสามารถนำไปใช้ได้กับนักเรียน ใช้ในการวัดความสามารถด้านการเรียนของผู้เรียนว่ามีความพร้อมในการทำข้อสอบมากน้อยเพียงใด และมีความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนแค่ไหนและสามารถนำความรู้มาพัฒนางานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

โครงการสร้างข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้ความสามารถ

ในการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา เป็นโครงการที่พัฒนาความสามารถของพนักงานครูสังกัดเมืองพัทยาในการพัฒนาข้อสอบที่มีมาตรฐานจากการทำวิจัยพบว่า จุดแข็งของโครงการนี้คือได้ข้อสอบที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน บุคลากรได้รับความรู้เทคนิควิธีการต่างๆ ในการออกข้อสอบ และมีคลังข้อสอบสำหรับพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจุดอ่อนของโครงการคือด้านระยะเวลาในการจัดการอบรม ความรู้ก่อนเข้าอบรมของผู้อบรม ซึ่งไม่ได้มีการทดสอบก่อน และวิทยากรที่ให้การอบรมรวมทั้งวิทยากรที่เลี้ยงไม่ทั่วถึง ซึ่งจากการทำวิจัยมีจุดที่ควรพัฒนาดังนี้

1. ควรให้มีการปรับวัน ระยะเวลาให้กระชับและเหมาะสม เนื่องจากโครงการนี้ใช้เวลาในการอบรมหลายระยะ และในแต่ละระยะใช้เวลาหลายวันทำให้กระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของผู้อบรมและทำให้ผู้เข้าอบรมไม่ได้หยุดพัก
 2. ควรให้ความรู้ หลักการในการสร้างข้อสอบที่ถูกต้อง ทั้งแบบปรนัยและอัตนัยแก่ผู้เข้าอบรมก่อนอบรมและควรเลือกผู้เข้าอบรมตรงกับระดับชั้นที่จะสร้างข้อสอบ เช่น โครงการสร้างข้อสอบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ควรเลือกผู้เข้าอบรมที่สอนในระดับชั้นนั้นๆ เพื่อให้เข้าใจในกระบวนการ เนื้อหาสาระ วิธีการในการสร้างข้อสอบ เนื่องจากครูบางท่านสอนหลายวิชา บางท่านไม่ได้สอนในชั้นที่สร้างข้อสอบในระยเวลานั้น
 3. ควรเพิ่มวิทยากรโดยเฉพาะวิทยากรที่เลี้ยงประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อจะได้ให้ข้อเสนอแนะและดูแลได้อย่างทั่วถึง
- ### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มให้มีการประเมินถึงผลลัพธ์ (Outcomes) หลังจากเสร็จโครงการว่า มีข้อดี ข้อเสีย ของโครงการส่งผลต่อผู้เกี่ยวข้องอย่างไรในระยะยาว และผลกระทบ (Impact) ที่จะเกิดขึ้นตามมาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนแนวทางการวางแผนโครงการในวงรอบต่อไปที่ผู้บริหารจะใช้เป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจว่าจะดำเนินการโครงการอย่างไร
2. ควรมีการทำวิจัยพัฒนาธนาคารข้อสอบ (Item Bank) เพื่อจะได้ข้อสอบที่มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O-net) มาใช้กับนักเรียนต่อไป
3. การประเมินโครงการโดยบูรณาการรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพตทริกและการประเมินอภิमान อาจสามารถนำไปดัดแปลงหรือประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการอื่นๆ ได้

เอกสารอ้างอิง

กำจัด สุดโต. (2553). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดสุพรรณบุรี. คุรุศาสตร์

- มหาบัณฑิต. สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. วิทยานิพนธ์.
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- จุฑารัตน์ หนั่นไชย. (2552). การประยุกต์ใช้แบบจำลองของ
เคิร์กแพทริกในการประเมินและติดตามผลโครงการ
ฝึกอบรมการแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชน
ผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด. วิทยานิพนธ์
สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. หมวดวิชาวิจัย ภาควิชา
สังคมสงเคราะห์ศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชญัญญาค วังศ์บาและคณะ. (2555). ประเมินผลการฝึกอบรม
ตามโครงการ CHAMPION โดยประยุกต์ใช้แนวทางการ
ประเมินของเคิร์กแพทริก. สำนักงานป้องกันควบคุมโรค
ที่ 6 ขอนแก่น. ปีที่ 19 ฉบับที่ 1 ตุลาคม 2554 - มีนาคม 2555.
- ชิดเชื้อ กนกพีชรรัตน์. (2550). การสร้างแบบทดสอบมาตรฐาน
วิชาเครื่องมือ และการวัด อิเล็กทรอนิกส์ ตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2548.
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- เชาว์ อินโย. (2553). การประเมินโครงการ : Program Evaluation.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2551). การประเมินอภิมาน และการวิเคราะห์
อภิมาน รายงานผลการ ประเมินคุณภาพภายนอก
ระดับอุดมศึกษา. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย. ปีที่ : 21
ฉบับที่ : 2 เลขหน้า : 125-145 ปีพ.ศ. : 2551.
- เนติ เฉลียวเรศ. (2556). การประเมินอภิมาน : แนวคิดและหลักการ.
วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ภาคเหนือ. ปีที่ 3 ฉบับที่ 4 มกราคม - มิถุนายน 2556.
- ปิยวรรณ กระทั่งงาม. (2556). การประเมินอภิมานการประเมิน
คุณภาพภายนอกกรอบสามของ สมศ. ในโรงเรียนระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา.
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พงศ์เทพ จิระโร. (2559). หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7.
ชลบุรี : บัณฑิตเอกสาร.
- พรพรรณ วันเอก. (2552). การสร้างแบบทดสอบมาตรฐานความรู้
ด้านสหกรณ์สำหรับสมาชิก. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต. สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ ภาควิชาสหกรณ์.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2555). เทคนิคการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ:
แฮ็สออฟเคอร์มิสท์
- พิชญ์ พงษ์. (2551). เทคนิคการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- เพ็ญศรี เศรษฐวงศ์. (2549). แบบทดสอบมาตรฐาน (STANDARDIZED
TEST). วารสารรามคำแหง. ปีที่ 23, ฉบับที่ 4 (ต.ค. - ธ.ค.
2549). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มานะ ทองรักษ์. (2549). การบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อพัฒนา
สู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธารอักษร.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2555). วิธีการเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและ
การประเมิน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คันสนีย์ อุดมอ่าง. (2554). ประเมินโครงการ การฝึกอบรม
เชิงปฏิบัติการการผลิตทองม้วน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ
ชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง. คณะเทคโนโลยีการเกษตร.
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สมร ทองดี. (2551). เอกสารการสอนชุดวิชาสถิติ วิจัย และ
ประเมินผลการศึกษา หน่วยที่ 1 - 8. พิมพ์ครั้งที่ 8. นนทบุรี:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2553). วิธีวิทยาการประเมิน : ศาสตร์
แห่งคุณค่า. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สิรินธร สิ้นจินตวงศ์. (2552). การพัฒนาและประยุกต์ใช้มาตรฐาน
การประเมินอภิมานสำหรับประเมินผลการประเมิน
คุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย.
ดุสิตนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริศักดิ์ อาจวิชัย. (2556). การพัฒนารูปแบบการประเมินอภิมาน
สถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาวิจัยและประเมิน
ผลการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุริพร อนุศาสนนันท์. (2554). การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน.
ชลบุรี : เก็ทกู๊ดครีเอชั่น.
- สุวิมล ติरणันท์. (2550). การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การ
ปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การศึกษาคุณสมบัติของอิฐดินดิบผสมแอสฟัลต์อิมัลชันภายใต้สภาวะการแช่น้ำต่อเนื่อง A Study on Properties of Adobe Brick Mixed with Asphalt Emulsion under Continuous Submergence Condition

ประยูร พรหมหลวงศรี¹, เรืองรุชดี ชีระโรจน์¹, จักรพันธ์ วงษ์พา²

¹คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาคุณสมบัติของอิฐดินดิบที่ทำจากดินลมหอบผสมแอสฟัลต์อิมัลชันภายใต้การแช่น้ำต่อเนื่อง โดยเฉพาะพฤติกรรมกรรมการสูญเสียกำลังอัดและการชะละลายของอิฐดินดิบ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาโครงสร้างบ้านดินที่สามารถทนต่อสภาวะน้ำท่วมขังได้อย่างปลอดภัย แอสฟัลต์อิมัลชันในส่วนผสมมีสัดส่วนร้อยละ 0, 2, 4, 6, 8 และ 10 ของน้ำหนักดินลมหอบร่วมกับเกลบที่ใช้ในแต่ละส่วนผสม ทำการศึกษาการดูดซึมน้ำ และกำลังอัดที่สภาวะก่อนและหลังแช่น้ำ ร่วมกับการชะละลายของอิฐภายใต้สภาวะการแช่น้ำต่อเนื่องนาน 3, 7 และ 14 วัน จากการศึกษาพบว่าอิฐดินดิบที่มีอัตราส่วนของแอสฟัลต์อิมัลชันเพิ่มขึ้นส่งผลให้การดูดซึมน้ำและการชะละลายลดลง ในขณะที่อิฐดินดิบที่ไม่ผสมแอสฟัลต์อิมัลชันตัวอย่างไม่สามารถรักษารูปทรงภายใต้สภาวะการแช่น้ำต่อเนื่องได้ และพบว่าการผสมแอสฟัลต์อิมัลชันในส่วนผสมร้อยละ 4 ให้กำลังอัดสูงที่สุดในการทดสอบ โดยมีค่าประมาณ 20 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร ถึงแม้จะผ่านการแช่น้ำต่อเนื่องนาน 14 วัน

คำสำคัญ : อิฐดินดิบ, ดินลมหอบ, แอสฟัลต์อิมัลชัน, การชะละลาย

Abstract

The objective of this research was to study the properties of adobe brick made from loess mixed with asphalt emulsion under continuously submerge condition especially studying its compressive strength loss and leaching. The results would be taken into account for developing earthen building structure that could be safely resist flooding. Asphalt emulsion was used at the rates of 0, 2, 4, 6, 8, and 10 percent by total weight of loess incorporated with rice husk for each mixture. Water absorption and compressive strength of the bricks both before and after submergence were studied along with the leaching under continuously submerge condition for 3, 7, and 14 days. The results showed that the adobe brick with higher asphalt emulsion content, the lower water absorption and leaching were observed whereas the mixture without asphalt emulsion could not resist submergence. In addition, the mixture with asphalt emulsion content of 4 percent gave the highest compressive strength at about 20 ksc even though it was submerged continuously for 14 days.

Keywords : Adobe brick, Loess, Asphalt emulsion, Leaching

บทนำ

ปัจจุบันมนุษย์ได้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานกันอย่างมากมายโดยเฉพาะในวงการก่อสร้าง ดังจะเห็นได้จากกระบวนการผลิตปูนซีเมนต์เมื่อผลิตปูนซีเมนต์ออกมา 1 ตันก็จะปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกมา 1 ตันเช่นกัน (Joseph Davidovits, 1991) ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาภาวะโลกร้อนและปัญหาอื่นๆ ตามมา ทำให้สิ่งมีชีวิตไม่ว่าจะเป็นคนและสัตว์ได้รับผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อม จึงทำให้หลายภาคส่วนหันกลับมาสนใจและพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การรณรงค์ให้ปลูกป่า รณรงค์ให้ประหยัดพลังงานไฟฟ้า การนำของเหลือจากอุตสาหกรรมกลับมาใช้ใหม่ เป็นต้น การกลับสู่ธรรมชาติ จัดเป็นการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมรูปแบบหนึ่งที่พยายามใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่แล้วให้คุ้มค่ามากที่สุด

การสร้างบ้านดินเป็นการใช้วัสดุธรรมชาติมาสร้างเป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งมีปรากฏพบทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ (ประชุม คำพูน และคณะ, 2551) เป็นอีกแนวทางหนึ่งของการกลับสู่ธรรมชาติที่สามารถช่วยแก้ปัญหาโลกร้อนได้ส่วนหนึ่ง เพราะบ้านที่สร้างจากดินจะช่วยลดการใช้วัสดุจากอุตสาหกรรม ทั้ง ปูนซีเมนต์ มวลรวม และเหล็ก และยังลดการใช้พลังงานในการผลิตวัตถุดิบได้อย่างมาก นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยพบว่าอุณหภูมิภายในบ้านดินค่อนข้างคงที่เมื่ออากาศหนาวในบ้านดินจะรู้สึกอบอุ่น ในทางกลับกันเมื่ออากาศร้อนภายในบ้านดินจะรู้สึกเย็นสบาย (ณภัทร ศรีวัฒนประยูร และคณะ, 2552) ซึ่งจะช่วยลดการใช้พลังงานได้อีกทางหนึ่ง บ้านดินสามารถสร้างได้หลายประเภท แต่รูปแบบที่สร้างได้ง่ายและเป็นที่ยอมรับคือการสร้างด้วยอิฐดินดิบ (ภูษิต เลิศวัฒนารักษ์ และจตุพร ตั้งศิริสกุล, 2550) ถึงแม้อิฐดินดิบจะสร้างได้ง่ายเพราะกระบวนการไม่ซับซ้อนแต่ก็มีข้อจำกัดหลายๆ ด้าน ได้แก่ การควบคุมสภาพทำได้อาก ความแข็งแรงต่ำ ส่วนผสมต้องใช้ดินเหนียวเป็นหลักซึ่งหาได้ยากในบางท้องที่ ต้องผสมกับดินทรายเพื่อลดการแตกร้าวที่ผิว และที่สำคัญคือไม่ทนทานต่อน้ำท่วมขัง โดยน้ำจะซึมเข้าไปในช่องว่างระหว่างเม็ดดิน ทำลายแรงยึดเหนี่ยว และลดแรงเสียดทานระหว่างเม็ดดิน ทำให้อิฐมีกำลังอัดต่ำลง และรุนแรงไปจนถึงชั้นพังทลาย นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปริมาตรของอิฐแต่ละก้อนทำให้เสถียรภาพของโครงสร้างโดยรวมลดลงซึ่งอันตรายอย่างมาก ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นจะส่งผลกระทบต่อการใช้งานของอาคาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ใช้ผนังดินเป็นโครงสร้างเพื่อรับน้ำหนัก

จากงานวิจัยก่อนหน้านี้พบว่าการใช้ดินลมหอบสามารถใช้ทำเป็นอิฐดินดิบได้ อีกทั้งยังสามารถใช้แอสฟัลต์อิมัลชันเติมลงในส่วนผสมเพื่อช่วยป้องกันการซึมผ่านของน้ำเข้าไปทำลายแรงยึดเหนี่ยวระหว่างเม็ดดินได้ (ประยูร พรหมหลวงศรี และจักรพันธ์ วงษ์พา, 2558) ซึ่งช่วยลดปัญหาของอิฐดินดิบที่ต้องเผชิญกับสภาวะน้ำท่วมขังได้อย่างมาก แต่การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงกำลังอัด

และการชะละลายของอิฐดินดิบที่ต้องเผชิญกับสภาวะน้ำท่วมขังอย่างต่อเนื่องยังไม่มีการศึกษาเพิ่มเติม และยังขาดข้อมูลในส่วนดังกล่าวอยู่อีกมาก ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาการชะละลายและพฤติกรรมด้านกำลังอัดของอิฐดินดิบที่ทำจากดินลมหอบผสมแอสฟัลต์อิมัลชันในสภาวะที่แช่น้ำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการออกแบบบ้านดินที่สามารถทนทานต่อสภาวะน้ำท่วมขังต่อเนื่องได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการดูดซึมน้ำ กำลังอัด และการชะละลายของอิฐดินดิบผสมแอสฟัลต์อิมัลชันในอัตราส่วนต่างๆ ภายใต้สภาวะการแช่น้ำอย่างต่อเนื่อง

วัสดุและอุปกรณ์

ส่วนผสมของชั้นทดสอบอิฐดินดิบที่ใช้ในงานวิจัยนี้ประกอบไปด้วยดินลมหอบ แอสฟัลต์อิมัลชัน และเกลบ โดยดินลมหอบที่ใช้เป็นดินลมหอบจาก อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีคุณสมบัติตามตารางที่ 1 และภาพที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับดินลมหอบจากงานวิจัยอื่น (พงศกร พรหมรัตน์ศิลป์, 2550; ดลฤดี หอมดี และวัชรินทร์ กาสลัก, 2549) แอสฟัลต์อิมัลชันที่ใช้เป็นชนิด CSS-1h ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเรื่องแคตอริกแอสฟัลต์อิมัลชันสำหรับถนน (2530) ส่วนเกลบได้จากโรงสีข้าว ผิวสาก ยาว รี ขนาดสม่ำเสมอ ความกว้างและความยาวประมาณ 2 ถึง 3 และ 8 ถึง 10 มิลลิเมตร ตามลำดับ ความหนาแน่นเฉลี่ยเท่ากับ 200 กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

วิธีดำเนินงานวิจัย

การตรวจสอบคุณสมบัติของดินที่ใช้ในการทดสอบ

คุณสมบัติพื้นฐานของดินลมหอบบริเวณอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จากงานวิจัยก่อนหน้าพบว่า ดินลมหอบชนิดสีแดงประกอบไปด้วยดินทรายประมาณร้อยละ 65 ดินตะกอนร้อยละ 30 และดินเหนียวร้อยละ 5 (พงศกร พรหมรัตน์ศิลป์, 2550) สามารถจำแนกชนิดดินตามระบบ Unified Soil Classification System (USCS) ได้เป็นประเภท SM ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของดินที่พบในบริเวณมหาวิทยาลัยขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (ดลฤดี หอมดี และวัชรินทร์ กาสลัก, 2549) ดินทั้งสองแห่งดังกล่าวได้นำมาทดสอบคุณสมบัติพื้นฐานทางวิศวกรรม ได้แก่ ความถ่วงจำเพาะหน่วยน้ำหนักแห้ง และพิกัดอัตราแอสฟัลต์ (Atterberg Limit) ดังปรากฏในตารางที่ 1 ซึ่งคุณสมบัติพื้นฐานข้างต้นของ

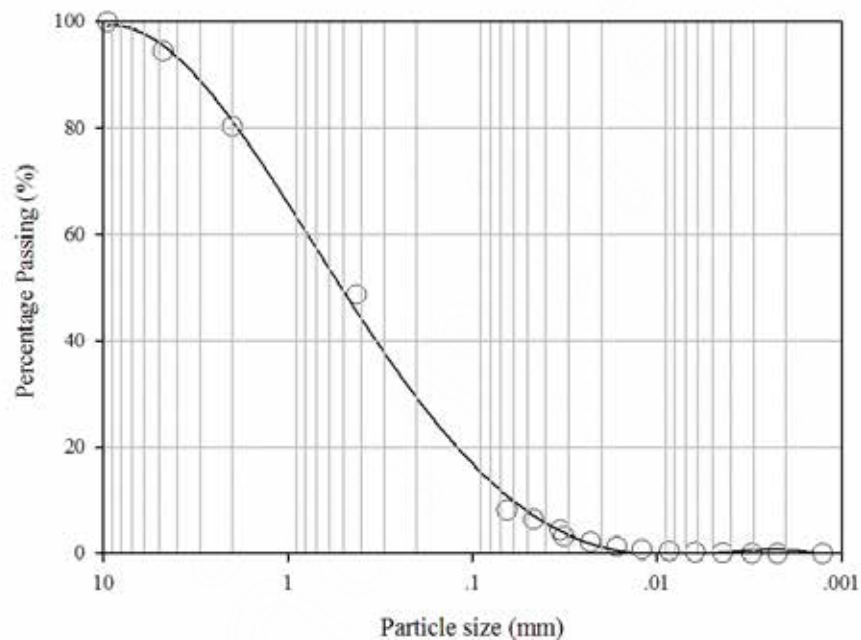

ดินที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ได้นำมาเปรียบเทียบกับดินลมหอบดังกล่าว ในตารางที่ 1 ซึ่งลักษณะทั่วไปของดินที่ใช้ในงานวิจัยนี้มีสีแดง เม็ดละเอียด คล้ายกับดินลมหอบในงานวิจัยก่อนหน้า และคุณสมบัติ อื่นๆ ก็มีความสอดคล้องใกล้เคียงกัน เมื่อทำการวิเคราะห์ร่วมกับ

ข้อมูลจากการทดสอบการกระจายขนาดอนุภาคของเม็ดดินที่ใช้ ในงานวิจัยนี้ ดังแสดงในภาพที่ 1 จึงสามารถระบุได้ว่าดินที่ใช้ในงาน วิจัยนี้เป็นดินลมหอบ

ตารางที่ 1 คุณสมบัติพื้นฐานของดินลมหอบ

คุณสมบัติ	ดินลมหอบ (พงศกร พรรณรัตน์ศิลป์, 2550)	ดินลมหอบ (ตฤดี หอมดี และ วชิรินทร์ กาสลัก, 2549)	ดินในงานวิจัยนี้
Specific gravity	2.60	2.54	2.75
Natural dry unit weight (KN/m ³)	15.30	15.50	15.99
Liquid limit (%)	16.00	16.20	22.00
Plastic city index	3.00	3.08	3.00
Unified Soil Classification System (USCS)	SM	SC-SM	SM

ภาพที่ 1 การกระจายขนาดอนุภาคของเม็ดดินที่ใช้ในงานวิจัยนี้

การกำหนดปริมาณน้ำในส่วนผสม

นำดินลมหอบมาทดสอบความชื้นเหลวเพื่อกำหนดเป็น อัตราส่วนที่เหมาะสม โดยสัดส่วนน้ำที่เหมาะสมคือส่วนผสม ที่มีปริมาณน้ำเพียงพอที่ทำให้เนื้อดินมีเหลว เหนียวลื่น ไม่แห้งเกินไป จนทำให้ผสมเข้ากันได้ยาก และไม่เหลวเกินไปจนสามารถสังเกตเห็น น้ำส่วนเกินพัดพาส่วนผสมไหลออกไปได้ การทดสอบความชื้นเหลวนั้น ไม่สามารถใช้ข้อมูลจากงานวิจัยอื่นได้ เนื่องจากดินแต่ละท้องถิ่น จะมีคุณสมบัติแตกต่างกันไป การทดสอบความชื้นเหลวของ ส่วนผสมทำได้โดยการนำดินลมหอบผสมกับน้ำในปริมาณร้อยละ 10, 20, 30, 40 และ 50 โดยน้ำหนักของดิน ผสมโดยใช้มือบีบขนาด ส่วนผสมเข้าด้วยกัน แล้วจึงทดสอบขึ้นรูปด้วยมือ ซึ่งในขั้นตอนนี้

จะเลือกส่วนผสมที่ไม่แห้งและไม่เปียกจนเกินไป สามารถปั้นขึ้นรูปได้ดี เนื่องจากการนำอิฐดินดิบที่ยังเหลวอยู่ไปเทลงแบบ หากแห้งเกินไป จะทำให้เทได้ยาก ส่งผลให้เกิดโพรงภายในได้ง่าย และทำการควบคุม คุณภาพได้ยาก แต่หากเหลวเกินไป น้ำจะไหลออกจากส่วนผสมและ พาเนื้อดินที่เป็นส่วนสำคัญในการยึดประสานออกไปด้วย

การสังเกตความชื้นเหลวที่เหมาะสมของดินในงานวิจัยนี้ ยังคงใช้การสังเกตโดยอาศัยความชำนาญเป็นหลัก เนื่องจากยังไม่มี มาตรฐานในการตรวจสอบความชื้นเหลวของอิฐดินดิบในปัจจุบัน จากการทดสอบในขั้นตอนนี้พบว่า ปริมาณน้ำที่เหมาะสมสำหรับการ ขึ้นรูปอิฐดินดิบเท่ากับร้อยละ 30 โดยน้ำหนักดิน โดยในภาพ ที่ 2 (ก) เป็นลักษณะของดินที่มีความชื้นเหลวเหมาะสมต่อการ

ขึ้นรูป ส่วนในภาพที่ 2(ข) เป็นส่วนผสมที่มีปริมาณน้ำมากเกินไป ทำให้ปั้นขึ้นรูปไม่ได้ ดังนั้นจึงเลือกใช้น้ำในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักดิน สำหรับทุกส่วนผสมในงานวิจัยนี้ เนื่องจากมีปริมาณน้ำที่เพียงพอที่จะทำงานได้ มากกว่าค่า Liquid Limit ที่ได้จาก

(ก)

การทดสอบเบื้องต้นเพียงเล็กน้อย ไม่มีน้ำส่วนเกินมากเกินไปง่ายต่อการผสม และน้ำส่วนเกินเล็กน้อยนี้จะช่วยขจัดเซกการดูดซึมน้ำจากแกลบ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้แกลบแย่งน้ำออกไปจากเนื้อดิน จึงจะทำให้ดินอยู่ในสภาพที่คงความสามารถในการผสมที่ต่อไปได้

(ข)

ภาพที่ 2 (ก) ภาพถ่ายดินลมหอบที่ผสมน้ำปริมาณร้อยละ 30 (ข) ภาพถ่ายดินลมหอบที่ผสมน้ำปริมาณร้อยละ 50

การหาปริมาณแกลบที่เหมาะสม

นำแกลบผสมกับดินลมหอบทดสอบกำลังอัดเพื่อหาอัตราส่วนผสมแกลบโดยใช้อัตราส่วนดินต่อแกลบเท่ากับ 100 : 0, 90 : 10, 80 : 20, 70 : 30, 60 : 40 และ 50 : 50 โดยปริมาตร ใช้อัตราส่วนน้ำต่อมวลผสมเท่ากับ 0.30 โดยน้ำหนัก ที่ได้จากการทดสอบก่อนหน้านี้ จากนั้นเทลงในแบบเหล็กทรงสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ขนาดกว้างด้านละ 15 เซนติเมตร จากนั้นปล่อยให้ 2 วัน เพื่อให้ตัวอย่างแห้งก่อนแล้วจึงถอดแบบเหล็กออก จากตัวอย่างต่อเป็นเวลา 7 วัน จึงทดสอบกำลังอัดด้วยเครื่องกด (Loading Machine) ชนิดมือหมุน ปริมาณแกลบที่เหมาะสมจะให้กำลังอัดที่สูงที่สุดจากการทดสอบพบว่ากำลังอัดของอิฐดินดิบที่มีปริมาณแกลบแทนที่ดินลมหอบร้อยละ 0, 10, 20, 30, 40 และ 50 มีค่าเท่ากับ 9.03, 17.33, 19.98, 23.70, 20.75 และ 20.19 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร ตามลำดับ ดังนั้นส่วนผสมที่ให้กำลังอัดสูงสุดคือส่วนผสมที่มีอัตราส่วนดินลมหอบต่อแกลบเท่ากับ 70 : 30 โดยปริมาตร ซึ่งจะนำปริมาณแกลบดังกล่าวมาใช้ในอิฐดินดิบที่ผสมแอสฟัลต์อิมัลชันต่อไป

การเตรียมตัวอย่างทดสอบ

นำดินลมหอบที่ผ่านการผึ่งแดดจนแห้งผสมกับแกลบตามอัตราส่วนที่กำหนดในตารางที่ 2 ซึ่งค่าในตารางได้เทียบเป็นอัตราส่วนดินลมหอบต่อแกลบเท่ากับ 70:30 โดยปริมาตรแล้วซึ่งเป็นอัตราส่วนที่ดีที่สุดจากการทดลองก่อนหน้านี้ คลุกส่วนผสมแห้งให้เข้ากัน ซึ่งจะเรียกวัสดุแห้งก่อนผสมน้ำว่าวัสดุมวลผสม จากนั้นนำแอสฟัลต์อิมัลชันในอัตราส่วนตามตารางที่ 2 มาผสมน้ำ โดยรักษาให้อัตราส่วนน้ำต่อวัสดุมวลผสมเท่ากับร้อยละ 30 โดยน้ำหนักทุกส่วนผสม กวนให้เป็นเนื้อเดียวกันจึงนำไปผสมกับวัสดุมวลผสมให้เข้ากัน แล้วเทลงในแบบเหล็กทรงลูกบาศก์ที่มีความยาวด้านละ 15 เซนติเมตร จากนั้นให้ถอดแบบ และผึ่งลมให้แห้งตามกระบวนการเดียวกับหัวข้อการหาปริมาณแกลบที่เหมาะสมข้างต้น เพื่อใช้เป็นตัวอย่างในการทดสอบกำลังอัด สำหรับทดสอบการดูดซึมน้ำและการชะละลาย จะเทในแบบเหล็กขนาดกว้าง 9.50 เซนติเมตร ยาว 19.00 เซนติเมตร และสูง 6.50 เซนติเมตร โดยการทดสอบกำลังอัดจะใช้ตัวอย่างจำนวน 3 ก้อนต่อส่วนผสม ในขณะที่การทดสอบการดูดซึมน้ำและการชะละลายจะใช้ตัวอย่างส่วนผสมละ 5 ก้อน

ตารางที่ 2 ส่วนผสมอิฐดินดิบ (กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)

ส่วนผสม	ดินลมหอบ	แกลบ	น้ำ	แอสฟัลต์อิมัลชัน*	น้ำหนักรวม (กิโลกรัม)
0AE	1207	38	373	0	1617
2AE	1207	38	348	25	1617
4AE	1207	38	323	50	1617
6AE	1207	38	299	75	1617
8AE	1207	38	274	100	1617

* สมมุติให้ความถ่วงจำเพาะของยางมะตอยน้ำมีค่าเท่ากับของน้ำ

การทดสอบ

การทดสอบการดูดซึมน้ำ จะทำการชั่งน้ำหนักก่อนตัวอย่างก่อนแช่น้ำเพื่อใช้เป็นน้ำหนักที่สภาวะปกติ ซึ่งจะนำไปเปรียบเทียบกับน้ำหนักของตัวอย่างในสภาวะหลังแช่น้ำ ซึ่งน้ำหนักหลังแช่น้ำหาได้จากการนำก่อนตัวอย่างดังกล่าวข้างต้นไปแช่น้ำจนท่วมทิ้งไว้ในน้ำ 24 ชั่วโมง แล้วจึงนำขึ้นมาซับเบา ๆ ด้วยผ้า วางตัวอย่างทิ้งไว้อีก 30 นาที ให้ทำการซับน้ำที่ไหลออกมาเป็นระยะ ๆ เมื่อครบ 30 นาที ให้ทำการซับผิวของตัวอย่างอีกครั้ง ไม่ให้น้ำไหลเอี่ยมออกมาที่ผิวของตัวอย่าง จากนั้นจึงทำการอ่านค่าน้ำหนัก โดยการอ่านแต่ละครั้งให้อ่านละเอียดถึง 0.1 กรัม ในการทดสอบกำลังอัดของตัวอย่างทั้ง 5 ส่วนผสม ซึ่งได้หล่อตัวอย่างไว้ส่วนผสมละ 12 ก้อน จะทำการแบ่งตัวอย่างออกเป็น 4 ชุด ชุดละ 3 ก้อน โดยที่ชุดที่ 1 ให้ทดสอบกำลังอัดทันทีหลังจากตากตัวอย่างแห้งแล้ว ส่วนชุดที่ 2, 3 และ 4 จะนำตัวอย่างไปแช่น้ำ โดยให้น้ำท่วมก่อนตัวอย่างทั้งก่อนอย่างต่อเนืองเป็นเวลา 3, 7 และ 14 วันตามลำดับ เมื่อครบกำหนดการแช่น้ำแล้วจะนำตัวอย่างไปผึ่งให้แห้งเป็นเวลา 7 วัน เพื่อให้ตัวอย่างแห้งก่อนนำไปทดสอบกำลังอัดหลังแช่น้ำตามอายุวันที่กำหนดไว้ข้างต้น ส่วนการทดสอบการชะละลายของอิฐดินดิบเป็นการหาร้อยละของค่าน้ำหนักของดินที่หายไปภายหลังจากการแช่น้ำ เทียบกับน้ำหนักเดิมของอิฐดินดิบก่อนแช่น้ำ ซึ่งหาได้จากการชั่งน้ำหนักของก้อนตัวอย่างก่อนนำไปทดสอบกำลังอัด

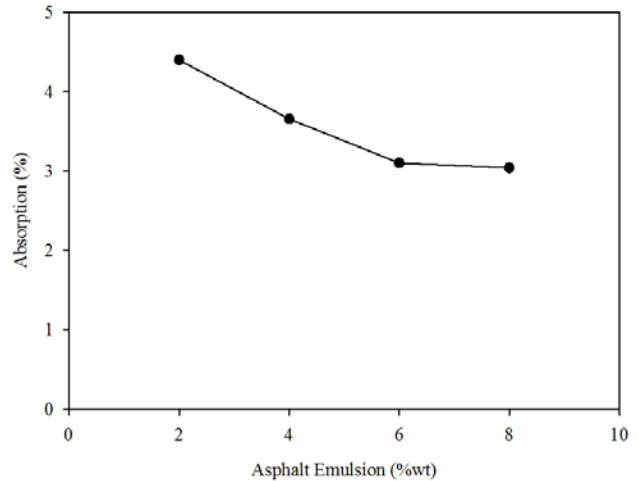
ผลการวิจัย

การดูดซึมน้ำของอิฐดินดิบผสมแอสฟัลต์อิมัลชัน

ภาพที่ 3 เป็นความสัมพันธ์ระหว่างการดูดซึมน้ำกับปริมาณแอสฟัลต์อิมัลชัน พบว่าการดูดซึมน้ำของอิฐดินดิบ ลดลงตามปริมาณแอสฟัลต์อิมัลชันที่เพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงว่าแอสฟัลต์มีผลกระทบต่อ การดูดซึมน้ำอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนค่าการดูดซึมน้ำของตัวอย่างที่มีปริมาณแอสฟัลต์อิมัลชันร้อยละ 6 และ 8 มีค่าไม่แตกต่างกันมาก แสดงให้เห็นว่าแอสฟัลต์ในปริมาณร้อยละ 6 เพียงพอที่จะยับยั้งการดูดซึมน้ำเอาไว้ได้ ซึ่งอาจเป็นการยับยั้งในลักษณะของการเคลือบผิวของตัวอย่างหรือผิวของอนุภาคเม็ดดินเอาไว้เกือบสมบูรณ์ ดังนั้นการเพิ่มปริมาณแอสฟัลต์อิมัลชันเข้าไปอีกจึงไม่ส่งผลต่อการดูดซึมน้ำอย่างชัดเจน

ในภาพที่ 4 ซึ่งเป็นตัวอย่างอิฐดินดิบที่แช่อยู่ในน้ำเป็นเวลา 7 วัน บริเวณด้านล่างซ้ายของภาพ เป็นตัวอย่างอิฐดินดิบที่ไม่มีส่วนผสมของแอสฟัลต์อิมัลชัน พบว่าอิฐดินดิบส่วนผสมดังกล่าวดูดซึมน้ำเข้าไปภายในจนไม่สามารถคงสภาพเอาไว้ได้ เนื่องจากน้ำไปทำลายแรงยึดเหนี่ยวและแรงเสียดทานระหว่างอนุภาคเม็ดดิน เช่นเดียวกับอิฐดินดิบที่ทำจากดินเหนียว (ศุภสัณฑ์ ชื่นศิริกุลชัย, 2556) จึงไม่สามารถนำตัวอย่างดังกล่าวมาทดสอบการดูดซึมน้ำ กำลังอัดหลังแช่น้ำ และ

การชะละลายได้ ขณะที่ก้อนตัวอย่างอื่นๆ ในภาพที่ 4 ที่ยังคงสภาพไว้ได้คืออิฐดินดิบที่มีส่วนผสมของแอสฟัลต์อิมัลชันบางส่วน ซึ่งแช่น้ำต่อเนื่องเป็นเวลา 7 วันเช่นเดียวกัน แต่ยังสามารถคงสภาพไว้ได้ อย่างเห็นได้ชัด จึงเห็นได้ว่าการเพิ่มแอสฟัลต์อิมัลชันในส่วนผสม จะช่วยป้องกันการดูดซึมน้ำของอิฐดินดิบได้ และยังช่วยยึดเหนี่ยวเม็ดดินเอาไว้ด้วยกัน ส่งผลให้อิฐสามารถรูปร่างเดิมต่อไปได้

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการดูดซึมน้ำและปริมาณแอสฟัลต์อิมัลชัน

ภาพที่ 4 ภาพถ่ายอิฐดินดิบหลังแช่น้ำ

กำลังอัดของอิฐดินดิบผสมแอสฟัลต์อิมัลชันหลังแช่น้ำต่อเนือง

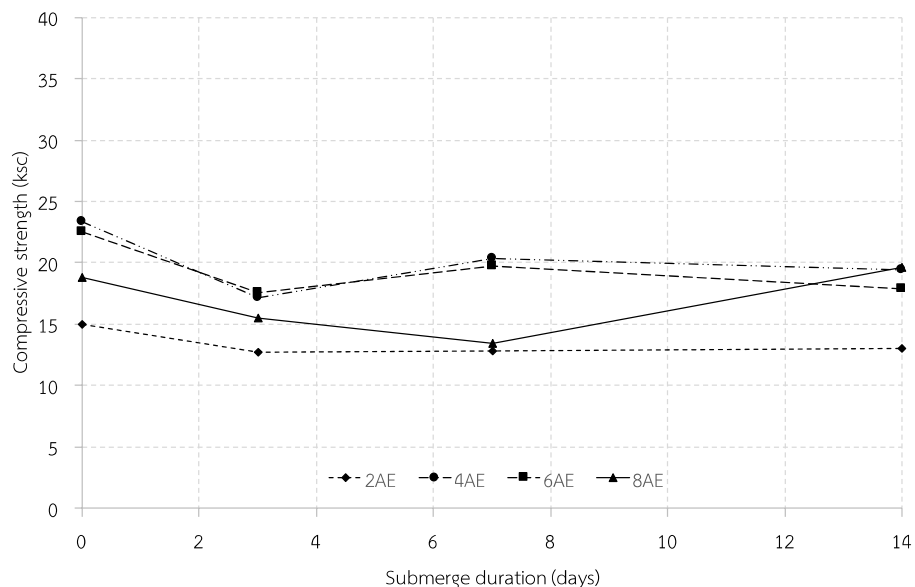
จากการทดสอบกำลังอัดอิฐดินดิบที่มีส่วนผสมของแอสฟัลต์อิมัลชันในสัดส่วนร้อยละ 2, 4, 6 และ 8 ที่แช่น้ำต่อเนื่องตามอายุที่กำหนด ได้แก่ 3, 7 และ 14 วัน ได้ค่ากำลังอัดดังแสดงในภาพที่ 5 ซึ่งพบว่ากำลังอัดของอิฐดินดิบทั้งหมดจะลดลงหลังการแช่น้ำอย่างต่อเนื่อง 3 วัน เนื่องจากน้ำจะเข้าไปลดแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาคเม็ดดิน ยกเว้นส่วนผสม OAE ที่โดนน้ำทำลายแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาคเม็ดดินจนไม่สามารถคงสภาพไว้ได้ จึงไม่สามารถหาค่ากำลังอัดภายหลังจากแช่น้ำได้ ส่วนผสม 2AE

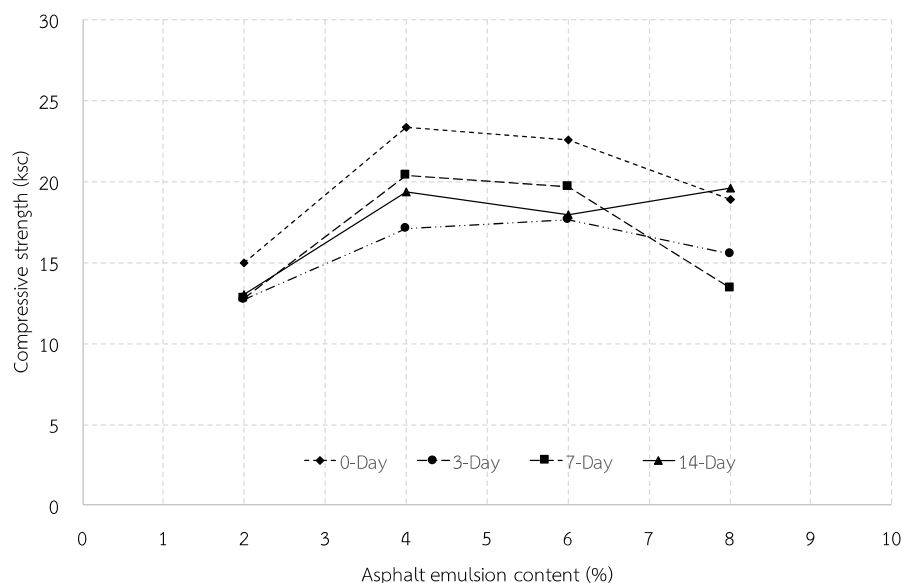
ภายหลังการแช่น้ำต่อเนื่องที่ 7 และ 14 วัน ก็ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงกำลังอัดอย่างเด่นชัด เนื่องจากน้ำได้เข้าไปลดแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาคเม็ดดินตั้งแต่การแช่น้ำต่อเนื่อง 3 วันแล้ว ส่วนผสม 4AE และ 6AE มีกำลังอัดเพิ่มขึ้นประมาณ 2 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร ภายหลังการแช่น้ำต่อเนื่องจากอายุ 3 วัน เป็น 7 วัน ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่ายางมะตอยน้ำแข็งตัวเพิ่มขึ้นจากกระบวนการแข็งตัวและการบ่ม (Setting and Curing) ของตัวอย่างมะตอยเองภายหลังจากที่แอสฟัลต์อิมัลชันได้สัมผัสกับมวลรวมและเกิดการดูดซึมอิมัลซิไฟเออร์ (Emulsifier) ทำให้ค่าความเป็นด่างสูงขึ้น จนเนื้อยางมะตอยกลับมายึดติดกับเป็นฟิล์มอีกครั้งและเริ่มแข็งตัว (Alan James, 2006) จากนั้นกำลังอัดจะลดลงอีกเล็กน้อยประมาณ 1 ถึง 2 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร จากการ

แช่น้ำต่อเนื่อง 7 วัน เป็น 14 วัน เนื่องจากน้ำสามารถแทรกซึมเข้าไปยังเนื้อดินที่ถูกเคลือบด้วยเนื้อยางมะตอยบางส่วนได้ ส่งผลให้เกิดการสูญเสียกำลังอัดเพิ่มเติม

ส่วนผสม 8AE มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงกำลังอัดเช่นเดียวกับกับส่วนผสม 4AE และ 6AE แต่เนื่องจากชั้นของเนื้อยางมีความหนามากกว่า จึงทำให้น้ำแทรกซึมได้ช้ากว่า กำลังอัดจึงค่อยๆ ลดลงต่อเนื่องจนถึงอายุ 7 วัน ในขณะที่เดียวกันเนื้อแอสฟัลต์อิมัลชันจะค่อยๆ แข็งตัว แต่ในอัตราที่ต่ำเนื่องจากชั้นยางมีความหนา จึงทำให้การถ่ายเทประจุของอิมัลซิไฟเออร์เอนด์ทำได้น้อย จึงเริ่มเห็นการเพิ่มขึ้นของกำลังอัดที่อายุ 14 วัน ซึ่งต่างกับส่วนผสม 4AE และ 6AE ที่มีกำลังอัดเพิ่มขึ้นตั้งแต่ 7 วัน

ภาพที่ 5 การเปลี่ยนแปลงกำลังอัดของอิฐดินดิบผสมแอสฟัลต์อิมัลชันหลังการแช่น้ำที่ระยะเวลาต่างๆ

ภาพที่ 6 กำลังอัดของอิฐดินดิบที่ผสมแอสฟัลต์อิมัลชันในอัตราส่วนต่างๆ เมื่อแช่น้ำอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาในมุมมองของผลอันเนื่องมาจากปริมาณ แอสฟัลต์อิมัลชันในส่วนผสมที่ส่งผลต่อกำลังอัดของอิฐดินดิบ ดังแสดงในภาพที่ 6 จะพบว่าส่วนผสมที่มีแอสฟัลต์อิมัลชันในส่วนผสมร้อยละ 4 จะให้กำลังอัดสูงสุด ทั้งก่อนและหลังแช่น้ำ ซึ่งจากงานวิจัยก่อนหน้าได้อธิบายไว้ว่าส่วนผสมที่มีแอสฟัลต์อิมัลชันร้อยละ 4 ให้กำลังอัดดีที่สุด เนื่องจากมีปริมาณที่เพียงพอที่จะเคลือบเคล้าได้ทั่วทั้งส่วนผสมโดยอาศัยการไหลไปกับน้ำในส่วนผสม และไม่มากเกินไปจนอนุภาคของแอสฟัลต์อิมัลชันจับตัวกันเป็นอนุภาคขนาดใหญ่และขัดขวางการผสมซึ่งพบในส่วนผสม 8AE (ประยูร พรหมหลวงศรี และจักรพันธ์ วงษ์พา, 2558) นอกจากนี้จะพบว่าส่วนผสม 4AE ให้กำลังอัดสูงถึง 23.33 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร และเมื่อแช่น้ำเนื่องกำลังอัดจะลดลงต่ำสุดเท่ากับ 17.12 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตรที่การแช่น้ำต่อเนื่องนาน 3 วัน หรือคิดเป็นกำลังอัดที่ลดลงประมาณร้อยละ 25 แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบกับอิฐดินดิบที่ไม่ผสมแอสฟัลต์อิมัลชันเลยจะพบว่าอิฐสามารถต้านทานการซึมผ่านของน้ำได้ดีมาก และยังคงให้กำลังอัดที่สูงในระดับหนึ่ง และเมื่อเปรียบเทียบกับอิฐดินดิบ

ที่ทำจากดินเหนียว จะพบว่าอิฐดินดิบจากดินเหนียวต้องใช้ปริมาณ แอสฟัลต์อิมัลชันสูงถึงร้อยละ 8 เพื่อที่จะสามารถทนต่อสภาวะน้ำท่วมขังได้นาน 24 ชั่วโมง ในขณะที่กำลังอัดเฉลี่ยในสภาวะไม่แช่น้ำอยู่ที่ประมาณ 12 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร (ศุภสิทธิ์ ชื่นศิริกุลชัย, 2556; จตุพร ตั้งศิริสกุล, 2550) จึงจะเห็นได้ว่าอิฐดินดิบที่ทำจากดินลมหอบมีคุณสมบัติที่ดีกว่าทั้งในแง่ของกำลังอัดและความทนทานต่อสภาวะน้ำท่วมขัง

การชะละลายของอิฐดินดิบผสมแอสฟัลต์อิมัลชัน

การทดสอบการชะละลายของอิฐดินดิบเป็นการศึกษามวลที่หายไปภายหลังจากการแช่น้ำอย่างต่อเนื่องตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งในการทดลองนี้ได้นำตัวอย่างอิฐดินดิบทุกส่วนผสมแช่น้ำต่อเนื่องกันสูงสุด 14 วัน จากการทดลองพบว่า อิฐดินดิบที่ไม่ผสมแอสฟัลต์อิมัลชันจะไม่สามารถทนต่อการแช่น้ำได้ ตัวอย่างละลายกลายเป็นตะกอนดินก่อนอายุ 3 วัน ส่วนผสมอื่นๆ ที่มีแอสฟัลต์อิมัลชันแม้เพียงร้อยละ 2 ก็จะสามารถต้านทานการชะละลายได้ ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 3

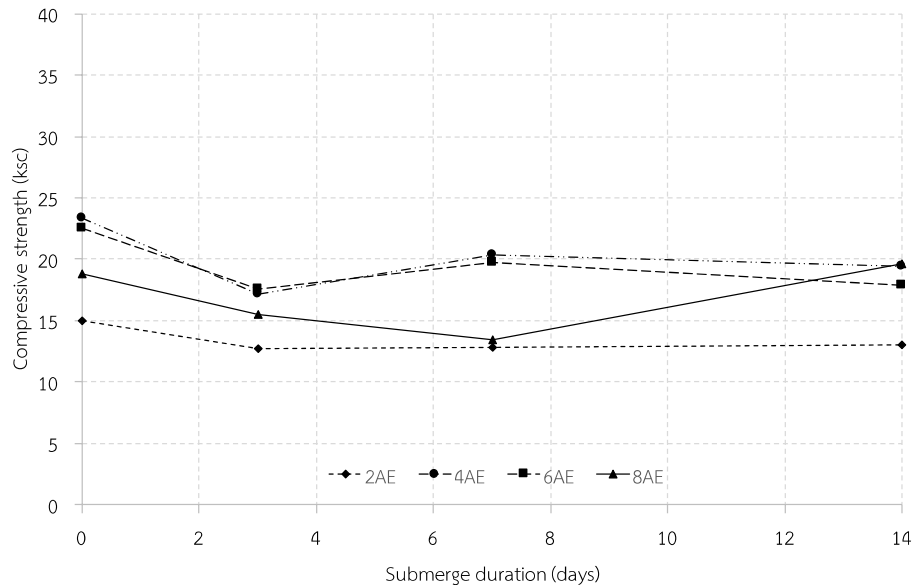
ตารางที่ 3 การชะละลายของอิฐดินดิบที่อายุการแช่น้ำต่างๆ

ส่วนผสม	การชะละลาย (ร้อยละ)		
	3 วัน	7 วัน	14 วัน
0AE	-	-	-
2AE	0.82	0.87	1.34
4AE	0.56	0.63	0.79
6AE	0.52	0.54	0.76
8AE	0.34	0.49	0.59

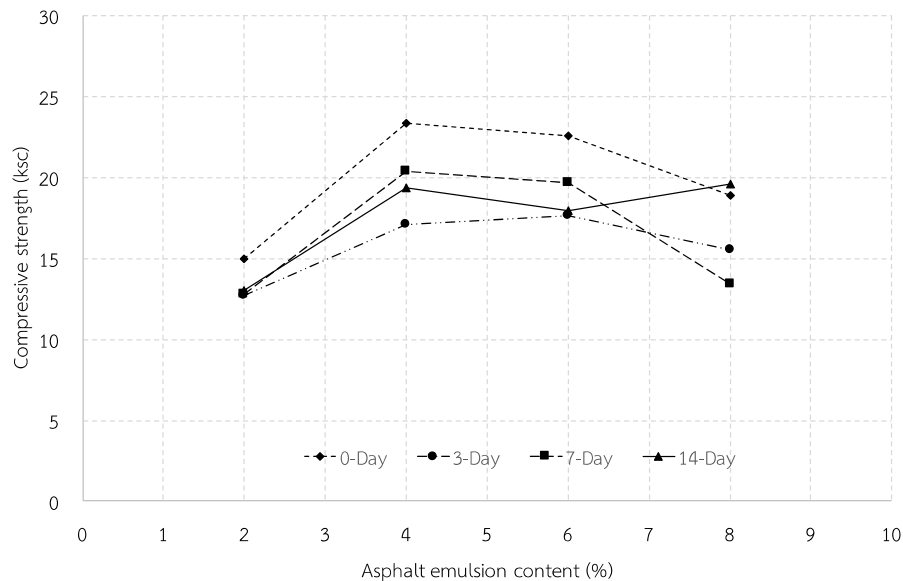
จากข้อมูลพบว่า อิฐดินดิบจะมีการสูญเสียน้ำหนัก หรือเกิดการชะละลายมากขึ้นตามระยะเวลาการแช่น้ำ เนื่องจากน้ำจะค่อยๆ แทรกซึมผ่านชั้นแอสฟัลต์อิมัลชันเข้ามา ทำให้แรงยึดเหนี่ยวและความเสียดทานระหว่างเม็ดดินลดลง เม็ดดินละเอียดบางส่วนเมื่อหลุดจากสภาวะการโดนยึดเหนี่ยวแล้วจะโดนน้ำพาออกไปทำให้มวลลดลง ดังนั้น การแช่อิฐในน้ำอย่างต่อเนื่องนานๆ ย่อมจะส่งผลให้น้ำมีเวลามากพอที่จะแทรกซึมเข้าไปหาเม็ดดินที่อยู่ลึกๆ หรือมียางเคลือบอยู่ต่างๆ ได้ และสามารถพาเอาเม็ดดินละเอียดเหล่านั้นออกมาได้มากกว่าการแช่น้ำเพียงระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งสามารถสังเกตได้ในภาพที่ 7 ในช่วง 3 วันแรกของการแช่น้ำ การสูญเสียมวลจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สังเกตได้จากความชันของเส้นกราฟ จากนั้นระหว่าง 3 วัน ถึง 14 วัน อัตราการสูญเสียน้ำหนักจะลดลงอย่างเห็นได้ชัด

แต่ก็สามารถกล่าวได้ว่าการชะละลายจะเพิ่มขึ้นเมื่อการแช่น้ำต่อเนื่องนานขึ้น ซึ่งเป็นข้อสังเกตหนึ่งที่ต้องให้ความสนใจไว้ใหม่ในการสร้างบ้านดิน แต่อย่างไรก็ตาม การสูญเสียมวลที่เกิดขึ้นที่อายุ 14 วัน สูงสุดเพียงร้อยละ 1.34 สำหรับส่วนผสม 2AE ซึ่งมีค่าไม่สูงมากนัก

เมื่อพิจารณาผลกระทบของปริมาณแอสฟัลต์อิมัลชันในส่วนผสมต่อการชะละลายที่เกิดขึ้นกับอิฐดินดิบแล้ว พบว่าอิฐดินดิบจะถูกชะละลายได้น้อยลงเมื่อมีปริมาณแอสฟัลต์อิมัลชันในส่วนผสมมากขึ้น ตามที่แสดงในภาพที่ 8 ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบในเรื่องของการดูดซึมน้ำ เท่ากับเป็นการยืนยันสมมุติฐานอีกทางหนึ่งว่าส่วนผสมที่มีแอสฟัลต์อิมัลชันมาก จะทำให้น้ำซึมผ่านได้ยาก และส่งผลให้น้ำเข้าไปชะละลายมวลดินออกมาได้ยากขึ้น

ภาพที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างการชะละลายและระยะเวลาการแช่น้ำของอิฐดินดิบ

ภาพที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างการชะละลายและร้อยละของแอสฟัลต์อิมัลชันในส่วนผสม

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการทดลองสามารถสรุปได้ว่า ดินลมหอบมีความเหมาะสมในการใช้ทำอิฐดินดิบ โดยส่วนผสมที่มีปริมาณแอสฟัลต์อิมัลชันในอัตราส่วนร้อยละ 4 ของเนื้อดินร่วมกับเกล็ดจะให้อำนาจอัดสูงสุดถึง 23.33 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร และเมื่ออิฐดินดิบผสมแอสฟัลต์อิมัลชันจะสามารถทนต่อการพังทลายเนื่องจากน้ำได้ดี ซึ่งภายหลังการแช่น้ำต่อเนื่อง 14 วัน อิฐดินดิบยังคงสภาพไว้ได้ ถึงแม้กำลังอัดจะลดลงบ้างก็ตาม การเติมแอสฟัลต์อิมัลชันเพียงร้อยละ 2 อิฐดินดิบจะมีการดูดซึมน้ำต่ำกว่าร้อยละ 5 โดยน้ำหนัก และการดูดซึมน้ำจะลดลงเมื่อปริมาณแอสฟัลต์อิมัลชันเพิ่มขึ้น ในขณะที่การชะละลายเนื่องจากการแช่น้ำต่อเนื่องนาน 14 วัน มีค่าสูงสุด

เพียงร้อยละ 1.34 โดยน้ำหนัก และต่ำสุดที่ 0.59 ซึ่งแสดงให้เห็นชัดเจนว่าอิฐดินดิบที่ผสมแอสฟัลต์อิมัลชันสามารถทนทานต่อสภาวะน้ำท่วมขังต่อเนื่องได้นานถึง 14 วัน ในขณะที่อิฐดินดิบทั่วไปสามารถทนทานต่อสภาวะโดนน้ำท่วมขังได้ไม่ถึง 3 วัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการทดลองกับดินแหล่งอื่นเพิ่มเติม เพื่อหาส่วนผสมที่เหมาะสมสำหรับการทำบ้านดินในแต่ละท้องถิ่น
2. ควรนำส่วนผสมที่เหมาะสมไปต่อยอดการทดสอบในงานโครงสร้างบ้านดินจริง เพื่อศึกษาการนำไปใช้งานต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ เครื่องมือ และเงินทุนวิจัยบางส่วนในการทำงานวิจัย และขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการส่วนตรวจสอบและวิเคราะห์ทางวิศวกรรม สำนักทางหลวงที่ 7 (ขอนแก่น) สังกัดกรมทางหลวง ที่เอื้อเฟื้อสถานที่ และเครื่องมือทดสอบ ในการทำวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- จตุพร ตั้งศิริสกุล. (2550). การประยุกต์ใช้วัสดุหินทางธรรมชาติในการเพิ่มประสิทธิภาพของก้อนอิฐดินดิบเพื่อใช้ในการก่อสร้างบ้านดิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณภัทร ศรีวัฒนประยูร และคณะ. (2552). การศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมการถ่ายเทความร้อนผ่านผนังของบ้านดิน. รายงานการวิจัย เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ตลฤดี หอมดี และวัชรินทร์ กาสลัก. (2549). การหลุดตัวของดินลมหอบเนื่องจากความเป็ยกขึ้นและการบรรทุกน้ำหนักในเขตมหาวิทยาลัยขอนแก่น. รายงานวิจัย เสนอต่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประชุม คำพุด และคณะ. (2551). การปรับปรุงคุณสมบัติของอิฐดินดิบด้วยน้ำยางธรรมชาติ. การประชุมวิชาการวิศวกรรมโยธาแห่งชาติ ครั้งที่ 13. วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. หน้า 262-268.
- ประยูร พรหมหลวงศรี และจักรพันธ์ วงษ์พา. (2558). การพัฒนาอิฐดินดิบที่ทำจากดินลมหอบ. การประชุมวิชาการวิศวกรรมโยธาแห่งชาติ ครั้งที่ 20. วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- พงศกร พรรณรัตน์ศิลป์. (2550). การปรับปรุงคุณภาพดินลมหอบในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อนำมาใช้ในวิศวกรรม การทาง. การประชุมสมาคมทางหลวงแห่งประเทศไทย. หน้า 1-8.
- ภูษิต เลิศวัฒนารักษ์ และจตุพร ตั้งศิริสกุล. (2550). ผลของวัสดุทางธรรมชาติที่มีต่อคุณสมบัติของก้อนอิฐดินดิบสำหรับบ้านดิน. วารสารคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมืองมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 5(1): 187-199.
- ศุภสัณห์ ซีนศิริกุลชัย. (2556). การประยุกต์ใช้ไบโพลีเมอร์และแอสฟัลต์อิมัลชันเพื่อปรับปรุงสมบัติทางกลของอิฐดินดิบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. (2530). มอก. 371-2530

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแอสฟัลต์อิมัลชันสำหรับถนน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.

Davidovits, Joseph. (1991). Geopolymers: Inorganic polymer new materials. *Journal of thermal analysis*. 37(8): 1633-1656.

James, Alan. (2006). *Overview of asphalt emulsion*. Transportation Research Circular E-C102: Asphalt emulsion technology. Washington, DC: Jennifer Correro, Proofreader and Layout.

**ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคม
ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
และความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม**
**The Results of Using the Problem Based Learning (PBL) on Social Problem
Subject towards Students' Learning Achievement, Creative Problem
Solving (CPS) Thinking and Satisfaction at Pibulsongkram Rajabhat University**

ธัญญาพร ก่องขันธุ์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อมุ่งศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก่อนเรียนและหลังเรียน 2) เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 62 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องปัญหาสังคม จำนวน 9 แผน 27 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคม พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาโดยรวมมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) ซึ่งด้านที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ผู้สอนชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างชัดเจน และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันและผู้เรียนมีโอกาสในการค้นคว้าเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.98$) รองลงมา คือด้านผู้สอนให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลผู้เรียนในการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาเข้ากับชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.95$)

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์, ความพึงพอใจ

Abstract

The objectives of this experimental research were (1) to study the learning achievement of students at Pibulsongkram Rajabhat University on the topic Social Problem before and after using problem based learning (PBL), (2) to study the creative problem solving (CPS) thinking of students on the topic Social Problem before and after using PBL, and (3) to study the satisfaction of students towards learning management through PBL. Target group of this research was 62 undergraduate students majoring in Thai Language at the Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University in the first semester of academic year 2016. Research instruments consisted of 1) 27 hour-9 lesson plans on topic Social Problem, 2) learning achievement test, 3) CPS thinking test, and 4) students' satisfaction questionnaire.

The research findings were as follows :

1. Learning achievement scores of students on the topic Social Problem after getting involved in PBL learning management was higher than before learning which indicated the statistical significance at .05 level.
2. The scores of CPS thinking ability of students on the topic Social Problem after getting involved in PBL learning management was also higher than before learning which indicated the statistical significance at .05 level.
3. Overall satisfaction of students towards PBL learning management on the topic Social Problem indicated a "highest" level of satisfaction ($\bar{X} = 4.82$). When compared to each other, the highest satisfaction was found with the sessions in which teacher had clearly explained the learning activities to students, as well as the students could jointly participate in the activities, and the opportunity for students to explore the knowledge by themselves ($\bar{X} = 4.98$), following by the sessions in which teacher could give an advice, suggest, and look after all students' learning enhancing them to be able to link what they have learned to daily life ($\bar{X} = 4.95$).

Keywords: Problem Based Learning, Learning Achievement, Creative Problem Solving Thinking, Satisfaction

บทนำ

ปัจจุบันความสนใจของวงการการศึกษาไทยได้มุ่งเน้นในเรื่องทักษะในศตวรรษที่ 21 ค่อนข้างมาก กระบวนการเรียนการสอนจึงมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็น โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้ลงมือเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย หาความรู้ด้วยตนเอง ตกผลึกในความรู้ และประยุกต์ใช้ตลอดจนสามารถประเมินได้เอง (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ และคณะ, 2558) สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2555) ที่ได้กล่าวถึงสังคมในยุคศตวรรษที่ 21 ว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว คนในสังคมจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อก้าวหน้าและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การเตรียมความพร้อมคนให้มีศักยภาพสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์และมีความสุขจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานสำหรับอนาคต สารสนเทศ วิชาต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันก็มีความสำคัญทักษะที่สำคัญที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องมีและเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้

ในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น ได้มีการจัดการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thailand Qualifications Frameworks : TQF) ซึ่งได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์และการคิดแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จะเห็นได้ว่าการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการคิดเป็นอย่างมาก ดังนั้นคุณภาพของคนจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการศึกษาที่ดีต้องมีการพัฒนาคนให้มีความสามารถในการคิด (ชนท รัตทอง, 2554) นอกจากนี้กระบวนการคิดแก้ปัญหาเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษา และเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาพ.ศ. 2542 นอกจากนี้ยังเป็นกระบวนการคิดที่จำเป็นและสำคัญที่สุดสำหรับผู้เรียนทุกระดับ

แต่จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในเบื้องต้น พบว่าที่ผ่านมา ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่ายังขาดการสร้างทักษะทางวิชาการและทักษะทางสติปัญญาในเชิงลึก ทำให้คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาไม่สอดคล้องกับผู้ว่าจ้างงาน ขาดทักษะในการดำรงชีวิต รวมทั้งวิกฤตความสามารถในการแข่งขันในสังคมมีมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้บัณฑิตในปัจจุบันมักจะใช้ความรู้อย่างขาดทักษะทางปัญญาในการพิจารณาความถูกต้อง การสร้างความรู้ใหม่ในสถาบันการศึกษามีน้อย และขาดการเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์จริง (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์, 2557) ทั้งนี้เพราะจากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของผู้สอนปรากฏว่าผู้สอนยังใช้ระบบการเรียนการสอนที่มีผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนขาดทักษะการคิด ไม่สามารถคิดค้นคว้าหาคำตอบได้ด้วยตนเอง และคำตอบที่ได้ไม่มีความหลากหลาย อีกทั้งผู้สอนยังใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย และเน้นให้ผู้เรียนท่องจำประกอบกับการนำเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนไม่หลากหลายขาดความยืดหยุ่น ทำให้ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนการสอนขาดลำดับขั้นตอน จึงทำให้ผู้เรียนไม่เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ขาดระบบการคิดที่จัดลำดับความสำคัญที่ดีทำให้ไม่สามารถตอบคำถามได้ เนื่องจากเนื้อหาวิชาในบางเรื่องค่อนข้างเข้าใจยากมีลักษณะเป็นนามธรรม แต่หากมีการจัดเตรียมการสอนมาอย่างดีผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิด การค้นคว้าแสวงหาความรู้ การใช้วิจารณญาณ การใช้เหตุผล พิจารณาเรื่องราวที่เกิดขึ้น และมีการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันให้แก่ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น และเกิดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คือต้องเน้นการฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดหลายๆ อย่างซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนจะมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

จากสภาพปัญหาดังกล่าวการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น และเกิดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คือต้องเน้นฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดหลายๆ อย่างๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน และเหตุผลของตนเอง โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดปัญหาและให้ความสำคัญกับปัญหาเป็นฐาน มีการวางแผนการแก้ปัญหา มีการตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การพิสูจน์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผล ทำให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ ได้ฝึกปฏิบัติจริงในการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการต่างๆ ซึ่งผู้เรียนจะได้เป็นผู้ดำเนินการ ทั้งการเสนอปัญหา ลักษณะปัญหา การสรุป

หาข้อยุติ ตามความสนใจของตนเอง สอดคล้องกับวัชรา เล่าเรียนดี (2548) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นเทคนิคที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเกิดจากความร่วมมือของผู้เรียนกลุ่มเล็กๆ โดยผู้สอนจะเป็นผู้ให้คำแนะนำ สนับสนุนให้ผู้เรียนมองเห็นปัญหา และแก้ปัญหาด้วยตนเอง เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับผู้เรียนเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาให้เกิดความรู้ใหม่จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลักการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ สร้างกระบวนการคิดด้วยตนเอง มีส่วนร่วมทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม และยังได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะการช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในเนื้อหาวิชา ซึ่งก่อให้เกิดการแข่งขัน จนทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา โดยเฉพาะปัญหาด้านสังคม ปัญหาทางโครงสร้างทางสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันการเมือง การปกครอง สถาบันทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

ดังนั้นการที่จะปลูกฝังให้ผู้เรียนเติบโตเป็นบุคคลที่จะอยู่ในสังคมยุคใหม่ได้นั้น นอกจากจะต้องให้การศึกษาเพื่อให้ความรู้พื้นฐานที่ดีและมีทักษะในการทำงานแล้ว ยังต้องฝึกให้รู้จักคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หลากหลายแนวทาง ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียนเอง และรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งจากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning; PBL) เป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะช่วยพัฒนาความรู้และทักษะดังกล่าวได้ เนื่องจากเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา และฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและร่วมแก้ปัญหา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลายในปัญหานั้น รวมทั้งให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้เกิดทักษะกระบวนการคิด และกระบวนการแก้ปัญหา (ทิตานา แชมมณี , 2555) ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาให้กับบัณฑิต หรือผู้เรียน ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชน ตลอดจนประเทศชาติ ผู้วิจัยจึงใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนโดยการจัดกิจกรรมโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน และผู้เรียนให้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษา ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่องปัญหาสังคมของนักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 62 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
2. ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
3. เนื้อหาที่ใช้ คือ เรื่องปัญหาสังคม ได้แก่ ปัญหายาเสพติด ปัญหาความยากจน ปัญหาโรคระบาด ปัญหาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ปัญหาทางการศึกษา ปัญหาครอบครัว ปัญหาความเสื่อมโทรมด้านจิตใจและศีลธรรม ปัญหาสื่อและเทคโนโลยี และปัญหากลุ่มผู้ด้อยโอกาส
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบหนึ่งกลุ่มทดสอบ ก่อน-หลัง (The One Group Pretest-Posttest Design)

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T ₁	X	T ₂

- T₁ แทน การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้
 X แทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 T₂ แทน การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องปัญหาสังคม จำนวน 9 แผน 27 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องปัญหาสังคม จำนวน 9 แผน 27 ชั่วโมง
 - 1.1 ศึกษารายละเอียดหลักสูตร และเอกสาร ตำราวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้
 - 1.2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมและตรงประเด็น
 - 1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)
 - 1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มเป้าหมาย ที่มีไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อศึกษาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย
 - 1.5 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.1 ศึกษาหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รายวิชามนุษย์กับสังคม กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป
 - 2.2 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร งานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเพื่อกำหนดนิยามตัวแปรที่ใช้ศึกษาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย
 - 2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ตามนิยามศัพท์ และครอบคลุมเนื้อหาตามตารางวิเคราะห์ข้อสอบ จำนวน 80 ข้อเพื่อใช้ในการเลือกโดยเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน และเกณฑ์การแปลผลคะแนนตามชี้วัดที่กำหนด
 - 2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)

2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 80 ข้อไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มเป้าหมาย ที่มีไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อวิเคราะห์ข้อสอบแบบเลือกตอบแบบอิงเกณฑ์ โดยการตรวจสอบค่าดัชนีความไว (Si) ของผลการเรียนที่มีค่าตั้งแต่ .40 ขึ้นไป และหาความยากง่าย (p) โดยใช้เกณฑ์ความยากง่ายระหว่าง .20 - .80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .20 ขึ้นไป (มาเรียม นิลพันธุ์, 2551)

2.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้จากการตรวจสอบค่าดัชนีความไว (Si) ของผลการเรียนค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) แล้ว ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบปรนัย โดยการตรวจสอบการวัดที่สม่ำเสมอและคงที่ โดยวิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน จากสูตร KR-20 และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้การทดสอบค่าวิกฤตที่ (t-test)

2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยทดลองกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

3.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร งานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนิยามตัวแปรที่ใช้ศึกษาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

3.2 ศึกษาตำรา เอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ และวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์แบบอัตนัยโดยกำหนดเป็นสถานการณ์ปัญหา 5 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์จะมีข้อย่อยจำนวน 5 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็นรูบริก (Rubric) ตามผลการเรียนของผู้เรียน

3.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)

3.5 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไปทดลองใช้ (try-out) กับเป้าหมาย ที่มีไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อทดสอบหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้การทดสอบค่าวิกฤตที่ (t-test) เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือวิจัย

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน

4.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน

4.2 สร้างแบบสอบถามความความพึงพอใจของผู้เรียน

4.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)

4.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประมุนิเทศผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

2. ปฏิบัติการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3. เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากเครื่องมือต่าง ๆ ที่สร้างขึ้น โดยมีผู้ช่วยวิจัยคอยสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยบันทึกพฤติกรรมกรรมการหลังการสอน

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	คะแนนเต็ม	N	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	40	62	16.44	2.86	20.16*	
หลังเรียน	40	62	34.87	3.51		.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

จากการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ปรากฏดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	คะแนนเต็ม	N	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	45	62	15.74	2.60		
หลังเรียน	45	62	35.03	3.23	22.83*	.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test แบบ Dependent

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องปัญหาสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

จากการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ปรากฏดังตารางที่ 1 ดังนี้

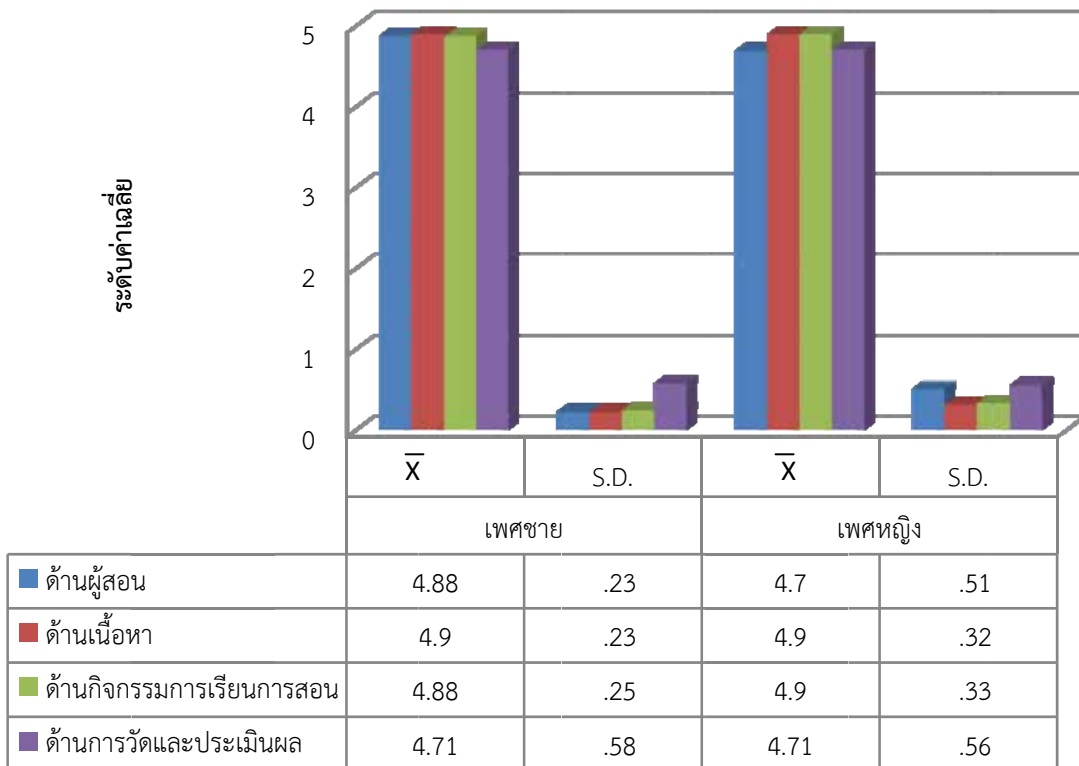

3. ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคม

จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคม พบว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคม โดยรวมมีระดับ

ความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) ซึ่งด้านที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ผู้สอนชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างชัดเจนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันและผู้เรียนมีโอกาสในการค้นคว้าเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.98$) รองลงมา คือด้านผู้สอนให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลผู้เรียนในการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาเข้ากับชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.95$) ดังแสดงในแผนภูมิ ดังนี้

ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคม

รูปภาพที่ 1 แสดงแผนภูมิระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคม

สรุปและอภิปรายผล

ในการดำเนินการวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องปัญหาสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดกิจกรรมโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกิจกรรมที่มีขั้นตอนการดำเนินการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีการใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่หาความรู้เพื่อแก้ไขปัญหา ได้คิดเป็น ทำเป็น มีการตัดสินใจที่ดี และสามารถเรียนรู้การทำงานเป็นทีม โดยเน้นให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาด้วยตนเองและคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนแต่ละคนได้ร่วมกันวิเคราะห์วิธีการแก้ปัญหาจึงทำให้ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร ทองเนื้อแข็ง (2548) ได้ศึกษาเรื่องการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อมสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเพื่อศึกษา

ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 จำนวน 28 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังทดลองสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับภัทรกร แสงไชย (2551) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนแบบแก้ปัญหาโดยอิงทฤษฎีสามสรกับรูปแบบการแก้ปัญหาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษา ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหาจนสามารถระบุปัญหาที่แท้จริงได้ ส่งผลให้มีการค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาที่หลากหลาย เพื่อที่จะคัดเลือกแนวทางที่เหมาะสมที่สุดแล้ววางแผนการแก้ปัญหาได้ตรงตามปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งมีการจัดบรรยากาศใน ชั้นเรียนให้เอื้อต่อการทำงานร่วมกันของผู้เรียน มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างหลากหลายทิศทาง มีความแปลกใหม่ หรือปรับปรุงสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่แล้วให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นของผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาพันธ์ชนิด เจนจิต (2546) ได้ศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอนเรขาคณิต โดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนเรขาคณิต โดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สามารถสอบผ่านเกณฑ์ 75 มากกว่าร้อยละ 75 ของจำนวนผู้เรียนทั้งหมด ที่ระดับนัยสำคัญ .10 และมีพฤติกรรมแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์หลังเรียนอยู่ในระดับดีทุกด้าน และสอดคล้องกับ Ellison (1995) ได้ศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ต่อการเรียนการสอนแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยทำการศึกษากับนักศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้เรียนรู้การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น โดยมีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ด้านการคิดคล่องแคล่วสูงที่สุดที่ระดับนัยสำคัญ .05

3. ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคม พบว่าความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคม โดยรวมมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) ซึ่งด้านที่ผู้เรียนมีความ พึงพอใจมากที่สุด คือ ผู้สอนชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างชัดเจนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันและผู้มีโอกาสในการค้นหาความรู้อย่างด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.98$) รองลงมา คือด้านผู้สอนให้คำปรึกษา แนะนำดูแลผู้เรียนในการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาเข้ากับชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.95$) ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนทุกคนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเรียนทุกขั้นตอน ได้เรียนรู้ในปัญหาที่ตนเองสนใจอยากที่จะค้นหาคำตอบหรือลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง เป็นการท้าทายความสามารถของตนเองโดยที่ผู้สอนคอยให้คำปรึกษาหรือแนะนำซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร ทองเนื้อแข็ง (2548) ได้ศึกษาเรื่องการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อมสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 จำนวน 28 คน ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรม การเรียนรู้ด้านพฤติกรรมตรงต่อเวลา ความกระตือรือร้น การแสดงความคิดเห็น ความสนใจในการเรียนรู้ การฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การค้นคว้าเพิ่มเติม มีการแสดงความคิดเห็นในประเด็นอภิปรายอยู่ในระดับดีมาก และนักศึกษา มีความพึงพอใจในการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีมาก และสอดคล้องกับ อาภรณ์ แสงรัศมี (2543) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมและความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรปลูกฝังการใฝ่รู้ การรู้จักการตั้งคำถาม การเตรียมพร้อม และการเรียนรู้แบบร่วมมือกันให้แก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน

2. ควรส่งเสริมหรือปลูกฝังพฤติกรรมการคิดค้นหาคำตอบ การแก้ปัญหาอย่างหลากหลายวิธีหรือมีความสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกสู่การทำงานในสังคมจริงต่อไปในอนาคต

3. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง เพื่อให้ทราบจุดเด่นและจุดด้อย ของตนเอง เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนางานตนเองและงานกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรอื่นๆ เช่น กระบวนการทำงานกลุ่ม การเปรียบเทียบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หรือกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบอื่นๆ เพื่อพิสูจน์ผลการใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- ฉันทธาตุดทอง. (2554). **สอนคิด : การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด**. กรุงเทพฯ : เพชรเกษมการพิมพ์.
- ทิตานา แคมมณี. (2555). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2557). **หลักและเทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ. (2558). **ศาสตร์การคิด**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธุรกิจบัณฑิต.
- ภัทรภร แสงไชย. (2551). **การวิเคราะห์ผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนแบบแก้ปัญหา โดยอิงทฤษฎีสามครกับรูปแบบการแก้ปัญหาที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2551). **วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วัชรา เล่าเรียนดี. (2548). **เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับ**

ครูมืออาชีพ. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: ตาตา พับลิเคชั่น.

สุนทร ทองเนื้อแข็ง. (2548). **การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักในวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง**. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

อาพันธ์ชนิด เจนจิต. (2546). **กิจกรรมการเรียนรู้การสอนเรขาคณิตโดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์**. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาภรณ์ แสงรัศมี. (2543). **ผลการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมและความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา วิทยาศาสตร์ ภาควิชามัธยมศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Ellison, M.B. (1995). **Creative Problem Solving Through Design Education: An Experimental Study**. Canada: Mount Saint Vincent University. Available from http://www.en.wikipedia.org/wiki/Creative_problem_solving.

พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

Decision Making Behavior of Adminstrators and Teachers
Affecting Teamwork in School of Chanthaburi Primary
Educational Service Area Offices

วิไลวรรณ ศรีมันตะสิริภัทร, อีริงกูร วรบำรุงกุล
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา เปรียบเทียบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูกับการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา และสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2559 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม จำนวน 22 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ .60 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .39 ถึง .79 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการทำงานเป็นทีม จำนวน 67 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ .60 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .40 ถึง .85 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การหาค่าแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า 1) การทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูกับการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) การพยากรณ์พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูกับการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีความถดถอยไปในทิศทางเดียวกันและสามารถสร้างสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

คำสำคัญ : พฤติกรรมการตัดสินใจ, การทำงานเป็นทีม, จันทบุรี

Abstract

The objectives of this research were : 1) To study the level of teamwork in schools of Chanthaburi Primary Educational Service Area Offices; 2) To compare the decision making behavior of administrators and teachers and how it affects teamwork in schools; 3) To examine the relationship and formulate the predictive equation for how decision making behavior affects teamwork. The sample of 327 administrators and teachers in the 2016 academic calendar year was selected by simple random sampling. The research instrument was a two-part, five-rating questionnaire. Part 1 contained 72 items about the decision making behavior affecting teamwork with a validity of .60-1.00, a discrimination of .79 and a reliability of .92. Part 2 contained 67 items about the level of teamwork in the schools with a validity of .60 - 1.00, a discrimination of .40-.85 and a reliability of .99. The data were analyzed by using Statistical Computer Program to calculate the percentage, mean, standard deviation, Simple Correlation, One-Way ANOVA and simple linear regression.

Major fact findings were as follow: 1) Teamwork in schools of Chanthaburi Primary Educational Service Area Offices was at a high level overall; 2) The comparison of the decision making behavior of administrators and teachers affecting teamwork in terms of work experience and school size was not statistically significantly different; 3) The relationship between the decision making behavior with teamwork in schools was positively shown at the highest level with a statistical significance at the .01 level; 4) The predictive equation for the decision making behavior affecting teamwork in schools was a regression to one direction, and the predicted equation was as follows:

Keywords : Decision Making Behavior, Teamwork, Chanthaburi

บทนำ

การบริหารจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นให้สถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนด โดยมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ มีเป้าหมายให้สถานศึกษาร่วมมือกันทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป โดยมุ่งเน้นประสิทธิภาพ คุณภาพ ผลลัพธ์ทางการศึกษา และผลกระทบที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับแนวคิดหลักการกระจายอำนาจตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และการกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และประชาชาติ ซึ่งนักการศึกษาเชื่อว่า การกำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีฐานะเป็นนิติบุคคลจะเป็นเครื่องมือสำคัญให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเป็นอิสระ สามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553 : 10) การบริหารจัดการศึกษาจึงเป็นรูปแบบการบริหารงานที่มีบุคคลหลายๆ คน เข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมตัดสินใจ เพื่อให้ฝ่ายปฏิบัติในหน่วยงานมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 2) และบุคคลที่เกี่ยวข้องจะประกอบด้วยหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรภายในองค์กรประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชา รองผู้บังคับบัญชา หรือผู้ช่วย กลุ่มงานต่างๆ และผู้ปฏิบัติงาน สายสัมพันธ์ของบุคลากรในองค์กรจะเป็นไปตามลักษณะบังคับบัญชาตามลำดับ โดยทั่วไปขององค์กรแล้วจะมีข้อกำหนดเป็นแนวทางอย่างชัดเจน ทุกระดับต้องปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการเสมอ การมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการในองค์กรจึงเป็นไปในทิศทางเพื่อการปรับปรุง พัฒนา หรือแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องของการดำเนินการในแต่ละองค์ประกอบ ทั้งนี้ความจำเป็นของการมีส่วนร่วมอาจไม่ใช่ทั้งหมดของบุคคลในทุกระดับ อาจเฉพาะเพียงแต่ในระดับเดียวกันเท่านั้นหรือเหนือขึ้นไปในระดับหนึ่งก็เป็นไปได้ (เจริส อติวิทยากรณ์, 2554 : 272-273) ดังนั้นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา คือ สถานการณ์ อะไรที่ผู้บังคับบัญชาควรจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และควรมีบทบาทขนาดไหน การพิจารณาให้ผู้บังคับบัญชาได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เมื่อไรผู้บริหารจะต้องพิจารณาถึงบทบาทและขีดชั้นของการเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย ผู้บริหารที่ดีจะต้องรู้จักว่าเมื่อใดตนเองจะตัดสินใจ เมื่อใดจะเปิดโอกาสให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อนร่วมงานจะเอาตัวไปผูกพันกับหน่วยงานต่อเมื่อเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของหน่วยงานนั้น การเปิดโอกาสให้เขามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้สมาชิกมีความผูกพันกับหน่วยงาน

(สมยศ นาวิการ, 2546 : 119) การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นความเสี่ยงที่สุด เพราะผลของการตัดสินใจบางครั้งไม่สามารถทำให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างสมบูรณ์เพียงพอ แต่เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลที่ดีที่สุดในการดำเนินการเวลานั้น และการตัดสินใจที่ประสบผลสำเร็จมากที่สุดนั้นจะชี้ให้เห็นถึงคุณภาพองค์กร นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องรู้จักเลือกใช้วิธีการตัดสินใจให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นอยู่นั้นหมายความว่า ในบางกรณีผู้บริหารจำเป็นต้องตัดสินใจเอง แต่มีอีกหลายกรณีที่ผู้บริหารควรให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อทางเลือกที่ดีที่สุด (ศิริพงษ์ เสาถายาน, 2548 : 155) ซึ่งการตัดสินใจ เป็นการเป็นกระบวนการที่จำเป็นและมีความสำคัญกับสภาพการณ์ของการเป็นผู้นำในการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาถึงแม้จะมีคำจำกัดความมากมายอย่างไรก็ตาม แต่สิ่งหนึ่งที่มีความหมายที่แท้จริงก็คือ การตัดสินใจ และการนำการตัดสินใจไปดำเนินงานบริหารสถานศึกษา เรื่องของการตัดสินใจเป็นสิ่งหนึ่งซึ่งผู้บริหารทั้งหลายไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่เกี่ยวกับการตัดสินใจหลายครั้งในวันหนึ่งๆ บางครั้งก็มีความสำคัญจนหมายถึงการอยู่รอดหรือไม่ของหน่วยงาน บางครั้งก็เป็นเหตุให้กระทบกระเทือนการทำงานของบุคคลอื่น ๆ และยังเป็นผู้บริหารระดับสูงขึ้นไปจะต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ อยู่ตลอดเวลาและผลของการตัดสินใจก็จะกระทบกระเทือนต่อบุคคลเป็นจำนวนมาก (นพพงษ์ บุญจิตราดุล, 2557 : 99) ดังนั้นผลของการตัดสินใจของผู้บริหารไม่ว่าจะปรากฏออกมาดีหรือไม่ก็ตาม ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นนั้นด้วย พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูจึงมีความจำเป็นและสำคัญ ดังกล่าวแล้ว รวมถึงมีผลต่อการทำงานร่วมกันเป็นทีมงานอีกด้วย ทั้งนี้ทีมงานจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ความเป็นผู้นำกลุ่ม กระบวนการตัดสินใจของกลุ่ม การใช้ทรัพยากรของกลุ่มให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการผสมผสานสมาชิกของกลุ่มจะมีผลต่อการทำงานร่วมกัน ดังนั้นเป้าหมายของการสร้างทีมงานจึงเป็นการสร้างทีมงานที่สามารถทำงานร่วมกันอย่างมีชีวิตชีวา และมีการประสานงานจากสมาชิกทุกคนในทีม เพื่อมุ่งบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน โดยทั่วไปแล้วการพัฒนาทีมงานจะเริ่มต้นเมื่อผู้บริหารตระหนักว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข และต้องการให้ผลการดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ สำหรับองค์กรที่มีปัญหาสามารถพิจารณาได้จากผลงานหรือความพึงพอใจจากการให้บริการลดลง ยอดขายลดลง คุณภาพสินค้าลดลง อัตราเข้าและออกจากงานของบุคลากรสูงขึ้น มีการขาดงานบ่อยครั้ง และมีแนวโน้มมากขึ้น มีการขอย้ายงานมากขึ้น ส่วนกระบวนการทำงานในองค์กรที่มีปัญหาสามารถพิจารณาได้จากกระบวนการทำงานที่เคยเร็วกับช้าลงอย่างผิดปกติที่ให้ผลผลิตหรือการให้บริการได้รับการกระทบกระเทือนไปด้วย หรือกระบวนการ

ทำงานในองค์กรได้รับผลกระทบ จึงสามารถส่งให้เกิดความไม่พึงพอใจจากผู้ปฏิบัติงานในองค์กรได้ (วรพจน์ บุชราคมวดี, 2556 : 121) เพราะในโลกปัจจุบันนี้ไม่มีใครที่จะอยู่เพียงลำพังได้ เราต้องเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และจะต้องติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มต่างๆ อยู่เสมอ แนวคิดในเรื่องกลุ่มจึงมีความสำคัญ ทั้งแนวคิดพื้นฐานและแนวคิด ที่จะก่อให้เกิดการทำงานเป็นกลุ่มหรือทีมงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกลุ่มจะแตกต่างกันไปจากของบุคคล อันเนื่องมาจากธรรมชาติและคุณลักษณะของคนที่มารวมกันเป็นกลุ่มแล้วจะเกิดพลวัตของกลุ่มในเรื่องต่างๆ อันเป็นผลให้เกิดพลังร่วมของกลุ่มในเชิงบวกและเป็นพลังร่วมในเชิงบวก ซึ่งผู้บริหารและครูจะต้องคำนึงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดพลังร่วมในเชิงบวกให้มากที่สุด (สุพานิ สฤกษ์วานิช, 2552 : 257) เพราะจะมีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก ทำให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการประสานงาน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกซึ่งเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ทำให้เกิดความรักความผูกพันมีความรู้สึกรักในด้านบวกต่อองค์กร

ผลการติดตามและประเมินการจัดการศึกษาในด้านของคุณภาพสถานศึกษา จากผลประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) โดย สมศ. ซึ่งจากข้อมูล ณ 17 กันยายน 2556 พบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประถม-มัธยม) ที่เข้ารับการประเมินจำนวน 22,718 แห่ง ได้รับรองคุณภาพและมาตรฐานเพียง 14,811 แห่ง ไม่รับรอง 7,907 แห่ง และผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติด้านวิชาการ โดย สทศ. ปีการศึกษา 2556 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งการทดสอบ O-Net (ป.6 ม.3 และ ม.6) ต่ำกว่าร้อยละ 50 เป็นส่วนใหญ่ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, ออนไลน์ : 2558)

พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูจึงมีผลอย่างยิ่งต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา ทั้งนี้ พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้เน้นวัดจากการตัดสินใจ 5 ด้าน คือ 1) การตัดสินใจโดยอำนาจหน้าที่แบบที่ 1 2) การตัดสินใจโดยอำนาจหน้าที่แบบที่ 2 3) การตัดสินใจโดยปรึกษาหารือแบบที่ 1 4) การตัดสินใจโดยปรึกษาหารือแบบที่ 2 และ 5) การตัดสินใจโดยกลุ่ม ทำให้ทราบถึงผลของการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ดังรายละเอียดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

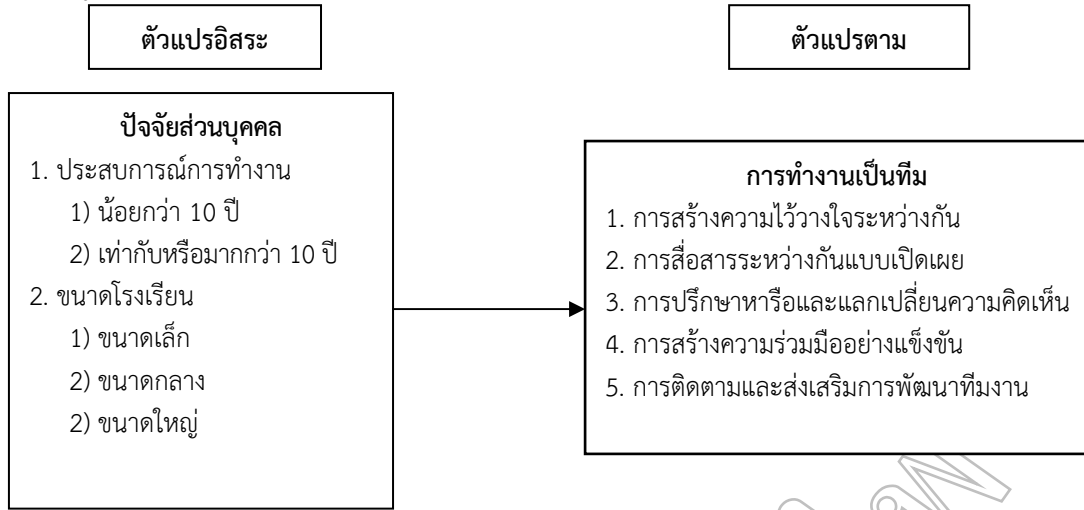
1. เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประเภทการทำงาน และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูกับการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

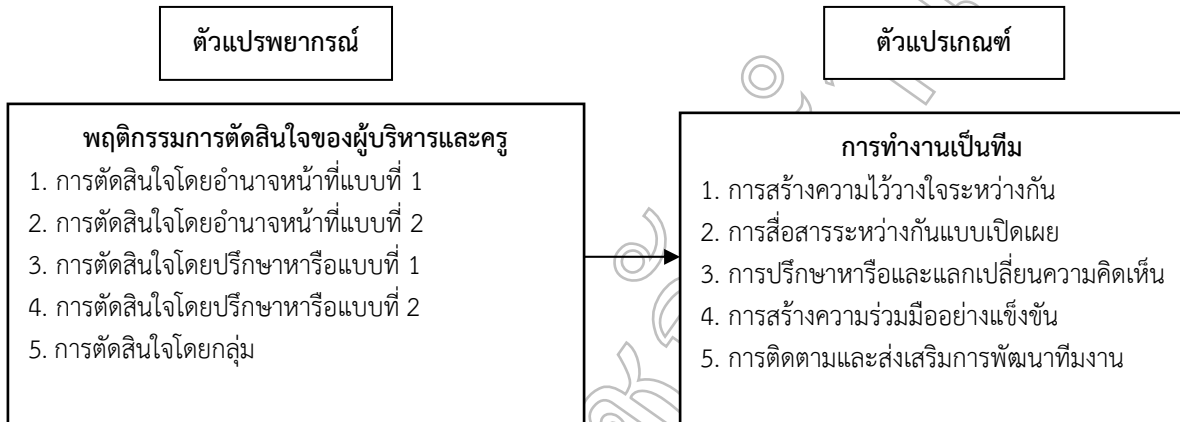
การวิจัยเรื่องนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งสิ้น 2,266 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 106 คน และครู จำนวน 1,009 คน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 123 คน และครู จำนวน 1,028 คน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของกลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 33 คน และครูจำนวน 294 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็น เพื่อให้ครอบคลุมทุกอำเภอ มีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

- 1) การเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครู และ 2) การสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม (ภาพที่ 1-2)

ภาพที่ 1 การเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครู

ภาพที่ 2 การสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม

2. ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากทฤษฎีหลักการ แนวคิด และงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบความคิดในการวิจัย

2.2 ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิดที่กำหนด ประกอบด้วย พฤติกรรม การตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 28 ข้อ และการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา จำนวน 77 ข้อ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 2.3 นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นขอคำแนะนำ และตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruency) ได้ข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 22 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 - 1.00 และการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 67 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 - 1.00 รวมทั้งสิ้น จำนวน 89 ข้อ

2.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนและนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นโดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202-204) ได้ผลดังนี้แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 22 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .39 ถึง .79 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 67 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .40 ถึง .85 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .99

2.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ต่อผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ และทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

3.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือคือค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

3.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน คือ สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่างใช้ t-test ค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่มตัวอย่างขึ้นไป ใช้ F-test สถิติที่ใช้ในการหา

ความสัมพันธ์ ใช้ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย

ผลการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การติดตามและส่งเสริมการพัฒนาทีมงาน การปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสื่อสารระหว่างกันแบบเปิดเผย การสร้างความร่วมมืออย่างแข็งขัน และการสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา

ที่	การทำงานเป็นทีม	ระดับการปฏิบัติงาน (n = 327)			
		\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1	การสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน	3.97	.40	5	มาก
2	การสื่อสารระหว่างกันแบบเปิดเผย	4.02	.42	3	มาก
3	การปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	4.07	.41	2	มาก
4	การสร้างควมร่วมมืออย่างแข็งขัน	4.02	.43	3	มาก
5	การติดตามและส่งเสริมการพัฒนาทีมงาน	4.21	.43	1	มากที่สุด
	รวม	4.06	.36		มาก

2. ผลการวิเคราะห์ที่โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 2-3)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีม โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ที่	การทำงานเป็นทีม	ระดับการปฏิบัติ (n = 327)							
		น้อยกว่า 10 ปี (n=176)			เท่ากับหรือมากกว่า 10 ปี (n=151)			t	p
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
1	การสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน	3.99	.39	มาก	3.93	.42	มาก	1.26	.21
2	การสื่อสารระหว่างกันแบบเปิดเผย	4.05	.39	มาก	3.99	.44	มาก	1.40	.16
3	การปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	4.08	.41	มาก	4.06	.41	มาก	.55	.58
4	การสร้างควมร่วมมืออย่างแข็งขัน	4.00	.44	มาก	4.05	.43	มาก	-.90	.67
5	การติดตามและส่งเสริมการพัฒนาทีมงาน	4.19	.44	มาก	4.23	.42	มาก	-.90	.37
	รวม	4.06	.36	มาก	4.05	.36	มาก	.29	.77

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีม โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ที่	การทำงานเป็นทีม (ขนาดโรงเรียน)	F	P
1	การสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน	1.772	.172
2	การสื่อสารระหว่างกันแบบเปิดเผย	.670	.513
3	การปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	.866	.422
4	การสร้างควมร่วมมืออย่างแข็งขัน	1.297	.275
5	การติดตามและส่งเสริมการพัฒนาทีมงาน	1.101	.334
	รวม	1.302	.273

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การตัดสินใจของผู้บริหารและครูกับการทำงานเป็นทีมของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี พบว่า พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูกับการ ทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี มีความสัมพันธ์กันทางบวกค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพฤติกรรมการตัดสินใจ ของผู้บริหารและครูกับการทำงานเป็นทีม มีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์เท่ากับ .847 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูกับการทำงานเป็นทีม

ตัวแปรที่ศึกษา	Y	X1	X2	X3	X4	X5
Y	1.000					
X	.847**					
X1	.610**	1.000				
X2	.727**	.566**	1.000			
X3	.775**	.535**	.635**	1.000		
X4	.750**	.607**	.648**	.676**	1.000	
X5	.619**	.583**	.503**	.536**	.595**	1.000

* p < .05 , ** p < .01

4. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหาร และครูที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า การพยากรณ์ พฤติกรรมตัดสินใจของผู้บริหารและครูกับการทำงานเป็นทีมใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีความถดถอยไปในทิศทางเดียวกัน เป็นไปตามสมการพยากรณ์ $Y = 1.205 + 0.718X$ เมื่อ X คือ ค่าคะแนนของพฤติกรรมตัดสินใจ ของผู้บริหารและครู Y คือ การทำงานเป็นทีม (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีม

	Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	30.628	1	30.628	823.160	.00**
	Residual	12.093	325	.037		
	Total	42.721	326			

a. Predictors : (Constant), x b. Dependent Variable : y

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized	t	Sig.
		b	Std. Error	Coefficients		
1	(Constant)	1.205	.100		12.043	.000**
	x	.718	.025	.847	28.691	.000**

a. Dependent Variable : y

สมการถดถอย คือ $Y = b_0 + b_1X$: $Y = 1.205 + 0.718X$

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษาปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การติดตามและส่งเสริมการพัฒนาทีมงาน การปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสื่อสารระหว่างกันแบบเปิดเผย การสร้างความร่วมมืออย่างแข็งขัน และการสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ตามลำดับ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ซึ่งในการปฏิบัติงานจะต้องมีการติดตามและประเมินผล พร้อมทั้งมีการติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ทำให้การปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกัน และเกิดความไว้วางใจระหว่างซึ่งกันและกัน เป็นไปตามแนวความคิดของ วราภรณ์ ตระกูลสุฤษดิ์ (2549 : 7) ที่กล่าวถึง การทำงานเป็นทีมว่า คือ การที่บุคคลมารวมกลุ่มกันเพื่อร่วมมือกันในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยการร่วมมือกัน ประสานงานกัน เพื่อมุ่งตั้งศักยภาพที่มีจากบุคคลแต่ละคนภายในกลุ่มออกมาช่วยในการดำเนินกิจกรรมให้งานบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับ โทมัส และสก็อต (Thomas & Scott, 2002 : 441) ที่กล่าวถึง การทำงานเป็นทีมว่า หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความชำนาญาร่วมกันทำงานตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายด้วยความมุ่งมั่นและสมาชิกมีความไว้วางใจ ซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กมลนิตย์ วิลัยแลง (2559 : 77-82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ประพันธ์ คำสามารถ (2553 : 100) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพ เขต 1 พบว่า มีการทำงานเป็นทีมในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ที่โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าการตัดสินใจของผู้บริหารและครูจะเป็นผลมาจากปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคล ประกอบด้วย ประสบการณ์ทำงาน ขนาดโรงเรียน สภาพแวดล้อม และเหตุการณ์ต่าง ๆ ณ ขณะนั้น ซึ่งผลจากการตัดสินใจจะส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมได้ เป็นไปตามแนวความคิดของ สุพานี สุฤษฏ์วานิช (2552 : 133) ที่กล่าวถึง การตัดสินใจว่า คือ กระบวนการของ

การเลือกจากหลาย ๆ ทางเลือกที่มีอยู่ ณ เวลานั้น เพื่อให้ได้ผลลัพธ์อย่างที่ต้องการ หรือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง การตัดสินใจจึงเกี่ยวข้องกับมิติของเวลา เพราะเป็นการตัดสินใจ ณ ขณะนี้ เวลานั้น ซึ่งจะส่งผลถึงอนาคต และการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับมิติของทางเลือกด้วยเสมอ สอดคล้องกับ พะยอม วงศ์สารศรี (2551 : 61) ที่กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการที่เลือกแนวทางที่คิดว่ามีความเหมาะสมมาใช้ในสถานการณ์ หรือแก้ปัญหาต่างๆ รวมถึงขั้นตอนของการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ จันทร์จิรา จิตนาวสาร (2559 : 76-82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในเขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ผลการเปรียบเทียบของครูในเขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ ปรีชา พิงเจียม (2557 : 56-62) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การตัดสินใจของผู้บริหารและครูกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูกับการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีความสัมพันธ์กันทางบวกค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าการตัดสินใจจะเป็นการกำหนดทิศทางของการดำเนินงานในสถานศึกษา และมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ครูสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมได้ เป็นไปตามแนวความคิดของ ธร สุนทรายุทธ (2550 : 45) ได้กล่าวว่า การตัดสินใจมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการ เพราะผลของการตัดสินใจจะส่งถึงแนวทางการดำเนินการว่าจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ นอกจากจะขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารแล้วยังต้องอาศัยหลักการ แนวคิด และรูปแบบวิธีการต่างๆ มาใช้ประกอบการตัดสินใจด้วย ในทางการศึกษาส่วนมากข้อมูลมักจะอยู่ในรูปของข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงต้องอาศัยการวิเคราะห์ การลงสรุปที่ถูกต้อง และเลือกใช้วิธีที่ดีที่สุดที่หลากหลาย ทางเลือก สอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2554 : 99) ที่กล่าวว่า การตัดสินใจสั่งการเป็นกระบวนการที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อสภาวะการณ์ของการเป็นผู้นำในการบริหารงานอย่างมาก จนถือว่าเป็นหัวใจของการ

บริหารหน่วยงาน การบริหารโรงเรียนที่มีความหมายแท้จริง คือ การตัดสินใจ และการนำการตัดสินใจไปดำเนินงานบริหารโรงเรียน เรื่องของการตัดสินใจเป็นสิ่งหนึ่งซึ่งผู้บริหารทั้งหลายไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่เกี่ยวกับการตัดสินใจหลายครั้ง ในวันหนึ่งๆ บางครั้งก็มีความสำคัญจนหมายถึงการอยู่รอดหรือไม่ของหน่วยงาน บางครั้งก็เป็นเหตุให้กระทบกระเทือนถึงการทำงานของบุคคลอื่นๆ และยิ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงขึ้นไปจะต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา และผลของการตัดสินใจก็จะกระทบกระเทือนต่อบุคคลเป็นจำนวนมากอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ฟาวเลอร์ (Fowler, 1986 : 3204-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ กับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู-อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ เกี่ยวกับงานบริหารการศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกิจการนักเรียน ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากร และด้านความสัมพันธ์ชุมชน พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับขวัญกำลังใจในการทำงาน 2) ครู-อาจารย์ ในโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับครู-อาจารย์โรงเรียนที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุทธิรัตน์ นาคราช (2558: 142-143) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า การพยากรณ์พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูกับการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีความถดถอยไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจ การมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครูในการปฏิบัติงานว่าจะไปในทิศทางใด และเหมาะสมที่จะร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานหรือไม่ เป็นไปตามแนวความคิดของ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไทวณะบุตร (2551: 166) ที่กล่าวถึงการตัดสินใจว่า หมายถึง การพิจารณาตกลงใจซึ่งขาดจากทางเลือกที่มีอยู่มากกว่าหนึ่งทางเลือกขึ้นไปในอันที่จะให้มีการกระทำในลักษณะเฉพาะใด ๆ หรือการตกลงใจที่จะยุติข้อขัดแย้ง ข้อโต้แย้ง โดยให้มีการกระทำไปในทางหนึ่งทางใดที่พิจารณาและตรวจสอบอย่างรอบคอบแล้ว สอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2557:

100-104) ที่กล่าวว่า บุคคลต่างๆ ที่จะมีการตัดสินใจหรือไม่นั้น จำเป็นจะต้องสำรวจว่าการตัดสินใจต่างๆ เกิดขึ้นได้อย่างไรเสียก่อน ทำให้บางครั้งบางคนไม่เข้าร่วมในการตัดสินใจ แต่บางครั้งก็เข้าร่วมในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ เพื่อให้มองเห็นได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งการดำเนินงานจะได้ผลดีก็ต่อเมื่อการตัดสินใจได้รับการยอมรับในเรื่องที่ตัดสินใจนั้น สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 2) ที่กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยให้เป็นรูปแบบการบริหารงานที่มีบุคคลหลายๆ คน เข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมตัดสินใจ เพื่อให้ฝ่ายปฏิบัติในหน่วยงานหรือองค์กรมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สมยศ นาวิกาน (2545: 22-23) ที่กล่าวว่า เมื่อบุคคลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะทำให้รู้สึกผูกพันต่อองค์การมากขึ้น เนื่องจากตนเองและคำแนะนำถูกให้คุณค่า โดยองค์การ ดังนั้นจึงเป็นการตอบสนองความต้องการความเชื่อถือตนเองและความสมหวังของชีวิต ทำให้การบริหารมีคุณภาพดีขึ้น สอดคล้องกับ พิชิต เทพวรรณ (2554: 164) ที่กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมเป็นการตระหนักถึงความร่วมมือ การแบ่งปัน การทำงานแบบเครือข่าย เป็นการทำงานมีใจเพียงแต่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างโดยบังเอิญ แต่ต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องในระยะยาว และริเริ่มสิ่งใหม่ๆ ทั้งนี้ เพื่อสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขัน และการสร้างพลังร่วมอันจะทำให้องค์กรอยู่รอดและเจริญเติบโต ซึ่งสอดคล้องกับ ดอนเดโร (Dondero, 1993: 1647-A ; อ้างถึงใน ยุคตันทน์ ทวนฉ่ำ, 2555 : 37) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการโรงเรียนที่อาศัยโรงเรียนเป็นฐาน ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ประสิทธิภาพของโรงเรียนและความพึงพอใจในงาน พบว่า การจัดการโรงเรียนที่อาศัยโรงเรียนเป็นฐานมีการจัดการโรงเรียนตามข้อเสนอแนะของครูผู้ร่วมงานโดยกำหนดบทบาทหน้าที่ให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และกำหนดกฎระเบียบในการปกครองตนเอง พบว่า ครูที่ได้รับความรับผิดชอบและให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันจะมีความสุขรอบคอบ โรงเรียนมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนั้น การที่ครูได้มีโอกาสในการร่วมตัดสินใจ พบว่า มีความสัมพันธ์ในด้านบวกกับขวัญและกำลังใจในการทำงาน สอดคล้องกับ โคชและ เฟรนช์ (Coch and French, 1948: 512-532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการวินิจฉัยสั่งการจาก Harwood Manufacturing Corporation พบว่า ถ้าผู้บริหารมีอำนาจตัดสินใจเพียงผู้เดียวจะมีการสับเปลี่ยนคนงานบ่อย มีการขาดงาน มีการเรียกร้องต่อรอง หากผู้บริหารให้ออกาสมีส่วนร่วมตัดสินใจ ผลผลิตเพิ่มขึ้น การขาดงานและการเรียกร้องไม่ค่อยมี ผลการทดลองสนับสนุนการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ โดยให้คนงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สอดคล้องกับ บรัดดี (Brady, 1991: 27-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบความเป็นผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู

โดยศึกษาจากความคิดเห็นของครู ซึ่งอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องการเรียนการสอน นอกนั้นยังพบว่าลักษณะของผู้นำจะส่งผลความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ถ้าผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อย ครูยังมีความต้องการเข้าร่วมการตัดสินใจมากขึ้น สอดคล้องกับ ดิคาโร (Dicaro, 1997: 1321-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดกลุ่ม: ทีมบริหารและทฤษฎีที่สนับสนุนโดยมีความมุ่งหมายของการศึกษานี้เพื่อพิจารณาว่า หน้าที่ทางการบริหารและด้านการจัดการกลุ่ม พบว่า หน้าที่ทางการบริหารและภารกิจด้านองค์การมีความเข้าใจกันได้กับวิธีปฏิบัติทางการจัดการกลุ่มหรือที่ทีมด้านผู้บริหารความจำเป็นของการติดต่อสื่อสารแบบเปิดกว้าง ความต้องการด้านเวลาที่มากขึ้น สำหรับผู้บริหารในกระบวนการตัดสินใจและด้านกระบวนการกลุ่มบรรยากาศของความเปิดกว้าง ความสำเร็จไว้นั้นเชื่อใจ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งจำเป็นต่อความสำเร็จของทีมด้านบริหาร สอดคล้องกับ สุภวรรณ ธิวศษา (2553: 104-109) ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมครูผู้ตอบแบบสอบถามรับรู้ ว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 มีพฤติกรรมการตัดสินใจครบทั้ง 5 แบบ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ควรนำผลการศึกษาไปใช้ และศึกษาค้นคว้าวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารและครูที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า พฤติกรรมการตัดสินใจของครูในแต่ละแบบมีผลต่อการทำงานเป็นทีม ดังนั้น ผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญกับการตัดสินใจในรูปแบบต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อม และความจำเป็น ณ ขณะนั้น เพื่อให้เกิดการดำเนินงานและผลของการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลที่ดีที่สุดกับสถานศึกษาต่อไป

2. ผู้บริหารและครูควรเปิดโอกาสผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพราะว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ยินดีและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา
2. ควรศึกษาผลของการตัดสินใจที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษา
3. ควรศึกษารูปแบบการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กมลนิตย์ วิลัยแลง. (2559). ประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จรัส อติวิทยากรณี. (2554). หลักการ และทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. สงขลา : เทมการพิมพ์.
- จันทรจิรา จิตนาวสาร. (2559). การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในเขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธรรมาทรายุทธ. (2550). การบริหารจัดการความเสี่ยงทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2554). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อนาคตศิลป์การพิมพ์.
- _____. (2557). หลักการ และทฤษฎีการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี : ตรีธรรม.
- ประพันธ์ คำสามารถ. (2553). การศึกษาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปรีชา พึ่งเจียม. (2557). พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กาญจนบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- พะยอม วงศ์สารศรี. (2551). องค์การและการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุภา.
- พิชิต เทพวรรณ. (2554). การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ภาวดี ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไทวณะบุตร. (2551). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ยุคต้นนันท หวานฉ่ำ. (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วรพจน์ บุษราคัมวดี. (2556). การพัฒนาองค์กร. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- วรภารณ์ ตระกูลสุชาติ. (2549). การทำงานเป็นทีม. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ศิริพงษ์ เสาภายน. (2548). หลักการบริหารการศึกษา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บั๊คพอยท์.
- สมยศ นาวิการ. (2545). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- _____. (2546). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2558). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558. [ออนไลน์]. Available : <http://www.onetresult.niets.or.th> [7 ตุลาคม 2559].
- สุทธิรัตน์ นาคราช. (2558). พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สุภวรรณ ชิวส์ชา. (2553). พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุพานี สฤกษ์วานิช. (2552). พฤติกรรมองค์กรสมัยใหม่ : แนวคิดและทฤษฎี. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ปทุมธานี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการดำเนินงานขององค์กรบุคคลและการมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). รายงานโครงการวิจัยประเมินผลการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- Brady, D.A. (1991). The Relationship Between Principal Leadership Style and Teacher Participation in Decision-Making (Empowerment). New York : Macmillan.
- Coch, L., & French, J.R. (1948). "Overcoming Resistance to Change". *Human Relations*, 1(4), 512-532.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. 5th ed. New York : Harper Collins.
- Dicaro, G. (1997). Group Management : The Administrative Team and Supporting Theory. *Dissertation Abstracts International*. 7 : 1321-A.
- Fowler, M.B. (1986). "The Relationship Between Teacher's Perceived Participation in Educational Decision-Making and Teacher's Morale in Selected Elementary School in Targeted Southeastern States," *Dissertation Abstracts International*. 46(1) : 3204-4.
- Thomas S.B., and Scott A.S. (2002). *Management : Competency in The New Era*. (5th ed). Boston : McGraw-Hill.

**ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี**
**Participatory Management Factors Affecting The Learning Environment
in Schools of Chathaburi Primary Educational Service Area Office**

พรณี มนพัทธ์ปริพัตร, พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2559 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 71 ข้อ มีความเที่ยงตรงตั้งแต่ .60 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .32 ถึง .78 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการจัดการเรียนรู้จำนวน 32 ข้อ มีความเที่ยงตรงตั้งแต่ .60 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .42 ถึง .80 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน 2) ระดับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการร่วมวางแผนและการสนับสนุนของผู้บริหาร ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง คือการร่วมปฏิบัติงาน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การรับรู้เป้าหมายร่วมกัน และการร่วมตัดสินใจ 4) ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ประกอบด้วย การร่วมวางแผนและการสนับสนุนของผู้บริหาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .83 สามารถร่วมกันพยากรณ์การจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ได้ร้อยละ 69 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถสร้างสมการในการพยากรณ์ หรือสมการถดถอยได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ = $.88 + .53X_2 + .29X_5$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน = $.55Z_{X2} + .36Z_{X5}$

คำสำคัญ : ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม, การจัดการเรียนรู้, จันทบุรี

Abstract

The purposes of this research were: to study the level of participatory management and the level of quality of the learning environment in Schools of Chanthaburi Primary Educational Service Area Office; to study the relationship between participatory management factors and learning environment in schools; and to calculate a predictive equation of the factors of participatory management which affect the quality of the learning environment. The sample of 330 teachers in the 2016 academic calendar year was chosen by simple random sampling. The research instrument was a two-part, five-rating questionnaire. Part 1 consisted of 71 items regarding participatory management, and it had a reliability of 0.60-1.00, a discrimination of .32-.78 and reliability of .99. Part 2 consisted of 32 items regarding learning environment, and it had a validity of 0.60-1.00, a discrimination of .42-.80, and a reliability of .99. The data were analyzed by using Statistical Computer Program to calculate the percentage, mean, standard deviation, Simple Correlation and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The research findings were as follows: 1) The level of participatory management factors were at the high level. The top three aspects in rank order were: executive support, recognition of common goals and joint responsibility; 2) The level of the learning environment were at the high level, The top three aspects in rank order were: child-centered learning, quality student promotion, and facilities and services. 3) There was a positive relationship between participatory management and learning environment as a whole at the statistically significant level of .01. The aspects of joint planning and executive support ranked higher than working together, exchange of ideas, recognition of common goals and joint decision. 4) The two leading factors which affected learning environment were joint planning and executive support with predictive power of 69 percent. The statistically significant level of .01 allows the creation of a regression analysis equation as follows: raw score prediction equation $\hat{Y} = .88 + .53Z_{x_2} + .29Z_{x_5}$ and a standard score prediction equation $\hat{Z} = .55Z_{x_2} + .36Z_{x_5}$

Keywords : Participative Management factors, Learning Activities, Chanthaburi

บทนำ

การศึกษาถือว่าเป็นพลังทางปัญญาสำหรับประชาชน ในการพัฒนาตนเอง สังคม และชาติบ้านเมืองให้รุ่งเรือง ซึ่งโลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ที่แข่งขันกันด้วยปัญญา ใช้ความรู้เป็นฐานในการทำงาน และให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการศึกษาที่ส่งเสริมบุคลากรของประเทศให้มีความรู้และสามารถปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553 : 1-2) ตามสาระบัญญัติที่ระบุไว้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน มีทักษะ กระบวนการคิด จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ประกอบกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ทำให้ต้องมีการปฏิรูปความเชื่อมโยงกันทั้งหลักสูตรและการเรียนการสอน ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับการเรียนรู้ยุคใหม่ การพัฒนาครูและการพัฒนาระบบการทดสอบ การวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน เชื่อมโยงกับหลักสูตรการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557 : 1)

สถานศึกษาเป็นองค์การทางสังคมที่มีความสำคัญในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินการเพื่อพัฒนาความรู้สติปัญญา ทักษะต่างๆ ความเป็นพลเมือง ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน นอกจากนี้สถานศึกษายังมีหน้าที่ติดตาม พัฒนาและเชื่อมโยงองค์ความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ตลอดจนสังคมโดยกว้าง สถานศึกษาจึงเป็นองค์กรที่เป็นรากฐานในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประชาคมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว สถานศึกษาจำเป็นต้องมีโครงสร้าง กระบวนการ และยุทธศาสตร์ซึ่งต้องอาศัยหลักการ วิธีการ และทฤษฎีการบริหารองค์การและการศึกษาในการบริหารจัดการ (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2554 : 15) ทั้งนี้การทำงานจะไม่สามารถประสบความสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายได้ถ้าปราศจากการร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมและประสานงานกันอย่างเต็ม

กำลังความสามารถ เพื่อมุ่งประโยชน์แก่องค์กร เพราะในความเป็นจริงองค์กรส่วนมากมักประกอบด้วยบุคลากรที่มีความหลากหลาย และแตกต่างเป็นจำนวนมาก และความแตกต่างเหล่านี้เป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมและการแสดงออกของบุคคลในองค์กรอย่างชัดเจน (ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2551 : 1) ในยุคปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนได้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทของครูให้เป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์จริง ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์นำความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายตามความถนัดความสนใจ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางดังกล่าวจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องศึกษาเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะการปฏิบัติ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้หรือส่งเสริม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการคิดปฏิบัติจริง เพื่อค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง มีการพัฒนา รอบด้าน และมีความสุข (พจนา ทรัพย์สมาน, 2549 : 4)

การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้งการพัฒนาคุณธรรมและ จริยธรรมของนักเรียนด้วย ผู้บริหารโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนเป็นทั้ง “คนเก่ง” และ “คนดี” จึงจำเป็นที่จะต้องมุ่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นประการสำคัญ ซึ่งนอกจากจะส่งผลต่อตัวนักเรียนแล้ว ยังมีผลต่อการบริหารงานโรงเรียนด้วย การจัดการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยให้เกิดความรู้สึกเป็นสุขในการทำงานร่วมกัน ลดปัญหาความขัดแย้งในการทำงาน ทำให้การบริหารเกิดความคล่องตัว โรงเรียนจะสามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ณรงค์ กาญจนานนท์, 2546 : 29) ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานสามารถแข่งขันกับอารยประเทศในเวทีโลกได้ จะต้องมีการกำหนด มาตรฐานการศึกษา การจัดระบบโครงสร้าง การวางแผนและการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและ เป็นความรับผิดชอบของทุกคน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2553 : 18-19)

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ เป้าหมายการปฏิรูป การศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยให้เป็นรูปแบบการบริหารงานที่มีบุคคลหลายๆ คน เข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมกำหนด นโยบาย ร่วมตัดสินใจ เพื่อให้ฝ่ายปฏิบัติในหน่วยงานหรือองค์กร มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 2) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าหมายเดียวกันจะช่วยกระตุ้น ให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ขององค์กร (Chris Argyris, n.d. 1964 : 35; อ้างถึงใน ภากรดีอนันต์นวิ,

2552 : 30-32) การมีส่วนร่วมในการทำงาน แม้ว่าจะไม่ได้รับมอบหมายให้ทำงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ แต่หากได้รับมอบหมายให้เข้าไปมีส่วนร่วมหรือเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน โดยบุคคลผู้นั้นได้มีส่วนผลักดันให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จ อาจสร้างแรงจูงใจให้บุคคลนั้นอยากทำงานร่วมกับองค์กรต่อไปเรื่อยๆ (อนิวัช แก้วจันทน์, 2550 : 207) นอกจากนี้ ผู้บริหารควรมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจในตัวผู้ร่วมงาน มีความสัมพันธ์โดยส่วนตัวเป็นอย่างดีมีมิตร ระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงาน มีการรับฟังคำแนะนำและความคิดเห็นจากผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับ และนำมาปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยทุกฝ่ายต่างมุ่งที่จะสนับสนุนความพยายามที่จะให้เป้าหมายขององค์กรสัมฤทธิ์ผลตามที่วางไว้ (Likert, 1967 : 1997-211 อ้างถึงใน สุนทร โคตรบรรเทา, 2551 : 126) ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมยังมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กรและมีประโยชน์หลายประการ เพราะจะก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์กร

ลดความขัดแย้งในการทำงาน และเพิ่มความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ช่วยให้ผู้ร่วมงานมีความสุข จิตดี ทุกคนมีงานทำ สร้างความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร ลดค่าใช้จ่ายและใช้ทรัพยากรอย่างทะนุถนอม ช่วยให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้พนักงานเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2551 : 71)

การจัดการเรียนรู้มีผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยปัจจุบันได้มีการจัดการทดสอบวัดความรู้ ความคิดรวบยอด ตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6) มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) (O-NET = Ordinary National Educational Test) และผลการทดสอบของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และ เขต 2 สามารถดูได้จาก ตาราง 1

ตาราง 1 คะแนน O-NET ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้จำแนกตามสังกัด สพป.จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ภาคกลางและภาคตะวันออก และประเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้	สังกัด		จังหวัด	ภาค	ประเทศ
	เขต 1	เขต 2			
ภาษาไทย	55.06	48.39	52.28	50.44	49.33
คณิตศาสตร์	54.88	41.76	49.06	44.71	43.47
วิทยาศาสตร์	48.49	41.55	44.47	43.29	42.59
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	56.26	47.64	52.55	50.30	49.18
ภาษาอังกฤษ	47.23	36.61	44.07	42.34	40.31

ที่มา สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (ออนไลน์ : 2558)

จากตาราง 1 จะเห็นได้ว่า ระดับคะแนน O-NET ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และ เขต 2 ยังมีบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับต่ำ และมีความแตกต่างกันระหว่างสถานศึกษา สังกัด จังหวัด และภาค ซึ่งการบริหารจัดการการเรียนรู้ของแต่ละสถานศึกษามีการบริหารจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ทำให้ทราบถึงปัญหาของการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องมีแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยเริ่มจากการเปิดโอกาสให้ครูผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถที่เพิ่มมากขึ้น และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ซึ่งประกอบไปด้วย การสนับสนุนของผู้บริหาร การร่วม

วางแผน การรับรู้เป้าหมาย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การร่วมตัดสินใจ ความรับผิดชอบ และการปฏิบัติงาน เพื่อให้ทราบถึงระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในแต่ละปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กัน พร้อมทั้งส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี และเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่เหนือกว่าสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

4. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ในปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งสิ้น 2,350 คน ประกอบด้วยครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1 จำนวน 1,058 คน และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 จำนวน 1,292 คน

1.2 ใช้กลุ่มตัวอย่างจากทุกสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยคิดตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละสถานศึกษา ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.2.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของเขตพื้นที่

จำนวนกลุ่มตัวอย่างของเขตพื้นที่ = $\frac{\text{ประชากรในเขตพื้นที่} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด}}{\text{ประชากรทั้งหมด}}$

1.2.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของสถานศึกษา

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = $\frac{\text{ประชากรของสถานศึกษา} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างของเขตพื้นที่ของสถานศึกษา}}{\text{ประชากรในเขตพื้นที่}}$

1.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.3.1 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ที่ได้มาจากการสังเคราะห์จากหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยคัดเลือกปัจจัยที่มีความถี่มาก จำนวน 7 ด้าน ดังนี้

1.3.1.1 การร่วมตัดสินใจ

1.3.1.2 การร่วมวางแผน

1.3.1.3 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1.3.1.4 การรับรู้เป้าหมายร่วมกัน

1.3.1.5 การสนับสนุนของผู้บริหาร

1.3.1.6 การร่วมรับผิดชอบ

1.3.1.7 การร่วมปฏิบัติงาน

1.3.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549: 8-12)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 71 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 32 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตำรา เอกสาร บทความ และงานการวิจัย เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มาขอคำแนะนำ และตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 71 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ .60 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .32 ถึง .78 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการจัดการเรียนรู้ จำนวน 32 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ .60 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .42 ถึง .80 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .99

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การสนับสนุนของผู้บริหาร การรับรู้เป้าหมายร่วมกัน การร่วมวางแผน การร่วมตัดสินใจ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การร่วมปฏิบัติงาน และการร่วมรับผิดชอบ ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวม

และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน และสภาพแวดล้อมและการบริการ ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้ของครูที่อยู่ในระดับสูง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมวางแผน (X2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .785 และการสนับสนุนของผู้บริหาร (X5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .722 อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การร่วมปฏิบัติงาน (X7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .685 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (X3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .658 การรับรู้เป้าหมายร่วมกัน (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .652 การร่วมตัดสินใจ (X1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .548 และมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้ของครูที่อยู่ในระดับต่ำที่สุด คือ การร่วมรับผิดชอบ (X6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .112

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้วยสมการพหุการณ เพื่อหาตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด พบว่า ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มี 2 ด้าน เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ ได้แก่ การร่วมวางแผน และการสนับสนุนของผู้บริหาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .83 หมายถึง ปัจจัยด้านการร่วมวางแผน และการสนับสนุนของผู้บริหาร สามารถร่วมกันพยากรณ์การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ได้ร้อยละ 69 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี และได้สมการในการพยากรณ์หรือสมการถดถอย ดังนี้

สมการพหุการณการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ในรูปคะแนนดิบ มีดังนี้

$$\hat{Y} = a_1 + b_2X_2 + b_5X_5 \\ = .88 + .53X_2 + .29X_5$$

สมการพยากรณ์การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ในรูปคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้

$$\hat{Z} = \beta Z_{X_2} + \beta Z_{X_5} \\ = .55Z_{X_2} + .36Z_{X_5}$$

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การสนับสนุนของผู้บริหาร การรับรู้เป้าหมายร่วมกัน การร่วมวางแผน การร่วมตัดสินใจ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การร่วมปฏิบัติงาน และการร่วมรับผิดชอบ ตามลำดับ น่าจะเป็นเพราะสถานศึกษาประกอบด้วยบุคลากรที่หลากหลาย และการที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสิ่งต่าง ๆ ในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและพึงปฏิบัติ เป็นไปตามแนวความคิดของ ชาญชัย อาจินสมัจการ (2547 : 13) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของพนักงานในการตัดสินใจในองค์กรทั้งที่เป็นเรื่องปกติและเรื่องสำคัญ พนักงานมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย แก้ปัญหา และทำการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อทั้งองค์กร และงานของเขา ทำให้มีมั่นใจว่าองค์กรของตนเอง อยู่ในเป้าหมายในรูปของการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าที่เขาให้บริการ สอดคล้องกับ ชัยแสงฤทธิ์ พรหมศรี (2551 : 1) ที่กล่าวว่า การทำงานในองค์กรจะไม่สามารถประสบความสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายได้ถ้าปราศจากการร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมและประสานงานกันอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อมุ่งประโยชน์แก่องค์กร เพราะในความเป็นจริงองค์กรส่วนมากมักประกอบด้วยบุคลากรที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันเป็นจำนวนมาก และความแตกต่างเหล่านี้เป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรม การแสดงออกของบุคคลในองค์กรอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ กัญญาพัชร พงษ์ดี (2558 : 183-193) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนในภาพรวม ครูมีส่วนร่วมในการบริหาร อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ดาบชัย ช่วงทิพย์ (2555 : 55-60) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 16 อำเภอกุดบาก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 16 อำเภอกุตุบัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน และสภาพแวดล้อมและการบริการ ตามลำดับ น่าจะเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้นั้นจำเป็นจะต้องเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาคือ ผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารและครูผู้สอนจำเป็นจะต้องมีการส่งเสริมกิจกรรมสภาพแวดล้อม และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นไปตามแนวความคิดของ ซามูเอล ยมดิษฐ์ (2548 : 66) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ เป็นวิธีการ กลวิธีในการใช้ความพยายามของครูที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่วางไว้ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล โดยต้องบูรณาการส่วนต่างๆ อย่างเหมาะสมและกลมกลืนกับหลักการ ทฤษฎี ความก้าวหน้าทางวิชาการ ผู้เรียน ผู้สอน สื่อ รูปแบบวิธีการ ศิลป์การสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนปัจจัยสภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่มีอยู่ในช่วงเวลาขณะที่สอนได้อย่างดี สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (2553 : 3) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ตั้งใจเรียน และเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนรู้ของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จในชีวิต หรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอน หรือผู้สอนด้วยเช่นกัน หากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้ว ย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ บำรุง มีนา (2552 : 59-65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของบุคลากรสายผู้สอนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 อำเภอเชียงแสน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บุคลากรสายผู้สอนส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้น และเข้าใจดีเกี่ยวกับเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีหลายรูปแบบเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ตลอดจนมีการนำแนวคิดเรื่องบูรณาการมาใช้เป็นเทคนิคในการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน สอดคล้องกับ ปุณทริกา นิลพัฒน์ (2558 : 104-114) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

พบว่า สมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้ของครูที่อยู่ในระดับสูง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมวางแผน และการสนับสนุนของผู้บริหาร อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การร่วมปฏิบัติงาน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การรับรู้เป้าหมายร่วมกัน การร่วมตัดสินใจ และมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้ของครูที่อยู่ในระดับต่ำที่สุด คือ การร่วมรับผิดชอบ ทั้งนี้ปัจจัยเชิงจิตที่มีความสัมพันธ์ที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านการร่วมวางแผน การสนับสนุนของผู้บริหาร และการร่วมปฏิบัติงาน น่าจะเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน นโยบาย และหลักสูตรของสถานศึกษา จะทำให้การดำเนินงานในการจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีขั้นตอน และตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามแนวความคิดของ สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ (2542 : 127) ที่กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายด้วยตัวของเขาเอง ก็ถือได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมที่มีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นการมีส่วนร่วมทางสมองหรือทางความคิด เมื่อบุคคลมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายหรือโครงการนั้นบรรลุ นอกจากนั้น ยังเกิดความรู้สึกของการเป็นเจ้าของในเป้าหมายหรือโครงการ ดังนั้นเมื่อถึงภาคปฏิบัติเขาก็จะมีแรงจูงใจ และกระตือรือร้นใ้ทำงานบรรลุตามที่เขาได้มีส่วนกำหนดขึ้นมานั้น สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2550 : 2) ที่กล่าวถึง วิธีการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยให้เป็นรูปแบบการบริหารงาน ที่มีบุคคลหลาย ๆ คน เข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมตัดสินใจ เพื่อให้ฝ่ายปฏิบัติในหน่วยงานหรือองค์กรมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณิกั กะชะเงิน (2550 : 71-72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีการรับรู้สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ในเรื่องของการกำหนดนโยบาย การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดระบบสนับสนุนการจัด

การเรียนรู้ การพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดระบบ การนิเทศและช่วยเหลือ และการกำกับ ติดตาม และประเมิน การจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการเรียนรู้

สำหรับการสนับสนุนของผู้บริหาร เป็นการที่ผู้บริหารให้ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ พร้อมทั้งมีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ทำให้รู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา เป็นไปตามแนวความคิดของ ฌ็องฌัก กูว์ลท์ (2551: 82-84) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของมาลโลว์ว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องการมีปฏิสัมพันธ์และความผูกพันกับบุคคลอื่น ตลอดจนได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นเมื่อความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตได้รับการตอบสนอง และได้หลักประกันว่าเขาสามารถจะดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย เขาก็จะเข้าเป็นสมาชิกในสังคม โดยเฉพาะการยอมรับและการสนับสนุนทางด้านจิตใจจากภายในองค์กร ซึ่งนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกเป็นสมาชิกของกลุ่ม สอดคล้องกับ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer, 1972: 204; อ้างถึงใน ปณิศา มีจินดา, 2553: 162) ที่กล่าวว่า มนุษย์ต้องการมีสัมพันธภาพและความเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และสนับสนุนให้พนักงานพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ ศมนกร นาควารี (2559: 76-85) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนปากช่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 31 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนปากช่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 31 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

สำหรับการร่วมปฏิบัติงาน จะเป็นการมีส่วนร่วมกันในการทำงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นไปตามแนวความคิดของ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2545: 9) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้อง มีโอกาสได้ใช้ความสามารถและทักษะในการทำงานร่วมกัน จะทำให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น การตัดสินใจ มีคุณภาพ เกิดความมีน้ำใจและความจงรักภักดีต่อ หน่วยงาน ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงงาน มีความเป็นไปได้สูง ตลอดจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น สอดคล้องกับ อีระ รุญเจริญ (2550 : 206-207) ที่กล่าวว่า การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาปัญหาและตัดสินใจร่วมกัน ร่วมรับผิดชอบในการบริหารงานบางอย่าง เพื่อประโยชน์ในการระดมกำลังความคิดและ

แบ่งภาระหน้าที่ของผู้บริหารโดยมีหลักของการมีส่วนร่วมในองค์กร จะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการบริหารงานขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ ชุตินันท์ นามวงค์ (2556: 80-89) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวชิรวิทย์ ฝ่ายประถมศึกษา อำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่า ในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ควรมีความจริงใจและร่วมมือกันอย่างจริงจัง และควรมีผู้ประสานงานให้แต่ละฝ่ายงานเพื่อความสะดวกในการวางแผน การดำเนินงาน และในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน วิธีการที่ได้ตัดสินใจร่วมกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหาจากการค้นพบปัญหาต่างๆ กระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานตามแผน เลือกแนวทางในการปฏิบัติที่ไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีประสิทธิภาพ

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้วยสมการพยากรณ์ เพื่อหาตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด พบว่า มี 2 ปัจจัยที่ร่วมกันส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ คือ การร่วมวางแผน และการสนับสนุนของผู้บริหาร น่าจะเป็นเพราะการที่ครูได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน ต่างๆ ของการจัดการเรียนรู้นั้นจะทำให้ครูสามารถกำหนดแนวทางการดำเนินงานและเป้าหมายที่ต้องการให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามแนวความคิดของ ไมเออร์ (Maier, 1963: 115) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นลักษณะของการส่งเสริมหรือสนับสนุนความคิดที่เป็นอิสระ การวิเคราะห์ปัญหา การเลือกเป้าหมาย การวางแผน และการจัดตารางการทำงาน สอดคล้องกับ สมยศ นาวิกาน (2549: 420) ที่กล่าวว่า องค์กรจะต้องมีนโยบายการบริหารงานที่ชัดเจนและสามารถทำให้พนักงานปฏิบัติตัว ได้โดยไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน ซึ่งนโยบายที่ดีจะส่งเสริมให้พนักงานได้อย่างเต็มความสามารถ มีผลทำให้ประสิทธิภาพการทำงานเพิ่มขึ้นด้วย ทั้งนี้ถ้าบุคคลได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดแนวทางในการทำงานเอง จะทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จมากขึ้น สอดคล้องกับ สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2554: 18) ที่กล่าวว่า การที่ครูผู้สอนจะออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ นั้น ควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้ คือ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตจริง ส่วนการสนับสนุนของผู้บริหาร จะเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการจัดการเรียนรู้ เพราะการที่ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้นั้น ทำให้ครูมีกำลังใจ และความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ

ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับ กอยน์ (Goin, 1992: 378; อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นารี, 2552: 79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูและครูใหญ่ในการบริหารโรงเรียนตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมของครูและครูใหญ่ที่อยู่ในลักษณะการเป็นเจ้าของร่วมกันและมีส่วนร่วมทั้งในการเตรียมการวางแผนของโรงเรียนการฝึกอบรม การนำไปปฏิบัติ และการธำรงรักษาไว้ให้มั่นคงในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน จะส่งผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานของโรงเรียน สอดคล้องกับ ธัชพงศ์ มีแก้ว (2557: 63-66) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า ผู้บริหารควรตระหนักในเรื่อง การมีส่วนร่วม โดยบุคลากรควรมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายของโรงเรียนร่วมกัน สอดคล้องกับ สุวรรณิ เนินทอง (2557: 82-90) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 42 พบว่า แนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ คือ ผู้บริหารและครูร่วมกันประชุมวางแผนหาแนวทางการใช้เทคนิคการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงนำความรู้ที่ได้ไปสู่การปฏิบัติ

สำหรับการสนับสนุนของผู้บริหาร เป็นการที่ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการส่งเสริม และสนับสนุนการปฏิบัติงานต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับครูในสถานศึกษา ทำให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความสอดคล้อง และมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามแนวความคิดของ สวานเบิร์ก (Swansburg, 1996: 8) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้บริหารให้การยอมรับ ให้ความไว้วางใจ สนับสนุนช่วยเหลือ ฝึกอบรม ให้อำนาจ เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการปรับปรุง พัฒนาเป้าหมายขององค์กรและให้ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในการบริหารงานแก่ผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับ สุนทร โคตรบรรเทา (2554: 15-17) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารควรมีความเป็นผู้นำที่สนใจในสิ่งที่เป็นไปได้และสิ่งที่ตนเองและผู้อื่นต้องการให้บรรลุ มีการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมขององค์กรด้วยกำลังกาย กำลังใจ และนำความเข้มแข็งในความต้องการปณิธาน และความกระตือรือร้นไปสู่งาน สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 34-35) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้โดยการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น

เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ลูเนนเบิร์ก และเอิร์นสไตน์ (Lunenberg and Ornstein, 2004: 318) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โรงเรียนประถมศึกษาที่ประสบความสำเร็จจำนวน 149 โรงเรียนในรัฐแมสซาชูเซต โดยคัดเลือกจากโรงเรียนที่มีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง และเป็นโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง พบว่า ร้อยละ 75 ของผู้บริหารอธิบายว่าตนเองเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง กล่าวคือเป็นผู้ที่มีพฤติกรรม การอุทิศเวลาเพื่อพัฒนาทรัพยากรให้เอื้อต่อการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียน และมีการปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ อนงค์ อาจจางทอง (2557 : 70-72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และในด้านการไว้วางใจกันมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สอดคล้องกับ จิรนนท์ นุ่นชูตัน (2557: 89-96) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง โดยจัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มโรงเรียน นิเทศ และประเมินผลการพัฒนาครู

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนรู้ ด้านการร่วมวางแผน และการสนับสนุนของผู้บริหารมีผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา และให้ความไว้วางใจ เชื่อมั่น พร้อมทั้งร่วมมือกันปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น สอดคล้อง สามัคคี และเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีกับสถานศึกษาต่อไป

2. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การรับรู้เป้าหมายร่วมกัน การร่วมรับผิดชอบ และการร่วมปฏิบัติงาน เพราะปัจจัยเหล่านี้เป็นส่วนที่ทำให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพ กล่าวคือ การที่ครูได้มีส่วนร่วมในการรับรู้เป้าหมาย ทำให้เกิดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา มีความรู้สึกมีส่วนร่วม และเต็มใจที่จะปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเต็มความสามารถ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู
2. ควรศึกษารูปแบบของการมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานในสถานศึกษา
3. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยด้านสนับสนุนของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กรรณิการ์ กะบะเงิน. (2550). การศึกษาสภาพการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กัญญาพัชร พงษ์ศรี. (2558). กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2554). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีสยาม

จันทราณี สงวนนาม. (2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.

จิรนนท์ นุ่นชูคัน. (2557). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การประเมินการศึกษา). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชาญชัย ยมดิษฐ์. (2548). เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : หลักพิมพ์.

ชาญชัย อาจินสมาจารุ. (2547). สู่ทิศทางการใหม่ของการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : เค แอนด์ พี บุ๊ค.

ชุตินันท์ นามวงศ์. (2556). แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวชิรวิทย์ ฝ่ายประถมศึกษา อำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2551). ศิลปะการบริหารสัมพันธ์ภาพ. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.

ณัฐพันธ์ เขจรนนท์. (2551). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ณรงค์ กาญจนานนท์. (2546). รายงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงเรียนเทพศิรินทร์.

ดาบชัย ช่วงทิพย์. (2555). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 16 อำเภอภูคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและการบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส.

ธัชพงศ์ มีแก้ว. (2557). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บำรุง มีนา. (2552). การพัฒนาทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของบุคลากรสายผู้สอน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 อำเภอเชียงแสน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ปณิศา มีจินดา. (2553). พฤติกรรมผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

ปทุมทริกา นิลพัฒน์. (2558). สมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

พจนนา ทรัพย์สมาน. (2549). การออกแบบการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ภารดี อนันต์ธานี. (2552). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มนตรี.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (2553). คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้. อโยธยา : โรงพิมพ์เทียนวัฒนา พรินท์ติ้ง.

ศมนกร นาควารี. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 31. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

สร้อยตระกูล อรรถมานะ. (2542). พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2559). **สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558.** [ออนไลน์]. Available : <http://www.onetresult.niets.or.th> [10 มีนาคม 2559].
- สมยศ นาวิการ. (2549). **การบริหารและพฤติกรรมองค์การ.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สุคนธ์ เครือน้ำคำ. (2548). **หลักสูตรและการจัดการขั้นพื้นฐาน.** ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- _____. (2554). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- สุวรรณณี เนินทอง. (2558). **แนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2545). “รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา,” **วารสารวิชาการ กรมวิชาการ.** หน้า 9.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการดำเนินงานขององค์กรบุคคลและการมีส่วนร่วม.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2553). **แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553.** กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ : บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). **รายงานผลการจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) ของสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อนงค์ อาจจงทอง. (2557). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อนิวัช แก้วจำนงค์. (2550). **การพัฒนาองค์การ (Organizational Development).** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Lunenberg, C.F. and Ornstein, C.A. (2004). **Educational Administration : Concepts and Practices.** (4th ed). New York : Wadsworth.
- Maier, N.R.F. (1963). **Problem-Solving Discussion and Conferences.** New York : John Wiley & Sons, Inc.
- Swansburg, C.R. (1996). **Management and Leadership for Nurse Managers.** Boston : Jones and Bartlett Publishers.

วิธีการติดตามการเปลี่ยนแปลงชายฝั่ง กรณีศึกษา: หมู่บ้านคลองหก

ต.เกาะเปริด อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี

Coastal Change Detection Monitoring Technics:

A Case Study of Klong Hok Village,

Ko Proet Subdistrict, Laem Sing District, Chanthaburi Province

บททอง ชั้นเจริญ, วิระ ศรีมาลา, ณัฐพล แสงธรรม

สาขาภูมิสารสนเทศ คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทคัดย่อ

จังหวัดจันทบุรี มีความยาวชายฝั่งทะเลประมาณ 87 กม. ครอบคลุมพื้นที่ อ.นายายอาม อ.ท่าใหม่ อ.แหลมสิงห์ และอำเภอลอง ซึ่งเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจ สังคมและนิเวศวิทยาอื่นๆ ปัจจุบันพื้นที่ชายฝั่งทะเลได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ และเกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ชายฝั่งตามมา โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินบริเวณชายฝั่ง ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้จากระยะไกลและการประมวลผลภาพเชิงเลขมาใช้ในการติดตามการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งในหมู่บ้านคลองหก ต.เกาะเปริด อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2533 และ ปี พ.ศ. 2547 จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมแลนแซตมาใช้ในการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งด้วยวิธีการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุดและวิธีการจำแนกเชิงวัตถุ ร่วมกับเทคนิคการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงจากผลการจำแนกข้อมูลใน 2 ช่วงเวลา จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมแลนแซต พร้อมทั้งประเมินความถูกต้อง 2) เพื่อประเมินความเหมาะสมของการเลือกใช้วิธีการจำแนกข้อมูล และ 3) เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการรับรู้จากระยะไกล รวมทั้งนำผลการศึกษาปัญหาการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งที่ได้รับไปใช้ในการวางแผนการจัดการการอนุรักษ์การฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คงอยู่ต่อไป วิธีการศึกษาแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การคัดเลือกพื้นที่ศึกษา 2) การจัดหาข้อมูลและประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น 3) การจำแนกข้อมูลภาพแบบความน่าจะเป็นสูงสุดและการจำแนกเชิงวัตถุ 4) การตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงเชิงเลข 5) การสำรวจภาคสนามและประเมินความถูกต้อง และ 6) การประเมินความเหมาะสมการเลือกใช้วิธีการจำแนกข้อมูล

ผลการจำแนกประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินด้วยวิธีการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุดและวิธีการจำแนกเชิงวัตถุ จากข้อมูลภาพ 2 ช่วงเวลา พบว่า ประกอบด้วย 5 ประเภทข้อมูล ได้แก่ 1) แหล่งน้ำ 2) สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง 3) ที่โล่ง 4) ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และ 5) ป่าชายเลน ผลการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงจากผลการจำแนกข้อมูลใน 2 ช่วงเวลา จากการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุดและการจำแนกเชิงวัตถุ พบว่า รูปแบบการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินมี 25 ประเภทข้อมูล และสามารถระบุการเปลี่ยนแปลงของประเภทการจำแนกแบบ From-To ได้โดยพบว่า การเปลี่ยนแปลงชายฝั่งจากผลการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุด ประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินเพิ่มขึ้น ได้แก่ พื้นที่น้ำ สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และป่าชายเลน เท่ากับ 1.53, 0.38, 0.19, 2.30 ตร.กม. ตามลำดับ และประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินลดลง ได้แก่ พื้นที่โล่ง เท่ากับ 4.40 ตร.กม. ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงชายฝั่งจากผลการจำแนกเชิงวัตถุ ประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินเพิ่มขึ้น ได้แก่ พื้นที่น้ำ สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และป่าชายเลน เท่ากับ 1.78, 0.06, 0.59 และ 2.35 ตร.กม. ตามลำดับ และประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินลดลง ได้แก่ พื้นที่โล่ง เท่ากับ 4.79 ตร.กม. ผลการประเมินความถูกต้องการจำแนกประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดิน พบว่า การจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุดและการจำแนกเชิงวัตถุ มีความถูกต้องโดยรวมและค่าสัมประสิทธิ์แคปปาของผลการจำแนกประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินเท่ากับร้อยละ 77.63, 67.86, 84.75 และ 77.32 ตามลำดับ นอกจากนี้ในการประเมินความเหมาะสมของการเลือกใช้วิธีการจำแนกข้อมูล พบว่า การจำแนกเชิงวัตถุมีความเหมาะสมในการติดตามการเปลี่ยนแปลงของการกัดเซาะชายฝั่งมากกว่าการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุดเนื่องจากมีความถูกต้องโดยรวมและค่าสัมประสิทธิ์แคปปาสูงกว่า และเมื่อนำการทดสอบความแตกต่างกันของค่าสัมประสิทธิ์แคปปาโดยการทดสอบค่า Z มาพิจารณาร่วมด้วย พบว่า การจำแนกเชิงวัตถุมีความถูกต้องโดยรวมและค่าสัมประสิทธิ์แคปปาสูงกว่าการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุดอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 80, 90 และ 95

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลงชายฝั่ง, การรับรู้จากระยะไกล, การตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงจากผลการจำแนกข้อมูลใน 2 ช่วงเวลา

Abstract

The Chanthaburi province has 87 km shoreline that covers the area of Tha Mai, Laem Sing, and Khlung districts. Its abundance of marine resources is valuable to the economy, ecology, and society. Currently, the shoreline has been used to support human activities that lead to effects on environmental quality impact, especially coastal LULC change. Therefore, this study has focus on the remote sensing data analysis and digital image processing technics to monitor the coastal change in Klong Hok Village, Ko Proet Subdistrict, Laem Sing District by using the Landsat images in 1990 and 2004. The objectives of the study are (1) to monitor the change of coastal using combination of maximum likelihood and object-based classification, the digital change detection, and accuracy assessment, (2) to assess the optimum classification technique, and (3) to distribute remote sensing technology and the results of this research to support coastal zone sustainable management include conservation and restoration. The methodology of the study has six main steps, which are 1) defining the study area, 2) data acquisition and data preprocessing, 3) maximum likelihood and object-based classification, 4) digital change detection, 5) ground surveying and accuracy assessment, and 6) optimum classification technique

The results of the maximum likelihood and object-based classification of 1990 and 2004 datasets illustrated from-to change in LULC, included 25 classes and it composed of five different land uses including water body, aquaculture land, bare land, village, and mangrove forest. The maximum likelihood illustrated from-to change in LULC increase including water body, aquaculture land, urban, and mangrove forest were 1.53, 0.38, 0.19, and 2.30 sq.km, respectively while LULC decrease including bare land was 4.40 sq.km The object-based illustrated from-to change in LULC increase including water body, aquaculture land, urban, and mangrove forest were 1.78, 0.06, 0.59, and 2.35 sq.km, respectively while LULC decrease including bare land was 4.79 sq.km. The results of the accuracy assessment of the maximum likelihood and object-based classification demonstrated that the overall accuracy were 77.63%, 67.86%, and the Kappa coefficient were 84.75% and 77.32%, respectively. Here, the object-based classification was considered as the optimum classification technique for monitor coastal erosion based on a high overall accuracy, kappa coefficient, and Z statistics.

Keywords : Coastal change detection, Remote Sensing, Post classification comparison

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงชายฝั่งทะเลเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในรูปแบบการกัดเซาะ (Erosional coast) และการสะสมตัว (Depositional coast) มีสาเหตุมาจากหลายประการ ทั้งจากธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ (สิน สิ้นสกุล และคณะ, 2545) ปัญหาการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรบริเวณชายฝั่ง เช่น ก่อให้เกิดความเสียหายของพื้นที่และสูญเสียคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ไปอย่างถาวร (อดุลย์ เบ็ญนัย และพยอม รัตนมณี, 2554) จังหวัดจันทบุรีมีความยาวชายฝั่งทะเลประมาณ 87 กม. ครอบคลุมพื้นที่ในเขต อ.นายายอาม อ.ท่าใหม่ อ.แหลมสิงห์ และอ.ขลุง ประกอบด้วยชายฝั่งทะเลหลายชนิด เช่น ชายฝั่งหิน หาดทราย ที่ราบน้ำขึ้นถึงและพรุ เป็นที่ประกอบอาชีพทำนากุ้งและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำริมชายฝั่ง อาชีพประมงของชาวบ้านในพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวริมชายฝั่งประปราย ทั้งยังเป็นที่ตั้งของชุมชน บ้านเรือน วัด โรงเรียน สถานที่ราชการ และถนนเลียบชายฝั่ง ปัญหาการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งแบบกัดเซาะยังทำให้โครงสร้างถาวรริมชายฝั่ง เช่น สถานีสูบน้ำ บ้านเรือนเกิดการพังทลาย คั่นนากุ้งขาด และบางพื้นที่เกิดการกัดเซาะเข้ามาถึงถนนสายหลักเลียบชายฝั่ง (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2554) โดยชายฝั่งที่มีการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งแบบกัดเซาะรุนแรง (อัตราการกัดเซาะมากกว่า 5 เมตร/ปี) คือชายฝั่งเกาะแหมะ-แหลมหญ้า เป็นระยะทางประมาณ 16 กม. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งที่รุนแรงนี้มาจากธรณีสัณฐานของชายฝั่งมีความชันน้อย น้ำท่วมง่าย ตะกอนที่ประกอบเป็นชายฝั่งเป็นทรายปนดินเค็มซึ่งร่วนจับตัวไม่แน่นและชายฝั่งเปิดโล่งรับลมมรสุมโดยตรง โดยเฉพาะมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (ช่วงเดือน พ.ค.-ก.ย.) ที่มีผลต่อการเกิดคลื่นขนาดใหญ่กว่าปกติ (ความสูง 2-5 เมตร) และมีความถี่ของการเกิดคลื่นเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งทำให้ป่าชายเลนด้านหน้าล้มตายและเกิดการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งได้งายยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกัน การเกิดน้ำขึ้นน้ำลงชนิดน้ำเดียว (Diurnal) ส่งผลด้วยเช่นกัน โดยมีเรจน้ำ (Tidal range) ประมาณ 1 เมตร นอกจากนี้ การประโยชน์ที่ดินในพื้นที่จากการทำนากุ้งโดยการสูบน้ำทะเลเข้าสู่พื้นที่หลังหาดและมีถนนสร้างชิดชายฝั่งมากเกินไปทำให้เกิดการทรุดตัวและการเคลื่อนตัวของตะกอนเพิ่มมากยิ่งขึ้น (กรมทรัพยากรธรณี, 2545)

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งเน้นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้จากระยะไกลและการประมวลผลภาพเชิงเลขมาใช้ในการติดตามการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งในพื้นที่ศึกษาที่เกิดขึ้นใน 2 ช่วงเวลา โดยการจำแนกประเภทข้อมูลภาพด้วยวิธีการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum likelihood classification) และการจำแนกเชิงวัตถุ (Object oriented classification) จากนั้นนำผลการจำแนกทั้งสองวิธี มาวิเคราะห์ร่วมกับการตรวจสอบ

การเปลี่ยนแปลงเชิงเลข ด้วยวิธีการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงจากผลการจำแนกข้อมูลใน 2 ช่วงเวลา (Post classification comparison) พร้อมทั้งประเมินความถูกต้องจากผลการจำแนกทั้ง 2 วิธี เพื่อหาความเหมาะสมของการเลือกใช้วิธีการจำแนกข้อมูล

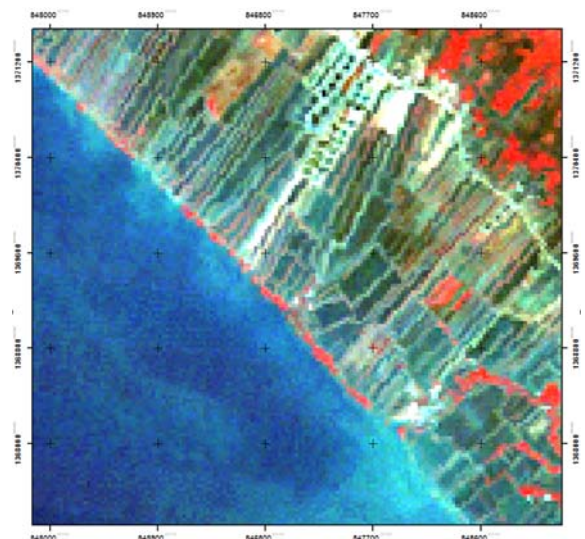
วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งด้วยวิธีการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุดและวิธีการจำแนกเชิงวัตถุ ร่วมกับเทคนิคการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงจากผลการจำแนกข้อมูลใน 2 ช่วงเวลา จากข้อมูลภาพจากดาวเทียมแลนแซตพร้อมทั้งประเมินความถูกต้อง
- 2) เพื่อประเมินความเหมาะสมของการเลือกใช้วิธีการจำแนกข้อมูล และ
- 3) เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการรับรู้จากระยะไกล รวมทั้งนำผลการศึกษาปัญหาการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งที่ได้รับไปใช้ในการวางแผนการจัดการ การอนุรักษ์ การฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คงอยู่ต่อไป

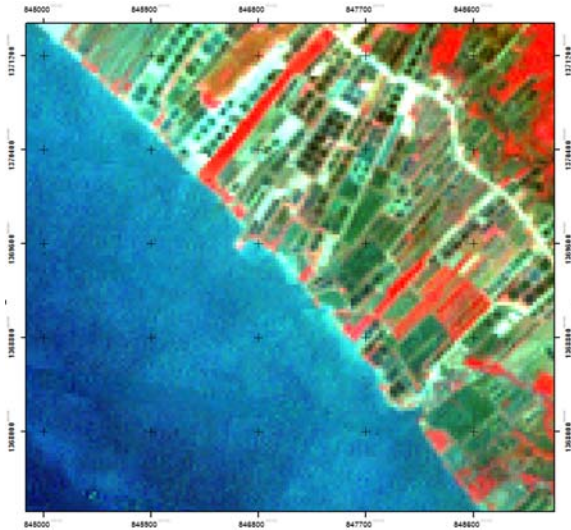
วิธีการวิจัย

1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1.1 ข้อมูลภาพจากดาวเทียมแลนแซต บริเวณพื้นที่ศึกษา หมู่บ้านคลองหก ต.เกาะเปริด อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี พื้นที่ประมาณ 25 ตร.กม. (UTM, 47N WGS 84 844497.750, 1371576.750 ถึง 849987.750, 1366836.750) บันทึกเมื่อ พ.ศ. 2533 และ พ.ศ. 2547 ความละเอียดเชิงพื้นที่ 30x30 ม. จำนวน 2 ภาพ แสดงดังรูปที่ 1(ก) และ (ข)

(ก)

(ข)

รูปที่ 1 ข้อมูลภาพจากดาวเทียมแลนแซต (ก) บันทึก ปี พ.ศ. 2533 และ (ข) บันทึก ปี พ.ศ. 2547

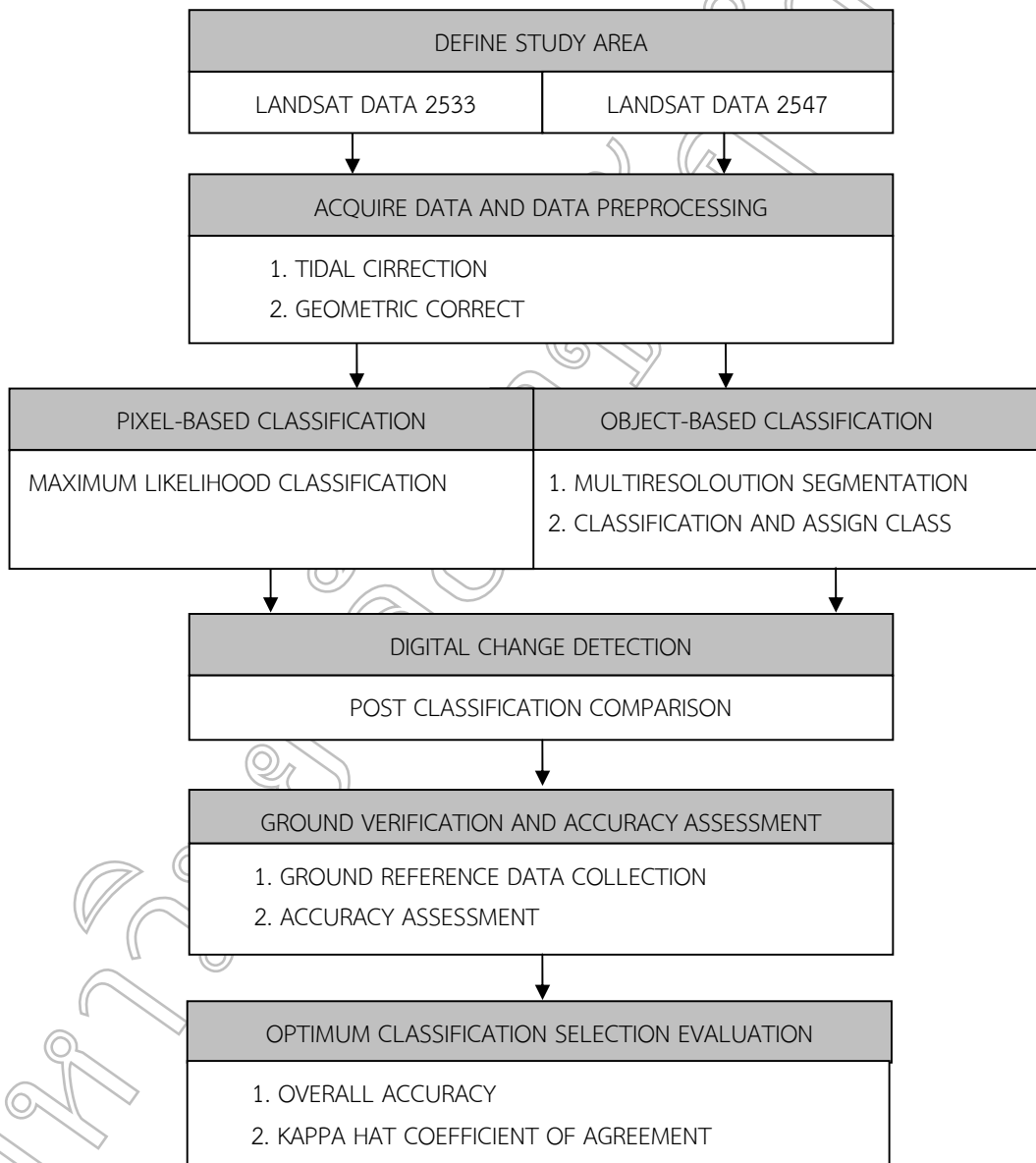
1.2 ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2553 จากกรมพัฒนาที่ดิน

2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ ดังต่อไปนี้

2.1 ซอฟต์แวร์ที่ใช้ ได้แก่ ERDAS Imaginee Cognition Developer และ ArcGIS

2.2 ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ เครื่องรับสัญญาณจีพีเอส และ กล้องถ่ายภาพดิจิทัล

3. วิธีการวิจัย ในการติดตามการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งในพื้นที่ศึกษา หมู่บ้านคลองหก ต.เกาะเปริด อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี จากข้อมูลดาวเทียมแลนแซตและประเมินความถูกต้องของผลการจำแนก โดยในการศึกษานี้มีขั้นตอนการศึกษาแสดงดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 วิธีการวิจัย

การจัดหาข้อมูลอาศัยการสืบค้นผ่านระบบค้นหาข้อมูล ภาพดาวเทียมแลนแซต บันทึกเมื่อ 1 มกราคม พ.ศ.2533 เวลา 2:54:25 น. และ 22 พฤศจิกายน พ.ศ.2547 เวลา 3:20:46 น. เนื่องจากมีเมฆปกคลุมน้อยที่สุด เวลาบันทึกใกล้เคียงกันเพื่อลดความคลาดเคลื่อนจากน้ำขึ้นน้ำลง และระยะเวลาห่างกันมากพอในการวิเคราะห์ ผ่านเว็บไซต์ของ United States Geological Survey (USGS)(<http://www.usgs.gov>) การประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ การปรับแก้ความผิดพลาดเชิงเรขาคณิต (Geometric correction) โดยอาศัยจุดควบคุมพื้นดิน (Ground Control Point, GCP) จากข้อมูลภาพถ่ายออร์โธโฟรี (Color orthophoto data) ของกรมพัฒนาที่ดิน (พ.ศ.2543-2545) ด้วยวิธีการตรึงภาพแบบภาพสู่ภาพ (Image-to-image registration) จากนั้น นำข้อมูลหลายช่วงคลื่น (4, 3, 2) มาตัดภาพให้ครอบคลุมพื้นที่ศึกษา

ในการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum likelihood classification) ประกอบด้วยกระบวนการ 2 ขั้นตอน คือ (1) กำหนดพื้นที่ตัวอย่างให้กับตัวจำแนกเพื่อจดจำประเภทและคุณลักษณะที่ต้องการใช้ในการจำแนก (2) จุดภาพจะถูกจัดเข้าสู่ประเภทตามกระบวนการจำแนกข้างต้น ในการจำแนกเชิงวัตถุ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ (1) การแบ่งส่วนภาพ (Image segmentation) มาตรฐานที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการแบ่งส่วนภาพเพื่อนำไปใช้ในการจำแนกประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดิน มีค่าเท่ากับ 4 ค่าน้ำหนักของสี (Color) และรูปร่าง (Shape) เท่ากับ 0.9 และ 0.1 ตามลำดับ ค่าน้ำหนักของค่าการเกาะกลุ่ม (Compactness) และค่าความเรียบ (Smoothness) มีค่าเท่ากันคือ 0.5 (2) การจำแนกวัตถุภาพ (Image object classification) ด้วยขั้นตอนวิธีแบบจุดภาพข้างเคียงใกล้ที่สุด (Nearest neighbor classification) ในการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงเชิงเลข (Digital change detection) ด้วยวิธีการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงจากผลการจำแนกข้อมูลใน 2 ช่วงเวลา (Post classification comparison) โดยนำผลการจำแนกข้อมูลทั้ง 2 วิธี จากข้อมูลภาพ 2 ช่วงเวลา มา แล้วนำผลที่ได้รับมาเปรียบเทียบโดยการจัดสร้างตารางตรวจสอบการเปลี่ยนแปลง เพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินที่เกิดขึ้นในระหว่างปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2547 โดยผลที่ได้คือ การเปลี่ยนแปลงของการกีดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ศึกษา ทั้งนี้ ในกระบวนการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุดและการจำแนกเชิงวัตถุ ได้มีการนำข้อมูลภาพดาวเทียมสปอต (SPOT) บันทึกเมื่อปี พ.ศ. 2552 ความละเอียดเชิงพื้นที่ 25x25 ม. มาจำแนกประเภทเพื่อใช้เปรียบเทียบผลการจำแนกประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินประกอบารวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลในการสำรวจภาคสนามและประเมินความถูกต้อง ใช้การคำนวณหาจุดตัวอย่าง (Sample point) บนพื้นฐานการแจกแจงแบบอนเนกนาม (Multinomial distribution) จากนั้น นำจำนวน

จุดตัวอย่างที่ได้ไปสุ่มหาตำแหน่งที่จะทำการสำรวจโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบจำแนกชั้น (Stratified random sampling) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการสำรวจภาคสนาม พร้อมทำการประเมินความถูกต้องของการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยการคำนวณค่าความถูกต้องโดยรวม (Overall accuracy) และสัมประสิทธิ์แคปปา (Kappa coefficient) นอกจากนี้ นำค่าสัมประสิทธิ์แคปปาที่ได้รับจากการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุดและการจำแนกเชิงวัตถุของข้อมูลทั้ง 2 ช่วงเวลา มาเปรียบเทียบว่าค่าความถูกต้องสัมประสิทธิ์แคปปาที่ได้รับจากประเภทข้อมูลที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ โดยคำนวณค่าสถิติ Z (Z Score) ที่มีการปรับมาตรฐานและมีการกระจายแบบปกติ (Congalton, R. G. and Green, K., 2009)

ขั้นตอนสุดท้าย คือ การประเมินความเหมาะสมของการเลือกใช้วิธีการจำแนกประเภท พิจารณาจากค่าความถูกต้องโดยรวม และค่าสัมประสิทธิ์แคปปาของผลการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงจากผลการจำแนกข้อมูลใน 2 ช่วงเวลาในพื้นที่ศึกษา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยวิธีการติดตามการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งในพื้นที่ศึกษาด้วยข้อมูลภาพจากดาวเทียมแลนแซต ปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2547 ที่แบ่งประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) พื้นที่น้ำ 2) สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง 3) ที่โล่ง 4) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และ 5) ป่าชายเลน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการจำแนกประเภทข้อมูลภาพจากดาวเทียมแลนแซต ผลการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุด ปี พ.ศ. 2533 มีพื้นที่เท่ากับ 10.75, 3.26, 8.81, 1.91 และ 1.60 ตร.กม. ตามลำดับ และ ปี พ.ศ. 2547 มีพื้นที่เท่ากับ 12.28, 3.64, 4.41, 2.10 และ 3.90 ตร.กม. ตามลำดับ แสดงดังตารางที่ 1 และรูปที่ 3 และ 4

ผลการจำแนกเชิงวัตถุ ปี พ.ศ. 2533 มีพื้นที่เท่ากับ 10.62, 2.83, 9.64, 0.91 และ 2.33 ตร.กม. ตามลำดับ และ ปี พ.ศ. 2547 มีพื้นที่เท่ากับ 12.40, 2.89, 4.85, 1.50 และ 4.68 ตร.กม. ตามลำดับ แสดงดังตารางที่ 1 และรูปที่ 5 และ 6

2. ผลการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงจากผลการจำแนกข้อมูลใน 2 ช่วงเวลา

ผลการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินจากการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุด ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่น้ำไปเป็นสถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง ที่โล่ง พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และป่าชายเลน คิดเป็นพื้นที่ 0.00 ตร.กม. การเปลี่ยนแปลงจากสถานที่เพาะเลี้ยงกุ้งไปเป็นพื้นที่น้ำ ที่โล่ง พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และป่าชายเลน คิดเป็นพื้นที่ 0.04,

0.56, 0.69 และ 0.23 ตร.กม. ตามลำดับ การเปลี่ยนแปลงจากที่โล่งไปเป็นพื้นที่น้ำ สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และป่าชายเลน คิดเป็นพื้นที่ 1.36, 2.93, 2.03 และ 1.28 ตร.กม. ตามลำดับ การเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างไปเป็นพื้นที่น้ำ สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้งที่โล่ง และป่าชายเลน คิดเป็นพื้นที่ 0.01, 0.02, 0.02 และ 1.21 ตร.กม. เป็นลำดับ และการเปลี่ยนแปลงจากป่าชายเลนไปเป็นพื้นที่น้ำ สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง ที่โล่ง และพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง คิดเป็นพื้นที่ 0.13, 0.31, 0.30 และ 1.35 ตร.กม. ตามลำดับ แสดงดังตารางที่ 2 และรูปที่ 7

ผลการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินจากการจำแนกเชิงวัตถุ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่น้ำไปเป็น

สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง ที่โล่ง พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และป่าชายเลน คิดเป็นพื้นที่ 0.00 ตร.กม. การเปลี่ยนแปลงจากสถานที่เพาะเลี้ยงกุ้งไปเป็นพื้นที่น้ำ ที่โล่ง พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และป่าชายเลน คิดเป็นพื้นที่ 0.11, 0.26, 1.21 และ 0.91 ตร.กม. เป็นลำดับ การเปลี่ยนแปลงจากที่โล่งไปเป็นพื้นที่น้ำ สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และป่าชายเลน คิดเป็นพื้นที่ 1.77, 2.35, 1.59 และ 3.97 ตร.กม. เป็นลำดับ การเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ไปเป็นพื้นที่น้ำ สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง ที่โล่ง และป่าชายเลน คิดเป็นพื้นที่ 0.01, 0.11, 0.36 และ 0.41 ตร.กม. เป็นลำดับ และการเปลี่ยนแปลงจากป่าชายเลนไปเป็นพื้นที่น้ำ สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง ที่โล่ง และพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง คิดเป็นพื้นที่ 0.07, 2.10, 0.05 และ 0.27 ตร.กม. เป็นลำดับ แสดงดังตารางที่ 3 และรูปที่ 8

ตารางที่ 1 ผลการจำแนกข้อมูล

ประเภทข้อมูลแลนแซต	ข้อมูลหลายช่วงคลื่น					
ความละเอียดเชิงพื้นที่	30 x 30 เมตร					
ช่วงคลื่น	4 3 2					
ประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดิน	การจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุด (ตร.กม.)			การจำแนกเชิงวัตถุ (ตร.กม.)		
	2533	2547	การเปลี่ยนแปลง	2533	2547	การเปลี่ยนแปลง
แหล่งน้ำ	10.75	12.28	+1.53	10.62	12.40	+1.78
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	1.91	3.64	+1.73	2.83	2.89	+0.06
ที่โล่ง	8.81	2.10	-6.71	9.64	4.85	-4.79
หมู่บ้าน	1.60	4.41	+2.81	0.91	1.50	+0.59
ป่าชายเลน	3.26	3.90	+0.64	2.33	4.68	+2.35

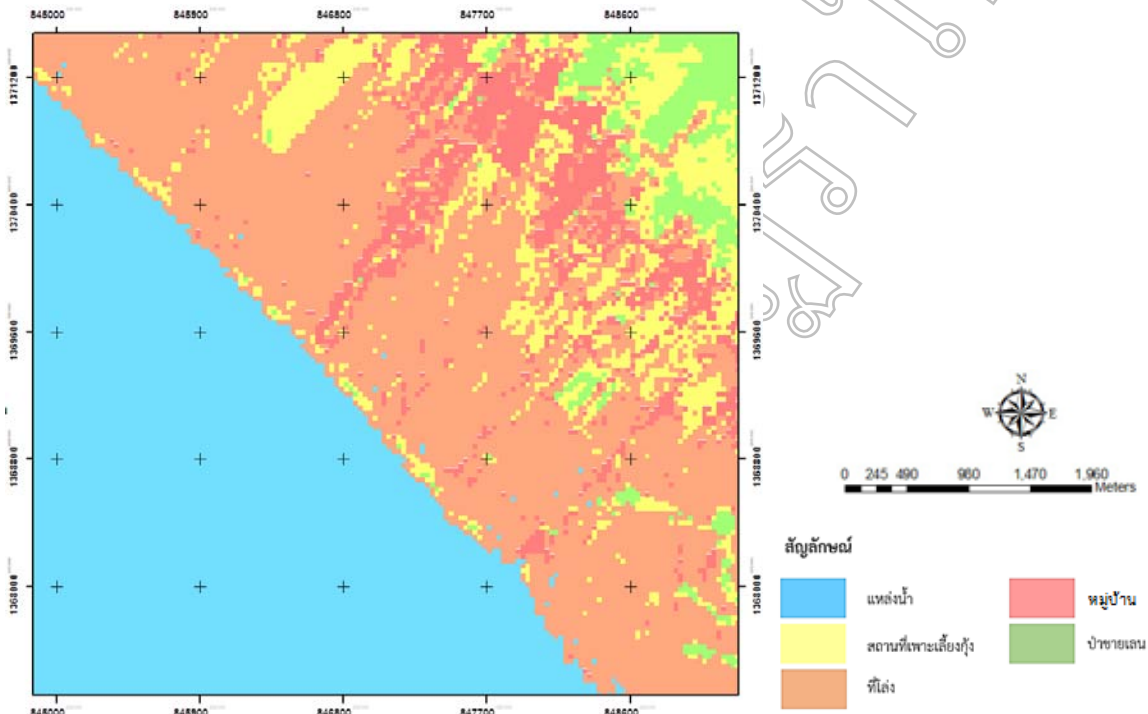
ตารางที่ 2 ผลการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินระหว่าง ปี พ.ศ. 2533 - 2547 จากการจำแนกแบบ ความน่าจะเป็นสูงสุด

การเปลี่ยนแปลง (ตร.กม.)	การใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดิน ปี พ.ศ. 2547						
	W	A9	M4	U	F3	รวม	
การใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดิน ปี พ.ศ. 2533	พื้นที่น้ำ (W)	10.74	0.00	0.00	0.00	0.00	10.75
	สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง (A9)	0.04	0.38	0.56	0.69	0.23	1.91
	ที่โล่ง (M4)	1.36	2.93	1.22	2.03	1.28	8.81
	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (U)	0.01	0.02	0.02	0.34	1.21	1.60
	ป่าชายเลน (F3)	0.13	0.31	0.30	1.35	1.18	3.26
	รวม	12.28	3.64	2.09	4.41	3.91	26.33

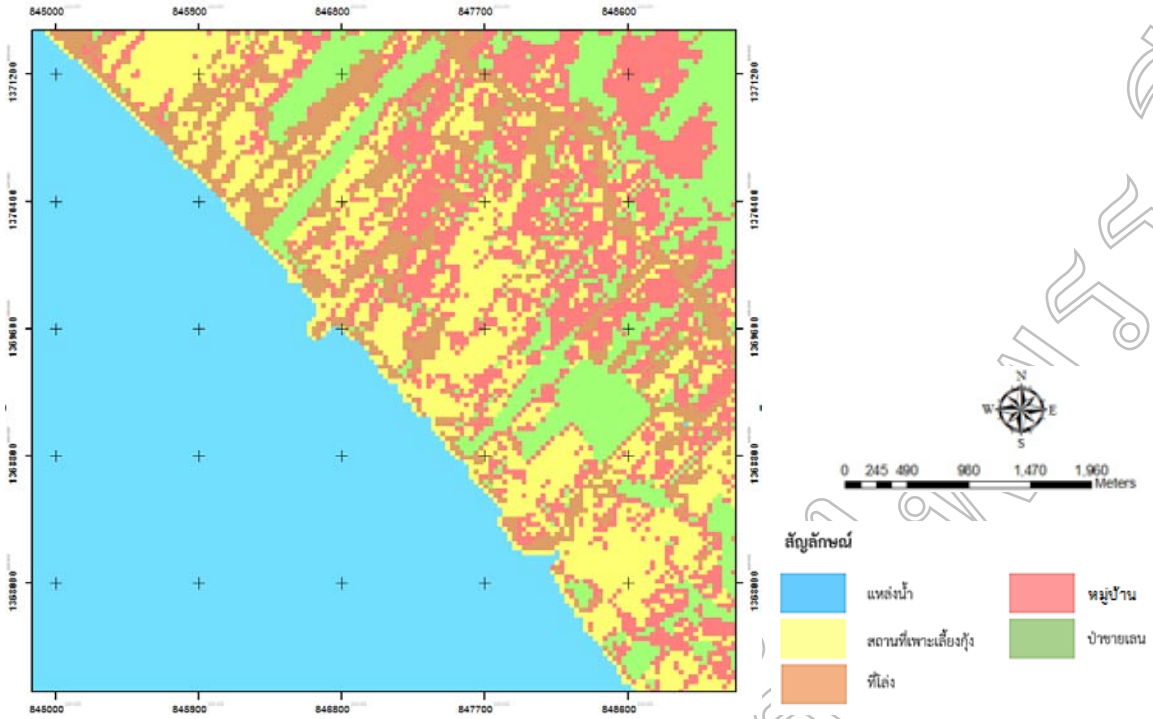

ตารางที่ 3 ผลการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินระหว่าง ปี พ.ศ. 2533 - 2547 จากการจำแนกเชิงวัตถุ

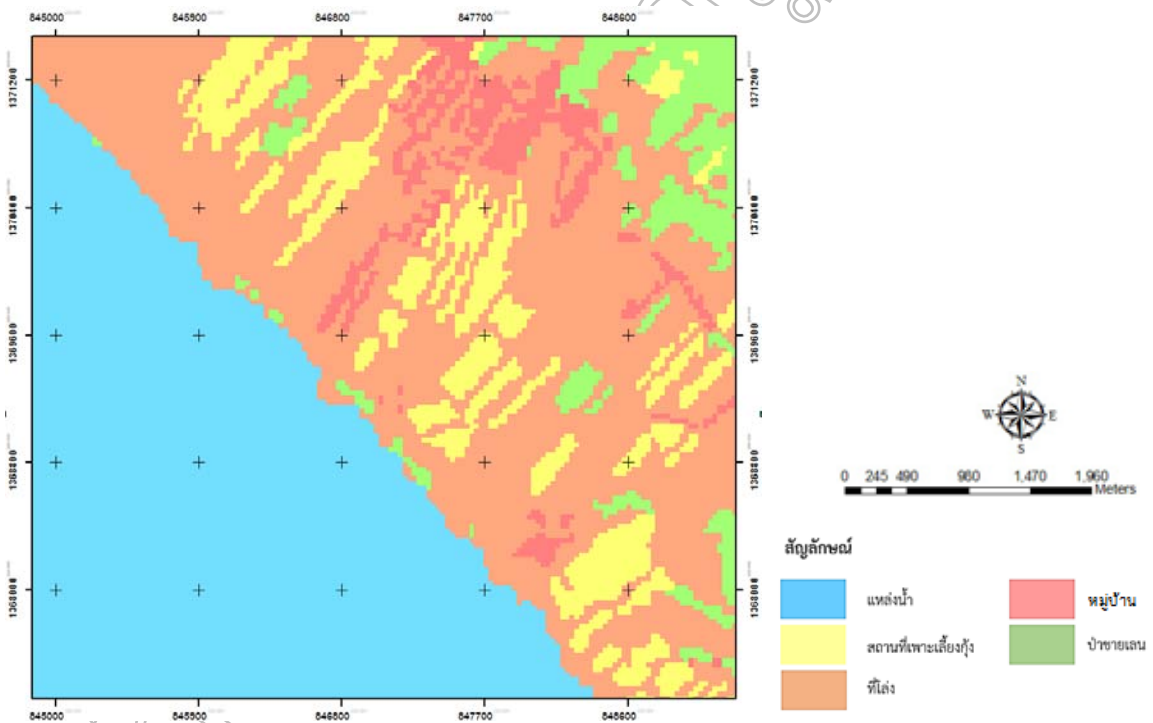
การเปลี่ยนแปลง (ตร.กม.)		การใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดิน ปี พ.ศ. 2547					
		W	A9	M4	U	F3	รวม
การใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดิน ปี พ.ศ. 2533	พื้นที่น้ำ (W)	11.74	0.00	0.00	0.00	0.00	11.74
	สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง (A9)	0.11	0.66	0.26	1.21	0.91	3.14
	ที่โล่ง (M4)	1.77	2.35	1.00	1.59	3.97	10.69
	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (U)	0.01	0.11	0.36	0.11	0.41	1.00
	ป่าชายเลน (F3)	0.07	2.10	0.05	0.27	0.10	2.59
	รวม	13.70	5.21	1.67	3.19	5.39	29.16

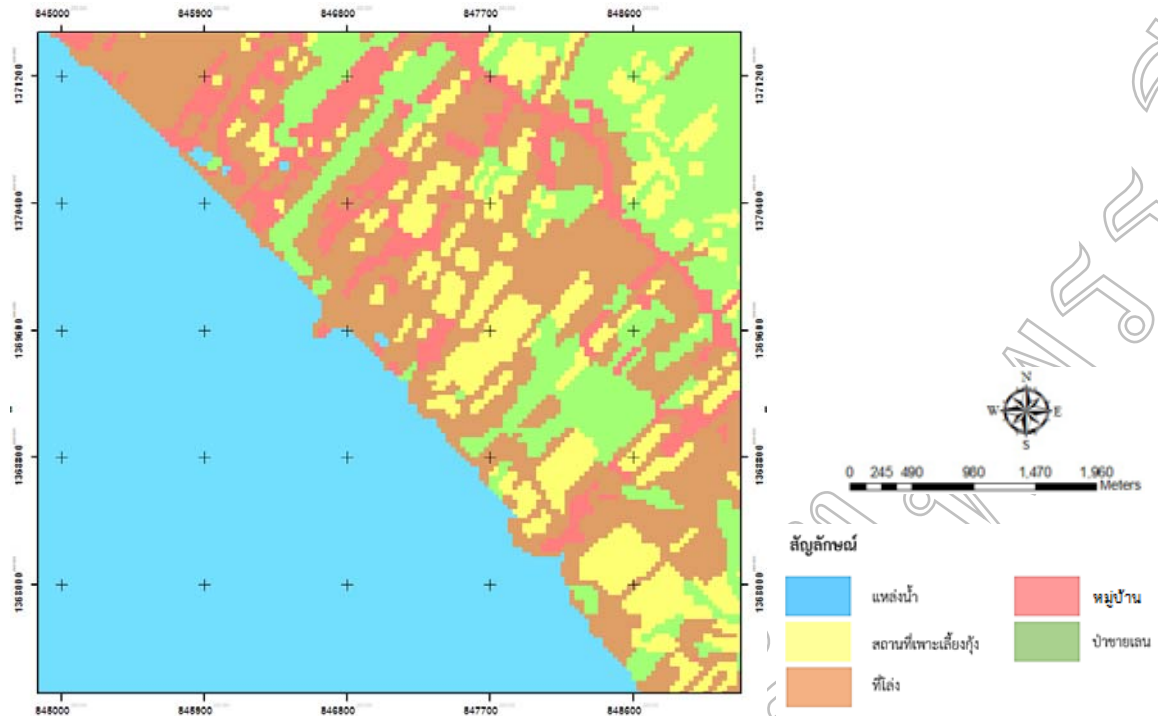
รูปที่ 3 ผลการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุดของพื้นที่ศึกษาจากภาพถ่ายดาวเทียมแลนด์ซัด ปี พ.ศ. 2533

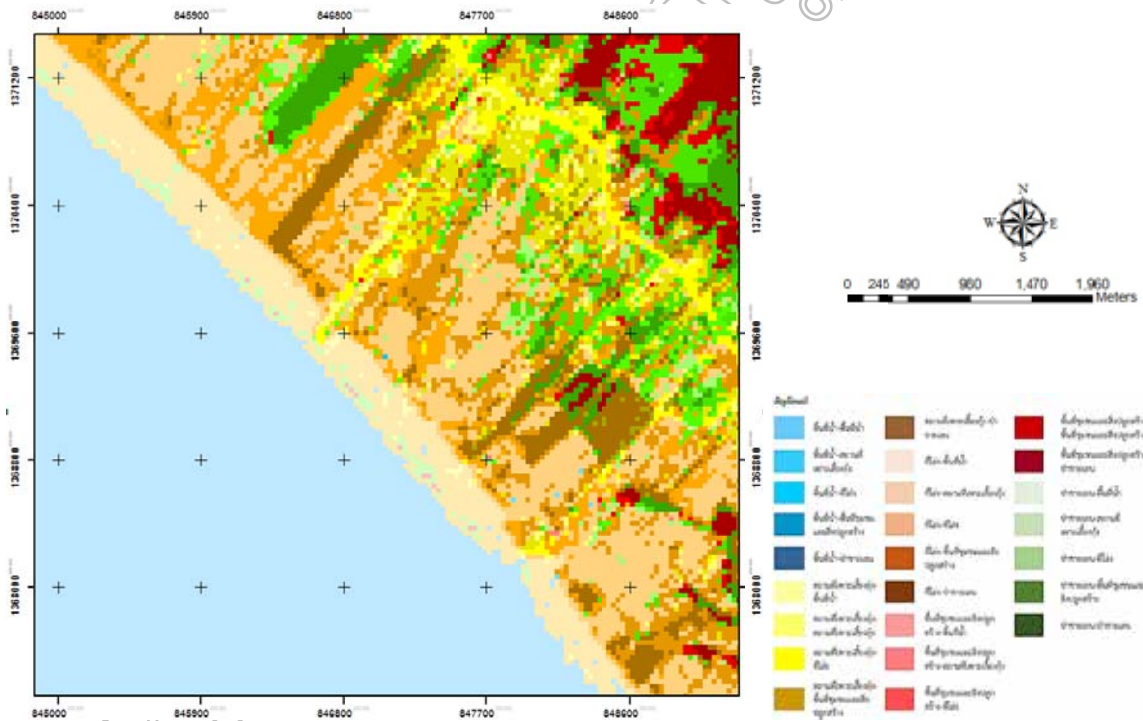
รูปที่ 4 ผลการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุดของพื้นที่ศึกษาจากภาพถ่ายจากดาวเทียมแลนแซต ปี พ.ศ.2547

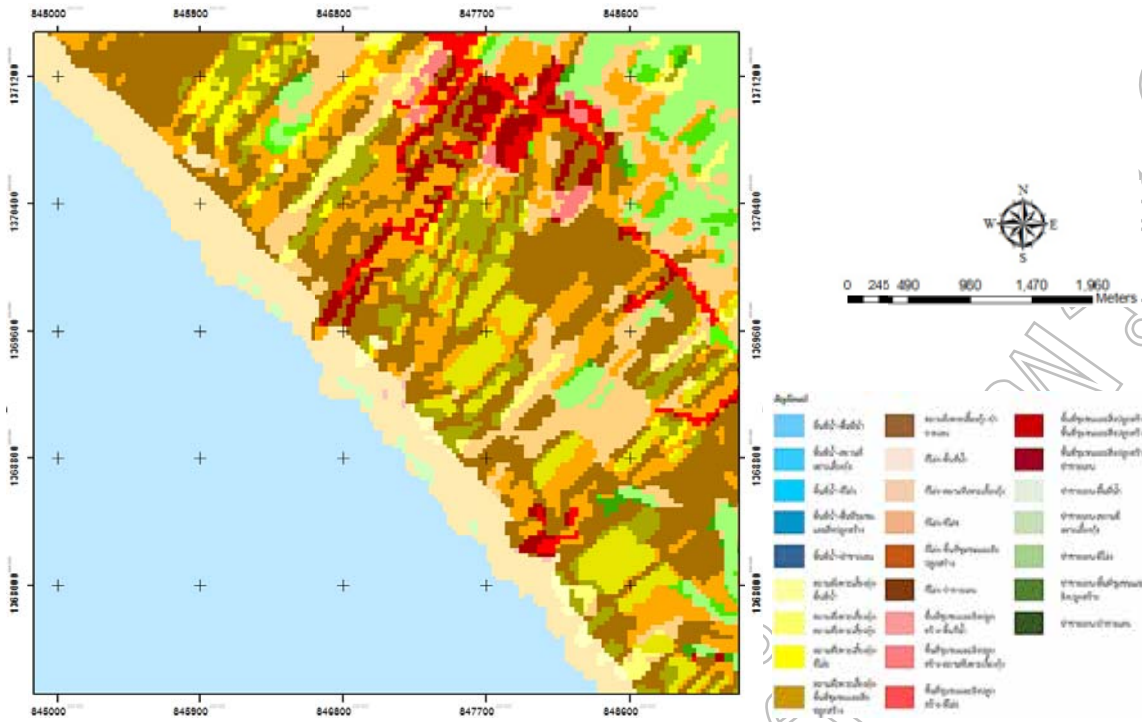
รูปที่ 5 ผลการจำแนกเชิงวัตถุของพื้นที่ศึกษาจากภาพถ่ายจากดาวเทียมแลนแซต ปี พ.ศ. 2533

รูปที่ 6 ผลการจำแนกเชิงวัตถุของพื้นที่ศึกษาจากภาพถ่ายจากดาวเทียมแลนแซต ปี พ.ศ. 2547

รูปที่ 7 ผลการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินจากการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุดของพื้นที่ศึกษา จากภาพถ่ายจากดาวเทียมแลนแซต ระหว่างปี พ.ศ. 2533-2547

รูปที่ 8 ผลการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินจากผลการจำแนกเชิงวัตถุของพื้นที่ศึกษา จากภาพถ่ายจากดาวเทียมแลนแซต ระหว่างปี พ.ศ. 2533-2547

3. ผลการสำรวจภาคสนามและประเมินความถูกต้อง ผลการประเมินความถูกต้องของการจำแนกการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินในพื้นที่ศึกษาด้วยข้อมูลภาพจากดาวเทียมแลนแซต จากจุดตัวอย่างเท่ากับ 295 จุด พบว่า การจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุด มีความถูกต้องโดยรวมเท่ากับร้อยละ 77.63 ความถูกต้องของผู้ผลิตมีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 46.55 ถึง 93.92 ความถูกต้องสำหรับผู้ใช้งานมีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 28.00

ถึง 100.00 ค่าสัมประสิทธิ์แคปปาเท่ากับร้อยละ 67.86 และค่าสัมประสิทธิ์แคปปาแบบมีเงื่อนไขของแต่ละประเภทของความถูกต้องของผู้ผลิตมีค่าอยู่ระหว่าง ร้อยละ 37.43 ถึง 91.97 และค่าสัมประสิทธิ์แคปปาแบบมีเงื่อนไขของแต่ละประเภทของความถูกต้องสำหรับผู้ใช้งาน มีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 24.14 ถึง 100.00 แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เมตริกซ์ความผิดพลาดในการประเมินความถูกต้องของการจำแนกการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด

ประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดิน	ข้อมูลอ้างอิงจากการสำรวจภาคสนาม					
	W	A9	M4	U2	F3	รวม
ข้อมูลจากการจำแนกประเภท						
พื้นที่น้ำ (W)	139	0	0	0	0	139
สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง (A9)	4	27	4	0	8	43
ที่โล่ง (M4)	2	1	14	0	3	20
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (U)	2	27	3	14	4	50
ป่าชายเลน (F3)	1	3	3	1	35	43
รวม	148	58	24	15	50	295

Overall accuracy = $229/295 = 77.63\%$

Producer's accuracy (Omission error)

W = $139/148 = 93.92\%$ 6.08% omission error
 A9 = $27/58 = 46.55\%$ 53.45% omission error
 M4 = $14/24 = 58.33\%$ 41.67% omission error
 U2 = $14/15 = 93.33\%$ 6.67% omission error
 F3 = $35/50 = 70.00\%$ 30.00% omission error

User's accuracy (Commission error)

W = $139/139 = 100.00\%$ 0.00% commission error
 A9 = $27/43 = 62.79\%$ 37.21% commission error
 M4 = $14/20 = 70.00\%$ 30.00% commission error
 U2 = $14/50 = 28.00\%$ 72.00% commission error
 F3 = $35/43 = 81.41\%$ 18.60% commission error

Kappa hat coefficient of agreement = 67.86%

Condition K hat coefficient of agreement

Producer's accuracy User's accuracy

W = 88.50% 100.00%
 A9 = 37.43% 53.68%
 M4 = 55.30% 67.34%
 U2 = 91.97% 24.14%
 F3 = 64.88% 77.60%

การจำแนกเชิงวัตถุ มีความถูกต้องโดยรวมเท่ากับร้อยละ 84.75 ความถูกต้องของผู้ผลิตมีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 40.00 ถึง 98.65 ความถูกต้องสำหรับผู้ใช้งานมีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 40.00 ถึง 100.00 ค่าสัมประสิทธิ์แคปปาเท่ากับร้อยละ 77.32 และค่าสัมประสิทธิ์แคปปาแบบมีเงื่อนไขของแต่ละประเภทของความถูกต้องของผู้ผลิตมีค่าอยู่ระหว่าง ร้อยละ 36.79 ถึง 97.31 และค่าสัมประสิทธิ์แคปปาแบบมีเงื่อนไขของแต่ละประเภทของความถูกต้องสำหรับผู้ใช้งาน มีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 36.79 ถึง 100.00 แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เมตริกซ์ความผิดพลาดในการประเมินความถูกต้องของการจำแนกการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินด้วยวิธีการเชิงวัตถุ

ประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดิน	ข้อมูลอ้างอิงจากการสำรวจภาคสนาม					
	W	A9	M4	U2	F3	รวม
ข้อมูลจากการจำแนกประเภท						
พื้นที่น้ำ (W)	146	1	0	0	0	147
สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง (A9)	1	35	1	4	5	46
ที่โล่ง (M4)	0	0	19	0	0	19
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (U)	0	8	0	6	1	15
ป่าชายเลน (F3)	1	14	4	5	44	68
รวม	148	58	24	15	50	295

Overall accuracy = $250/295 = 84.75\%$

Producer's accuracy (Omission error)

W = $146/148 = 98.65\%$ 1.35% omission error
 A9 = $35/58 = 60.34\%$ 39.66% omission error
 M4 = $19/24 = 79.17\%$ 20.83% omission error
 U2 = $6/15 = 40.00\%$ 60.00% omission error
 F3 = $44/50 = 88.00\%$ 12.00% omission error

User's accuracy (Commission error)

W = $146/147 = 99.32\%$ 0.68% commission error
 A9 = $35/46 = 76.09\%$ 23.91% commission error
 M4 = $19/19 = 100.00\%$ 0.00% commission error
 U2 = $6/15 = 40.00\%$ 60.00% commission error
 F3 = $44/68 = 64.71\%$ 35.29% commission error

Kappa hat coefficient of agreement = 77.32%

Condition K hat coefficient of agreement

Producer's accuracy User's accuracy

W = 97.31% 98.63%
 A9 = 53.02% 70.23%
 M4 = 77.73% 100.00%
 U2 = 36.79% 36.79%
 F3 = 84.41% 57.50%

4. ผลการประเมินความเหมาะสมการเลือกใช้วิธีการจำแนกข้อมูล

ผลการประเมินความเหมาะสมของการเลือกใช้วิธีการจำแนกข้อมูลที่พิจารณาจากค่าความถูกต้องโดยรวมและค่าสัมประสิทธิ์แคปปา พบว่า การจำแนกเชิงวัตถุมีความเหมาะสมกับการติดตามการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งมากกว่าการจำแนก

แบบความน่าจะเป็นสูงสุด เนื่องจากมีความถูกต้องโดยรวมและค่าสัมประสิทธิ์แคปปาสูงกว่า นอกจากนี้ ผลการทดสอบความแตกต่างกันของความถูกต้องจากค่าสัมประสิทธิ์แคปปาโดยการทดสอบค่า Z (Z score) จากค่า Z ของการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุด

และการจำแนกเชิงวัตถุ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 21.25 และ 26.86 ตามลำดับ พบว่า ค่าความถูกต้องที่ได้รับจากการจำแนกเชิงวัตถุมีค่าความถูกต้องสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 80, 90 และ 95 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2.23 แสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การวัดค่าการแจกแจงปกติแบบมาตรฐานเพื่อหาความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของความถูกต้องจากการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุดและการจำแนกเชิงวัตถุที่ใช้ในการจำแนกประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินในพื้นที่ศึกษา

ระดับความเชื่อมั่น (Confidence level)	ค่าวิกฤติ (Critical value)	ค่า Z (Z statistics)
80%	1.28	2.23
90%	1.65	2.23
95%	1.96	2.23

5. ผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีการรับรู้จากระยะไกล

ผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีการรับรู้จากระยะไกล ผู้วิจัยได้ทำรายงานการวิจัยการติดตามการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งกรณีศึกษา : หมู่บ้านคลองหก ต.เกาะเปริด อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี พร้อมทั้งจัดส่งเอกสารนำเสนองาน ภาพประกอบ และแนวทางแก้ไข ปัญหา เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการรับรู้จากระยะไกลสำหรับหน่วยงานบริหารส่วนจังหวัด ส่วนตำบล และชุมชน ในพื้นที่ที่ประสบปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งที่เกิดขึ้นได้ทราบและตระหนักปัญหาภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้รับไปใช้ในการวางแผนการจัดการ การอนุรักษ์ การฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คงอยู่ต่อไป

วิจารณ์ผลและสรุปผล

การจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุดอาศัยโปรแกรม ERDAS Imagine และการจำแนกเชิงวัตถุอาศัยโปรแกรม eCognition Developer พบว่า สามารถจำแนกประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินกับข้อมูลภาพทั้ง 2 ช่วงเวลาได้ และจำนวนประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินที่ได้สอดคล้องกับประเภทการใช้ที่ดินของกรมแผนที่ดิน ระดับที่ 2 โดยพบว่า ผลการประเมินความถูกต้องของผลการจำแนกเชิงวัตถุให้ค่าความถูกต้องโดยรวมและค่าสัมประสิทธิ์แคปปาของผลการจำแนกประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินสูงกว่าการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุด

สาเหตุสำคัญของความแตกต่างของพื้นที่เกิดจาก 1) วิธีการจำแนก 2) การกำหนดประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดิน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดให้พื้นที่ที่ไม่มีสิ่งใดปกคลุมเป็นที่โล่ง (Bare land) ซึ่งมีการใช้ที่ดินสำหรับสถานที่เพาะเลี้ยงกุ้งและพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งพื้นที่เหล่านี้ได้ถูกจำแนกให้เป็นที่โล่ง ซึ่งหากรวมพื้นที่ของที่โล่งเข้ากับสถานที่เพาะเลี้ยงกุ้งและพื้นที่

ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จะมีพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่การใช้ที่ดินของกรมแผนที่ดิน และ 3) ความแตกต่างของเวลาของข้อมูลที่ใช้จำแนกรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการทำการเกษตรที่คำนึงถึงราคาของผลผลิตเป็นสิ่งสำคัญ

นอกจากนี้ เมื่อนำข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียมสโตนปี พ.ศ. 2552 จากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (www.gistda.or.th) มาจำแนกด้วยวิธีการเชิงวัตถุที่มีการกำหนดค่าพารามิเตอร์ต่างๆ เท่ากัน โดยเลือกใช้ช่วงคลื่น 1, 2, 3 ผลการจำแนกประเภทข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียมสโตนปี พ.ศ. 2552 ด้วยวิธีการเชิงวัตถุ ที่แบ่งประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินออกเป็น 5 ประเภทเช่นเดียวกัน มีพื้นที่เท่ากับ 12.68, 5.84, 1.47, 3.37 และ 3.03 ตร.กม. ตามลำดับ แสดงดังรูปที่ 9 พบว่า ผลการจำแนกประเภทข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียมแลนแซดปี พ.ศ. 2547 และ Spot ปี พ.ศ. 2552 ด้วยวิธีการเชิงวัตถุ มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินในลักษณะที่สอดคล้องกัน โดยมีความแตกต่างกันของขนาดพื้นที่ในแต่ละประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินเนื่องจากความแตกต่างของเวลาและความละเอียดเชิงพื้นที่ของข้อมูล

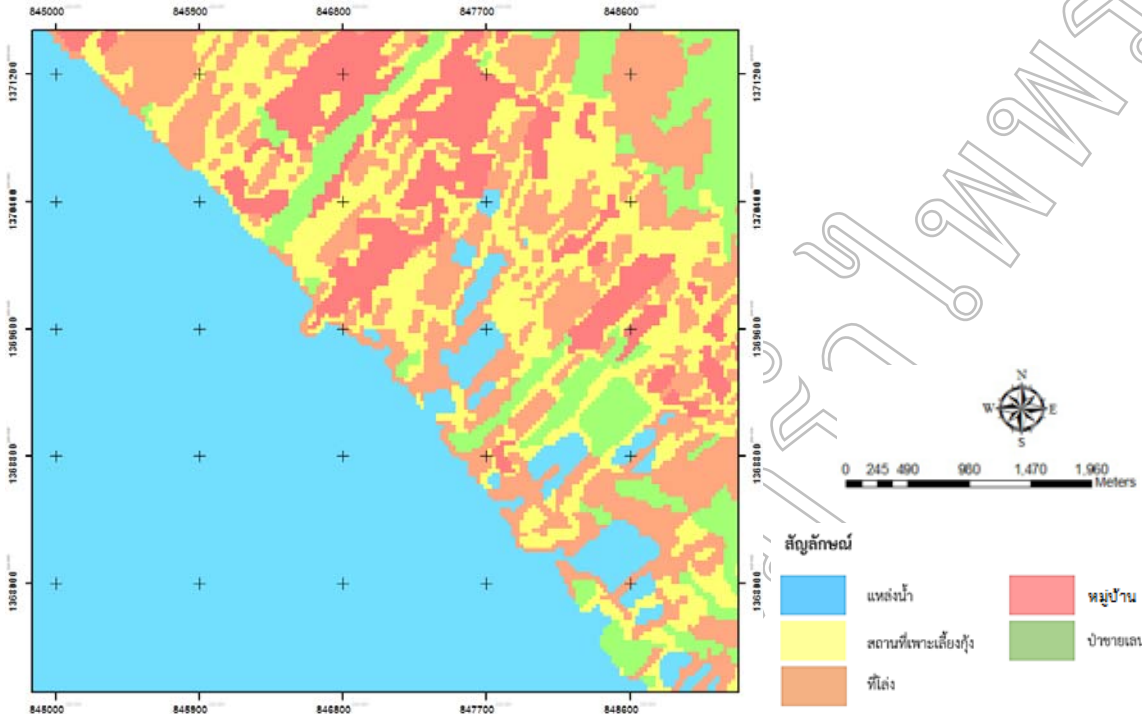
การประเมินความถูกต้องการจำแนกประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุม พบว่า การจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุดมีค่าความถูกต้องโดยรวมและค่าสัมประสิทธิ์แคปปาของผลการจำแนกประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดิน เท่ากับร้อยละ 77.63 และ 67.86 ตามลำดับ ในขณะที่การจำแนกเชิงวัตถุมีค่าความถูกต้องโดยรวมและค่าสัมประสิทธิ์แคปปาของผลการจำแนกประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดิน เท่ากับร้อยละ 84.75 และ 77.32 ตามลำดับ

ทั้งนี้ หากนำผลการจำแนกการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินไปเปรียบเทียบกับผลการวิจัยซึ่งอาศัยการจำแนกเชิงวัตถุในการติดตามการเปลี่ยนแปลงแนวชายฝั่งของ Marangoz, A. M. Görmüş,

K. S. Kutoglu, H. S. and Alkis, Z. (2012) โดยอาศัยการประมวลผลจากโปรแกรม eCognition Developer และเปรียบเทียบผลการจำแนกกับการแปลตีความด้วยสายตาโดยอาศัยโปรแกรมระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ จากข้อมูลดาวเทียมแลนแซต ที่บันทึกเมื่อปี ค.ศ. 1987, 2001, 2006 และ 2010 เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งบริเวณปากแม่น้ำ Sakarya เมือง Karasu

ประเทศตุรกี ผลการศึกษาพบว่า การจำแนกเชิงวัตถุให้ความถูกต้องโดยรวมและค่าสัมประสิทธิ์แคปปา อยู่ระหว่าง ร้อยละ 80 - 83 ในขณะเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบผลการจำแนกเชิงวัตถุกับการแปลตีความด้วยสายตา พบว่า มีผลจากการจำแนกเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

รูปที่ 9 ผลการจำแนกเชิงวัตถุของพื้นที่ศึกษาจากภาพถ่ายจากดาวเทียม Spot ปี พ.ศ. 2552

การตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงด้วยเทคนิคการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงจากผลการจำแนกข้อมูลใน 2 ช่วงเวลา มีข้อดีคือ ลดความยุ่งยากจากการปรับแก้ความคลาดเคลื่อนเชิงรังสี และผลที่ได้จากการวิเคราะห์สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงประเภทการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินจากประเภทหนึ่งไปเป็นประเภทหนึ่งได้ โดยความถูกต้องแม่นยำของการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงที่ได้จะขึ้นกับความถูกต้องในการจำแนกข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียมทั้งสองช่วงเวลาเป็นสำคัญ หากการจำแนกข้อมูลทั้งสองช่วงเวลามีความถูกต้องสูง ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงจะมีความถูกต้องมากขึ้น

การประเมินความเหมาะสมของการเลือกใช้การจำแนกการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินให้เหมาะสมกับการติดตามการเปลี่ยนแปลงชายฝั่ง พิจารณาจากค่าความถูกต้องโดยรวมและค่าสัมประสิทธิ์แคปปา พบว่า การจำแนกเชิงวัตถุมีความเหมาะสมกับการติดตามการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งมากกว่าการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุด เนื่องจากมีความถูกต้องโดยรวมและค่าสัมประสิทธิ์แคปปาสูงกว่า นอกจากนี้ ในผลการทดสอบความแตกต่างกันของความถูกต้องจากค่าสัมประสิทธิ์แคปปา

โดยการทดสอบค่า Z (Z score) พบว่า ค่าความถูกต้องที่ได้รับจากการจำแนกเชิงวัตถุมีความถูกต้องสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 80, 90 และ 95 ดังนั้น การจำแนกเชิงวัตถุมีความเหมาะสมมากกว่าวิธีการจำแนกแบบความน่าจะเป็นสูงสุด

การเผยแพร่เทคโนโลยีการรับรู้จากระยะไกลและการนำผลการศึกษาที่ได้รับไปใช้ในการวางแผนการจัดการ การอนุรักษ์ การฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง ผู้วิจัยได้ทำรายงานการวิจัยพร้อมทั้งเอกสารนำเสนองาน ภาพประกอบ และแนวทางแก้ไขปัญหา และจัดส่งให้หน่วยงานบริหารส่วนจังหวัด ส่วนตำบล และชุมชนในพื้นที่ที่ประสบปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงชายฝั่ง เพื่อให้ได้ทราบและตระหนักปัญหาภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยที่มีการประเมินความถูกต้องของผลการจำแนกควรใช้ข้อมูลดาวเทียมที่เป็นปัจจุบันหรือใกล้เคียงปัจจุบัน เพราะจะส่งผลต่อค่าความถูกต้องที่ได้รับจากการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการใช้ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ทำให้การตรวจสอบความถูกต้องทางภาคสนามมีความยุ่งยาก นอกจากนี้พบว่า นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดินตามธรรมชาติและธรณีสัญฐานแล้ว พฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่เกิดจากมนุษย์ยังเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งมากขึ้น โดยพบว่า การก่อสร้างโครงสร้างถาวรริมชายฝั่ง เช่น บ้านเรือน ถนนเลียบชายฝั่ง รวมไปถึงการทำประมงน้ำตื้นที่ใช้อวนรุน อวนลาก ซึ่งทำให้ท้องทะเลเปลี่ยนรูปและการทำนาุ้งบริเวณป่าชายเลนด้านหน้าที่เป็นแนวกำบังและการทำนาุ้งโดยการสูบน้ำทะเลเข้าสู่นาุ้งหลังหาด ซึ่งทำให้เกิดการทรุดตัวและการเคลื่อนตัวของตะกอนมากยิ่งขึ้น แนวทางการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งจากสาเหตุลักษณะนี้ประกอบด้วย 3 แนวทาง คือ (1) การปักแนวกำบังไม้ไผ่ เต็มดินเลนพร้อมปลูกป่าชายเลน (2) การก่อสร้างเขื่อนกันตลิ่ง พร้อมปลูกป่าชายเลน และ (3) การก่อสร้างกันคลื่นใต้น้ำ พร้อมปลูกป่าชายเลน (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2552)

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาที่ดิน. (2552). การจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน. ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน. กรมพัฒนาที่ดิน
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2552). โครงการวางแผนแม่บทการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งและวางผังท่าเรือเพื่อรองรับการขยายพื้นที่อุตสาหกรรมชายฝั่งด้านตะวันออก. [ออนไลน์].ได้จาก: <http://marinegiscenter.dmcr.go.th/km/wp-content/uploads/coastalerosion/study11.pdf>
- _____. (2554). การจัดการการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในประเทศไทย. [ออนไลน์].ได้จาก: <http://marinegiscenter.dmcr.go.th/km/wp-content/uploads/coastalerosion/study1.pdf>
- กรมทรัพยากรธรณี. (2545). การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย. [ออนไลน์].ได้จาก: <http://marinegiscenter.dmcr.go.th/km/wp-content/uploads/coastalerosion/study3.pdf>
- สิน สิ้นสกุลและคณะ. (2545). การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย. กองธรณีวิทยา กรมทรัพยากรธรณี. กรุงเทพฯ
- อดุลย์ เบ็ญนุ้ย และพะยอม รัจันมณี. (2554). เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง “การจัดการภัยพิบัติธรรมชาติในภาคใต้ของประเทศไทย” ส่วนที่ 1/3 การกัดเซาะชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- Congalton, R. G. and Green, K. (2009). *Assessing the Accuracy of Remotely Sensed Data: Principles and Practices*. CRC Press Taylor&Francis Group.
- Landis, J. and Koch, G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*. 33: 159-174.
- Marangoz, A. M. Görmüş, K. S. Kutoglu, H. S. and Alkis, Z. (2012). *Verification of Temporal Analysis of Coastline using Object-based Image Classification Derived from Landsat-5 Images of Karasu, Sakarya - Turkey*. Proceedings of the 4th GEOBIA. Rio de Janeiro, Brazil. p.321

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรและความผูกพันต่อองค์กร
ของพนักงานบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์จังหวัดชลบุรี

Relationships Between The Perception of Organizational Justice and Engagement
of Employee in Automobile Parts Manufacturing Companies in Chonburi

รวีวรรณ คงได้ พิมพ์ปวีณ์ วัฒนาทรงยศ อภิญญา อิงอาจ
คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร 2) ศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กร 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ ในเขตพื้นที่อุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี จำนวน 375 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องทั้งฉบับเท่ากับ .946 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติสหสัมพันธ์คานอนิคอล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยค่า tolerance ไม่ต่ำกว่า .2 และค่า variance inflation factor (VIF) ไม่เกิน 10 ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรของพนักงานบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก
2. ระดับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก
3. การรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร, ความผูกพันต่อองค์กร, พนักงานบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์

Abstract

The purposes of this research are 1) to study the level of the organizational justice, 2) to study the level of the engagement of employees 3) to study the relationships between organizational justice and the engagement of employees in automobile parts manufacturing companies in Chonburi. This research instrument is the questionnaire in collecting data from 375 employees. The index of item objective congruence (IOC) equals to .946 . The statistics used to analyze data include percentage, average, standard deviation and Canonical correlation analysis. Stipulating the statistical significance level at .05 ,tolerance not less than .2 and variance inflation factor (VIF) not more than 10. The result of this research showed that:

1. The level of the organizational justice of employees in automobile parts manufacturing companies was rather high
2. The level of engagement of employee in automobile parts manufacturing companies was rather high
3. The relationships between organizational justice and engagement significance level at the level .05.

Keywords : Organizational justice, Engagement, employee in automobile parts

บทนำ

เป็นที่ทราบกันดีว่าในปัจจุบันสภาวะการแข่งขันทางธุรกิจ มีความรุนแรงมากขึ้นทำให้อุตสาหกรรมต่างๆ รวมทั้งอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ซึ่งถือเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศจะต้องมีการปรับตัว ซึ่งในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ให้เติบโตอย่างยั่งยืนภายใต้การแข่งขันที่สูงขึ้นนั้นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญคือการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรให้มีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์นอกจากต้องลงทุนสูงในเครื่องจักรและเทคโนโลยีซึ่งถือเป็นปัจจัยหลักในการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์แล้ว ก็ยังมีความจำเป็นต้องใช้แรงงานจำนวนมากและเป็นปัจจัยที่สำคัญเช่นกันในขั้นตอนการผลิต ซึ่งถ้าบุคลากรไม่ผูกพันกับองค์กรเกิดการโยกย้ายเปลี่ยนงาน หรือขาดงาน จะทำให้เกิดปัญหามากขึ้นทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการผลิต การดำเนินโครงการที่องค์กรวางแผนไว้จะขาดความต่อเนื่อง ค่าเช่าหรืออาจหยุดชะงัก (วิรัช เตียวสุรัตน์กุล, 2551) ดังนั้น องค์กรจึงพยายามบริหารจัดการให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องมีความยึดมั่นอยู่กับองค์กร ไม่อยากจากองค์กรไป มีเป้าหมายร่วมกับองค์กรดังจะเห็นว่าองค์กรที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่ จะให้ความสำคัญกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างมาก และเพื่อรักษาบุคลากรและส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องส่งเสริม ให้บุคลากรเกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์กร

ความผูกพันต่อองค์กรถือเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงองค์กรกับพนักงานไว้ด้วยกัน ทำให้พนักงานอยากอยู่ร่วมทำงานเป็นสมาชิกกับองค์กรต่อไป มีความเชื่อมั่นในองค์กร มีความภูมิใจ มีการยอมรับเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานขององค์กร ความรู้สึกผูกพันจะเกิดขึ้นได้เมื่อพนักงานมีความรู้สึกด้านบวกกับองค์กร สังเกตได้จากผู้ที่มีความผูกพันต่อองค์กรจะมีอัตราการขาดงาน การลา มาสาย และการเปลี่ยนงานต่ำ แต่จะมีความร่วมมือร่วมใจ มุ่งมั่น ตั้งใจที่จะทุ่มเททำงานอย่างเต็มความสามารถ รู้สึกเห็นด้วยกับเป้าหมายขององค์กรและพร้อมเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมาย ความผูกพันต่อองค์กรถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคลากรอยู่กับองค์กรได้ยาวนานและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปาริชาติ หงส์เกียรติขจร และ ภทร ศรีสรพล, 2559 : 66-77) ซึ่งจะทำให้เกิดการเกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีอย่างต่อเนื่อง และเกิดการเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่ง Allen and Meyer (1990 : 1-18) กล่าวว่าความผูกพันต่อองค์กรเป็นสภาวะทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อองค์กร ประกอบด้วย 3 ด้านคือ ความผูกพันด้านจิตใจ เป็นความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมและความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กร ความผูกพันด้านการคงอยู่กับองค์กร คือ การรับรู้ผลตอบแทนที่ได้รับจากองค์กรถ้าบุคคลลาออกจากองค์กร

จะสูญเสียสิ่งที่ได้รับจากองค์กรไป และความผูกพันด้านบรรทัดฐาน เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้เข้ามาทำงานกับองค์กรแล้วรู้สึกว่าควรทำงานกับองค์กรต่อไปนั้นเป็นความถูกต้อง

องค์กรเป็นสังคมหนึ่งและความยุติธรรมเป็นพื้นฐานที่ทำให้บุคคลในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยเฉพาะสังคมในองค์กรที่บุคคลมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร บุคคลที่เป็นพนักงานที่ปฏิบัติงานในองค์กรได้นำ ความสามารถประสบการณ์ ความอดทน พยายาม ความทุ่มเท มาทำงานแลกกับผลตอบแทนต่างๆ เช่น เงินเดือน สวัสดิการ ความมั่นคงในงาน (ยุวดี ศิริยทรัพย์, 2553) การรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรเป็นการรับรู้การแลกเปลี่ยนทางสังคมระหว่างบุคคลกับองค์กรและผู้บังคับบัญชา โดยบุคคลจะเปรียบเทียบกับสิ่งที่ตนลงทุนไปกับองค์กรกับผลตอบแทนที่องค์กรให้กลับมามีความสมดุลหรือไม่ และนอกจากค่าตอบแทนแล้วพนักงานยังคำนึงถึงกระบวนการในการกำหนดผลตอบแทน เช่นกระบวนการในการประเมินผลการปฏิบัติงานว่ามีความยุติธรรมหรือไม่ และการปฏิบัติตัวของผู้บังคับบัญชาว่าในการแสดงออกถึงการให้เกียรติ มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ทั่วถึง รวมทั้งสามารถอธิบายข้อมูลหรือเหตุผลในการตัดสินใจให้พนักงานได้ทราบอย่างชัดเจน ซึ่งถ้าบุคคลรับรู้ว่าคุณค่าตนเองได้รับความยุติธรรมก็จะเกิดทัศนคติที่ดีและแสดงออกผ่านทางพฤติกรรมของการทุ่มเทแรงกายแรงใจในการปฏิบัติงานอย่างตั้งใจเพื่อความสำเร็จขององค์กร เกิดความผูกพันต่อองค์กร (สุจินต์ พูลบัน, 2553) แต่ถ้าพนักงานรับรู้ว่าคุณค่าตนไม่ได้รับความยุติธรรมก็จะแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่มีความผูกพันต่อองค์กร ละเลยหน้าที่ และลาออกจากองค์กรไป ซึ่ง Colquitt et al (2001: 425-445) ได้กล่าวถึงรูปแบบการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรไว้ 3 รูปแบบ คือ การรับรู้ความยุติธรรมด้านการกำหนดผลตอบแทนหมายถึงพนักงานรับรู้ว่าคุณค่าตนจัดสรรผลตอบแทนให้พนักงานอย่างยุติธรรมเมื่อเทียบกับสิ่งที่พนักงานลงทุนไปกับองค์กร การรับรู้ความยุติธรรมด้านกระบวนการหมายถึงพนักงานรับรู้ว่าการที่ใช้ในการกำหนดผลตอบแทน เช่น กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมยุติธรรม และการรับรู้ความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์คือการรับรู้ว่าคุณค่าตนมีคุณภาพและปฏิบัติต่อพนักงานอย่างเท่าเทียมกัน และยังพบว่าถ้าพนักงานไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รู้สึกว่าคุณค่าตนมีการประเมินผลที่ไม่เป็นธรรม และปัจจัยด้านผลตอบแทนซึ่งเป็นองค์ประกอบของการรับรู้ความยุติธรรม นั้นเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจและลาออกจากองค์กรได้ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการรับรู้ความยุติธรรมเป็นพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์ ทำให้พนักงานเกิดความไว้วางใจในตัวผู้บังคับบัญชาและองค์กรก่อให้เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานทำให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ และเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยสร้างบุคลากรที่ดี มีความรักและผูกพันต่อองค์กร

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจ ทำการศึกษาระดับความการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรและระดับความผูกพันต่อองค์กร และความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิตในบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนครจังหวัดชลบุรีเพื่อป้องกันปัญหาแรงงานที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยเลือกบริษัทที่ได้รับรางวัลสถานประกอบการดีเด่นด้านแรงงานสัมพันธ์และสวัสดิการแรงงาน 5 ปีติดต่อกัน ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2554 - 2558 เนื่องจากว่าบริษัทที่ได้รับรางวัลนี้แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับพนักงานและต้องการให้พนักงานผูกพันกับองค์กร ซึ่งผลที่ได้จากงานวิจัยเล่มนี้จะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อเป็นข้อมูลของฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรของพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิต
2. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิต
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิต

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) คือ พนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิตในบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนครจังหวัดชลบุรี ซึ่งเลือกเจาะจงองค์กรที่ได้รับรางวัลสถานประกอบการดีเด่นด้านแรงงานสัมพันธ์และสวัสดิการแรงงาน 5 ปีติดต่อกัน ตั้งแต่ปีพ.ศ.2554 - 2558 ทั้งสิ้นจำนวน 6 องค์กร มีประชากรทั้งหมด 5,091 คน จากนั้นคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างโดยสูตรของยามานะ ได้กลุ่มตัวอย่าง (Sample) จำนวน 375 คน โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% และยอมให้ขนาดความคลาดเคลื่อนของสัดส่วนประชากรเกิดขึ้นได้ไม่เกิน 5% ($e = .05$) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผล คือ มาก ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย น้อย แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับรายได้ อายุงาน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร มีคำถามเกี่ยวกับ การรับรู้ความยุติธรรมด้านผลตอบแทนและการรับรู้ความยุติธรรมด้านกระบวนการ และการรับรู้ความยุติธรรมด้านการมีปฏิสัมพันธ์

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการคงอยู่ด้านบรรทัดฐาน และด้านจิตใจ ซึ่งแบบสอบถามในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ โดยให้คะแนนแต่ละข้อดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยค่อนข้างมาก	3
เห็นด้วยค่อนข้างน้อย	2
เห็นด้วยน้อย	1

ส่วนที่ 4 สอบถามความคิดเห็นทั่วไปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร และความผูกพันต่อองค์กร มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยโดยมีขั้นตอนการดำเนินการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร ความผูกพันองค์กร เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบของเนื้อหาแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะเนื้อหาที่เกี่ยวกับการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร ความผูกพันต่อองค์กร จากหนังสือ ตำรา เอกสารงานวิจัย วิทยานิพนธ์ต่างๆ โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อสร้างแบบสอบถามแล้วจึงเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา
3. นำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับงานเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านโครงสร้างของเนื้อหาวิชา การใช้ภาษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม จึงทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยผู้วิจัยใช้การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของข้อคำถามเพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาโดยในแบบสอบถาม

ที่ปรับปรุงกำหนดให้คำตอบแบบเลือกตอบ 3 คำตอบ ได้แก่ สอดคล้อง
ไม่แน่ใจ ไม่สอดคล้อง และอีก 1 ช่องว่างสำหรับการแก้ไขปรับปรุง
ข้อคำถาม โดยให้มีการให้คะแนน ดังนี้

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้ตรงกับ
วัตถุประสงค์การวิจัย

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้ตรงกับ
วัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นไม่ได้ตรงกับ
วัตถุประสงค์การวิจัย

วิธีแปลผลคือ

ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 - 1.00
คัดเลือกไว้ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า .50
พิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ
และปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะ
ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน
เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามให้ตรงกับ
ความหมายและเนื้อหาของการวิจัย โดยนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์
หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่า
สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach (1990)
ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .964

6. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับแก้แล้วเสนอต่ออาจารย์
ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อดำเนินการจัดพิมพ์และใช้เป็นแบบสอบถาม
ฉบับสมบูรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม
เป็นแบบเลือกตอบและประมาณค่าและนำแบบสอบถามไปทดสอบ
และสอบถามความคิดเห็นก่อนนำไปใช้จริง จากนั้นจึงได้ดำเนินการ
เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ดำเนินการขอหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการ
เก็บข้อมูล จากคณะกรรมการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยัง
องค์กรที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานอยู่

2. ส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือ
ในการตอบแบบสอบถามโดยใช้เวลาประมาณ 15 นาทีและ
ส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัย

3. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
จากการสำรวจได้แบบสอบถามกลับคืนมา 375 ชุด คิดเป็นร้อยละ
100 และนำข้อมูลเข้าระบบประมวลผลด้วยโปรแกรมทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความยุติธรรม
ในองค์กรและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทผลิตชิ้น
ส่วนรถยนต์ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์
โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจง
ความถี่ (Frequency) - ร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviations : SD)
3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความยุติธรรม
ในองค์กรกับความผูกพันต่อองค์กรด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์แบบคาโนนิคัล (Canonical correlation analysis)
เนื่องจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปร และด้วย
เงื่อนไขของการวิจัยเชิงพหุ มีข้อตกลงเบื้องต้นว่าต้องไม่มี
ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในชุดเดียวกัน (Collinearity) เพื่อให้
ผลการวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือ ดังนั้นจึงมีการใช้สถิติทดสอบ
โดยการหาค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่า Tolerance
โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบคือ ค่า Variance Inflation Factor (VIF)
ที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 10 และค่า Tolerance นั้นไม่ควรน้อยกว่า
.2 ซึ่งผลการทดสอบ เป็นดังตาราง

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่า Tolerance

ตัวแปร	Tolerance	VIF
การรับรู้ความยุติธรรมด้านผลตอบแทน (X1)	.963	1.038
การรับรู้ความยุติธรรมด้านกระบวนการ (X2)	.974	1.026
การรับรู้ความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์ (X3)	.976	1.034
ความผูกพันต่อองค์กรด้านการคงอยู่ (Y1)	.665	1.504
ความผูกพันต่อองค์กรด้านบรรทัดฐาน (Y2)	.492	2.031
ความผูกพันต่อองค์กรด้านจิตใจ (Y3)	.439	2.276

จากการผลการทดสอบค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่า Tolerance พบว่าค่า Variance Inflation Factor (VIF)
ของทุกตัวแปรมีค่าไม่เกิน 10 และค่า Tolerance มีค่าไม่น้อยกว่า .2 ทุกตัว

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ระดับการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร ระดับความผูกพันต่อองค์กร และความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรและความผูกพันต่อองค์กร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร

การรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
การรับรู้ความยุติธรรมด้านผลตอบแทน	2.86	.37	ค่อนข้างมาก	2
การรับรู้ความยุติธรรมด้านกระบวนการ	2.72	.50	ค่อนข้างมาก	3
การรับรู้ความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์	2.88	.47	ค่อนข้างมาก	1
รวม	2.82	.45	ค่อนข้างมาก	

จากตารางที่ 2 โดยภาพรวมพนักงานระดับปฏิบัติการ ฝ่ายผลิตบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ในเขตนิคมอุตสาหกรรม อมตะนครจังหวัดชลบุรีมีระดับการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.82$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ การรับรู้ความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.88$) การรับรู้ความยุติธรรมด้านผลตอบแทน ($\bar{X} = 2.86$) และการรับรู้ความยุติธรรมด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 2.72$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับความผูกพันต่อองค์กร

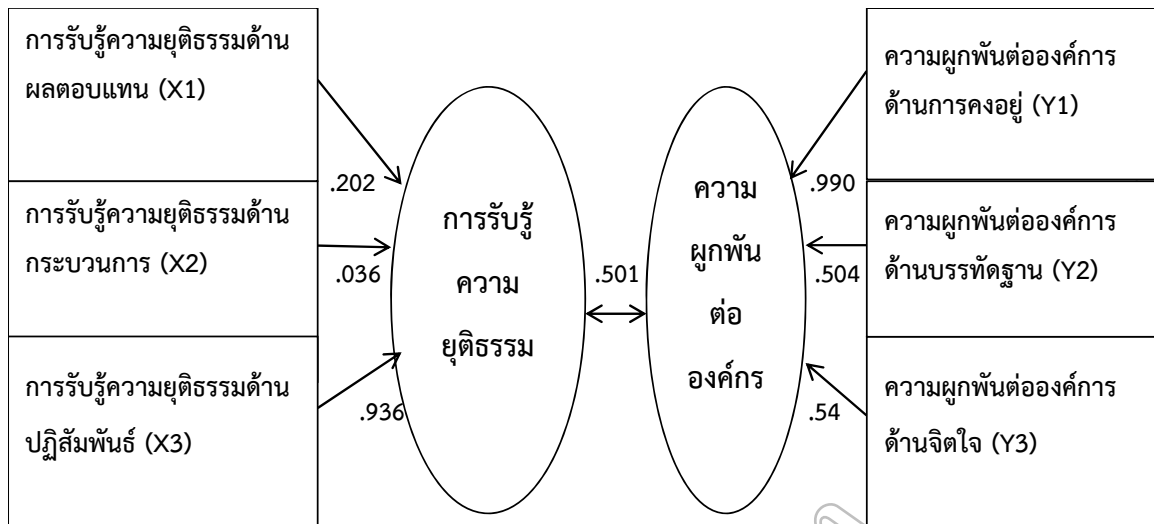
ความผูกพันต่อองค์กร	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านการคงอยู่	2.89	.55	ค่อนข้างมาก	3
ด้านบรรทัดฐาน	2.98	.42	ค่อนข้างมาก	1
ด้านจิตใจ	2.91	.48	ค่อนข้างมาก	2
รวม	2.93	.48	ค่อนข้างมาก	

จากตารางที่ 3 โดยภาพรวมพนักงานระดับปฏิบัติการ ฝ่ายผลิตบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ในเขตนิคมอุตสาหกรรม อมตะนครจังหวัดชลบุรีมีความผูกพันต่อองค์กรโดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.93$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าความผูกพันต่อองค์กรทุกด้านอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านบรรทัดฐาน ($\bar{X} = 2.98$) ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 2.91$) และด้านการคงอยู่ ($\bar{X} = 2.89$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่านัยสำคัญและค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคัลระหว่างกลุ่มตัวแปร

eigenvalues	canonical Correlation	Chi-square	df	Sig.
.251	.501	120.786	9	.000*

จากตารางที่ 4 พบว่าการคำนวณสหสัมพันธ์คาโนนิคัลระหว่างกลุ่มตัวแปร ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรด้านผลตอบแทน ด้านกระบวนการ และด้านปฏิสัมพันธ์ และอีกกลุ่มตัวแปร ซึ่งประกอบด้วยความผูกพันต่อองค์กร ด้านการคงอยู่ ด้านบรรทัดฐาน และด้านจิตใจมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าตัวแปรทั้งสองชุดนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนระหว่างกลุ่มตัวแปร ได้ร้อยละ 25.1

ภาพที่ 1 รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรกับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิตบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้นของชุดตัวแปรการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรมีค่าน้ำหนักคานอนิโคลอยู่ในระดับสูงสุดที่สุด คือ ตัวแปรการรับรู้ความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์ (X3) ($r=.936$) รองลงมาได้แก่ การรับรู้ความยุติธรรมด้านผลตอบแทน (X1) ($r=.202$) และการรับรู้ความยุติธรรมด้านกระบวนการ (X2) ($r=.036$) และถ้าพิจารณาในลักษณะของค่าความแปรปรวนที่เกิดขึ้นกับชุดตัวแปรการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร (r^2) นั้น สามารถอธิบายได้ว่า ชุดตัวแปรการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรถูกอธิบายได้จากตัวแปรการรับรู้ความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์ (X3) มากที่สุดร้อยละ 87.6 รองลงมาคือ การรับรู้ความยุติธรรมด้านผลตอบแทน (X1) ร้อยละ 4 และการรับรู้ความยุติธรรมด้านกระบวนการ (X2) ร้อยละ 0.1

ความสัมพันธ์เชิงเส้นของชุดตัวแปรความผูกพันต่อองค์การมีค่าน้ำหนักคานอนิโคลอยู่ในระดับสูงสุดที่สุด คือ ตัวแปรความผูกพันต่อองค์การด้านจิตใจ (Y3) ($r=.545$) และความผูกพันต่อองค์การด้านการคงอยู่ (Y1) ($r=.990$) รองลงมาคือ ความผูกพันต่อองค์การด้านบรรทัดฐาน (Y2) ($r=.504$) ถ้าพิจารณาในลักษณะของค่าความแปรปรวนที่เกิดขึ้นกับชุดตัวแปรความผูกพันต่อองค์การนั้น สามารถอธิบายได้ว่า ชุดตัวแปรความผูกพันต่อองค์การดังกล่าวนี้ถูกอธิบายได้จากตัวแปรความผูกพันต่อองค์การด้านการคงอยู่ (Y1) มากที่สุดร้อยละ 98 รองลงมา ได้แก่ ความผูกพันต่อองค์การด้านจิตใจ (Y3) ร้อยละ 29.7 และความผูกพันต่อองค์การด้านบรรทัดฐาน (Y2) ร้อยละ 25.4

นอกจากนั้น ภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า เมื่อพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิตบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ในเขตนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรีเกิดการรับรู้ความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์ (X3) จะส่งผลให้เกิดความผูกพันต่อองค์การมากที่สุด โดยการรับรู้ความยุติธรรม

ด้านผลตอบแทน (X1) และการรับรู้ความยุติธรรมด้านกระบวนการ (X2) จะส่งผลให้เกิดความผูกพันต่อองค์การรองลงมา ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่าตัวแปรการรับรู้ความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์ (X3) จะส่งผลมากที่สุดต่อการเกิดความผูกพันต่อองค์การ รองลงมาได้แก่ การรับรู้ความยุติธรรมด้านผลตอบแทน (X1) และการรับรู้ความยุติธรรมด้านกระบวนการ (X2) ในทำนองเดียวกันก็สามารถอธิบายได้ว่า ความผูกพันต่อองค์การด้านการคงอยู่ (Y1) ส่งผลมากที่สุดต่อการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร รองลงมาได้แก่ ความผูกพันด้านจิตใจ (Y3) และความผูกพันด้านบรรทัดฐาน (Y2)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรของพนักงานปฏิบัติการบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนครจังหวัดชลบุรี พบว่าพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิตบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์มีการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรด้านปฏิสัมพันธ์มากเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งเป็นเพราะว่าผู้บังคับบัญชา มีสัมพันธภาพที่ดีกับพนักงาน มีการปรึกษาหารือ เปิดโอกาสให้พนักงานได้ซักถามในข้อสงสัย และสามารถตอบข้อสงสัยที่พนักงานมีอย่างชัดเจน และหัวหน้างานมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับองค์กรให้พนักงานรับทราบอย่างทันที่ที่ รองลงมาได้แก่ การรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรด้านผลตอบแทน เนื่องจากองค์กรจ่ายผลตอบแทนแก่พนักงานเหมาะสมกับปริมาณงานที่มอบหมายให้พนักงาน และยังเหมาะสมกับหน้าที่ที่พนักงานรับผิดชอบอยู่ และลำดับสุดท้ายคือ การรับรู้ความยุติธรรมด้านกระบวนการ เนื่องจากกรณีที่พนักงานรับรู้ว่าจะเกณฑ์ที่องค์กรใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานมีมาตรฐาน เกณฑ์ที่ใช้ในการ

ประเมินผลการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับลักษณะงานที่พนักงานปฏิบัติ นอกจากนี้การประเมินผลการปฏิบัติเป็นไปโดยปราศจากความลำเอียง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของบุศวรรัตน์ บัวงาม (2556) พบว่าการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรโดยรวมของพนักงานเทศบาลเมืองกระทู้มล้ม จังหวัดนครปฐมอยู่ในระดับมาก

สำหรับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิตบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ พบว่า พนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิตบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์มีความผูกพันต่อองค์กรด้านบรรทัดฐานเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องมาจากการที่พนักงานมีความรู้สึกว่าการตั้งใจปฏิบัติงานเป็นหน้าที่ของตน และจะรู้สึกไม่ดีหากละเลยการปฏิบัติหน้าที่นั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของฉัตรกมล เจริญวิภาดา (2552) ที่พบว่าพยาบาลประจำการมีความผูกพันต่อองค์กรด้านบรรทัดฐานสูง เพราะสำนึกในหน้าที่ของตนทำให้เกิดการตั้งใจปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ความผูกพันต่อองค์กรด้านจิตใจ พนักงานมีความรู้สึกรักและผูกพันต่อองค์กรเป็นอย่างมาก และมีความเต็มใจที่จะทุ่มเทแรงกายแรงใจเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ลำดับสุดท้ายคือ ความผูกพันต่อองค์กรด้านการคงอยู่ เนื่องมาจากการที่องค์กรมีการจ่ายเงินเดือนที่ดี และมีสวัสดิการที่ดีทำให้พนักงานเกิดความรู้สึกอยากร่วมงานกับองค์กรต่อไป

การรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ความยุติธรรมด้านผลตอบแทน การรับรู้ความยุติธรรมด้านกระบวนการ และการรับรู้ความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความผูกพันต่อองค์กรด้านคงอยู่ ความผูกพันต่อองค์กรด้านบรรทัดฐาน และความผูกพันต่อองค์กรด้านจิตใจ และพบว่าการรับรู้ความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์จะส่งผลมากที่สุดต่อการเกิดความผูกพันต่อองค์กรสอดคล้องกับ นพดล ฤทธิโสม และ สงวน อินทร์รักษ์ (2559: 757) ที่กล่าวว่าผู้ที่บังคับบัญชาสามารถชี้แจงหรือให้ความรู้ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีการเปิดโอกาสให้พนักงานได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ได้ เป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างให้พนักงานเกิดความรู้สึกผูกพันต่อองค์กร อธิบายได้ว่าเมื่อพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิตบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์มีการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรด้านปฏิสัมพันธ์ได้แก่ การเปิดโอกาสให้พนักงานซักถามในข้อสงสัยต่างๆ แจ้งข่าวสารให้รับทราบอย่างรวดเร็วตรงตามความจริง สามารถอธิบายและชี้แจงเหตุผลในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานให้พนักงานเข้าใจได้ และการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรด้านผลตอบแทนได้แก่ การที่พนักงานได้รับผลตอบแทนเหมาะสมกับปริมาณงานที่พนักงานปฏิบัติ และเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบของพนักงาน จะส่งผลให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อองค์กรได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอัจฉรา เนียมหอม (2551) ที่พบว่า การรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรโดยรวมและรายด้านคือ ด้านการรับรู้ความยุติธรรม

ในองค์กรด้านกระบวนการ ด้านผลตอบแทน และด้านปฏิสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการนำไปใช้ประกอบการพิจารณาแนวทางในการวางแผนกลยุทธ์ของฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเสริมสร้างให้พนักงานเกิดการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร และเกิดความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งจากผลการศึกษาค้นพบว่า การรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรของพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิตบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ประกอบไปด้วย ด้านผลตอบแทน ด้านกระบวนการ และด้านปฏิสัมพันธ์ พบว่าพนักงานมีการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรอยู่ในระดับค่อนข้างมากทุกด้าน แต่เมื่อพิจารณาในรายข้อแล้วพบว่า มีบางข้อที่องค์กรสามารถนำไปพิจารณาปรับใช้เพื่อส่งเสริมให้พนักงานเกิดการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรเพิ่มขึ้นได้อีก คือการรับรู้ความยุติธรรมด้านกระบวนการ การจะพัฒนาให้พนักงานเกิดการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรด้านกระบวนการเพิ่มมากขึ้นปัจจัยที่ควรให้ความสำคัญคือ เรื่องความน่าเชื่อถือของกระบวนการซึ่งผู้วิจัยเสนอแนะว่า องค์กรควรใช้กระบวนการประเมินผลที่สามารถวัดผลการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง โดยนำผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรมาใช้ประกอบการพิจารณาประเมินผล มากกว่าพฤติกรรมส่วนบุคคลของพนักงาน ส่วนด้านความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ซึ่งประกอบด้วยความผูกพันด้านการคงอยู่ ด้านบรรทัดฐานและด้านจิตใจ พนักงานมีความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก แต่เมื่อพิจารณาในรายข้อแล้วพบว่า มีบางข้อที่องค์กรสามารถนำไปพิจารณาปรับใช้เพื่อส่งเสริมให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อองค์กรเพิ่มขึ้นได้อีก คือความผูกพันต่อองค์กรด้านการคงอยู่ การจะพัฒนาให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อองค์กรด้านการคงอยู่เพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยเสนอแนะว่าควรทำการวางแผนสายอาชีพของพนักงานให้ชัดเจน สื่อสารให้พนักงานทราบถึงโอกาสในความก้าวหน้าในสายอาชีพ และเตรียมความพร้อมในด้านการพัฒนาความรู้ ความสามารถของพนักงาน และจากผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งพบว่า การรับรู้ความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์ส่งผลอย่างมากต่อความผูกพันต่อองค์กร ดังนั้นองค์กรควรส่งเสริมให้พนักงานเกิดความรู้สึกว่าได้รับความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์ เช่น เปิดโอกาสให้พนักงานได้สอบถามข้อสงสัย

และมีการอธิบายข้อสงสัยนั้นได้ตรงตามความเป็นจริงและชัดเจน รวมทั้งการปฏิบัติต่อพนักงานอย่างเท่าเทียมกัน และถ้ามีโอกาสองค์กรควรพัฒนาและปรับปรุงการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร ทั้งสามด้านไปพร้อมกันเพื่อให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อองค์กร พร้อมทั้งจะทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเน้นศึกษาการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรของพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิตบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี ดังนั้น การทำวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เนื่องจากงานวิจัยนี้ทำการศึกษาเฉพาะพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิต การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฝ่ายสำนักงานเพื่อให้เห็นภาพรวมของทั้งองค์กร และนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต่อไป

2. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิตอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์เท่านั้น ควรมีการศึกษาการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรและความผูกพันต่อองค์กรในอุตสาหกรรมอื่น เช่น อุตสาหกรรมการบริการ

3. ควรขยายขอบเขตการศึกษาตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร เช่น การมีพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดี การลาออกของพนักงาน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรกมล เจริญวิภาดา. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างความยุติธรรมในองค์กร การได้รับการเพิ่มความสามารถแห่งตนกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลชุมชน. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- นพดล ฤทธิโสภ และ สงวน อินทร์รักษ์. (2559). กลยุทธ์การเสริมสร้างความผูกพันต่อองค์กรของ ข้าราชการครู สังกัดกรุงเทพมหานคร. *Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 9 (พฤษภาคม-สิงหาคม): 757.
- บุศรารัตน์ บัวงาม. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร ความผูกพันต่อองค์กรและพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของพนักงานเทศบาลเมืองกระทุ่มล้ม จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปาริชาติ หงส์เกียรติขจร และ ภัทร ศรีสรवल. (2559). ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กร ของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*. 10 (ตุลาคม-ธันวาคม) : 66-77.

ยุวดี ศิริทรัพย์. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร ความยุติธรรมในองค์กร และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของบุคลากรมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิรัช เตียวสุรัตน์กุล. (2551). สมรรถนะของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันของพนักงานในองค์การกรณีศึกษา กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ เขตนิคมอุตสาหกรรมโรจนะ 1 อำเภอโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.

สุจินต์ พูลปั้น. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อัจฉรา นิยมหอม. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร คุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษานาคาร์กรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Allen, N. J., & Meyer, J. P. (1990). The measurement and antecedents of affective, continuance and normative to the organizations commitment to the organizations, *Journal of Occupational Psychology*, 63: 1-18.

Colquitt, J. A., D. E. Conlon, M. J. Wesson, C. O. Porter, and N. K. Yee. (2001). "Justice at the millennium: a meta-analytic review of 25 years of organizational justice research". *Journal of applied Psychology*. 86(3) : 425-445.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. 5th ed. New York: Harper Collins.

วารสารวิจัยรำไพพรรณี Rajabhat Rambhai Barni Research Journal

วารสารวิจัยรำไพพรรณี เป็นวารสารระดับชาติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ ผลงานวิจัย และวิชาการ วิชาการของคณาจารย์ นักศึกษาปริญญาโท ปริญญาเอก ทั้งภายในภายนอกมหาวิทยาลัย

เพื่อแพร่บทความทางวิชาการและบทความวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยจัดทำเป็นวารสารราย 4 เดือน เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) และฉบับที่ 3 (กันยายน- ธันวาคม) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย 2) เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ และ 3) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของบุคลากร

คำแนะนำการเตรียมต้นฉบับ

บทความที่รับตีพิมพ์ในวารสาร ได้แก่ 1) บทความวิจัย 2) นิพนธ์ปริทัศน์ (Review articles) โดยให้พิมพ์ผลงานด้วยกระดาษ A4 พิมพ์หน้าเดียว จำนวน ไม่เกิน 10-12 หน้า และกำหนดให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK โดยทุกบทความต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และมีส่วนประกอบดังนี้ บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย อุปกรณ์และวิธีการวิจัย ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง

ระเบียบการตีพิมพ์

- 1) ผู้วิจัยดำเนินการเขียนบทความวิจัยตามข้อกำหนดรูปแบบของวารสารวิจัยรำไพพรรณี ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- 2) ผู้วิจัยส่งบทความที่สมบูรณ์ตรงตามแบบฟอร์มเป็นไฟล์นามสกุล .doc (Word) ความยาวไม่เกิน 10-12 หน้า ทางอีเมล research_rbru2010@hotmail.com หรือทางไปรษณีย์ โดยส่งมาที่ สถาบันวิจัยและพัฒนา (อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ ชั้น 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เลขที่ 41 หมู่ 5 ถนนรักศักดิ์มงคล ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000 โดยวงเล็บมุมซองว่า **ส่งบทความตีพิมพ์** ทั้งนี้สามารถติดตามรายละเอียดและดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่ www.rbru.ac.th/org/research/ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- 3) ผู้วิจัยต้องชำระค่าธรรมเนียมในการดำเนินการตีพิมพ์ของวารสารวิจัยรำไพพรรณี จำนวน 2,500 บาท โดยผู้วิจัยสามารถชำระค่าธรรมเนียมได้ ดังนี้

โอนเงินเข้าบัญชีหมายเลข 178-1-48957-9 ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ประเภทบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา (สาขาสีแยกเขาไผ่) **เมื่อโอนเงินเข้าบัญชีแล้วกรุณา SCAN หลักฐานการชำระเงินและส่งในระบบส่งบทความวิจัยออนไลน์ วารสารวิจัยรำไพพรรณี หรือ E-mail : research_rbru2010@hotmail.com**

- 4) กองบรรณาธิการจะไม่คืนเงินในกรณีที่บทความไม่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่ว่ากรณีใดๆ เพราะเป็นค่าตอบแทนการพิจารณาบทความของผู้ทรงคุณวุฒิ
- 5) ผู้วิจัยจะต้องดำเนินการปรับแก้ไขบทความตามผลการตรวจประเมินของกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิของวารสารวิจัยรำไพพรรณี อย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการในการตีพิมพ์
- 6) เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบ ข้อที่ 1 - 5 เรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะออกใบตอบรับการตีพิมพ์ และใบเสร็จรับเงินจากทางราชการให้กับผู้วิจัย และดำเนินการตามกระบวนการตีพิมพ์ต่อไป
- 7) ถ้าผู้วิจัยไม่ปฏิบัติตามระเบียบการตีพิมพ์กองบรรณาธิการจะแจ้งยกเลิกการตีพิมพ์บทความ การวิจัยไปยังหน่วยงาน/มหาวิทยาลัยที่ท่านสังกัดอยู่ และจะไม่ได้รับค่าธรรมเนียมคืน

ข้อกำหนดในการเตรียมต้นฉบับ

- ขนาดกระดาษ A4
- ขอบกระดาษ ขอบบน 1 นิ้ว ขอบล่าง 1 นิ้ว ขอบซ้าย 1.25 นิ้ว ขอบขวา 1 นิ้ว
- ระยะระหว่างบรรทัด หนึ่งเท่า (Single Space)
- ตัวอักษร ใช้ TH SarabunPSK ตามที่กำหนดดังนี้
 - ชื่อเรื่อง (Title)
 - ภาษาไทย ขนาด 18 point, กำหนดกึ่งกลาง, ตัวหนา
 - ภาษาอังกฤษ ขนาด 18 point, กำหนดกึ่งกลาง, ตัวหนา
 - ชื่อผู้เขียน (ทุกคน)
 - ชื่อผู้เขียน ภาษาไทย – อังกฤษ ขนาด 14 point , กำหนดกึ่งกลาง, ตัวหนา
 - ที่อยู่ผู้เขียน ขนาด 14 point , กำหนดกึ่งกลาง, ตัวหนา และเว้น 1 บรรทัด
 - บทคัดย่อ
 - ชื่อ “บทคัดย่อ” และ “Abstract” ขนาด 16 point , กำหนดกึ่งกลาง , ตัวหนา และเว้น 1 บรรทัด
 - เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย ขนาด 14 point , กำหนดชิดขอบ , ตัวธรรมดา
 - คำสำคัญ ให้พิมพ์ต่อจากส่วนบทคัดย่อ ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 4-5 คำ ใช้ตัวอักษร ภาษาไทย หรือ ภาษาอังกฤษ ขนาด 14 point
 - เนื้อหา บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ขนาด 14 point , กำหนดชิดขอบ , ตัวหนา
 - ย่อหน้า 0.5 นิ้ว
 - Keyword ให้พิมพ์ต่อจากส่วน Abstract ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ภาษาอังกฤษ ขนาด 14 point
 - รายละเอียดบทความ (Body)
 - คำหลักบทความขนาด 16 point , กำหนดชิดซ้าย , ตัวหนา
 - หัวข้อย่อยขนาด 14 point , กำหนดชิดซ้าย , ตัวหนา
 - ตัวอักษรขนาด 14 point , กำหนดชิดขอบ , ตัวธรรมดา
 - ย่อหน้า 0.5 นิ้ว

รายละเอียดบทความประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง

- คำศัพท์ ให้ใช้ศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถาน
- รูปภาพและตาราง กรณีรูปภาพและตาราง หัวตารางให้จัดชิดซ้ายของคอลัมน์ คำบรรยายรูปภาพให้อยู่ใต้รูปภาพ และจัดกึ่งกลางคอลัมน์ เนื้อหา และคำบรรยายภาพ ใช้ตัวอักษรขนาด 14 point ตัวปกติ
- รูปแบบการพิมพ์เอกสารอ้างอิง

1. อ้างอิงจากหนังสือ

รูปแบบ :

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์) //ชื่อเรื่อง.//จำนวนเล่ม.//ครั้งที่พิมพ์ (ถ้ามี).//ชื่อชุดหนังสือ.//เมืองที่พิมพ์.//สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม. (2547). วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ: การวิจัยปัญหาปัจจุบันและการวิจัยอนาคตกาล. กรุงเทพมหานคร: เพ็ญฟ้า พรินต์จิง.

Okuda, M., & Okuda, D. (1993). *Star trek chronology: The history of the future*. New York: Pocket Books.

2. อ้างอิงจากบทความในหนังสือ รายงานการประชุมทางวิชาการ สัมมนาทางวิชาการ

รูปแบบ :

ชื่อผู้เขียนบทความ.// (ปีที่พิมพ์) //ชื่อบทความ.//ใน ชื่อหนังสือ.//ชื่อบรรณาธิการหรือผู้รวบรวม.

ครั้งที่พิมพ์.//ชื่อชุดหนังสือ.//เมืองที่พิมพ์.//สำนักพิมพ์.//หน้า.

ตัวอย่าง :

ปกรณัม ปรียากร. (2532). ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการ
บริหารการพัฒนาชนบท. หน่วยที่ 1. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิทยาการ
จัดการ. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 33-34.

Fitzroy, Felix R. and Kraft, Kornelius. (1991). Firm Size, Growth and Innovation: Some Evidence
from West Germany. In **Innovation and Technological Change: An International
Comparizon.** Zottan J. Aes and David B. Audretsh, eds. New York: Harester
Wheatsheaf. pp. 152-159.

3. อ้างอิงจากบทความในวารสาร

รูปแบบ :

ชื่อผู้เขียน. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ชื่อวารสาร. //ปีที่ (เดือน):/เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุรัชช์ พุ่งเกียรติ. (2547). นาโนเทคโนโลยีวิสัยทัศน์เทคโนโลยีระดับไมโคร. **ผู้ส่งออก.** 17 (ปีที่แรก เมษายน): 19-22.

Mintrom, Michael and Vergari, Sandra. 1996. Advocacy Coalitions, Policy Entrepreneurs and Policy Change.
Policy Studies Journal. 24 (Autumn): 420-434.

4. อ้างอิงจากวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ และสารนิพนธ์

รูปแบบ :

ชื่อผู้เขียน. //(ปี). // ชื่อวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ หรือสารนิพนธ์ //ระดับปริญญา/ มหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง :

ธีรวัฒน์ พันธุ์สุผล. (2547). การรับรู้กิจกรรมการพัฒนาทหารกองประจำการเพื่อการพัฒนา
ประเทศ กรณีศึกษา กรมทหารต่อสู้อากาศยาน หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน
กองบัญชาการยุทธทางอากาศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ปิโย เล็กกำแหง. (2547). พฤติกรรมการซื้อและการบริโภคเครื่องดื่มในร้านกาแฟขนาดเล็กของ
นักศึกษาภายในมหาวิทยาลัย: กรณีศึกษานักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ภาคนิพนธ์โครงการบัณฑิตศึกษาเทคโนโลยีการบริหาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Thawilwadee Bureekul. (1998). **Major Factors Affecting Industrial Hazardous Waste Policy
Implementation in Central Thailand.** Doctoral dissertation, National Institute of
Development Administration.

5. อ้างอิงจากรายงานการวิจัย และเอกสารวิจัยที่เสนอต่อหน่วยงานต่าง ๆ

รูปแบบ :

ชื่อผู้เขียน. //(ปี). //ชื่อเอกสาร. //รายงานการวิจัย/เอกสารวิจัย หน่วยงาน.

ตัวอย่าง :

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2538). **จริยธรรมในงานวิจัย.** เอกสารวิจัย เสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริม
งานวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

6. อ้างอิงจากสิ่งพิมพ์กฎหมาย

รูปแบบ :

ชื่อกฎหมาย. //ชื่อวารสาร. //ฉบับ/เล่มที่./ตอนที่/(วัน เดือน):/เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

พระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการของคณะ
รัฐประศาสนศาสตร์ ไปเป็นของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ.2509. **ราชกิจจานุเบกษา.**
ฉบับกฤษฎีกา 83, 29 ฉบับพิเศษ (31 มีนาคม): 23-36.

The Act on Revenue Code Amendment (No.35) B.E. 2544. **Royal Thai Government Gazette.**
118, 85A (27 September 2001): 1-4.

7. อ้างอิงจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง//ชื่อเรื่อง//[CD-ROM]//สถานที่ผลิต//ผู้ผลิต/ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่.

ผู้แต่ง//ชื่อเรื่อง//[Online]//เข้าถึงได้จาก://วิธีการเข้าถึงและสถานที่ของข้อมูล/ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่ (หรือสืบค้น).

ตัวอย่าง :

Noam, E.M. Telecommunication Policy Issue for the Next Century. [online]. Available: gopher://198.80.36...//global/telcom.txt. 1994.

Texas Instruments. Speech Synthesis Processors. [online] available : <http://www.ti.com/sc/does/msp/speech/index.htm>. 1998.

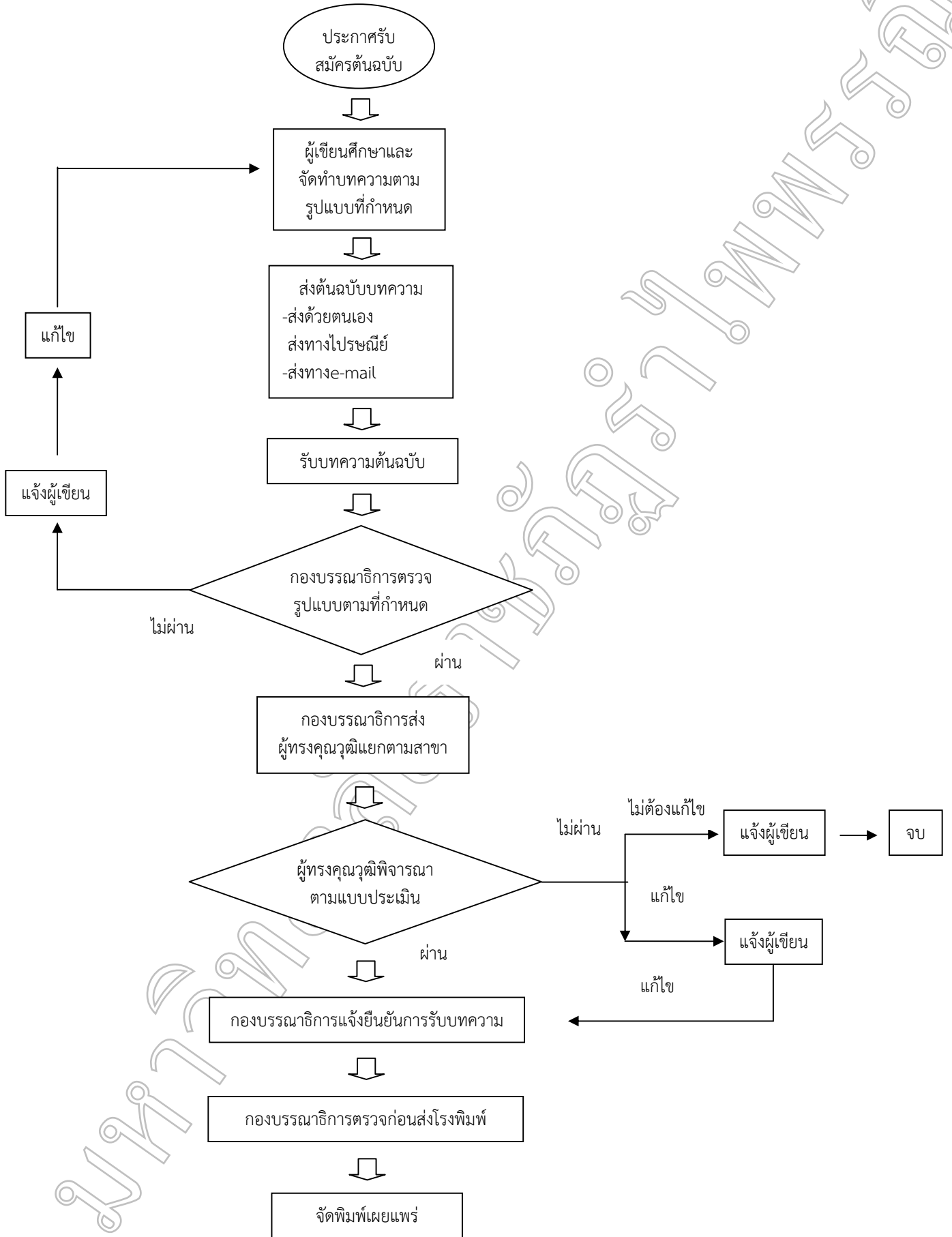
ทั้งนี้สามารถติดตามรายละเอียดและดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่างๆ หรือสมัครส่งบทความวิจัยออนไลน์ ได้ที่ https://www.rbru.ac.th/org/research/article_research/list.php

หลักเกณฑ์การประเมินบทความเพื่อการตอบรับการตีพิมพ์

ต้องเป็นบทความที่ยังไม่ได้มีการเผยแพร่ในวารสารใดมาก่อนหรือรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการใดๆ กองบรรณาธิการจะดำเนินการพิจารณาบทความตามรูปแบบที่กำหนด หากบทความใดไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับคืนให้ผู้เขียนแก้ไข หากผ่านการพิจารณาจะเข้าสู่การประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิภายใน และภายนอก เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบ เมื่อบทความได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับหนังสือรับรองการตีพิมพ์ พร้อมวารสารฉบับที่บทความนั้นตีพิมพ์ จำนวน 1 ฉบับ โดยจะให้ผู้เขียนที่เป็นชื่อแรก

ขั้นตอนการจัดทำวารสารวิจัยรำไพพรรณี

**ใบสมัครขอส่งบทความลงตีพิมพ์
(การกรอกใบสมัครโปรดใช้วิธีการพิมพ์)**

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ข้าพเจ้า นาย นาง นางสาว อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ชื่อ - สกุล

ตำแหน่งทางวิชาการ (โปรดระบุ).....

สังกัดมหาวิทยาลัย

สถานที่ทำงาน.....

ที่อยู่

โทรศัพท์ที่ทำงาน..... โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร.....E-mail.....

มีความประสงค์ขอส่งบทความ เรื่อง :

ชื่อบทความ (ภาษาไทย).....

.....

ชื่อบทความ (ภาษาอังกฤษ).....

.....

เพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารวิจัยรำไพพรรณี (Rajabhat Rambhai Barni Research Journal) ISSN 1906-372X

สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องชำระค่าธรรมเนียมในการดำเนินการตีพิมพ์ของวารสารวิจัยรำไพพรรณี จำนวน 2,500 บาท โดยผู้วิจัยสามารถชำระค่าธรรมเนียมได้ ดังนี้

- โอนเงินเข้าบัญชีหมายเลข 178-1-48957-9 ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ประเภทบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา (สาขาสี่แยกเขาไผ่) **เมื่อโอนเงินเข้าบัญชีแล้วกรุณา SCAN**

ใบสมัครและหลักฐานการชำระเงินส่งมาที่ E-mail : research_rbru2010@hotmail.com หรือ anna_24t@hotmail.com โทรสาร 0-3947-1056

กองบรรณาธิการสามารถติดต่อข้าพเจ้าได้ที่ สถานที่ทำงานที่ระบุข้างต้น ที่อยู่ดังต่อไปนี้

.....

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน..... โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร.....E-mail.....

และในกรณีที่ไม่สามารถติดต่อข้าพเจ้าได้ กองบรรณาธิการสามารถติดต่อบุคคลดังต่อไปนี้

ชื่อ - สกุล.....

โทรศัพท์.....

โทรสาร.....E-mail.....

มีความเกี่ยวข้องเป็น.....

.....
(.....)

...../...../.....

เจ้าของผลงาน

กรุณาส่งใบสมัคร และหลักฐานการโอนเงิน ไปยัง สถาบันวิจัยและพัฒนา (อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ ชั้น 5) อาคาร 36 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เลขที่ 41 หมู่ 5 ถนนรัชชศักดิ์ชุมพล ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000 โทรศัทพ์ 0-3947-1056 หรือ 0-3931-9111 ต่อ 3515 โทรสาร 0-3947-1056 , มือถือ 086-4402639 อีเมลล์ anna_24t@hotmail.com, research_rbru2010@hotmail.com, research@rbru.ac.th

ผลการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ใน “วารสารวิจัยรำไพพรรณี”
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ชื่อบทความวิจัย

.....
.....
.....

ชื่อผู้ประเมิน..... ส่งคืนภายในวันที่.....

1. ความเป็นมา / ความสำคัญของปัญหาวิจัย

.....
.....
.....

2. การประมวลเอกสาร (กรอบแนวคิด / คุณภาพการประมวลเอกสาร / ความเป็นวิชาการ / ความเกี่ยวข้องกับสมมติฐาน ฯลฯ)

.....
.....
.....

3. วิธีการวิจัย (กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่ม / ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ / ข้อมูล ฯลฯ)

.....
.....
.....

4. ผลการวิจัย (ใช้สถิติครบถ้วนเหมาะสม / ความถูกต้องของการรายงาน ฯลฯ)

.....
.....
.....

5. การอภิปรายผล (ความเหมาะสมทางวิชาการ ฯลฯ)

.....
.....
.....

6. อื่น ๆ (เช่น การใช้ภาพ / การจัดระเบียบบทความ / การอ้างอิง / ความถูกต้องเชิงวิชาการ ฯลฯ)

.....

.....

.....

7. โดยภาพรวมท่านประเมินว่าบทความวิจัยนี้มีคุณภาพระดับใด (กรุณาทำเครื่องหมาย ✓)

- 1) ควรตีพิมพ์ โดยมีการแก้ไขเล็กน้อย (เช่น คำผิด)
- 2) ควรตีพิมพ์ โดยอาจแก้ตามคำแนะนำของผู้ประเมิน หรือไม่ได้
- 3) ควรตีพิมพ์ แต่ต้องแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ประเมินก่อน โดย
- ผู้ประเมินขอพิจารณาสิ่งที่ปรับแก้แล้วอีกครั้ง
- ผู้ประเมินไม่ขอพิจารณาอีกครั้ง
- 4) อาจตีพิมพ์ได้ โดยผู้เขียนต้องทบทวนและปรับปรุงบทความใหม่ และผ่านการประเมินใหม่อีกครั้ง

โดย

- ผู้ประเมินขอพิจารณาสิ่งที่ปรับแก้แล้วอีกครั้ง
- ผู้ประเมินไม่ขอพิจารณาอีกครั้ง
- 5) ไม่ควรตีพิมพ์ในวารสารวิจัยรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่

หมายเหตุ 1. ถ้าเนื้อที่กระดาษไม่พอ ท่านสามารถเขียนคำแนะนำเพิ่มเติมได้

2. กองบรรณาธิการจะไม่เปิดเผยแบบประเมินนี้แก่ผู้เขียนบทความ แต่จะรวบรวมส่งข้อวิจารณ์ และข้อเสนอแนะให้แก่ผู้เขียน โดยพิจารณาตามแต่กรณี

กรุณาส่ง กองบรรณาธิการวารสารวิจัยรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
สถาบันวิจัยและพัฒนา (อาคารเฉลิมพระเกียรติ ชั้น 5) อาคาร 36
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เลขที่ 41 หมู่ 5 ถนนรัชชศาสตร์ ตำบลท่าช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000
โทรศัพท์ 0-3947-1056 หรือ 0-3931-9111 ต่อ 3515 โทรสาร 0-3947-1056
มือถือ 086-4402639
อีเมลล์ research_rbru2010@hotmail.com

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

INSTITUTE OF RESEARCH AND DEVELOPMENT RAMBHAIBARNI RAJABHAT UNIVERSITY

41 หมู่ 5 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000

โทร./โทรสาร 0-3947-1056 โทร. 0-3931-9111 ต่อ 23515, 086-440-2639

เว็บไซต์ <http://www.rbru.ac.th> E-mail : research_rbru2010@hotmail.com

